

C A P U T IV.

De Reliquiis Capitis S. Joannis Baptista in Occidentem allatis.

S. I. Translatio Faciei Ambianos in Galliam.

C. opta CP. 201 **A**d hoc punctum, quod Eruditissimo Can. ann. 1204 à Latiniis

AD hoc punctum, quod Eruditissimo Can. anno 1204 à Latiniis scribendi occasio & scopus fuit transfiguratio ille ; Caput 8 orditur ab expeditionibus Francorum in Orientem, quorum Crux-signatorum classis, anno MCCII juncta Venetiis, Jaderam in Dalmatia obsidens, urbe ea obtenta consilium cepit parcer navigandi Constantinopolim, cum Alexio Comneno juniori, eorum opem implorante contra patrum Alexium Ducam, qui fratrem Isaacum à throne dejecebat, oculisque privatum tenebat in carcere. Cessata ex sententia res, nihilque aliud expelabant Crux-signati, quam ut acceptis que promissa fuerant subfatis, in Terram-sancram tenderem : cum eis nuntiatur obispi Isaacum, & juniori Alexium strangulatum ab Alexio Duca alias Mitzypolo, atque ab hoc sibi bellum innire. Haec facta indignitate irritati fūs tyranni copias urbem oppugnant, secundoque assaltu armata ut obtinere anno MCCIV, XII Aprilis. Ea sic capta Ioulam vitoriis fuit ; nec profanis tantum exhausta divititis est, sed etiam sacrarum Reliquiarum thesauris ; quarum precipuas aliquas enumerans Cangius, in iisque etiam predilectam faciem, querit qua ratione haec perierit juxta adest S. Georgii de Mangani invenerit, que una cum Capite nude sumpta presumuit anno MXXV, dimissa fuerat in monasterio Studii ; nam de alterno nihil invenerit postea scriptum ab Authoribus Historia Byzantine.

202 Ergo per conjecturam decisuras questionem, quam alter solvere non dabatur ; notat quomodo Constantinus Monomachus qui nepotem Basili Porphyrogenetum (cujus supradictum. 163 facta est mentio) habebat uxorem, sub annum ML in loco Armamentarii, ad litus positi atque a bellicis machinis rōv̄ Māz̄xāw̄ appellati, magnificam S. Georgio aedem extruxerit, qua deinde frēto ipsum nomen dedit ut Brachium S. Georgii appelletur. Cum autem in eam rem tanta usus fuerit prodigalitate, ut exhaustis Imperii thesauris necesse habuerit ad exactiones novas graveisque recurrere ; consequens esse putat Cangius, ut nihil minus studerit, acceptis undeque pretiosioribus Reliquis, novam ecclesiam locupletare. Certe Johannes Cantacuzenus, qui deposita Purpurā istic Monachum induit anno MCCXXXVIII, lib. I cap. 39 historie indicat, magnam ibi suo tempore fuisse earum copiam. Verum eo loci solim memorari invento, nō ē dōrī tōi Māz̄xāw̄ pōr̄n tōi tōi x̄p̄t̄ s̄w̄t̄p̄iōn̄ p̄ād̄ōn̄ n̄t̄p̄āv̄p̄m̄n̄ā s̄w̄t̄p̄ā, in codem Mangani monasterio reposita salutarium Christi passionum symbola, quod ad Sanctorum Reliquias agre traduxerit ; nisi à posterioribus, quales sunt Christi, ad inferiores, quales Sanctorum sunt, argumentando.

203 Usū ut est, ea que est Ambianis Facies, ista in ecclesia reperta dicitur ; reperisse autem Junii Tomus IV.

D. Dulendium Picardia oppidum, iuxta leucus ab Ambianensi civitate distito, cuius To-
parcha Miles de Sartone, pater Walonis, &
tres fratres habuit : Petrum, Nicolaum, &
Walonem, omnes Canonicos Ambianentes ;
uxorem autem Margaritam Engueraudi,
Vicedomini Pequinaciensis filiam ; unde nati
Anfelmus, paterni Domini heres ; Galte-
rius & Walo, Canonici Ambianentes nun-
cupati in monumentis istius ecclesiae ; Ge-
rardus, Joannes, Radulphus & Alifia: Walo
autem, priusquam Cruce assumpta disce-
deret ex Gallia, fuerat Canonicus ad S.
Martini Pequinaciensis. Ita Cangius praeciatu postea Am-
Capite num. 7, allegans in margine Necrologium
ecclesie Ambianensis, sub die VII Februarii, quiniacen-
tū XXVI Augusti ; necnon Chartularium Ab-
batis S. Joannis ibidem, foliis 207, 217, cu,
218 &c., 236.

204 Aperte autem notat, eundem Walonem
dici Canonicum ecclesie S. Georgii Constan-
tinopolitanum, ex nova Latinorum institutione,
nec enim apud Graecos ea aetate fuisse usum
Præbendarum Clericalium ; sed ex Monasterio
Monachorum in communione viventium, factam à
Latinis fuisse Collegiatam ecclesiam, intelligitur
ex Innocentii III Epist. 185 lib 13, scripta
Salimbiensi Episcopo, & S. Maria de
Blakerna & S. Georgii de Mangonia Deca-
nis Constantinopolitanis. Ex istius porro Wa-
lonis ore scripta est historia Translationis præiu-
lata, quam habemus ex Ms. Nicolas Belfortii,
collatum cum Ms. Collegiate S. Wulfranni in
Abbatijvilla, urbe x leucus infra Ambianos sita.
Ipsum hic habe.

D. P.
Inde certe
faciem ab-
stulisse di-
citur Walo
de Sartone,

HISTORIA

Ex MSS. Ambianensi & Abba-
villano.

205 **A**b urbe Bysantina nuper in Gallias facta Translationis faciei glorio-
si Baptizatæ nondum tublato de medio fidei teste, ex cuius monasterio ad nos usque delata est, visum est nobis Translationis modum de-
bere litterarum apicibus commendari. Fran-
corum itaque Constantinopolitanis in partibus exercitu militante, Crucis imposito sibi si-
gno ; postquam ex illa Blafensium & Cu-
manorum famosa victoria, Balduinus a Im-
perator, Domino permittente miserabiliter in eorum manus incidisset, & jam per menses quindecim de morte seu vita ipsius nulla fuisse redditia certitudo, & Henricus b frater ejus (penes quem rerum gerendarum summa remanserat) adeptus fuisse culmen Imperii ; quidam ex Francis, qui cum exercitu ab initio venerant, repatriare volebant. In-
ter quos quidam Walo, Clericus Ambianensis diecesis (cujus relatio nobis historiae præ-
fentis feriem notam fecit) fuum cum ceteris naturabat regressum.

206 Angebaratur autem ille non modicum, quod nullas fecum insignes Reliquias haberet, quibus rediens Gallicanam Ecclesiam posset ferre Reli-
honorare : præferent cum thesauris inæcti-
mabiles, tam sanctorum quam alias utilium, à plerisque quasi diebus singulis intelligeret

imo & S.
Georgii
CP.

E

Auctor ex
ore Walo-
ni narrat,

a
b
quod h̄c
regressus
in Galliā.

Bbb bb inve-

A inveniri. Verum eo tempore quo fere capientem
a. COAVO cum multis ab omnibus & iuramento firmatum, ut quidquid
ex Niss.

primum
anno CP.
anno;
c
d

infra annum à die captionis singulorum deviniret ad manus ex inventione sive lucro (Secundum quod vulgaris est dictio) ex successu bellorum, in publicum proferretur distibendum, pro qualitate & meritis personarum. Quo sane anno caput S. Christophori, brachium S. Eleutherii, & quedam alia pretiosi inventerat, qua Trojano c. Episcopo, ad ea recipienda quae pertinebant ad ecclesiam deputato, pro suo reddiderat d. jumento. Post lapsum vero anni, non multum fuerat sollicitus in quaerendo, cum nihil de suo reditu cogitaret. Habet enim in ipsa Constantiopolis Canoniam in ecclesia S. Georgii de Mangana.

207 Accidit autem ut cum in die nativitatibus B. Virginis suam introisset ecclesiam, nec auderet cum ceteris in ordine tuo solenniter Vesperis intuisse, eo quod clericalem (cum nuper de exercitu Lyciae redisset) non cerebat tonturam, secreto dicturam eas,

B in vestibulo post altare secederet. Era autem locus ille in appendicu, inter ipsam ecclesiam & quoddam vetus & palatum, Imperatore quoq[ue] capax Majestatis. Ibi ergo ex intimiis praecordis alta ducens suspiria, revolvit apud se si forte Dominus pro sua multiplici misericordia deservisset, cum non vacuum ad propria remittendum. Cujus vota prospiciens qui supplicum preces iulet audire, non solum quod sperare poterat, sed & ultra spem eius omnem, desideratissimum ei constitutum thefaurum. Nam post Speciosum formam p[ro] filiis hominum, & post illam Virginem incomparabilem, que ipsius intemerata concepit utero; quis necit omnes Baptista esse inferiores? Et si Dominus, ut clarissimum est; si Domina ut credi piu est, cum corpore tantum assumpti; quid inter Reliquias Sanctorum elegantius quærimus, quam partem, præfertim nobilissima toto corpore. Precuroris?

208 Porro cum venerabilis Canonicus oculos ad quamdam pilam monasteri fortuito conjecisset; omissem in ejus bâle fenestrallam inflexit. Era autem locus incultus, & quem negligentiâ dignum judicaret. In ejus obtrusionem ruderum vidiles acervum ruderum, præter artificiosum ordinem positorum sceno interjecto, sine omni smaltha seu bitumine obvolutorum. H[ab]ens igitur, ut erat ardenti animo, & breves nibilominus habens industrias, circumspectione didicit omnes cuffodes & ostiarios, scilicet impræmeditatos, sibi locum dedisse. Et clauso super se officio, trepidus primam thructuram sceni & ruderum ad se traxit; quam duu vala spectabilia fecuta sunt; in quorum uno digitum, in altero brachium S. Georgii se comperit invenisse. Sed a superventuris p[re] temporis angustia sibi timens, loco non periegete scrutato, scenum & ruderam, sicut inordinate repererat, iterum ordinavit. O quanta sollicitudine nocte illa per vigil ejus animus fluctuavit? Quodsi vana soporis nebula suos forsitan oculos fatigatos obduxit, expers otti phantasia ex voto diutino multiformis certe habuit materiam conjectura.

C in locello
negligenter
obstrudo.

et primo
digitum &
brachium
S. Georgii,

Etiam in primis, & brachio, & in locello, negligenter obstrudo.

209 Mane factio, cum multa diligentia locum ceperit eminus excubare; & alias sibi causam suorum infrequentiam agre ferens, proposito suo idoneum tempus venabatur. Tandem vero libris, vasis, veimentis, & ceteris necessariis pro re divina celebranda extralatis, singulique circa deputata officia occupatis, sola coma nutrita Walonem apud alios excubabat, quo minus ibi remanserat habetur suspectus. Claudens ergo confessum ostium, amovit impiger strem totam; & ecce duos discos argenteos magnos, rotundos, cum sibi respondentibus experimentis inventi. Quid intus lateret, inspicere non licet, temporis latitudinem non habent. Quantobrem verecunda docente, retruso latibulo in partem fracti illius palati, à nullo penitus hominum solitam frequentari, sub noctis silentio repetendos abscondit, nec neglexit retrusionem suam iterum diligenter intueri, ne qua cum forte moti vestigia straminis accusarent. Visumque est et dei illius residuum addere super longitudinem aliorum dierum.

D deinde duas lanceas;

210 Necdum pleno crepusculo præstolato, discos suos in secretum tulit cubiculum, nomine consciente. Quibus apertis, in uno caput S. Georgii contineri cognovit ex superscriptione, Agios Georgios; in altero vero supercrichtum erat, Agios Joannes Prodromos. Quod cum plene non intelligeret, non est aulus à quoquam sciscitari quid esset. Fregit autem discos magnos, reservatis sibi minoribus, in quibus erant illa duo capita signata, & in duabus peris ea reposuit sub acclisis singulis appendenda: argenteum vero discorum vendidit; firmans secum in pios usus tantumdem aut amplius se erogaturum, si quando ad pinguiorem reduceretur fortunam. Explorabat quoque in ecclesiasticis parietibus titulos ubicunque, Sanctorum imaginibus supercrichtos; & in pluribus locis legebat. A Prodromos, iconæ supercrichtum Baptiste, interpretatus enim, A Prodromos, Præcursor. Ex quo quanta fuerit jucunditate perfusus, quantaque Dominum gratiarum actione fuerit profectus, non est facile sub verborum perstringere paucitate.

E ac postea invenerit continuere Capita SS. Georgii & Baptiste.

211 Parato itaque navigio, & valefacto Fratribus, pridie Kalendas f Octobris, mare cum ceteris introivit: & fere intrâ mensem Venetas appulerunt. Qui cum terram Lombardorum & alpterates montium evasissent, capti sunt in pago qui S. Rainberti dicitur, in dieceesi Bellicensi. Ubi cum eorum essent sarcinulas scrutaturi prædones, se & sua quâdam summa pecunia redemerunt. Similiter & cum ad ripam fluviali, qui sub Amborniaco h[ab]et castro defuit, perivissent, ne scrutarentur, iterum aliam pecunia summa eos oportuit numerare. Quo putas inter haec metu Walonis spiritus fuerit anxiatus, quibusve perplexitatibus in diversa pulsatus. Thelaurus enim, qui in ejus finu haec tenus latuit, poteritne usque in patriam sine conteste perdudi? Si vero ceteris palam fiat, quomodo carabit invidiam? vel quis propulsa[re]t injurias inferendas, præfertim cum in Bellicentium finibus haec contingat; qui unum Baptiste digitum se dicentes habere, inde nimurum se reputant mirabiliter gloriofos. Quid ergo,

F Cam qui- bus regre- diens,

g

h

i

Et scrutar- tium ma- mu bis elas- p[er]s,

j

k

l

m

n

o

p

q

r

s

t

u

v

w

x

y

z

DIE VIGESIMA

QUARTA IUNII.

747

*annos suos quam prudentius, in insidias lapsus fuit, D
captusque i; Julii & abductus, denique uno post A. COEVO
etiam anno crudeliter interfectus. Ita, ex scri- EX MSS.
poribus Grecis ejus aeti, noster Labbe in Epitome
Chronologica. Illorum unus Nicetas, Milorum
Ducent appellat Joannem, eumque Blachorum ac
Scytharum copis instructum adducit. Blachen-
sium ergo legendum potius quam Blaffenium.
Cumaniam vero vel Comaniam Hungaria Re-
gis titulis aliquando adnumeratam Joannes Sam-
plonius emperatore Valachiam. Modum autem
mortis Baldus illata apud eundem Nicetam le-
ges. Cangius pag. 119 caput scripsit 14 A-
prilis.*

*b Henricus dictus Andegavensis, regnavit
usque ad 1216.*

*c Troianus. i. Trecensis Episcopus Gerar-
dus de Trainel, apud Sammarthos, Constan-
tinopoli obiit 1205, 14 Aprilis.*

*d Cangius mault, & creditibilis est, id fe-
cisse adstrictum metu Excommunicacionis in eos
lata, qui sic accepta non retulissent.*

*e Cangius pag. 108 pluribus describit Pala-
tium Manganorum construendum à Basilio Ma-
cedone, in quo & Constantinus Monomachus, sub an.
& Alexius Comnenus vitam finierunt & Con-
stantinus Ducas aliquamdiu habitari, propter brachium.
loci amoenitatem ex vicino Φιλοτάριῳ quod ei-
rat ampla planities, cursus & venationi apta.
Palatum autem istud, teste Niceta, Androni-
cus Comnenus destruxerat 19 au 20 annis ante
dominum Latinorum: nec enim biennium inte-
grum regnavit tyrannus iste, nepos pupilli nece-
sorum adeptus, & crudelissime ut meruerat)
interfectus an. 1185, 12 Septembri.*

*f Historia Ms. Aleimi de Fontibus (qui ex-
pugnatione CP. interfuit & ad Longipratam mo-
nasterium sex boris Ambianis distatum, per suum
Sacellum Wiborum misit Reliquias ibi obtinetas)
simul discessisse Walonem & Wibertum afferit; sp-
esique per Achaiam & Peloponensem iter tenen-
tibus, eclipsatum solem: unde cum sibi à Lareni-
bus meuerent, splendida nubes effulgens lucem
ipsi reparaverit. Utinam Ms. illud in lucem a-
liquando prodeat! Interim non credo parvum ita-
meri terrâ confectam; sed solum indicari id ac-
cidisse, cum Achaea littora legarent, Pelopone-
sum circumnavigatum. In ceteris convenire re-
lationes nota Cangius; & quanvis Longipontanum
Ms. indicet an. 1206; errorum tamen numeri corrigi
vult ex duabus Chartis, altera Hugonis de Fon-
tibus, filii Aleimi; altera Guilielmi Comitis Pon-
tivii, id factum afferimus an. 1205. Quare
benigne explicandum est Author Longipratana re-
lationis, qui etiam diem 4 Augusti notavit; quo
feliciter festum translationis prima vice placuit cele-
bri, tunc edem mense Decembri praecedenti ipse
illic vero sumiuiter appulerim exceptaque sint, quo
Ambianis facies S. Joannis.*

*g Bellicensis dieceesis vulgo Bellay in Bref-
sa, proxima Sabaudia trans Rhodanum provin-
cia, habet in suo quasi centro Castro S. Rain-
berti, olim sedem Ballivii, nunc titulo Mar-
chionionis illestitre. Videatur autem dictus locus à
S. Ragnoberto, Radberti Duci filio, quem
Bredone justis Ebroinus occidi, ut est in Corolla-
rio ad Martyrologium Gallicanum Saufiani 15
Julii: diffat enim vicus, vulgo Brion, à Castro
predicto versus Jura montes leuis dumtaxat sex.
h Vulgo Ambourney, non integris dubius
& Castro S. Rainberti versus Occidentem; &
B b b b z hinc*

A N N O T A T A D. P.

*In felix exi-
tu Balduini-
ni Imp. CP.
iipo anno 1204, quo capita ubi fuit, electus;
anno sequenti Adrianopolim in Thracia obdidens,
resistens isti sibi obdidens, & Grecos Joanni-
cio Walachie ac Bulgaria Rege obfessis in sub-
dum venienti occurrit; dum recedentes inseque-
runt Tomus IV.*

*A si eis innoverit, optandissimam faciem in sua
retia decidit, numquid eam pauperi Cleri-
co verebuntur auferre?*

*B Reliquias
semper clā-
sicas ha-
bēbas;*
*C Sed gloriolus & sublimis Deus, ad
cojus nutum omnia disponuntur, viā inopina-
tā providit totum fore in tuto. Condixerat
enī inter se tota societas, ut postquam
terram pacificam attigissent, quilibet iuratus
quidquid haberet proterret in medium, ut
exigeretur à singulis pro suorum valore.*

*Nisi quia inter eos erat quidam nuntius &
Imperatoris Henrici, qui Sanctuaria innume-
ra, ex parte Domini sui in Flandriam de-
ferebat; nec ad id ullatenus, nisi exceptis
Sanctuariorū, se voluit obligare. Hac igitur
occasione, Walonem, cum aliud quam San-
ctuaria non haberet, nihil oportet exhibe-
re. Appropinquans denique civitati Ambia-
nensem, quæ quondam Somonobria, modo
vulgo dicitur civitas Amenanum, cūdā
patruo suo Petro, Canonico Ambianensi,
stum significavit adventum; simul significans,
quod & tēcum habebat faciem gloriōs Bapti-
ste. Nam capite B. Georgii ecclesium majo-
ris / Monasteri decoravit; brachium vero
misit ad Pinconientem ecclesiam, cuius
erat Canonicus, & digitum ad Sartonom,
unde extiterat oriundus.*

*D ex quibus,
alii alios
relatis,*
*E 212 Veniens itaque Petrus Waloni ob-
yam ad vicum qui dicitur »Bellum-forte»;
suffeptum ab eo Sanctuarium, ad venerabilem
Richardum & tunc Ambianensem Epis-
copum, virum indultrum, virum suavis elo-
quentiae, virum summa liberalitatis vilceri-
bus affluentem, cum summa duxit reveren-
tia defendendum: cujus profectus meritis Ambia-
nensem Ecclesiæ, tante munus honorificen-
tiae, ipsius tempore debebatur: cum ipse ju-
cundissima componuisse cantica de decollatione
sanctissimi Baptiste (que in die collectionis Of-
ficii ejus, & hodie p. in eadem ecclesia decan-
tantur) quasi quodam praefatio, vel potius di-
vino nutu præveniens hujus adventum, & quo-
ad hoc Praecursorem præcurserat.*

*F 213 Sequenti Dominica, qua feliciter can-
tandum q. Gaudente; Waloni extra moenia
civitatis processionaliter occurserunt, sibique
(ut erat) præter vester nuptialem imposito
Sanctuario, cum hymnis & canticis ad matri-
cum ecclesiam sunt reversi: in qua dictus E-
pilcopus eidem contulit Canoniam in Ascen-
sione r Domini subsequenti. Et ipse quidem
postmodum, in compensationem argenti
discorum quos fregerat, in domo sua, in
claustro Ambianensi, capellam duxit in ho-
norem Sanctorum Joannis & Georgii con-
struendam. Facta est autem dicta translatio
ad Ambianensem ecclesiam, sexto decimo
Kalendas Januarii, anno millesimo ducentesimo
sexto, eodem Domino nostro Iesu Christo
præstante, cui est honor & gloria, per
immortalia seculorum, Amen.*

*G 214 qui illud in
ecclesia col-
locat 17
Decembri
1206.*
*H C pilcopus eidem contulit Canoniam in Ascen-
sione r Domini subsequenti. Et ipse quidem
postmodum, in compensationem argenti
discorum quos fregerat, in domo sua, in
claustro Ambianensi, capellam duxit in ho-
norem Sanctorum Joannis & Georgii con-
struendam. Facta est autem dicta translatio
ad Ambianensem ecclesiam, sexto decimo
Kalendas Januarii, anno millesimo ducentesimo
sexto, eodem Domino nostro Iesu Christo
præstante, cui est honor & gloria, per
immortalia seculorum, Amen.*

A hinc rursus sequi leuca est usque ad ripam Idani, vulgo Aine dicti, quem qui describit Gilbertus apud Papiram Majorum, dicit, incredibili paene numero rivulorum jam collecto, in Rhodanum labi. Credibile est ergo aliquem a-nonymum & Amborniacum proximum vicum hic indicari. Egraphum Belfortii Cambomiacum habebat. Relatio autem Longiprae istam circumstan-tiam tacet, teste Cangio.

i De hoc dixi nulla videtur superesse memo-ria. Cangius certe qui haec legere cap. 14. num-5 agens de digitis, non meminisse aliquis ibi servatus; credo quia dibi nil tale legeret.

k Non aliud, inquit Cangius, quam de Henricus Clauſinio, militus ab Henrico ad fratrem e-ius Philippum Comitem Namurensem, cum multis Reliquiis sumptibus ex capella Palatii Bucoleonici, & litteris à Petro Douremanno in Constantinopoli Belgica; & ante eum à Rayfio in Hierogazophylacio pag. 6 relatis, & signatis Constantinopoli anno MCCV mensis Mario, ubi inforbitum Henricus Romani Imperii Mode-rator, & in circumscripto sigilli non solum ΔΕΣΠΟΤΗΣ ENPIKOZ Dominus Henricus, sed etiam Enricus Imperator Romanorum custos Imperii & coronae: quorum nihil subfistere potest

oriente immo necdum capo Balduno: quare Cangius putat non esse illas litteras extra iustam fu-ſpicionem adulterationis, quamvis addas dici posse annos isic more Francia numerari usque ad Pa-ſcha, quod anno nobis 1206 fuit 2 Aprilis, quando iam pro Bailivo Imperii se gerebat Hen-ricus, necedum tamen coronari se pafſus erat, donec de fratribus certio confitit.

l Majus-monasterium vulgo Marmoutier a-pud Tirones à S. Martino fundatum hodieque ce-leberrimum, ex Breffia in Picardiam venienti-jus monaſticum, in numero longe extra viam est; ideoque Cangius hic quo Caput intelligit vulgo dictum Mares-moutier, in char-
S. Georgii?

C matutinis & Missis intertuturos, die illius id confirmet peculiaris erga Sanctum devotione, atque in ecclesia Ambianensi fundaverit di-ſtributionem decem solidorum in Canonicos, Matutinis & Missis intertuturos, die illius id festo.

m Vulgo Picquigny, ubi ipsum digitum ad-huc servari testatur Cangius; sed addit, à pau-cis annis, id est circa 1660, furim sublatum effe argentum, quo claudebatur.

n Et in predicta Campania inter Trecas & S. Desiderii famum locus Beaufort dictus, sed plus quam quinquaginta leuca distans Ambiano; ut difficile sit credimus eo usque obviam iam fuisse Waloni. Cangius vero prater morem, nihil huic loco illustrando addidit, credo quia idem ipſe sentiebat & nullum ejus nominis vicum inventiebat proprie Ambianos: quidni tamen fuit aliquid mutato nunc nomine obviorum?

o Richardus de Gerboredo, anno 1205 factus ex Decano Episcopus usque ad annum cir-citer 1210 vixit, valde laudatus in suo apud S. Joannem erga Sammarthanos Epiphio: addit Cangius quod idem Episcopus anno 1210 constituit, in fe-Baptistam.

sto Decollationis, anniverſariam distributionem centum solidorum monetæ publicæ, in-ter Canonicos & Capellanos ex ærario Ecclæsiae per ejus Cellerarios, iplo in instru-mento sic praefatus. Cum pius & misericors Deus, matrem ecclesiam pretiosa facie Baptiſta fui, in eadem ecclæsia perpetuis tempo-ribus Deo proprio permanentia, tempore ad-ministratiōnis noſtra dignatus fit adornare; nos de tanto munere Sancto ejus, ſicut di-gnus est, gratias referentes, iſum lauda-mus & glorificamus, qui in Sanctis suis glo-rioficius est.

p Idem etiamnam fieri dicebis tota scribit Cangius.

q Dominica Gaudete, est Dominica 3 Ad-venus; & an. 1206, currente littera Domini-cal A, fuit 17 Decembrio.

r Anno 1207 Paſcha fuit 22 Aprilis, atque Ascensio 16 Maii.

S. II. De veneratione hujus sacrae Reliquiae Ambiani, ex Gallico Tractatu Cangii.

E

215 P Oftquam venerabilis Facies sic allata

Ambianum est, crevit devotio ciuitum erga Sanctum, & magnus accolarum ad eam temper confluxus fuit, propter frequentia quæ itic fibant miracula, & quorum te-fama per universam Europam diffudit. Mar-

Miracula-rum Ambiani fre-quentians

tinus Polonus, qui circa annum MCCCL vi-vebat lib. 4 Chron. testatur quod aetate sua Ambianenses gloriabantur de Capite S. Joannis Baptistaræ, ad ipſumque plurima mira-cula fieri. Robertus le Viseur cap. 7 Tra-ctatus fui de illius inventione editi an. 1604, nonnulla referit; neque dubitari potest quin memoria longe plurius exciderit per corum negligientiam qui ipſa scripto tradere ex officio debuerint. Catenæ, manicæ, compedēque, & alia vel captivitatis soluta, vel in firmitatis curata, vel aliarum moleſtiarum depulſarum monumenta, ad parietes facelli, in quo sacra Facies requiescit, appensa, ana-themata sunt & testimonia votorum, illuc factorum impletorumque per intercessionem Sancti. Quod autem evidenter maiusque mi-

testantur pluri-ma anathema-ta,

raculum requirere possumus, quam quotidie patrari videmus circa eos qui horribili epilepsia morbo laborant, inde dicto S. Joannis.

F Et energa-menorum curatio,

Adducuntur hue vel adveniunt undique cu-randi illi; jactant ſe voluntantque per ter-ram, dum sub Missa, in honorem Sancti curata, recitat Euangeliū; multoque magis, dum eis poft ipsam monstratur Reli-quia sancta, ad cuius aspectum horribiles edunt clamores, dum conantur S. Joannis Bap-tista nomen exprimere; nam tria hæc verba dum vel corrupta truncataque ter efferunt, ut plurimum fani revertuntur.

item obla-tiones Prin-cipium,

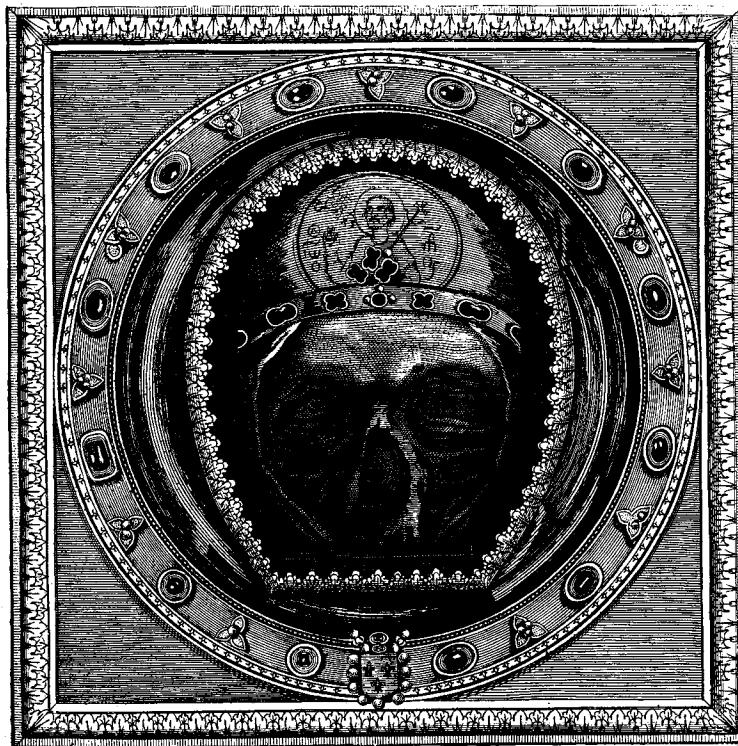
216 Munera quoque Regum ac Principum, capellæ prænotatae vel liphanotheca ibidem servatae oblatæ, probant devotum eorumdem erga utramque affectionem; & quantas per Sanctum gratias à Deo obtinuerint, votis nuncupatis. Carolus VII Francæ Rex, magni Theodosii exemplo, invocavit ipſum inter difficulta illa bella, quæ ipſi cum An-glis fuere; & auxilium imploravit in iis qui-

bus

- A bus pymbatur calamitatibus. In memoriam autem exauditarum precum sutorum, donavit Ecclesiae plurima paramenta ferica ad divinum Officium blis aureis conferta. Conficitur etiam ut sacram Caput ad xii Augulti quotannis processionaliter circumferretur in gratiarum actionem pro liberata Normannia: quod observatur etiamnum, & ad Stationem cantatur Antiphona atque Collecta de S. Joanne Baptista, aliaque de Requiem pro salute animæ ipsius Regis. In regeslū autem concinatur Missa cum Officio ejusdem Sancti.
- Ludovici XI, ann. 1474, auctoritate R. Ludovicus XI similiter quanti eundem faceret, donato carbunculo suo rofeo, magni tunc pretii gemmā, qui auro inclusus affixus est operculo Reliquiarii. Tulerat eum Ambianus Regio nomine Stephanus de Chamblain, Toparcha de Milandis & Chaboteric, praesentatarque Decano & Canonico xxi Januarii anno MCCCCCLXXXIV, una cum summa duodecim scutorum aureorum, divino obsequio impendenda; quod nonnulli litigio occasione dedit, cum Ludovicus de Gaucours, Ambianensis Episcopus, eandem fibi velut Thesaurario; non autem Capitulo tradi debuisse affirmaret.
- Jacobi III Scotie R. 217 Perluadeo mihi quod nummus ille aureus, duos pollices cum triente in diametro habens, & praedicto operculo affixus, donum sit si non Jacobi III Scotorum Regis: certe alicuius privati cui ipsum Rex donaverit. Habet is ex una facie Regem imberbum, sedentem in throno, qui gladium nudum dexterā, sinistrā scutum Scotticī regni tenet... sub cujus throno legitur VILLA BERWICCI, & circum MONETA NOVA JACOBI TERTII DEI GRATIA REGIS SCOTIE: ex adverso videre est S. Andream regni Patronum cum sua Cruce, & circum circa, SALVUM FAC POPULUM TUUM DOMINE: & valet sex aut septem pistolas. Ex eodem affectu Dominus quidam Cuticiacensis, Ambianensi Ecclesie obtulit imaginem Praecursoris ex argento inaurato, dextrā tenetis Agnum suum & ad pedes genuflexum Dominum illum, cataphractum totum. Similis alia ab Aurelianensi quadam Ducifla oblata, ad pedes habet statunculum pueri genuflexi.
- Ducifla Aurelian. 218 Vidi etiam publicum instrumentum in pergamento, datum xiv Junii anno MDXII, quo nobilis vir Humfridus de Winfielda, ablegatus ex Anglia (non additur à quo, sed solum titulus executoris testamentiarii pro quodam Domino æquo istuc anonymo) obtulit ecclesie Deiparæ Ambianensias duas imagines argenti inauratae, unam Divæ Virginis, alteram Baptistarum, cum aliquor Capitis & Tunicis aliisque ad Missam paramentis in honorem Domini sancti Joannis Baptista servituris (verba instrumenti ipsius sunt) & exstimo quod legatorum istorum auctor fuerit Joannes de Vera, cui nominis Tertius Comes Oxfordie, Baro de Bulleo, Samfort, & Scales, Magnus Angliae Camerarius & Admirantius, Eques Periclidis, mortuus anno IV Henrici VIII Anglorum Regis XIII Martii MDXIII, cuius insignia conspicuntur infra octo grandiores Cappas, Tunicas quatuor, & Casulam unam Cathedrales Ambianensis. Collocantur autem illa insignia ibi, juncta insignibus Margarite D de Novavilla primæ ejus uxoris, circum A. COEVO data torque auro prænominita Ordinis: EX NSS. qua mortua, necnon etiam secunda Elisabetha Scroope abique liberis; succedit ei in Comitatum Oxfordensem heres Joannes de Vera, nominis ejus quartus, defuncti patruelis filius, Georgii de Vera equitis, & nepos Richardi Comitis Oxfordie, mortuus anno MDXXVI mense Julio.
- 219 Atque haec sunt quae notare potui de Capite S. Joannis Baptiste Ambianis servato in Cathedrali, intra capellam ipsi dicatam, Facie ant & tam dexterè adjunctam magnæ illi moli, r̄te lanci, ut pariter extreta videri possit. Includitur autem venerabilis haec Reliquia lanci ex foliido auro ducta, pedem integrum diametraliter late, cujus limbus unionibus & gemmis ornatus ambitus circulo liliolis distincto: ut in iconē videre est pag. *
- 220 Subtus flat scutulam cæruleum, coronata habens & auræ lila tria: quod mihi opinione facit, ipsam Reliquiam exceptam tuissile ex argenteo disco, in quo ipsum Constantiopolis reperi Walo de Sartón sicut suprà retulimus: nam & Inventarium Reliquiarum antiquum ejusdem ecclesie, assertit quod sacrum Caput infernum teritur alteri disco auro gemmis ornato per Carolum VII Francie Regem, eidem venerande Reliquie per quam devotum. Ut ut est, ipsa tria lilia evidenter demonstrant ejusmodi mutationem esse factam ante Carolum VI, qui lilia sine numero scutum Francicum implentia reduxit ad ternarium: quin etiam datus locus suspicandi, quod discus ille sit munus Isabellæ Bavare, matrimonio junctæ ipsi Carolo VI. Instrumentum enim ejusdem Regis, datum xi Februarii anno MCCCCXII, doctet illam singulariter benevolam fuisse Ecclesie Ambianensi, tum propter honorem & reverentiam Domini sancti Joannis Baptista, cuius ibi Caput requiescit, tum propter memoriam matrimonii sui ibidem celebrati. His enim de causis in eadem fundavit anniversarium Officium, post mortem suam istuc celebrandum, cum Missa quotidiana de Beata, ad vitam continuandam: pro eaque fundatione donavit Rex per idem Instrumentum, Baldeiacense molendinum ad se ex forisfacto devolutum.
- 221 In medio istius duci, sub grandi crastallo, jacet Caput Sancti, seu verius pars capituli, ab inferiori labro usque ad summum frontem, quam totam complectitur, cum parte temporum. Oculorum ac narium cava videntur cera esse oppleta. Super oculum dextrum notatur foramen oblongum; quod aliquibus occasionem dedit aleverandi, Hierodiadē, sicut Hieronymus in fine Apologia contra Rufinum attestante, linguam velquam acu discriminali confixit, ita impegnile etiam culpidem cultri in superclitum Sancti. Superior pars Capitis operitur quodam veluti pilo colo argenteo inaurato, encaustice picto atque rotundo. Frontem infinitam cingit diadema, gemmis iocuples tribulque grandibus unionibus, ad formam floris compaginatis, & circum erat encausto picta effigies Baptistarum umbilico tenus, sinistrâ tenentis Crucem Paschalem, qualem notaſe memini
- donata ab Isabellæ Caroli VI uxore.
- B b b b ; in
- Scotici Domini de Coucy, ann. 1513, auctoritate R. Alia forte Joannis de Vera Com. Oxfordie, ann. 1513, defuncti.

750 TRANSLATIO FACIEI AMBIANUM.

A in sigillo quadam Balduini I Imperatoris, quemadmodum aliae ex utroque latere litteræ, D
A. COSEVO sub data anni MCCXLII. Dextrâ monstrat icun- A intra O clafum, & ο ΠΡΟΣ idem va-
culam Salvatoris, quem demonstrant litteræ lens quod, ὁ ἄγιος Ιωάννης ὁ Πρεδρόπολις, San-
EX M.S. ad latera notatae IC XS. JESUS CHRISTUS: ctus Joannes Precursor.

222 Hattenus Cangius, à pag. 125 ad 136,
C cuius in referendis miraculis particiatem, cum
Ex tradit. suppleri posse fierare ex prædicto Roberti Viso-
tu Rob. ri Tractatu, si cum nanciseret; opportune ac-
Visoriis ba- cidi ut Collegium nostrum Ambianense regeret
betur, ipso anno MDCCXCV Ludovicus Labbe, amicis
fimi nobis quondam diligentissimum P. Philippi
Labbe nepos; cui similiter ac patrem suis effe-
cto erga hoc nostrum opus, nihil gratius accidit,
quam illum posse aliquo argomento insigniter testa-
sum facere. Sed mulum quiescit. & agre tan-
dem repertus libellus, tria dumtaxat ejus gene-
ris exhibuit, tamquam publicis instrumentis posse
legitimum exame confignata, que hic ex Galica
Iaponiæ Latine reddo; libentius ita redditorus
spla originalia instrumenta, si ea nancisci potu-
sem, aut posse hac contingat reperi.

223 Mulier ex pago Medieæ-curtis (Moy-
encourt) annos nata XXVIII cui nomen Joan-
na Eligamarde, ex gravi infirmitate, loquen-
ti di amitterat facultatem. Hanc avunculi &
materteria sua cum ad hujus urbis xeno-
dochium adduxissent, manit ibi in loco se-
parato annum omnino integrum, corde suo
sempre inclamans Dominum S. Joannem Ba-

ptistam, cui tenerima devotione afficieba-
tur. Hoc cum animadvertisserint Religiosæ F
in qua cam curabant, & nutibus ac signis in-
terrogassent, utrum sancti Faciem videre
vellet; illa, sublatis in cælum manibus,
continuo indicavit, quanto ejus rei tenere-
tur desiderio. Adducta igitur ad majorem
ecclesiam sub Matutino officio, cum ascen-
disset ad capellam, eâ horâ quo ibi sancta
Facies monstrabatur precepsque funderet, subi-
tum in se motum sensit, quo solutum vincu-
lum lingue ejus est, & illa intar Zachariae lo-
quela recepit qua annum & amplius priva-
ta fuerat, die XIV Maji MCCCCXXV, sub
Episcopatu D. Joannis de Harcourt.

224 Puella nomine Coletta, cognomine
Vaque-longa, ex Longo-prato ad Somonam,
codem tempore sub eodemque Episcopo, quedam
cui à patre suo enormius percutiæ totus surda
auditus perierat; parentibus insciis domo
egressa, in hanc civitatem venit, eo animo,
ut visitara Sancti capellæ, eo quo Facies
ostendebatur die, Deo se sanctoque Bapti-
stæ commendaret. Et ecce dum precibus
devotis insitit, ipso ostensionis momento
sanatum

A sanatum subito sensit capitis cruciatum, ut hoc sibi findi videretur; exindeque perfecit, sicut antea audivit omnia. Nicolaus Obry
cœca an. 1577.

Verviniensis, illa in qua tot mirabilia ostendit Deus in civitate Laudunensi, postquam fuit à possidente se dæmone liberata, eodem (ut creditur) agente remanerat cæca. Voto ergo iste obtrixi veniendi in hanc urbem, ad S. Joannis Baptiste Reliquiam; & tercia votivi novemdi luce inter ferias Pentecostales visum recepit. Qua re examinata rite & probata, fuit tequenti Dominicâ inituita per urbem solennis processio, in gratiarum actionem, in qua ipsa Nicolaus gradiebatur immediate post Episcopum, tenens manu cereum. Contigit autem hoc miraculum anno MDLXXVII, Pontificatus D. Geoffredi de Marthonie anno primo, ex quo is Scđem suam adhuc feliciter teneret, inquit Vistorius; & tenuit usque ad MDCXVII, longevis per annos quadragesima. *Preful, ut assertum Sammarthani.*

Bollandus notavit ab am. 1611. 225 Invenio præterea, manu P. Joannis Bollandi p. m. hac Laine notata. Joanna Jacquinonia Virdunensis, vidua Joannis Laurentii, cum laborafet xxxii anni epilepti, anno MDCXI liberata est. Item Agnes Victor Tornacensis, anno MDCXIX; & Ludovica Meflone ex suburbio S. Germani Parisiis, que novem annis laboraverat MDCXXXI. Carolus Heron vir nobilis, habitans apud Gournay, qui aliquot annis die ac nocte eo male laboraverat, liberatus est MDCXXV. A desperato morbo depositus jacebat filius Baronis de Palavai, in Pictonum interiori regione: sed patre ad ecclesiam abeunte, ipsumque devote S. Ambienensi; subito convulsi qui mortuo credebatur. Erat autem natus xviii annos, & laborabat febri nephritis, anno MDCXXIII. Michaël, Rogerii Porcarii filius, trium annorum ac mediū puer, usque ad MDCXXXVII die xiv Septembri MDCXXXVIII in putum decidit, aqua & calce plenum; unde extractus jacuit absque ulo vita signo, à septima vespertina ad sequentis diei horam decimam: devotus autem S. Joanni statim fuit incolimus. Anno MDCXXXVI, peste ac bello graffiantibus, indicta ab Episcopo D. Francisco de Commeriis supplicatio cit xv

C Maji, ea conditione ut pridie jejuniū servaretur in honorem Deiparæ & S. Joannis, postero mane festum devotionis effet usque ad meridiem. In ea circumdata Sancti Facies eit; Deiparæ oblata de publico argentea statua, & statim pectis cestavit.

§. III. de aliis partibus sacri Capitis, per varias Ecclesiæ distributis, ex Cap. xi Cangii, & aliis.

In divisione facta per Constantium Monachum

226 **E**x premisis appetit in Caredrali Amiani partem dumtaxat anteriorē, seu faciem sacri Capitis haberi, à Waloni repertam in Ecclesia S. Georgii de Mangans: undenam vero allata sint partes illius aliae, alibi exponi soleat, nullis certis argumentis possumus definire: verosimili tamen conjectura teneri potest, quod in illius divisione facta per Constantium Monachum, in favorem ecclesiæ ab eo noviter extracta, cetera quo sub ejusdem Sancti nomine Constanti-

nopolis habebantur ecclesiæ, partem nonnullam accepint; nec minimam fuisse reliquiam ecclesiæ Studiarum, unde acceptum sacram cimelium erat. *A. CO. EVO* *E. MSS.* *videtur pars nota-* *bile Studio reliqua*

Guberius Abbas Nonenti lib. i de Pigoribus Sanctorum cap. 4, Dicat, inquit, quisque quod sentit, securus plane ego inferro, non Deo, non Sancta ipsa unquam fuisse placitum, ut eorum cuiuspiam debuerit referari sepulcrum, aut dirimi per frusta corporiculum. *Sed plerique Parum agne Doctorum Ecclesiæ aliter sentierunt,* *quos vide citatos apud Joannem Ferrandum Societas Jesu, in Disputatione Reliquiarum sive de Subiecta earundem variis in locis multitudine,* *tib. i. cap. 2 & 22.*

227 Porro, præter tempora à Studio & Hæbdoma nuncupata, Scylitzes & Constatinus Porphyrogenetta scribunt de Basilio Macedone, quod S. Joanni Baptiste templum exerit in Macedonianis, & restauraverit aliud in ea que Strobela dicetur regione. Codinus in libro de antiquitatibus Constantinopolitanis meminit ecclesiæ cognominatae Probi, eo quod adscripta fuit per Probum, unum ex duodecim Senatoribus, quos magnus Constantinus Româ deduxit Byzantium, nō vñ istic Romæ fundamenta positus. Verum ea ecclesia fuit à Constantino Copronymo profanis usibus deputata, adeoque dubitari potest an adhuc superberuit, cum Franci urbe potiti sunt. Monasterium sacrarum Virginum quod Petrum seu Petra dicetur, dedicatum etiam erat sub nomine S. Joannis Baptiste; eoque ut ait Codinus lib. de Officiis cap. 15, procedebat quotannis Imperator in festis Nati & Decollati Joannis: & hanc Anna Commena in sua Alexiade vicinum factum loco, Sideri nominato; Chronicorum vero Alexandrinum, proprius murum civitatis constituit; Nicetas autem prope Portum; & Clusius iuxta monasterium Actii, non longe à Blachernis.

228 Infuper in Græcorum Menologio notavi duas ejusdem Sancti ecclesiæ ad xxv Junii ē της Φωρείας, sed legendum ΣΦεραρίας, dicto ex nomine conditoris, eo in loco, ubi ante sterile ecclesiam S. Joanni Theologo sacram dicunt Origines CP. MSS. quam Codinus ēις της κόρυψης videtur referre; alteram, ad Cisternam Mocessianam in træci qui Daniellis dicetur viii Januarii, ubi de S. Xenophonte, πλησίον της Καισάρειας της Μογοραίας ē της Δανείας. Aliarum durarum Codinus mentionit, quarum una της Κατύπλα dicebatur; altera τὰς, ejus scilicet qui Magister cognominatus, præclarisque functus est dignitatibus sub Leone Macela & Zenone. *His ex ejusdem Cangii Constantinopoli Christiana lib. 4 cap. 4 addit., inventam apud Codimum admodum prope Horologium cognominatam Baptisterium, & inter subscriptiones Concilii sub Meno Monasterium Valentinis; atque in Alexiologio ad xxiv aliud πλησίον της Ταύρου sed legendum της Ταύρου alia Ms. docent. Denique ad xxv Junii ubi de S. Febronia, aliam ē της ὁραίας nuncupatam.*

229 In harum ecclesiæ aliquæ, inquit Ex horum Cangii, cœpium sermonem peritescens, servata fuerit pars superior Capitis, quam Baldwinus II, Imperator Constantinopolitanus, donavit S. Ludovicō, cum alijs Reliquiis pluribus, specificatis in Bulla aurea anni MCCXLVII: quæ allata Parisios, magna cum solennitate fuerunt colla-

alie diffri-
bute per
ecclæsias
Sancti CP.
puta in
Macedo-
niam,
Probita,

E

Petrina

Sporacia-

ni.

ad Cister-
nam Moc-
sianam.

F

Cinteliana,

llina,

prope Ho-
rologium
& Tan-
rum, &c.

detata par-
tes Pan-
fios.

752 DE ALIIS RELIQUIIS CAPITIS IO. BAPT.

A collocare in sancta capella palatii, cum in
A. COEVO finem à sancto Rege extrui curata. Hæc
EX MSS. Reliquia includitur hermæ ex argento in-
aurato, repræsentanti S. Joannem Baptistam;
quam, simili metallo coronatam impositamque
basi, lustrinum ejusdem materie leunculi qua-
tuor. Idem sentiendum de illa parte, quam,
capta illâ Orientis regiâ, Veneti avexerunt,
quæ quidem qualis fuerit, non exprimitur
Andreas Dandulus ac Paulus Rhamnusius,
cum ejus meminerunt ut in ecclesia S. Marci
deposito: sed Sanctorum Creppam Italice;
id est Crani verticem nominata.

B 230 Ejusdem particularum, magnitudine
unius pataconis, obtinet Acrienses in Ar-
tefia, quam Balduinus Barbutus in sua ca-
pella apud Aëriam depositum anno MCVII,
incertum unde acceptam teste Malbrancio
lib. 5 de Moriorum cap. 13. Sed & pars
Temporum, ex eodem sumpta crano, cum
repræsentatione sancti Baptiste, habetur in
Liphanoteca ecclesiæ Collegiate Longipratæ,
diocesis Ambianensis. Cathedralis Sueffio-
nensis etiam servat partem, quam illuc Con-
stantinopoli attulit unâ cum aliis Nevelon,
Episcopus istius civitatis, post cladem Bal-
duini Imperatoris prope Adrianopolim, mis-
sus pro subditiis in Franciam: quem Appen-
dius ad Chronicum Roberti de Monte, redi-
scit cum copiis non contemnendis scribit,
anno MCCVII. Quanta ea portio facri Capitis
fuerit, non specificat Historia: inquisitione
autem defulper habita inveni non amplius eam
haberi: sed Martyrologium ecclesiæ istius do-
cere, quod allata fuerit xxi Octobris anni
MCCV; & anniveriarium felium celebretur
Dominici post felium S. Dionysii. Catalogus
autem Reliquiarum Abbataria Marianæ apud
Sueffiones, recenset particularam à dicto Ne-
velone Episcopo donatam; & Noviomensis
S. Magdalena, modicum quid de sincipite sibi
vindicat.

C 231 Abbatia Tyronensis in Pertico, gloria-
tur Cerebro Sancti. Præsumi autem potest
hanc Reliquiam monasterio isti missam fuisse
à Stephano Perticensi, fratre Comitis Gof-
fredi, qui cum Comitibus Flandriæ, Campaniæ
& Blefensiæ Cruce-signatus, rectâ in
Terram-Sanctam abiit, sed inde regrediens
Constantinopolim appulit, atque Balduino
Imperatori adhærit, Philadelphie Comitatu-
m ab eo donatus, & in funculo ad Adrianopolim
conflictu oculis. Hætemus Cangius, cui addi-
derim ejus rei testimonium ab Henrico nostro
reperimus, Vitam B. Bernardi Tyronensis, quam
illustratam dedit XIV Arilis, forte ex Marti-
tyrologio loci. Nonas Maii, in crastina fe-
sti S. Joannis Euangelistæ, quod dicitur ante
Portam latinam, Tranflatio, seu Inventio
sancti Cerebri B. Joannis Baptiste, in qua
dam veteri maceria, seu pariete antiquo Ec-
clesiæ de Nogento-Rotroci, post guerrarum
discrimina miraculose reperti ac inventi, &
per reverendum in Christo Patrem & Domi-
num Robertum de Loignaco, Carnotensem
Episcopum, levati & extracti; & post multa
miracula ipso vidente tunc facta, in solemnî
vaseculo ad modum capitis usque ad scapulas,
cum Angelis ipsum vas ad manus lustrinente-
bus, auro & argento opere pretioso pro-
priis sumptibus fabricato, & cum magna re-

verentia repositi & conditi anno Domini
Millelesimo trecentesimo vicesimo quinto. O. Et an. 1345
biis mox anno sequenti Robertus, p[ro] operis pretiosissimis
mercedem recepturus. Tyronensis autem Priora-
tus anno deinde MCCXXV in Abbatiam ere-
cti primam fundationem vide num. 63 & seqq.
Vita prædicta, indeque disce Rotrocum Comi-
tem qui prope dictum à se Novigentum, No-
gent Rotro primam Bernardo professorem
decederit, initio seculi XI alius deinde ad Tiro-
num rivulum non precia inde Orientem auctam,
ab Ivone Episcopo & Canonicis Carnuensibus.
Ivoni, sub annum MCXVI definito post a-
lios XIV successi anno MCCLXIV Robertus, à
Sammaritanis & Cangio de Joigny cognominatus:
Longy tamen scribit Perticensis Comitatis
tabula in Atlante Blaviano: quod magis pro-
bat vetus scriptura.

232 Theodorus Rhay Societatis Jesu, in opere
quod in scriptis Annales illustres Julia, Clivie in Angra.
&c. ad XXXIX Anglii, post memoratam Sancti ed.

Decollationem, celebrem in quatuor Commenda-
toriis Ordinis Teutonici Eisseniana, Sinistrofiana,
Altenhaviana & Nidecciana, Eadem, inquit,
luce in Anraedt, Toparchia Illustrissimi ac
Generosi D. Adriani Wilhelmi, liberi Baro-
nis de Virmund & Nierlen, Domini in
Herbach &c. præcipua in veneratione est
ejusdem Sancti sacer Vertex, argenteæ
liphanothecæ inclusus: cuius religiose attractu
sacratum vinum, à fidelibus viva fide sum-
ptum, non raro capitis puncturas, dolores,
omnem etiam medicas artis induitram lute-
perantes, ex integro tollit. Atque hoc modo
juxta Cangium, aliae quoque plures ecclesiæ
similiter aliquam sancti Capitis particulam
ostentant: sed ita ut docere nequeant, quan-
do vel unde eas accepérant.

§. IV. Partes Maxillarum & Menti,
Dentes & Pilii in variis Europe
ecclesiis.

233 C Apella castræ S. Anemundi diocesis
Lugdunensis notabilem partem Ma-
xillæ habet, ex Oriente allatam, includam-
que liphanothecæ aureæ, talem inscriptio-
nem habent, cum Dominus de Cheva-
nes, inter eruditos Divionenses celebris, com-
municavit descriptam his verbis,

Σὺ μὲν Στρατεῖς τὸν δρακόντον τὰς μύλας,

Βασπίσας, τοῖς υδασιν πλομένας.

Ἐγὼ δὲ την ἐντύχων πάντη μύλην,

Ἐργάζον ὀλας Θερινούς πεπονίου μύλας.

Tu quidem maxillas Draconum intueris,

Baptista, in aqua contribulatas:

Ego autem ha tua maxilla fortunatus,

Maxillas hostium quorumcumque confringo.

234 Religiæ Praemonstratenses Abbataria
S. Joannis Ambianensis, partem etiam ma-
xillæ similes possident, inclusam turriculæ ar-
gentæ inauratae, per crystallos ad quatuor
latera positas conspicuam, & à duobus au-
reis Cherubimis sustentatam, quam sibi alla-
tam dicunt à Walone, tunc cum Faciem
Ambianos advexit. Severius in historia
Archiepiscoporum Lugdunenum scribit, quod in ecclesia
Joannes Dux Bituricensis, ecclesiæ Lugdu-
nensi donavit sancti Praecursoris maxillæ,
cum peteret recipi in numerum Canonico-
rum

Partes
Maxillæ in
diez. Lag-
dunensis
F

apud Pra-
monstrat-
enses Ambia-
ni,

S. Joannu
Lugduni,

- A**rum, qua de re producit Instrumentum, signatum xxiii Julii anno MCCCXCII. Joannes Ferrandus in praecitato de Reliquis Tractatu dicit, id quod ex Capite S. Joannis afferatur Lugduni esse partem menti, cui conponat id quod scribit. Auctor Antiquitatum Parisiensium, quod Dux ille, in quibusdam litteris datis anno MCCCXI, mentionem faciat cuiusdam pretiosi Reliquiarii, appendicem septem vel octo marcas argenti, cui inclusum erat mentum sancti Baptiste, quod dederat Carthusianis Parisiensibus, sed traditum eis nondum fuerat.
- Bellovaci*, 235 Louvetus lib. 2 Historiae Bellovensis, inter Reliquias Cathedralis ecclesiae S. Petri nominat mentum S. Joannis Baptiste cum duobus dentibus. Abbatia Millebeccensis in dioecesi Bituricensi, etiam partem illius habet donatam à Dagoberto fundatore; si fides habenda titulus fundacionis, quem produc Renatus Chioppinus lib. 2. Monachicū tit. 2 num. 19; necnon Abbatia S. Sigismanni vulgo S. Cyran en Brenne similem partem ostentat ex dono sui (si titulo creditur) fundatoris Chlodovaci I Charta quadam Imperatoris Conradi, data anno MXXXVIII, & Philibertus Pignorius, afferunt maxillam Baptiste Taurini in Pedemontio haberet. Religiosi S. Joannis Nemaenensis credunt se habere dimidiam partem maxillae inferioris ex late dextero, donatam sibi à Ludovico Juniore, quam Sebaste attulerit ex itinere transmarino. Sed quomodo id ipse inde attulerit, ubi caput Sancti numquam fuit, sed corpus tolum? Incertum est etiam utrum mentum, Praecursoris creditum Augustae Salafiorum in Sabaudia, detractum sit caput quod Constantinopoli fuit; an ei quod Roma habetur de quo infra. Lucius Marinacus Sicutus de rebus Hisp. lib. 5 sub fiuum asserit, quod in ecclesia Ovetensi habeatur Frons S. Joannis Baptiste, & de ejusdem capillis. Joannes Tamagus de Salazar, in suo Hisp. Martyrologio ad hunc diem addit, ex Prudentio de Sandoval in Vita Ferdinandi Magni, unam ex Maxillis in ecclesia Legionensi; & ex Egidio Gonzalez d'Avila in Caurensi aliam: die autem IX Aprilis, in Relatione Reliquiarum quibus dicitur Metropolitanis Burgenses, Urnula 12, includit aut frustis CCL, in quibus etiam pars Capitis Baptiste.
- Argentea*
Salafiorum, 236 Omittit, inquit Cangius, ecclesiasticas, que particulis nonnullis venerandi ejusdem Capitis gloriantur, abique notitia loci unde allata sunt. Hoc in numero centeri possunt, Ecclesia S. Crucis in Hierusalem Romæ, ex Serrano de vir Ecclesiis; S. Januarii Neapol., ex Summontio Hilt. Neap. I. 1 cap. 11; Montis-Cassini in regno Neapolitano, ex Chronico Cassini. Tornaci in Flandria, ex Tom. 3 Hilt. Tornaci sanctæ Crucis Aurelianis, ex Francisco le Maire de Antiquitatibus Aurelian. Dominæ nostræ Noviom, ex Annalibus istius Ecclesiæ; S. Petri Aériensis in Artesia, ex Hierogazophylacio Rayfii; Collegiata S. Marie Colonensis, ex Sacrario Colonensi Weinheimi. Adde Abbatias, Ferrariensem in Vatisnio Gallie Provincia; S. Bavonis Gandavi; Belli-loci apud Duacenses; Flinensem in Flandria; Laudunensem S. Martini; Cor- Junii Tomus IV.
- B**iensem aliasque. Addo ego Venetia, qui bus Dux Danulus inter alia transmisso dicitur A. COEVÖ Brachium S. Georgii Martyris cum parte ex mss. Capitis S. Joannis Baptiste, & in capella sua collocari jussisse.
- 237 Multæ etiam Ecclesiæ, inquit Cangius, gloriantur possessione dentium, ex sa- cro illo Capite, vel integrorum, vel diviso- rum. Henricus Rebaldinus, Tom. 1 rerum Germ. Frerii, ad annum MCCCXLI unum cunctis inter Reliquias & ornamenta Impe- rialia Aquigrani servata. Joannes Buzelius, in Annal. Gallo-flandria lib. 6, narrat, quod cum anno MCCCXVI Arebait ageret G. The Falotincensem Archi-episcopus & totius Ro- manie Cancellerius, de quo frequenter mentio in Epistola Innocentii III; Phanopinenis mo- nastryi Canonici Regularibus, diacepsis Torna- confis, dentem unum S. Joanni Baptiste dona de- dit; cuius pectora longe lataque devotio excitaret popularum liberalitatem, ad succurrendum loco, varis temporum hominumque injuriis pene vastato. Duos ejusmodi etiam possidet Cathedralis S. Pe- tri Bellovacenensis, unum Tornacenensis, & Autif- alibi. E
- S. Germani*, necnon Collegiata Longi- prati in dioecesi Ambianensi. Idem scribit Ar- noldus Raffissus de Belgicis ecclesiis variis, puta S. Arnaldi in Pavula, S. Amati Tornacenensis & Abbatis Bellidocensi Duici, Floressensi diacepsis Na- murensis, Salfinensis ad Sabim, Flinensem in Flan- dria, Carlusavonum Rettelensem aut Sirzen- sum ad Mozan, Prioratu S. Salvii prope Valen- ceras; de Coloniensis autem, S. Cumberi, S. Barbara, SS. Machabeorum tantumdem afferit Weinheimius.
- 238 Designe Casarina Heisterbencensis, illu- strum miraculorum & historiarum lib. 8 cap. 54; Heisterba- sis monasterio; Est, inquit, apud nos dens molaris & magnus, tria habens cornua, qui qualiter ad nos devenerit, & quid per illum apud nos operatus sit Dominus, tibi recita- bo. Cum vattata tuislet civitas Constantino- politana à Cruce-signatis, & diversi diversa diripiissent, Henricus Miles de Ulme inter Reliquias pretiosissimas, etiam jam dictum dentem S. Joannis tulit de ecclesia S. So- phie: quem repatrians in tantum dilexit, ut in castro suo oratorium ædificaret, ibi eum condere volens in altari: quod ei germana ejus, Magistra in Insula S. Nicolai, propter affectum quem habuit & habet ergo domum nostram, disflusit; sed tunc persuadere non potuit. Qui post breve tempus, à Wernes- ro de Bonlant captus, spe orationum nostrarum iussit eum nobis transmitti. Interim cuiusdam Sororum predicti coenobii in somnis oftensum est, quod, quamcito Dens veni- ret ad locum nostrum, Henricus esset libe- randus: quod ita factum intelleximus. Prior etiam noster, per quem transmissus est, in flumine Rheni maximum evavit periculum. probatus Henricus Comes Seynenensis, habens Militem honestum, sed mente captum, cum eo ad nos venit, sperans illum, tum virtute Reli- quiarum, tum beneficio orationum nostrarum posse sanari. Qui dente sacratissimo & fanatio- ne amantis signatus & tactus, tam celarem virtutis ejus sensit effectum, ut vix ad jaustum balite de monasterio progrediens, te sanatum gratia- retur. Est enim, ut dixi, magnus & fortis;

754 DE ALIIS RELIQUIIS CAPITIS IO. BAPT.

A tortis ; & tanto magis ad curandas infirmities tates validus , quanto minus in maficandis ex MSS. cibis delicatus est usitatus. *Hec Cesarium : qui item alibi. bus addo Denteum unum , apud nos in Domo Professa Antverpie ; & alterum Adoëtie cum parte crani inter Reliquias à Theodolinda , Longobardorum Regina , ecclesia istic à se fundata relitus.*

Criset. &c. pilii , Constantino- lii , 239 Quod porro ad pilos & capillos ejusdem Sancti attinet , inquit *Cangius* , Zonaras , Scylitzes & Glycas , scribunt quod Imperator Nicephorus Phocas , cincinnum corum articulit cum sanguine coagulatum , dum à Syria ca expeditione Constantinopolim revertenter ; eumque depositur in ecclesia dicta *Aya Sieg*. S. Arca . S. Gregorius Papa , cum ea Epitola quæ est 128 libri 7 , Recaredo Vifigothorum in Hispania Regi , misit particularum Dominicæ Crucis , cum capillis Baptistarum ; et ipsa tortafis Reliquia , quam Oveti servari suprà diximus . Philippus Episcopus Bellovacensis , teste Louveto in Kalendario Bellovaci , ad xxiv Aprilis , transtulit in novam capsam Corpus S. Ebrulphi anno MCCC , in capite poluit aliquid de vestibus Deiparae , de capillis S. Baptistarum , & de ligno super quod fuit decollatus . Similes capillos veneratur Abbatia S. Eligii Noviomensis , & in theca verae Crucis , quæ est in ecclesia Infula S. Nicolai Treviris , teste Brotero lib. 5 Annal. Trevir. num. 55 continentur ài τηιαν τε ἀγίας ΙΩ.. τε Πρεσβοτέρων τρίχες , Venerabiles S. Joannis Praecursoris crines . Nonnullos quoque esse in ecclesia S. Albani Namuricensis , Rayflus ; alios in Collegiate Graecorum Coloniae , Weinheimus , cum portione capitis & barbae , itemque in æde S. Cordulae , nobis affirmant ; talesque etiam sibi vindicat Centulenus S. Richarri : & Abbatia Corbeiensis ipsos numerat inter Reliquias , quas in sancta capella Bucoleonis repertas tempore Balduni Imperatoris Constantinopoli , detulit Robiliardus de Clariaco , teste veteri Gallica inscriptione .

240 *Hædenus in Gallico suo tractauit Cangius* ; qui in sua ad Chronicon Paschale Notis pag. 570 attingens primam sub Theodosio translationem Capitum Sacri ad Urbe Regiam , ait Ambiani ipsum coli ac confici carne & facie nigrificanti , quemadmodum descripitur à Theodolio seu Thoma Magistro , in Homilia inedita in eundem S. Joannem Baptistam , prout est illud indubius Constantinopoli viderat . Verba , quoniam expresse meminerunt capillorum in quibus presens finiunt Paragraphus , digra hic legi , talia sunt . Και γαρ αὐτὸν τρίχατα καὶ δυχῖσι καὶ αυχμῶδις καὶ ρυπα πλεια , εἰ μὲν τοὺς τερψιν κατανεύσθω , αλλὰ κατὰ τρίχας διελημμένης , οἷς καὶ φάνις ἐντείχειν αἰγαλεῖδας δύναεται . Πρωτότον απὸ μέλαν τοντουριν ἐναυτὸν περιόδοις , τοῖς τε οπερχέσθαι πλίσι βολαῖς , τοῖς τε τῶν εἴδων χαλιπτικοῖς ἐμβολαῖς , ὥστε καὶ λυχήσει καὶ παντεῖται μετεπονθεῖν τὸ φυσικὸν ὑγρότητα . καπεναλαθίσις αὐτῷ ὅπερ τε τοῦ ἐιρημένου καὶ τὸ ὑπερφυϊς ἀτροφίας . ἔτειδι μεδενὶ ἔτερον εὐχερία αλλὰ η τρεφῆς μερασμένης κυλός .

242 *Cora enim illi erat , dura , aspera , ac faciei fulsa & exsecuta.*

III. olim adhuc rebat Capiti, quemadmodum descripitur à Theodolio seu Thoma Magistro , in Homilia inedita in eundem S. Joannem Baptistam , prout est illud indubius Constantinopoli viderat . Verba , quoniam expresse meminerunt capillorum in quibus presens finiunt Paragraphus , digra hic legi , talia sunt . Και γαρ αὐτὸν τρίχατα καὶ δυχῖσι καὶ αυχμῶδις καὶ ρυπα πλεια , εἰ μὲν τοὺς τερψιν κατανεύσθω , αλλὰ κατὰ τρίχας διελημμένης , οἷς καὶ φάνις ἐντείχειν αἰγαλεῖδας δύναεται . Πρωτότον απὸ μέλαν τοντουριν ἐναυτὸν περιόδοις , τοῖς τε οπερχέσθαι πλίσι βολαῖς , τοῖς τε τῶν εἴδων χαλιπτικοῖς ἐμβολαῖς , ὥστε καὶ λυχήσει καὶ παντεῖται μετεπονθεῖν τὸ φυσικὸν ὑγρότητα . καπεναλαθίσις αὐτῷ ὅπερ τε τοῦ ἐιρημένου καὶ τὸ ὑπερφυϊς ἀτροφίας . ἔτειδι μεδενὶ ἔτερον εὐχερία αλλὰ η τρεφῆς μερασμένης κυλός .

243 *Dedimus Sanctorum istorum Acta , ex esse Martyre Greco traducta , die xxxi Januarii ; eademque à in Edfessi . S. Sophronio Patriarcha Hierosolymitano luculentissimi , scilicet S. ius exposta , dabimus in supplemento ejusdem Cyri , mensis , cum prolixissimo opere de ipsorum miraculis . Ex his habeatur quod & Baronius attingit , ibi enim Joannem , patria Edfessum , redeunt ex Asia corpora uibia S. Cyro medico Alexandrino , sed jam Mostrisque leno ibi facto , adbasisse & confirmandis pulia , quas*

eflet ipsos numerare . Vultus vero totus nigrans per tot annorum volumina partim quidem ex continuis solis radiis , partim ex gravibus aëris affectionibus arcuatus & naturali destitutus humore , quem in eo consumperant tum causæ predictæ tum inedia nimia : siquidem color vividus aliud nihil est quam cibi bene mansi succus . *Hac ille quidem de viventis Prophetæ externa specie ; sed in demortui Capilli contemplatione vero similiter ducta , qualem usque ad Francorum adventum perseverante indicat Alexii Comneni ad Robertum Frisium Epistola ; quam delibani Gilbertus Abbas sub finem lib. i Hist. Hierosol. dicit apud se B. Joannis Baptistarum Caput haberi , hodieque acsi viventis capillis ac ète videatur insinuiri . Cangius qui originalem Graecum textum illius Epistola penes se habebat , & pollicitus dannam in suo ad Anna Comnenam Alexiadem notis , que adhuc latet , capillos & barbam legendis : quod si ita est , & ei , que Ambiani fine mento est , faciet menum adheserit , pene usque ad Francorum adventum Constantinopolim , & Monomachum Imperatorem (qui circa medietatem seculi xi presumitur sacram Caput in varias ecclesias esse parvus) debuit hic menum eamens inactum reliquise , quatenus opus erat ad strenuam speciem integram facies .*

§. V. De Capite , olim Angeriaci credito Baptistarum fuisse .

242 *G*überus Abbas S. Marie de Novigemo , in diœcœsi Laudunensi , ab anno MCIV ad XXIV , delibala quam supra allegavi *Alexii Imperatoris Epistolæ* , qua Constantinopoli presentia sacrum Caput afferrit , pro eodem quo ipse Cuius Cibarius forribat tempore ; Hoc si verum est , inquit , quarendum est apud Angerienses Monachos , de cujus Baptistarum Capite gloriatur ; cum pro certo habeamus , neque duos Joannes fuisse , neque unum ipsum fieri potuisse bicipitem : & lib. i de Pignoribus Santorum cap. 3 §. 2 idem argumenum prolixius tractans concludit . Quod si Joannis Baptista non est , aliuscum vero Sancti est , non mediocri mendacii malum est . Mendacii culpa facile per confessionem ignorantis diluitur : ignorantia autem excusationem habet , quia Sancti plures ut persuaderet ait Suarez , in 3 part. tom. 1. quaest. 25. dist. 55 , seit. 2. dub. 1. fuerunt ejusdem nominis ; & successu temporis Reliquiae ejusdem personæ existimatæ sunt , & propter nominis ambiguïtatem illi attributa , qui majoris habetur gloriae & sanctitatis . *Eadem ej. Baronii sententia* , qui allegata relatione Angeriensem , de eo ipso quo gloriabantur Capite ; Si quod , inquit , aliud quidem Baptista fuit , led *xanthus* alterius Joannis Martyris , qui olim cum Cyro fuit , illuc pafus , illustrissimus habebatur .

243 *Dedimus Sanctorum istorum Acta , ex esse Martyre Greco traducta , die xxxi Januarii ; eademque à in Edfessi . S. Sophronio Patriarcha Hierosolymitano luculentissimi , scilicet S. ius exposta , dabimus in supplemento ejusdem Cyri , mensis , cum prolixissimo opere de ipsorum miraculis . Ex his habeatur quod & Baronius attingit , ibi enim Joannem , patria Edfessum , redeunt ex Asia corpora uibia S. Cyro medico Alexandrino , sed jam Mostrisque leno ibi facto , adbasisse & confirmandis pulia , quas*

A quasi Canopum Praes abduxerat Virginibus tribus, secutus easdem, comprehensaque tortos ac capie plexos, Alexandriam fuisse relatios à fideli- bus, atque in ecclesia S. Marci sepulchro; unde elevatos S. Cyrillus Manuhem, diabolus stadiis Canopo diffusum vicuum, transstulit in edem sanctorum Apostolorum. Occupamibus porro Agyptum Barbaris, Edessam Joannis parvam deve- lla fuisse corpora, discimus ex Epiphano Hagio- polita, in descriptione locorum sacrorum, inter descripta: Symmicta Allatiana pag. 61. Sed nihil prohibet, Caput Joannis, aut etiam Cyri, relictum à S. Cyrillo fuisse Alexandria in ipsa S. Cyri domo, per Theophilum Cyrilli decepsorem converta in ecclesiam trium Puerorum Babyloniorum, post acceptas miracula illorum Reliquias. Ipsa denique, cum Capite prædicto, aliata Angeriacum in ecclesiam, jam antea forsan S. Joanni Baptista dedicatum, copierint credi trium Innocentium Bel- lemiticorum esse, propter ambiguum Puerorum nomen, eademque facilitate Baptista pro Edesteno obrepserit tantoque facilius, quanto longius intercessit temporis spatium, priusquam Caput se- culo XI inveniretur.

B quod in Ba-
pisticis cre-
deretur

C apote-
stis his-
toria trans-
lationis,
circum an-
no 500, confe-
cta est his-
toria trans-
lationis,

quod in Ba-
pisticis cre-
deretur

C circa an-
no 500, confe-
cta est his-
toria trans-
lationis,
244 Interim, vel abolitis, vel manquam scri-
ptis prima Translationis monumentis, & incre-
bescere per Gallias notitia Capitis Constantinopoli
affuerunt, cum forte non decens testes illius ocu-
lari, qui Angeriacum traditiones redarguerent
falsitas; placuit alioquin circa annum DCCC com-
muni prima Translationis historiam aliquam,
inter Sacra legendam, qualis passim transcripta
invenitur in pluribus Pessianib[us], & unde ir-
repti inter opera S. Cypriano perperam adscripta,
scimus videre est in ipsorum per Rigalium facia
editione. Verum ea Historia tam imperie fuit
confucinata, ut traditionem per se confusam, magis
confundens dubiamque reddiderit eruditioribus: uti
habetur ex Chronico Ademari, Monachi S. E-
parclii Engolensis, apud Labbe tom. 2 Novae
Biblioth. Mss. pag. 178; quā Ademarus Gau-
berto pralaudente coevo, relata inventione preno-
tata, ita scribit: A quo tamen, vel quo tem-
pore, vel unde hic delatum fuerit vel si
Præcursoris Domini sit, haudquaquam fide-
liter patet....

245 Refertur enim in hac frivola pagina, (sic eam Guibertus vocat) in diebus Pippini Re-
gis Aquitanie, quemadmodum Felicem detulisse
ab Alexandria per mare in Aquitanum, Caput S. Joannis Baptiste, & tunc temporis
Alexandriae praefuli Theophilum Archiepiscopum; & peractum esse prælium in Alen-
si pago, inter Pippinum Regem & Wandalo-
rum: ipsumque Caput super quoddam interfe-
ctos satellites suos impositum à Rege, &
eos mos relutiosus esse. Verum non ex-
titit Pippinus in diebus Theophili, nec tem-
pore Wandalarum, nec aliquando Caput
Præcursoris Domini Alexandriae habitum le-
gitur: legitimus autem in antiquiorum Le-
gendis, primo inventum Caput S. Præcursoris
in eo quo (desunt hic aliqua verba sed puto
supplendum [in eo quo defolsum sub Herode
fuit loco] vel simile quadam) deinceps autem
à Theodosio Imperatore delatum in civita-
tem Constantinopolim, ibidem venerari.
Haec vero eruditus scriptor, integris fere se-
culis dñobus prius, quam à Constantinopoli idem
Caput quod ibi colebatur, Ambianum transferre-
tur.

Junii Tomus II°.

246 Same de Historie istius sinceritate mul-
tam, mox ut prodit, fuisse questionem, nibil-
que ea profectum ad fidem Angeliacum tradi-
tioni factendam, probatur ex Anonymo Vita S. Leonardi scriptore, apud Surium ad vi Novem-
bris num. 13 sic scribente. Cum adhuc in vi-
vis esset Wilhelmus Magnus, Aquitanus

Dux (fuit hic eius nominis quartus, qui circa
annum DCCCLXIII mortuo pari succedens, post
multa & laudabilia facta, Monachus factus
apud Malleacum, quod anno MX fundaratur,
plenus dierum obiit in pace ii Kal. Februa-
rii anno MXXX; ut est apud Henichenium ad
Acta S. Gulielmi Eremita, cum ipso aliisque
pluribus synomyis male confusi, x Februarii,
anno 13, 14, 15.) Cum, inquam, adhuc in vi-
vis esset Wilhelmus Magnus, Aquitanus
Dux, dubitatum est à multis, num beatissi-
mi Joannis Baptiste Caput apud Angeriacum
haberetur. Jusit ergo Princeps Wilhelmus
magnum Epicoporum convocari Synodus,
ut corum consensu tantus thesaurus inquire-
retur, & sacratis illorum manus habenti
Populo viendus exhiberetur. Ita ille: sed
vehementius dubius est.

247 Per hos dies, id est ante annum MX,

ut infra patet, dignatus est Dominus decla-
rare fidelicissimi Ducis Wilhelmi tempora. tu inven-
Nam tunc in basilica Angeraciensi, in faxea
theica instar pyramidis tertiæ, inventum est
Caput S. Joannis, ab Aldino clarissimo Ab-
bate, quod langetum Cat. ut dicunt esse pro-
prium S. Joannis Baptiste. Tunc Wilhel-
mus Dux, post Paschales dies Româ regrel-
lus, hoc auditio repletus est gaudio, & fan-
tum caput populo ostendendum decrevit:
Erat vero conditum ipsum Caput in thuri-
bulo magno argenteo, ubi dextoris litteræ le-
guntur HIC REQUIESCIT CAPUT PRÆCURSO-
RIS DOMINI. Quod Cangius cap. 5 num. 5 sic
intelligit, ut thoracitum istud argenteum ipsius
Ducis donum fuerit: verum si centum fere annis
fuerit scripta Historia illa, quam merito Frivo-
lam appellat Guibertus; credibile est id factum
occasione alioquin tunc celebrare Translationis, post
Normannorum Ducis gentisque anno circiter
DCCCLXII convertemus, atque per Rollonum Du-
cis receptionem cessante metu annuarum fere in-
cursionem ejus gentis; quando multa per Gallias
Sanctorum Reliquie, vel ex iis ad que confuge-
rant locis reducuntur, vel ex latibris extrahuntur, initio sec.
veneratione expolitæ, non ita tamen ut relinque-
rentur expositi oculis, sed altariis aut taberna-
culis lapides includerentur, qualis faxea illa py-
ramis fuit. Intra hanc nibil prohibet, sed con-
futaneum erat, recondi eas aliquid argenteum id-
que novum, veteri vel à barbaris diffraicto, vel
ab ipsissimis Monachis ad eos placandas distracto,
cum necessitas cogaret ne sacris quidem vasis par-
cere.

248 Petrus Monachus Malleacensis lib. 2
Hist. Malleac. §. 4. in endem Bibliotheca Labbe Theodo-
pag. 234, narraturus quomodo Abbas suis Theo-
delenus anno MX compos factus sit voti sui, ob-
tentio S. Rigomeri corpore, premisit quid eiāem,
circa Sanctorum pignora ecclæsia acquirenda ex-
fluanti, sit factum. Abbas, inquit, Engeria-
Ccccc 2 cenis

756 DE ALIIS RELIQUIIS CAPITIS IO. BAPT.

A
A. COEVO
EX MSS.

postquam
ipsum po-
pulu mon-
stravit,

B
comatus au-
ferre dentes,
punitor,

coram cele-
berrimo
Procerum
conventu,

C
principis
Reliquis
eo in dieque
advechi,

27 Octo-
brus.

centis ecclesie illis diebus Caput sanctissimum Praecursoris Joannis Baptista Domini, quod antiquitus in cadem absconditum ecclesia refrigeratur, levare; atque omni populo, quo ipsum Caput vere Joannis esse fidem faceret, ostendre voluit; & ad tale spectaculum inter reliquos Theodelinum Patrem invitavit. Adveniente itaque statuo die Angeriaci innumerata plebs adiuit; Sacerdotumque ac Monachorum cœtus affluit inæstimabili. Cumque ad rem peragandam ventum esset, & inter priores quoque persona, cui tantus thesaurus elevandus committeretur, idonea quereretur; profligens prefatus vir è medio: Si, inquit, o Patres, jubetis, Dilectum cœlestis Sponsi ego libertissime accipio; ac, præ magnitudine sui ac reverentia, multo excolulatum vestris visibus repræsento. Cujus professioni dum omnes alludentur, fôlenni præmio oratione, ad sanctas gazas supplex accedit; detexit, omnique multitudi exposito, per duarum ferme horarum spatiū demonstravit. Quo expleto, dum eum recondendum omnes annuerent, diu multumque prolixam orationem simulavit, sanctissime è dentibus unum in ore occuluit. Verum mox condigno mulieratus verbere (nam tum oculorum caruit lumine) qua fecerat his qui adstabant, verecunde licet, referat; deinde male amisam valetudinem, confitendo digne, secum reportat. *Haltenu Per-
trum, sub annum MXXXIX vivens & scribens.*

249 *Guibertus Abbas*, cetera distinctius prosequunt. Dum inventum, inquit, ostenderetur Caput S. Joannis, omnis Gallia, Italia, Hispania, ad famam commota, ibi accurrere certatim festinat. Rex quoque Francorum Robertus & Regina, Rex Navarrae Sancius, omnesque Dignitates eorum confluxerunt, ubi omnes offerebant munera pretiosa diversorum generum. Nam praefatus Rex Franciæ, oblatâ gabatâ seu conchâ ex auro purissimo, pensante libras xxx, pretiosissime vestibus holofericis ex auro textis ad ornatum ecclesiæ, à Wilhelmo Duce suscepimus condigne, per Pictavos reversus est Franciam. Quid dicam? quod ultra omnem felicitatem & gloriam videbatur concurvus placentium, cum Reliquis Sanctorum, ex Monachis & Canonicis, qui undecimque ad memoriam sancti Praecursoris festinabant. Sic Lemovicibus, cum Reliquis S. Stephani, advehut est corpus S. Martialis: cumque in Basilica S. Praecursoris intrarent, celebravit ante Caput S. Joannis Mifiam Episcopus Giraldus, de nativitate ejusdem sancti Baptista, cum esset mensis Octobr; at Canonici S. Stephani, cum Monachis S. Martialis, alternatim troposac laudes cecinerunt festivo more; & post Misam Pontifex cum Capite S. Joannis benedixit populum sicutque quintu die ante festivitatem omnium Sanctorum reversi sunt. Post vero gloriósus Dux recognitans Dei honorem, in S. Joannis monasterio regularē renovavit districtiōnem, ubi Odilo Rainaldum Abbatem depositū, defuncto nuper Alduino Abate & inter ea, id est inter miracula S. Eparchii, illuc Lemovicibus delati, Caput S. Joannis, postquam satis ostensum est populus, referatum est iussu Wilhelmi Ducus, & reconditum in pyramide pristina;

ubi interius thymiamaterio argenteo, quod pender ex catenulæ argenteis, inclusum retinetur. Pyramis autem faxea, superveluta est tabulis ligneis, deargentatis undique ex oblatione copiosi argenti, quod Rex Navarræ Sancius obtulit B. Praecursori.

250 Exinde (*sicut progrederit, & Caput & abfolvis Cangii*) magna fuit ifsic populorum devotion erga eundem Sanctum: nam Ademarus præcitat pag. 180 refert, quomodo Jordanus de Latoribus, Episcopus Lemovicensis, fuerit consecratus Sabbato mediae Quadragesimæ anni MXXXIIII Angeriaci ante Caput S. Joannis, ab Ilione Episcopo Santonensi, & Coadjutore Archiepiscopi Burdigalensis, & Roone atque Arnaldo, necnon & Isembergo Episcopis: & Chartularium Angeriaci fol. 219 nos docet, quod Isembertus Dominus Caffelli-Allionis, cum magni Baronum numero Elevationi præsens, ingrellus est Capitulum Monachorum, præcessorium suorum donationes coram omnibus confirmans. Alia vero ejusdem Abbaticæ charta apud Bellum docet, quod particulari Capitis que Taurini in Pedemontio servatur, Landulfus Episcopus Tauriensis paulo post obtinuit à Guillelmo Duce, Ilone Episcopo, & Renaudo tunc Abbatे monasterii; in ejusque beneficii vicem Abbatē obtulit ecclasiam S. Secundi in Taurinensi diaœcesi. In Chronico autem Malleacensi legitur, quod anno ML fuit consecratio facta monasterii S. Joannis Engeriaci, quam Agnes Comitissa fecit facere & ali Scniores, in quo fuerunt quatuor Episcopi, Bruno Andegavensis, Guillelmus Engolismensis filius Gaufridi & frater Fulconis; Ilberhtus Pictaviensis, & Arnulfus Santonensis. Denique Dux Wilhelmus hujus nominis ix, anno MCXXXI, jus asyli & immunitatis concessit ecclesiæ & totius monasterii ambitui; seque in faciem prot sternens, à Deo & Sanctis ignosci sibi petuit invasiones & usurpationes bonorum hujus ecclasiæ à se factas: quas ipsa horâ refarcivit, imponens altari S. Joannis instrumentum de super consecrum.

251 Est Angeriacum aut Engeriacum, à cultu S. Joannis vulgo dictum sicut Jean d'Angely, Aquitanus oppidum in Santonibus, à quo rum metropoli septem lencis in Boream distat, ad fluvium Volumnum, la Boutonne vulgo dictum; totumque initium & prefectum suum debet prefato S. Joannis monasterio, cuius fundato-rem qui alius reputat, Pippino Regi adscribunt, qui illam fecerit in memoriam victoriae, contra Waifarium Aquitanie Regem obtenta anno DCC-LXV. Bellum hoc prolixe defribit Anonymus, qui Regis illius gesta collegit iussi Nibelongi Comitis, nec ullus discrimen meminit, in quo Santos aliquis fuerit invocatus, Vassibus omnibus solito more terga vertentibus, facilissimaque de se victoriam, ut alias sepius, Pippino prebenibus. Ademara, veriori notitia propior, pro Seniore Pippino, nobis indicat ejus Proportionem, à pare Ludovico Pio, cui secundogenitus erat, anno DCCCLXVII Aquitanie Regem continuo, eoque adhuc vivente mortuum anno DCCCXXXVIII, dicens quod justus patris fecerat monasterium S. Joannis Baptista Angeriaci.

252 Aqui itorum tempore Fuit quidam Clericus de Gallia partibus nomine Felix, quem,

D

Exinde
fuit ibi ce-
leberrimus
cultus Sas-
tri.

Eg oblatio-
nes frequen-
tissima,

pars etiam
donata E.
piscopo
Taurin.

F

alii verifi-
milis à
Pippino
Aquitaniis
R. circa
820,

A quem, dum puer essem, me vidisse memini,
sub quoq[ue]nuit Felix Cle-
rius, inquit Luidolfus Presbyter, lib. 2 de Translati-
one S. Severi Ravennatis Episcopi, à Bollando
noltro illustrata ad i Februario cap. i num. 2.
Huic autem erat confuetudo per diversas pro-
vincias vagari, & Sanctorum Reliquias ubi-
cumque potuit furari, questus cauta.
Ita sub anno DCCXXVI ex S. Severi monasterio,
cui uxorisque & filia quedam offa furans Ti-
cinumque profectus, invento istic Ogaro Mo-
guntio Episcopo, Ludovici ad filium Lotharium
legato, ip[s]a tradidit, & qualiter fecisset indica-
vit. Quidam etiam Alexandria, jam inde ab
anno DCXLI infessa à Saracenis, tale quid ren-
taverit; indequod in Aquitaniam attulit Caput,
quod cum Aliius Martyris esse, Baptista esse
crediderit vel finxerit, aliisque persuaserit; fi-
dem tamen non invenitur apud Adonem Vien-
nensem Episcopum, qui suum Martyrologium scri-
bens circa annum LXX ejusdem seculi, si quam
qui Ale-
xandria
Caput Ba-
ptistae at-
tulit se fin-
xerit, Baptista, quod Emeliam non Alexandrium de-
latum scribit ad XXIX Augusti, nec quidquam
de translatione in Galliam loquitur; ui[m] & U-
suardus in eadem distillant eodemque fere tempore
Parisiis scribent.

B ad quod
conditum
monasterium
crevit in
oppidum,

quod defor-
mit, combu-
fiam ab
Hugonot-
tis.

C qui Aut[or] Geographie precaste, que sex
hebdomadas duravit, oppidum hoc in potes-
tatem suam, deditio[n]e facta, recepit Ludovicus Justus Galliae Rex anno MDCXXI, eo
ipso die, in quem S. Joannis Baptista Nata-
lis incidere solet: ubi omnia signa civitatis ei adempta; imo ipsum nomen, quod mini-
me mereretur, mutatum; ac aliud, Burgundi-
Ludovici nempe, inditum fuit, ut ita iustis
pnemis afficeretur.

**§. VI. Angeriensem, de transla-
tione Capitis ad suum monasterium,
relatio fabulosa, ex MSS., a Cypriano Rigalti.**

E Ex disipa-
to corpore
collecta
quædā offa, 254 Narrat Josephus, vinclum fuisse Jo-
annem Baptistam in castello Ma-
cheronta, ibique Caput ejus truncatum fuisse
b, ac demum sepultum in Sebastia civi-
tate Regionis Palæstinae, quæ quondam Sa-
maria eit appellata. Post longum vero tem-

pus monumentum ejus Pagani & invaserunt, & offa per campi planitiem disperserunt, a coævo
rursumque collecta igne concinnaverunt, & ex MSS.
postea per agros projecterunt. Postea vero
advenierunt quidam Monachi viri religiosi de
Hierosolymis ad locum ejusdem monumenti qui
audientes ea quæ Joanni acciderant, & quidquid
potuerunt ex officiis illius colligentes, ad
Patrem suum Philippum detulerunt Hiero-
solymam. At ille transmisit ei, cum alii
viris religiosis, Athanasio Alexandria Ponti-
fici fidelissimo, ibique miro modo fuerunt
fervata, utque ad tempus Theophilii, ejus-
dem urbis Episcopi. Ipse etiam Theophilus, ab Episc.
jubente Theodosio Principe, omnia idolorum
fanis in illa regione, Christo favente, destru-
xit; & ecclesiam miræ magnitudinis constru-
xit, atque in honore ejusdem Joannis Bapti-
stæ consecravit; & illius offa quæ Athanasio
direxit superscriptus Philippus, in ecclesia col-
locavit. Congregatis etiam ibi vicinis Pon-
tificibus ex omni parte ceteratim, omni-
busque Ordinibus clericorum & populorum;
hanc consecrationis ecclesia diem honorifice
observevari constituit.

F 255 Igitur ne quis dubitet, accidente
Pachali festivitate, decollatus est Joannes Ba-
ptista, imperante nequissimo Herode dari la-
tentiæ pueræ Caput ejus multoque post de-
collationem ejus tempore accedente, eo an-
no quo confracta est ecclesia in nomine e-
jus, & offa ejus ibidem colocata, & à
Theophilo Pontifice, jubente Theodosio
Principe, in honore ejus consecrata, quar-
to Kalend. Septembbris, solemnitas Dedicatio-
nis sacrificie celebrata est. Caput autem il-
ius tune temporis depositum adhuc erat in
loco, quo illud in absconde uxor Herodis
deposituerat, nemine sciente, postquam a filia
in discò sulcepit. Si quis hæc omnia plenè
voluerit scire, Chronica f Marcellini Princi-
pis legat, & ibi reperiit, duos Monachos ab
Oriente in Jerusaleni veniente cauâ orationis,
tempore Martiani Imperatoris: quibus Mo-
nachis in visione g Angelica dictum est: It
ad palatium Herodis, qui quondam hic fuit
perfidus Princeps: introcantes perspicite dili-
genter; & ubi fumum è terra ascendentem
videritis fidientes, ibi Caput Joannis Ba-
ptistæ inunctante invenietis, & ita fecerunt, F
& cum magno honore clanculo secum Hic-
rosolymas b deportaverunt.

256 Non multo post autem à latonibus
raptum est, mitentes in quadam specu, ibi-
que dimiserunt: donec idem Joannes, Chri-
sto auxiliante, cuidam vira religioso, nomi-
ne Marcello Sacerdoti, qui in eodem specu
morabatur sicut Eremita; revelavit, dicens:
Accipe Caput meum, quod in hoc specu
depositum est à latonibus, & da illud Ju-
rammo i Episcopo, qui nunc praestet Alexan-
driæ Civitati post Theophilum Deo carum, i
ubi Reliquia corporis mei requiescant. Et
sic fecit Marcello Christi annente k. In
eadem solemnitate Collectionis Reliquiarum
ejus, & Translationis, & ecclesiæ Consecra-
tionis allatum est Caput Joannis Baptistæ ad
civitatem Alexandriae, à Marcello Presby-
tero, & datum Juranno Episcopo, iv Kal. Reliquiæ
Septembbris: & Juramus collegit illud col-
locando mirabiliter, in eodem loco perpetum
cultum.

718 DE ALIIS RELIQUIIS CAPITIS IO. BAPT.

A custodiendum. Ideo hodierna festivitas Collatio lectio B. Joannis Baptiste, non Decollatio nominanda, & Inventio ac Revelatio Capitis eius.

257 Jamque idem vir Domini Juramus Episcopus, & Marcellus Presbyter feliciter ad Dominum ex hoc mundo in pace quieverant, annis autem evolventibus non pluri-
mis, & cuidam viro religioso, Sacerdoti ac
Monacho, nomine n Felicio, qui orationis
gratia ab Occidental parte illis diebus Hierosolynam adierat, Angelica visione dictum
est: Felici, surge concitus, perge ad civitatem
Alexandriæ, invenies ibi Ecclesiam in hono-
rem S. Joannis Baptiste consecratam, ubi
Caput eius cum tribus o Puerulis Innocen-
tibus reconditum est: quod accipiens trans-
ferre in partibus Galliarum, in regione Aqui-
tanæ, in loco quem tibi ostendero. De qua
visione certus, expergesfactus reverendus fe-
nix, amplissimo repletus gaudio, pergens
illuc ubi iustus fuerat, sicuti dictum fuerat
cuncta reperiens, rectori sui itineris gratias
innumeratas rependi: properansque ad locum,
thesaurum à Deo sibi definitum accipiens,
in unius sportellæ conclusum sine statimque
retro iter arripiens, junctis sibi sociis Fra-
tribus suis septem qui cum eo abierant; valan-
tanque clam omnem regionem illam, per-
veniensque ad littus maris, incepit navem
cum remigis ac gubernaculis à Deo paratam,
quam illico est ingressus cum thesauro & ma-
gni pretii margaritis.

B cum eo il-
luc trav-
erstasse di-
citur,

258 Igitur fratres & socii ejus, descen-
dentes cum eo in navem, gratias agentes,
hymnis & laudibus benedicentes Dominum,
alta petunt aquora. Cumque in mari iter
agere cœperint, Felicius elevatis oculis,
ad calum palmas tetendit, dicens: Domine
Iesu Christe, qui fecisti calum & terram,
mare & omnia quæ in eis sunt, & profundum
abyssi intueris; qui super undas maris
ficcis pedibus ambulasti, & Petro mergenti
manum porrexiisti, & Paulum à terro naufragio
liberasti; libera nos de fluctibus hujus
pelagi magni, ut viventes benedicamus no-
men tuum in secula: mittere etiam, Domi-
ne, dignare sanctum Angelum tuum de Ca-
lis, ut sit dux itineris nostri, sicut fuit
quondam Patribus nostris, quando eduxisti
eos de terra Aegypti, in fortitudine magna
& in manu valida; & perduc nos recto iti-
nere ad locum aptum, ad sanctas pretiosas
margaritas collocandas. Hec & his similia
oranit B. Felicio, ecce nubes valida descen-
dit super navem, & de media nube egredie-
tur columba adinstar nivis, & super pup-
pim navis immobilis perfricit tam in die
quam in nocte, usque dum in partibus A-
quitaniæ ad littus maris Oceani pertinge-
rent.

259 Cumque non longe à terra esse co-
gnovissent, diverterunt ad portum qui appelle-
atur Agolinenis p, qui est situs in pago Al-
nenesi; ibique exeuntes ad terram ex navi
paulisper requieverunt. Moventes autem ex
eodem loco quasi millaria duo, inveniunt
eminis corpora mortuorum; Regem videli-
cer q Wandalorum, cum omni exercitu suo,
jacentem super faciem terræ, ut opinor,
quasi viginti milia virorum: quoniam egræ

fuerat idem populus crassa cervice de-
vagina sua per mare cum clafe magna, & *invenisse*
ventus vehemens irruit in eos, & transve-
xit in partibus Occidentis in supradicto por-
tu Agolineni. Nuntiatumque est Regi Pippi-
no r Aquitanorum, quod gens Wandalorum
regnum ejus invaderet. Misitque legatos
in omnes terminos Aquitanorum, ac Santo-
nicæ, necnon Eglisimæ, sive in omnes
terminos eorum, ut contra eos pergerent ac
dimicarent: quia idem Rex Pippinus tunc *Pippino*
morabatur in territorio Alneni super flu-
vium Vultu s in palatio quod vocatur En-
giriacus, inter medios fines Piétavorum ac
Santonice. Denique cum idem Rex Pippi-
nus, cum omni multitudine armatorum oc-
curreret hostibus suis, fecit Dominus salu-
tem magnam omni exercitu suo: omnem e-
nam exercitum Wandalorum interfecit manu
sua, ita ut nullus evaderet ex hac multitu-
dine qui non cœde vaffaretur v.

260 Supradictus autem Rex videns sibi à
Domino auxilium de Cælo fuisse præstatum,
& ultiorem de inimicis, ita ut non inventi-
rentur ad exercitum suo nisi viginti viri inter-
fecti, quos præ ceteris valde diligerat; eos
accipiens singulis depositi fereris; latuusque
pro victoria, moestus pro funebri amissione,
exercitum revocat, pergeri cupiens ad pro-
pria. Cumque ab hac cœde quasi quatuor
millia disjuncti essent, figere tentoria impe-
rat, prefusque somno strata sua sibi præpa-
rari in papitonibus jubet. Tunc pro lassitu-
dine somno propere ingruente, vox divina
alitata est, dicens ad eum: Cur te piger som-
nus tam propere ita pressit? Noveris magni
viri Prophetae & plus quam Prophetæ ac lu-
cerne mundi, Caput, ex transmarinis par-
tibus ab Oriente, cum tribus pueris Inno-
centibus, hoc in pago a humandum defer-
ri; & proper ejus nomen, in hoc prælio ad quæm
divinitus victoriani tibi à Domino est col-
latam. Respondit Rex Pippinus in visione,
dicens: Si tanta beneficia proper nomen ejus
in me vigent, indica mihi quid agam, aut
quemadmodum investigare vel invenire po-
tero eum. Respondit ei divina vox dicens:
Ecce post tergum tuum sequuntur te septem
Fratres in habitu peregrino, & unus qui ce-
teris præst Felicius vocatur: vade in oc-
cidente cum paucis, & in humilitate
cordis benigne suscipe; adoratisque pretio-
sissimis margaritis pacifice tecum ducere co-
neris, & videbis magnalia Dei.

261 Vir autem Domini Felicius, visa
tant multitudinis corpora caæta, pavore per-
territus, tamen de adjutorio Dei confitus, cui ille cam
confortabat socios, & ut paulisper iter age-
rent admonebat. Divertentes ex adverso par-
vulum habitaculum sibi statuerunt, ut eadem
nocte usque mane in eodem permanere potuissent.
Prædictus autem Rex Pippinus, à som-
no evigilans, intra semetipsum cogitare tacit-
us ceperit, ex visione quam viderat, quid
agere deberet. Recogitans autem] quia in anti-
quis est sapientia, & multorum præteritorum
prudentia; mitemque concitus, jubet
ad egeste sapientissimos viros y ac bonis operibus
pollentes, ut de tanta manifesta visione ei
salubre consilium suggerere dignarentur. I-
gitur ad hoc consilium ventum est, ut exuen-
tes

^P
appulsius
autem

q

DIE VIGESIMA QUARTA IUNII.

759

A tes se vestibus & calceamentis suis, in cinere & cilicio nudis plantis incendentes, sicuti Rex oraculo divino admonitus fuerat, obviam famulo Dei procederent. Cumque se mutuo conspexit, jacantes se, tam Rex ipse quam omnes qui aderant proni in terram, tamdiu adoraverunt, quoad usque famulus Dei ad locum ubi jacebant pertingeret. Cumque Dominum benedixissent, & se invicem salutarent, oculum libimet pacis dererunt; levantesque se à terra, lacrymabili gaudio interrogant quomodo cùs hac pignora pretiosa transferendi facultas obtingisset. Vir autem Domini Felicius, cuncta intelligens à Deo esse manifestata, retexuit histórias, quemadmodum Hierofolymas adierat orationis gratiâ, & thesaurum conditum ei divina misericordia revelaverat. Cumque omnes respondissent, Gratias Deo Amen; elevatis Felicius pretiosissimis margaritis, Capite scilicet Joannis Baptista, & Reliquis beatorum Martyrum Innocentium, cum hymnis & laudibus plallentum dirigunt chorum.

B *cunq; fuis
20 mortuos
ad illius
contadum
rejungere,*

262 Quo auditio cunctus exercitus qui in castris erat, quasi unus vir obviam processerunt, numero triginta milia virorum; ex quas mortuarum, qui in prælio corrueant, secum deferentes, petenteque auxiliu à Deo per Precursum illius Joannem, ut cuius Reliquia deportarentur, divina gratia maniflare dignaretur; promittenteque se tantam fidem habere, ut quidquid peteret S. Joannes, Domino annuente tribuere posset. Apprehendentesque spottelandia, qua Beati viri Joannis Baptista Caput deportabatur, & singularis ferreis imponebant, mira aquæ inestimabili modo, mos ut tetigit jacent offa jacentium, vita per mortuum mortuis reddita est. Surgentes autem cædene horâ ab officio funeris viginti viri, acsi à somno efficit excitati, qui à flentibus amicis portabantur ad tumulos, [cum] iisdem gaudentibus redierunt ad sua. Vident autem Rex Pippinus & cunctus exercitus magnalia qua circa eos Dominus gelificat per Precursum illius Joannem Baptistam, plaudentes manus benedicant Dominum, qui facit mirabilia in celo & in terra.

C *cœcum illa-
minari,*

263 Vir autem Domini Felicius & socii eius gaudio repleti, una cum Rege Pippino & exercitu ejus, levantes Caput beati ac precellentissimi viri Precuroris Christi Joannis Baptista & beatorum Innocentium, cum gaudio & letitia iter agere coeperunt. Cumque nulla mora fieret in eundo, pervernerunt ad villam quæ appellatur Vultronica. Cumque ibidem paulisper quiebissent, obviam eis quidam cæcus factus est, qui & statim fanus effectus est. Cumque de eodem loco eis moveri placuisse, arripuerunt iter viâ quæ ducit ad paludem, Mare-vallis & cognomine. Et cum eis parum ibi requiesceret, ecce quidam debilis pellibus, qui se erigere omnino nequivat, per terram rependo se trahens, obviam processit, statimque fanus abscessit.

D *ad palatii
suum lo-
riacum de-
duxerit,*

264 Jamque illo sanato propinquabant ad locum quo tendebant, super fluvium Vulturnum, Engeriacum nomine; audiensque omnis populus, à maximo usque ad minimum, à viro usque ad mulierem, omnes simul in

unum congregati obviam eis processerunt. Et cum ibidem ante palatum Regis Pippini pervenissent, in Basílica beatissimæ semper Virginis Mariae, cum magno studio illico ad custodiendum depofererunt. Laetatusque est universus populus letitiae magnâ, & celebraverunt solennitatem hujus diei, quarto a Kalend. Septembribus: & reversi sunt uniusquisque in tabernacula sua. Igitur B. Felicius & loci ejus, cum venerando Rege, inter cetera Dominum precabantur, ut eis salubre consilium donare dignaretur Sancta membra locandi. Adificantesque basílicam, & in ea concavum cyborium β cum sex columnis lapideis mirifici operis bene compotis, non longe à Vulturni littore, ut arbitror centum passus; in quo, cum aromatisbus & plurimis pigmentorum odoribus, condentes Caput Joannis Baptiste, almi Præcursoris Christi, & beatorum Martyrum Innocentium, in codem cyborio concluérunt, & Domino auxiliante hoc adiunctione completem et feliciter.

E *ibique in
basílica B.
Ad colloc-
rit,*

265 Fecit etiam ibidem Rex fontem lagearium γ, qui à duabus fere millibus, per puteos profundissimos, subitus terram in adiunctio cementarii aqueductus, in palatio ejus sic discurrebat, ut & ipsam aquam dividens, in ipsam basílicam per ferrum & æs eam introduceret, & subitus cyborium per concava marmoreana colurnana ebulliret, ibique sacri baptismatis ablutione fieret, atque in ipsa laquearia δ remearet. Convocans Rex Pipinus & B. Felix Pontifices & Sacerdotes, omnesque patriæ Nobilis, benedicentes ecclasiam; in honore ejusdem S. Joannis Baptista consecratam ac mirifice ornatam, prædis atque posterionibus à genitoribus suis collatis, dotaverunt eam; ordinatisque omnibus que necessaria erant, Monachos, ibidem Deo in perpetuum servituros, statuerunt, & gaudentesque & Deum benedicentes ad domicilia redierunt lua. Tandem vero meram narrationem & ponentes, oramus Christi bonitatis immenitatem, ut potenti dextera suffullos, ad optati littoris perducat nos metam. ζ [Si quis autem videat quod aliqua oculo narratio- nis] nostræ fetuca inhæserit, cum dilectione evulsa, non livorem præferat sed caritatem: ipso auxiliante cuius regnum & imperium fine fine permanet, in secula seculorum A- men.

AN NOTATA ET CENSURÆ.

a Sum hæc, *Vallicanum*, *Patrium Oratori* Rome, cui præcipue inheremus; *Leodiense monasterii S. Laurentii*, & *Canonicorum Regularium Rubea-vallis* prope Bruxellas, in terza parte *Novalis Sanctorum à Gillemanno collecti*, cui pars titulus est *Historia Hierofolymitana*, sed in hoc stylus est mutatus: nisi & apud *Vincentium Bellavacensem*, in secundo *Historiali lib. 17 cap. 60 & 61*, ubi hanc *Historiam* describit. *Nicolaus autem Rigalius*, qui *Cyprianus Annotationibus suis illustratum edidit Parisii ar. 1648*, etiam illa que falso adscripta Cypriano censebat, *Tractatum hunc quoque imprimentum dedit*, de revelatione Capitis B. Joannis Baptista inscriptum, sed ut Auctore incerto editum, nihil veterum dignatus adjungere.

b H.3.

D
A. CO. RVO
EX MSS.

ibique in
basílica B.
Ad colloc-
rit,

δ
ipsamque
solemni-
ter fecerit
consecrari.

ζ
[Si quis autem videat quod aliqua oculo narratio-
nis] nostræ fetuca inhæserit, cum dilectione
evulsa, non livorem præferat sed caritatem:
F

760 DE ALIIS RELIQUIIS CAPITIS IO. BAPT.

- A.C. EVO b Haetenus , nec amplius , & solum quad
EX MSS. sensum Josephus ; simpliciter enim dicit occulum
- A Joannem : apud Vincentium insuper additur , quod
[Caput] Herodias a saltatrice tulcepsum , non
eit psala cum reliquo corpore tēpeliri , me-
tuens ne integrum Sancti corpus cum omni
facilitate refūgeret : hoc autem fieri posse
non putavit , si Caput cum corpore uni non
tradetur sepulture . Ideo illud intra septa
palatii infossum , occulta lolicitudine pro-
ravit custodiri . Corpus autem apud Sebaeten ,
quæ quondam Samaria dicta est , legitur hu-
matum , & à barbaris usque ad Julianum A-
postolatum intactum . Tunc Pagani , &c.
phras̄ valde diversa .
- c Tempore scilicet Juliani Apostata an. 361.
Hec autem ex Rufini Hisp. Eccles. sumpta
sunt .
- d Ia Rufinus , & cum eo Ms. Leodiense
aque Rigalius , Vincentius facit Philippum Hie-
rotolymorum Episcopum , Ms. Vallicell. no-
minal Josephum Pontificem : pessime urumque;
nam inter Sancte civitatis Episcopos nullus invic-
mator Philippos , nisi circa an. 112; nullus etiam
B Josephus nisi circa 320: sub Juliano autem Epi-
scopatum tenebat S. Cyrillus .
- e Theophilus , non ille , cuius Lucas in
principio Actuum Apolotorum meminit di-
cens : Primum quidem sermonem feci de omnibus , o Theophile , (quod huc scriptori perpe-
ram impingit Ademarus in Chronico ubi supra)
sed à S. Athanasio tertius ; qui ab an. 386 ad
512 , prefaci Ecclesia Alexandrina .
- f Vide que de hoc Marcellini Comitis loco
dixi ad num. 118 iiii. p. qui locis in editione
Sirmundi habentur pag. 30 Ind. vi Vincomalo
& Opilione Cosl .
- g Nihil ille de visione Angelica ; sed dici-
tur , quod Sanctus ip̄s illis caput suum reve-
lavit , ut ad Herodis quondam Regis habi-
taculum accedentes , admoniti requirent ,
fideliterque humo extollerent ; que verba vi-
deur hic scriptor legisse aliter , ac forte melius ,
tunus admoniti requirent , fideliterque ex-
tollerent .
- h Mirum est , quomodo Marcellini Chronicam
cam p̄ oculis habenti mens venire potuerit , n̄
ex hinc alia omnia scriberet : nihil ibi de Hiero-
dolymis , sed juxta relata Cap. 2 & 3 Emesam
defens Caput , &c.
- i Juramus , Rigalius Juramus , in Ms. Leod.
Joramnus , Vincenzo Julianus . Interim certum
est Theophilus successisse Dioforum ; & omnino
apparet , ex Uranio Emesene civitatis Episcopo ,
cujus tempore Caput Emesa inventum fuit à Mar-
cello , factum illum falsi nomini Patriarcham ,
n̄ pro Emesa substitueretur Alexandria , sicut
recte animadverteret Cangius . Beda minus aber-
vii cum Julianum dixi , Edesiana civitatis
Episcopum , & communī multis errore , Edesiam
pro Emesa sumpsi , scribenti in Caput & Marci lib.
& cap. 26; nisi librariorum patius quam Beda fuit
error iste . Ado certe , verbottenus eum locum
reddens , Emesam legit .
- k Haetenus Vincentius Bellovacensis suo stylo
sensum auctoris Angeriacensis fecit , non ver-
ba .
- l Prae oculis habuit auctor Adonem vel Be-
dam , qui scribunt , Quod in libro Sacramento-
rum , Natale iv Kalendarum Septembrium
notatum est ; & in Martyrologio , quod Euse-
bi & Hieronymi nominibus in inginitum est D
legitur , Quartu Kalendas Septembri , in Emesa
civitate Phoenicia Provincia , natale sancti Joan-
nis Baptiste , quo die decollatus ; non specialiter
ipsum diem decollationis ejus , sed diem
potius quo caput ejus in eadem Emesa civi-
tate repertum , atque in ecclesia conditum ,
designat .
- m Ms. Rubea Vallis , omisit prioribus , sic
ordinetur : Regnante Pippino Rege Francorum
& Patricio Romanorum , Stephano quoque
Papa residente in Sede Apostolica ; cuiusdam
viro , &c. Adeoque ante annum 757 , quo Ste-
phanus obiit , post Sedis sua annos quinque .
- n Idem Ms. cum Rigalius , Felicem semper
nominant ; Sigebertus eadem compendio referens
ad an. 760 Felicianum ; sed Carolus le Corne
Tom. 5 Ann. Franc. pag. 638 Authoris recentio-
ris esse totum locum putat .
- o Tres Pueros Babylonios melius veriusque
dixisset : quanquam non omnium trium Reliquiae
vel corpora , sed unus tantum eorum dextera
Babylone altata fuisse dicitur in Actis SS. Cyri
& Joannis .
- p Rigalius locus Angolismensis , pagus Alni-
ensis dicitur : Cangio Angoulain au pays d'Au-
nis : locus autem sic notatus in tabula Santonia ,
Alanius est , distatque Ropellat dimicata dina-
bus leucis , Angeriano autem 10 vel 11 .
- q Wandalorum naio iam pridem ex Gal-
lia , non reditura recenterat , transgressa in Hispania
seculo 5 , indeque in Africam ; in qua ta-
men ipsa extinctum eorum regnum fuit an. 533 ;
quod deinde Arabibus Saracenis cessit , qui postea
occupata tota fere Hispania , etiam Aquitanie
fuerunt infelix , sed a Carolo Martello Pippini
patre vixi fugatique , nec leguntur reversi sub
Pippino , nisi in Romanam (ut vocant) Galliam
duce Fremondo , Comite (ut cum Cangius ap-
pellat) imaginario Burdegalenium .
- r Jam dixi Pippinum Aquitanie Regem ,
pronepotem fuisse alterius , qui primus , ex fami-
lia sua Regis Francia titulum gesset .
- s Rigalius Vulconæ , Leod. Ms. Vultur-
ni .
- t Ms. Vallicell. Ingeriacus .
- v Credat qui potest , tam divinam victoriam
potuisse biforis omnibus manifeste ignotam .
- x Melius à Rigalius & Ms. Rubeavallis o-
mittitur verbum humandum .
- y Idem dicunt acerbitum ipsummet Felicum ,
& omnia ponunt in Singulare ; sed hic videatur
melior sensus .
- z Rigalius Mathevallis : sed paludes sapient
vocabi Maria notissimum est ; sunt autem paludes
satis ea regione frequentes : sed neque hoc neque
Vultronis nomen ullo sui vestigio in tabulis ap-
paret .
- a Leod. Ms. Nono , quod merito difficit .
- β Pyramidem turritam vocat Guibertus Ab-
bas , cyborium autem dicunt à forma cubica id
est quadrata , voce apud Anafasium Bibliothecarum
Romanosque scriptores ultrafissima .
- γ Rigalius Ductorum Ms. Rub. Val. A-
qua-ductus producens fontem .
- δ Idem Rigalius , sicutque iterum ad primos
aditus reflecteretur .
- ε Idem pro sequentibus verbis addit ; Postmo-
dum multa Domino mirabilia operante per fa-
mulum suum Joannem Baptisam . Ms. Rub.
Val. Dedicaverunt eam in ipsius B. Joannis
honne ,

A honore, per cuius meritum innumerabilibus miraculis dignatus est omnipotens Deus assidue ipsum splendificare locum, ad honorem & laudem nominis sui.

S Ita Rigalium Vallicell. addit nunc ad seriem narrationis reveri; quod nescio quo spectet, nisi fortassis miracula consequenter descripta, qualia in Vallicellano nulla. In Leodiensi aliqua, sed Mariacenses Reliquias spectantia, abfque illa cum prioribus connectione, sic enim finitur: Assidue Dominus mirabilia multa operabatur per servum suum Joannem Baptitam, qui vivit & regnat Deus in secula seculorum. Tum subdidi: Finit translatio; incipiunt virtutes ejusdem: qua tamen nihil etiam ad Angriacenses, quadam nihil etiam ad Joannem spectant, quale est secundum De gemma Vaiatenibus nata divinitus; item quartum & quintum, De Jordane fluvio. & aquis calidis Levidae urbis, ad lepro curationem; sunt autem omnia ex Gregorio Turon. lib. miraculorum à cap. 12 ad 20 verbottenus descripta.

B *Q Sequentia leguntur in solo Vallicellano, sed ita ut, integrā timē omīsā, connecteretur disposita duo, Mactanis nostris, quem defectum visionem est additis quibusdam suppleret.*

§. VII. De Capite S. Joannis Romæ, per S. Gratum Episc. Augustensem illuc non allato.

266 Q *Usquaque precedenti die, agens de*

Quod Caput illud Baptiste fuerit, S. Joanne Presbytero Martye, pluribz egerim de cultu ejus Capiti, quod, acsi Baptista eset, ibidem colitur in ecclia S. Silvestri, à Capite dicta; & sicut veromodo fecerim, ipsam potius iustis Presbyteri, quam Baptista esse: quia tamen Baronius in Notis ad Romanum Martyrologium xxix Augusti, tam fidenter prouinat, Nos predicamus, quod scimus, ac certa traditione didicimus; ierum hic dicendum videtur, ejusmodi traditionem non posse antiquorem credere seculo XII, quando potuit alicubi in Urbe repertum Caput S. Joannis Presb. existimari esse Baptistar, ex nimia erga potiorem propensione, & consuetu hominum ad favorabiles sibi conjecturasi facilitate. Certe traditio ejusmodi nullum aliud habet ex historiæ loci fundamentum, quam quod is locus aliquando fuerit Gracorum Monachorum, Katapauli dictus, quasi ad S. Paulum; usque dum Gracis saffeti Benedictini, cumdem insinuerunt à Capite nominandum; quod Caput merito presumperis ibi recentius ab ipsis acceptum; non autem a Gracis Copronymi tyrannidem fugientibus advectione seculo VIII.

neque ex nullo vestigio Rome Martyrologio: partier allegata à Baronio, & à Giacchetto Karilogie scđ. 6 pag 73 magnopere appensa. Nihil enim tale ante Gregorii XIII reformationem, in iis quibus Romane ecclesie uebantur Martyrologii. Uebantur autem pleraque Martyrologio Usuardi, in quo sic legitur: IV Kal. Sept. Decollatio feui potius Inventio Capitis S. Joannis Baptiste, siquidem decollationem ejus circa solemnitatem Patchalem evenisse ex Evangelica comprobatur lectione; quae tamen hic testis recolitur, quando Caput ejusdem secundo repertum est in Emetella civitate, atque in ecclesia reconditum:

Junii Tomus IV.

ubi nulla ut vides Roma mentio; in Urbe autem fortassis nec totius legebatur contextus Usuardi, sed bac solum verba, que Bellinus de Padua, secundum Imorem Romanae Curiae imprimi

fecit Venetus MCCCCXLVIII; prout etiam ibidem ac Parisius recta sunt annis MCCCCXCVIII atque MDXXI; Decollatio S. Joannis Baptista: Primum reformationis exemplum, quod pavemis recessum Anverpia anno MDLXXXVI, sic lozatur, ut appareat gravissimos illas vivos, quibus commissa reformatio fuit, alia omnia fuisse opinatos.

Eccum verba prima editionis: Decollatio S. Joannis Baptista, quem Herodes circa festum Patchae decollari præcepit, qua tamen hoc

ipsum ex Gallia allatum dixit.

die solemniter colitur, quando ejus Caput Marcello Presbytero revelatum, secundo inventum fuit: quod potesta in Gallias inde Romam translatum in ecclesia S. Silvestri ad Campum Martium summa populi devotione asseratur. Atqui hec eos sumplisse appareret ex apocrypha immo fabulosa prorius Angriacensis translationis historia, nihil sollicitos, quomodo probarentur ex Gallia Romanam Caput allatum; ne etiam hic dici possit, quod de alia, longe antiquiori translatione, velut ex Samaria Romanam facta, per S. Gratianum Augustum Episcopum, dicit Baronius; eam esse ejusmodi, ut nullo fulciatur testimonio veritatis.

268 Ergo Baronius qui etiam ipse unus ex Reformatoriis fuit, & in secunda reformatione prudenter fortassis precipuit; omnibus iis verbis rescripsit, postea-

que docere poterant quam incerta etenim habere-

tur notitia; Marcelli & Galliae nomina expun-

x, & sic legi maluis, prout hodie legitur:

Decollatio S. Joannis Baptista, quem Herodes circa festum Patchae decollari præcepit: cujus tamen memoria hodie solemniter colitur, quando ejus venerandum Caput secundo inventum fuit, quod potesta Romanum translatum &c. Et ipse quidem in Notis ad predictum locum, agnoscit, quod Marcellinus Comes Beda, Ado arque Ulardus secundam Capiti Inventionem, referant ad tempora Marcianni Imperatoris; sed non comprehendens quo-

modo id subsistere posse cum gestis circa idem

Capit sub Theodojo, Miratus sum vchementer,

inquit, manefestissimo errori tot tantof-

que auctores tam facile subscriptiſſile. Osten-

dit deinde in Angriacensem relatione aſſtata

multa, & concordat Baptista non esse Capit,

fi quod Alexandria translatum est in Gallias,

sed alterius. De Ambianensi Capite Constan-

nopoli noluerit petere ex Vita S. Grati-

ci, quod illi stabilevit, & tempori definiendo

non recipit etiam Vi-

tabilidum noluerit petere ex Vita S. Grati-

ci, quod is sacrum Caput Sebaste Romanum at-

vidulset, avulsumque ab eo Roma mentum Augu-

stam. Est enim Vita illa merissima fabula; quod

ut certius constet, ecce principium ejus pariem,

prout ex codice Ms. eam nobiscum communicavit

Petrus Franciscus Chiffletius noster. Incipit illa

ab elevatione Martyrum Thebaeorum, quam ipse

Gratus, una cum Theodojo Sedunensi Episco-

po celebraverit, sicut antiquorum Patrum affer-

Dddd

aucto-

762 DE ALIIS RELIQUIIS CAPITIS IO. BAPT.

- A** auctoritas: *unica in confinio seculi VIII & IX;*
A. C. R. A. V. O. *ambo enim obitum dicuntur, hic anno VI, iste*
I. X. M. S. *anno VIII post DCCC. Deinde sic prograditur:*
in qua fui-
gatur,
Caput S.
Joannis Ba-
ptistae in
Schaffa ac-
cultum,
In tempore siquidem tam beati Pontificis,
Caput B. Joannis Baptiste, infelici Herodia-
dis petitione abscessum, in puteum projectum
tuit. Ibi multis temporibus tam pretiosus
thesaurus latens, in vili loco jacuit. Sed
gratia divina revelante factum est ut] sicut
gloriosus spiritus Praecursoris Domini & Bap-
tistae, quasi quadam praerogativa honoris &
dilectionis, praem multis Sanctis ante conspe-
ctum Domini venerabatur; [ita] Caput [ejus-]
dem] Joannis Baptiste celebri loco, celebri
honne, celebri memoriam teneretur.
- B** 270 Postea siquidem cum quadam ma-
trona, de magnâ rerum copiâ ad magnam
inopiam deveniret; tandem Deo serviens &
obediens, ad remedium lux paupertatis, a-
quaas putei hauriebat. Contigit autem qua-
dam die, quod Caput B. Joannis supra la-
pidem putre apparet mulieri ita dixerit; No-
li timere, sed vade, & dic Episcopo Hierosolymitanu-
m, quod Caput, quod tibi loquitur,
de hoc puto arripiat, & in celebri loco col-
locando, sepele minime differat. Veniens
autem mulier, poltuquam primo, & secundo,
& tertio admonita fuit, ad Episcopum Hie-
rolymitanum venire properat, & petitionem
Capitis fibi ter auditam demonstrat. Episco-
pus ille gratias Deo referens, mandatis pro-
cessione civitatis, pulsatis campanis, ad
locum ubi mulier Caput viderat, venire de-
fiderat.
- C** 271 Caput siquidem praeditum suprâ la-
pide apparuit, & ita Episcopo clara voce
dilucidavit; Caput illud, quod in praesentia
tua vides, Caput est Joannis Baptiste: sed
de hoc loco, nisi per Gratum Augustensem
Episcopum, levari non poterit. Audiens au-
tem hoc Episcopus, licet cum magno stu-
pore & admiratione, verbis Capitis credidit;
& per suos legatos & apices, tam prodi-
giolum miraculum summo Pontifici demon-
stravit. Ille vero suos nuntios per multas
partes mundi delegavit; nomen Grati Au-
gumentum
gustam.
qui anato-
ritate Pon-
tifice Rom-
quejus,
sequitur cuius
ejus Episco-
po maius if-
je.
- D** ni Consilio, auctoritate Apostolica concessit.
- 273 Beatus siquidem Gratius, à Domino
Papa licentiatu, mare ingreditur: &, cum
procella ingruente mare turbaretur, & quasi
naufragium minaretur, socii beati Grati cla-
mantes, ipsum rogaverunt. Ille vero preces
fudit ad Dominum, & statim mare sedatum
est, & feliciter ad Acras portum navigave-
runt; & sponte pulsatis campanis, à Clero
& populo illius loci honorifice receptus est.
In crastina die Missa celebrata est à beato
Grato; & convocatis Pontificibus, Abbatibus,
& multiis aliis viris religiosis, ad urbem
Sebastiani pervenerunt: & intrantes Capi-
tulum, cum Clero & populo, triduanum je-
nium indutum est. Celebrato jejunio, ad
puteum, ubi Caput S. Joannis Baptiste es-
fet, cum magna devotione pervenerunt.
- E** 274 Tunc beatus Gratius flexis genibus,
Caput S. Joannis invocavi, & Episcopo in-
vocante, inter manus B. Grati saltavit; &
fusceto Capite gratias Deo referens, cum
Clero & populo, crastino die Missam cele-
bavit; & cum sanctissimo Capite Hierufa-
lem pervenerunt: caccis visum, claudis
gressum dedit, leprosos mundavit, infirmos à
quacumque infirmitate derinerentur curavit.
De ligno sanctæ Crucis, de lacte B. Mariæ,
de Capite B. Joannis Baptiste, de S. Petro,
de S. Stephano, de sancto sepulcro fecum
*deportavit. *Hædenus egraphum Chiffletii.* U-*
*ghellus Tom. 4 Italia sacra col. 1535 ab his portatis
longe diversa habuit, sed sensu eadem & ali-
quantum prolixiora, in quibus Grato addidit iuri-
neris Romani focus Jucundus, quem adolescenti-
ulum excoledandu suscepit, & fibi suc-
cessorem praeveritat. Ex eo autem, qui hic
desideratur fine addit, quod accepto Capite, idem
Gratus Romanum repetit, sacrum pignus Pon-
tifici Maximo confignavit, ab eoque mentum
mentum
vero Au-
*gustam.**
- F** 275 Addit deinde Ugellus: Referunt eadem
prepoaltera Acta, Bonam, Sabaudia Comi-
tissam, annis circiter septingentis ab ejus obi-
tu, dentem ejusdem (puta Joanni) obtinuisse.
Guichenonius in Hist. Genealog. Domus Sabaudi-
ce, unicus ejus nominis haber, scilicet Bonam
Bituricensem, uxorem Amidei VIII, de-
ponitatem anno MCCCLXXVI; que eo viduata an-
no MCCCLXI, conjuncta fit Comiti Arminiacen-
si. Hinc vero appetat quam minime antiqua
ejusmodi Acta sint, quamque parum fuerit Autor de
Grati etate informatus, cum inter ipsam & Bo-
nam annos posuit circiter septingentos, ubi
abunde sufficiet quingentos dicere: nec leviora
forstian peccavisset, fit Hierosolymitanum Episco-
rum, Romanumque Pontificem, sub quibus res
acta fingitur, presumptissim nominare. Ridiculum
est autem quod Romanum Pontificem fingat suos
nuntios per multas mundi partes delegare &
nomen Grati Augustensis Episcopi perquire-
re, acsi Roma sinisset ignoratum, que urbs Au-
gusta esset; & quis ibi Episcopus: quodque A-
cre, id est Accone seu Polomaide, faciat Gratu-
m excepit sponte pulsatis campanis, quarum
nullus in Syria ejus fuit ante Latinorum istuc do-
minatum. Ecqua etiam allegari Synodus potest,
in qua secundam Sedem teneruit Augustensis; aut
quandonam alias Romanum Pontificem cuiquam concessu-
Privi-

DIE VIGESIMA

A. Privilegium ejusmodi in praedictum aliorum? His aliisque (ut arbitror) expensi, merito nolunt disputare Baroniis, ex quo Capite effe mentum quod Augustæ Prætorie, in finibus Süd-alpinorum, haberi perhibetur. Attemp autem scriptoris etate, vero simile existimo, quod circa unum temporis persuasio Rome, de existente istuc Capite S. Joannis Baptista, conjuncta traditioni cuidam Auguanorum de mento ejusdem per S. Gratium allato, unicum fuerit totius istius fictionis fundamentum.

§. VIII. De sacro sanguine S. Joannis Baptista Vafatii, Neapoli, Modestia.

276 A. Caput referri etiam potest Sanguis, ex eis sectione fuisse, quem terra non Nescio cui posse verisimile videtur, nisi alteri quod ex S. Greg. Taur. refertur:

B. Quam enim speciem creditibilitate prefert, quod vivente adhuc Christo mulier ex Gallia veniens, ut Christum videret, ad locum decollationis accederet? Textum ipsum videamus. Tum temporis (quo Joannes Baptista auctu Herodis, propter Herodiadem uxorem fratris, in carcere colligatur) à Galliis matrona quedam Hierosolymam abierat pro devotione, tantum ut Domini & Salvatoris nostri presentiam merceretur. Audiens autem quod B. Joannes decollaretur, curus illuc rapido tendit; datisque muniberis supplicat percussori, ut ei sanguinem defluentem colligere permetteret. Illo autem percutiente, matrona concham argenteam preparat, truncatoque Martyris capite cruentu dvcita, suscepit: quem diligenter in ampulla posuit, ad patrum detulit; & apud Vafatensem urbem, ædificati in eis honoris ecclesiâ, in Sancto altari collocavit. Póterunt Joannis discipuli, corpus Capite truncum colligentes ad sepulturam, etiam sanguinis aliquid collegerint; cuius deinde pars Vafatum delata, sculo uno ante atrium Gregorii, nuncupanda ipsi ibidem ecclesiâ cayam dedit. Cetera quomodo Gregorio visa verofamilia potest tam San givis alii alter jervatum fuisse.

C. finit, equidem non capio, valdeque propendo, ut Miraculorum libri & hoc & alii nonnulli capitibus, tali scriptore indigni, fuerint interpolati. 277 Interim Neapolitanus scriptor, Cesar En-genus Caracciulus, agens de ecclesia S. Michaelis Archangeli ad Bajam; & Franciscus de Jati Neapoli translatum, prosequens opus patrum sui Josephi, de flave Ecclesia & civitate num. 206; ubi sermo ipsi est de miraculo sanguine S. Joannis Baptiste diu istius servato, qui nunc in ecclesia S. Gregorii honoratur, post illuc translatus una cum Reliquiis prioris ecclesie S. Antoniales nonnullas) Caracciulus, inquam, & de Magistris, cum nefissim unde esset & sibi aliisque persuaserunt, Vafat allatum a Carolo I, ex Gallia veniente, circa annum MCCLXX, contra Marfieldum & Corradinum. Ad sic conjectandum occasio ipsius arripiuit ex prefatio Gregorio lib. 6 cap. 27, ubi dicunt Chilpericus Rex Parisis ingressus, Reliquias Sanctorum Junii Tomus IV.

QUARTA IUNII. 763

moltorum præcedentibus: & hoc ad omnes D. Francorum Regum expeditiones usitatum fuisse, A. COEVO probare nituntur ex Epistola Carolomanni Franco-EX MSS. rum Ducis, anno DCCLXII permittemus aliquos sed nullo ex servis Dei castra sequi, ad Sanctorum pa-tolido ar-gumento;

Françorum Regibus, & quidem usque ad XIII seculum, in iis fuisse, alia quam Regie sua ca-pella Reliquias, una cum necessario ad Missas instrumento circumferre; nedum ex iis allatas locis, ubi celeberrime colebantur. Quia autem Chilpe-ricus Rex preciis habuit, videtur sibi obvias ex urbe habuisse; non quia id ordinarium erat, sed quia ipse credebat sit poche carere maledicto, quod in pactione sua & fratribus suorum scri-putum erat; ut nullus eorum Parisos sine vo-luntate alterius ingredieretur. Quidquid tamen de eo sit, nihil ejusmodi, de modo ac tempore allati Neapolim sacri Sanguinis, ex loci scriptum fuisse, adeoque istuc omnia per conjecturam dici aut fingi, apparet ex predicto de Magistris, pag. 391 sic narrationem proficiunt.

278 Cum in illi crudeli luce, quæ ab an-nam invi-
to MDXVII usque XXIX in hac urbe Neapo-litanus perduravit, plus quam quinquaginta nam invi-
ex habitatoribus, necnon hujusmodi mona-
steriorum Moniales omnes perirent; factum est, 1529. i
quod succelfores prætatarum Monialium, E
quibus fuerat denuo dictum monasterium
repletrum, ignorantes cuius esset supradictus
Sanguis, cum tamquam ignoti Martyris ve-
nerabantur. Confilio autem cuiusdam Sacer-
dotis sanctæ vitae refolutum fuit, quod in fe-
sto cuiuslibet sancti Martyris Sanguis ite
super altari exponeretur, atque prima ves-
pertina Hora preces in honorem istius San-
cti cantarentur; ut sic Deus, cuius esset re-
velare dignaretur. O res admiratione plena!
dum anno MDLIV, in festivitate Decolla-tionis S. Joannis Baptiste & in primis ejus mo pri-revela-
Veiperis, Moniales Antiphonam ad Magni-ficat pfallice incipiebant, Sanguis, in crystal-lum ampulla supra aram positus, non sine magna omnium Monialium spirituali lætitia
& exultatione liquefieri coepit. Quod etiam obseruatum fuit, in eadem festivitate à pri-mis Vesperis usque ad osculum solis in præ-tata ecclesia S. Gregorii (postquam scilicet ad illo ad festi-
decollatio-nis liquefa-
do,
hanc translatus est Sanguis, ex tali eveniu, non
aliudcum jam credimus esse Baptiste) & postea
gelaicit obdurescitque, sicut & ille S. Ja-nuarii.

279 Idem comingere dicitur, quoties ex spe-ciali causa ad ipsum altare, exposita super ipsum quod etiā venerabilis ampulla, sacrificatur, ac potissimum non acc-
sub Missa finem. Sic cum ad hoc præstandam Missa pos-
anno MDCLXXVI deducetur Serenissimus Joan-nes Wilhelmus; Comes Palatinus Rheni, Augu-stissima Imperatricis primogenitus frater; scripti-
us, qui per Europam biennio toto peregrinante
consitatis, iunior eius fructus præcipios in li-brum conulit, Joannes Peckius noster, pag. 423;
Septimo Idus Martias, in Parthenone Virgi-num, ad S. Joannem-Baptistam, dixi sacram
de decollatione ejusdem votivum coram San-guine Sancti, in ampulla vitrea concreto. Sol-
luctus ille in stillam est, sub finem Sacrificii à
me peracti, fluidior sub secundo ac sub
cepto tertio totus veluti ex venis recens
ebulliens, manifesto miraculo, quod summo
gaudio Principem, Sancto sibi cognomini
Junii Tomus IV. devc-

A COEVO
EX MSS.

*Alius simi-
lis Modo-
tius,*

an 1208

B

*qui cū die
18 Maii
populo o-
flendetur
liquidus,*

*blasphemus
comes gra-
viter fuit
punitus;*

*eidem ser-
vando mox
cœpta nova
basilica;*

devotissimum, omnesque ejus comites ac spe-
ctatores ad pium traxit oculum.

280 Bartholomeus Zucchius Modoetienis, in
Historia Regna Theodolinda cap. 22, recenset
Reliquias, quas creditur S. Gregorius Papa Christi-
stansime isti Matrone mississe, eque ac crucem
cum ligno sanctæ Crucis Domini, & lectio-
nem Euangeli, thecā Persicā inclusam, ut
ipse scribit lib. 12 Epist. 7; et in eius numero
rat Vulturum Sanguinis S. Joannis Baptista,
etiamnum fluidi: deinde cap. 23 dicit, quod
predicat. Reliquie injuria temporum sic abierint
in oblivionem, ut nefretus ubi latent. Tum
subiungit: Rebus ad aliquam tranquillitatem

reductus, subiit Modoetienis desiderium
gens earundem reperiendarum, eoque nomi-
ne instituta fuerunt anno MCCCXVIII publice
ac privatae preces, nequaquam frustra. Et
enim in die exaltatae Crucis, devoto cuidam
Presbytero Francio Jullani, ecclesia S. Joanni-
ni Culti, apparuerunt duas venerabiles
Matronæ, candidi amictæ, quas ipse vulga-
vit S. Elisabetham (*Precursoris*, ut credo,
matrem) & Reginam Theodolinam tuisse,
quæ meminisse cum iubentes quod scriptum
est, Quarite & invenietis; & locum Reli-
quiarum indicantes, ad calum subvolarunt.
Experitus sub hac Sacerdos, plenique
laetitia, mox ad ecclesiam eucurrerit, & cum
eo populus omnis, spiru quodam divino
actus: & indicato per Cusudem loco, in
arca marmore, reperit thesaurem tantopere

reputum.

281 Ad hujus successus nuntium accurre-
runt etiam Comites, quotquot in loco ade-
rant; & ipsis Reliquiis cupido populo solen-
niter exhibendis elegerunt proximam Domi-
nicam Alcensionis festivitatem, eo anno qui
Pascha tulerit XVI Aprilis, cadentem in XVIII
Maii; ad quem occurrit undique innumera
multitudo, non minus Nobilium quam ple-
beiorum; quos inter fuit Comes Ottolinus
de Curte-nova, adveniens in comitatu Galac-
tii Vicecomitis, ex Matthæo Magno, paulo
post Mediolanensem Duce, primogeniti.
Hic pugnios fui cuspidi auctor contingere
sanguinem, in crystallino vase quasi bulbi-
tem; Volo, inquit, experiri an sanguis ca-
paci sit. Res mira! Aegre is verba blas-
phemia protrulerat, cum justa Dei ira sic
eum corripuit, ut in ecclesia confistere ne-
quiens inde aufugerit; deinde gravi percussus
infirmatus, cum eaque annum colluctatus
totum, denique expiravit; sicut tamen prius
delictum penitendo confessus. Ita Bonin-
contrus Morigia, rem te habere aferens ex
plurium ore, qui testes oculati adfuerant
facto.

282 Hic est autem ille Morigia, ex cuius
Historia Mediolanensis Ms. iner Codices Am-
brosiana Bibliotheca afferuata, dedi ad diem v.
Junii miracula S. Gerardi Modoetienis, & ad
num. 8 lit. d optavi indidem habere miracula,
S. Baptifam concernientia. Etenim Zucchius,
in margine ad cap. 41 & ultimum, notat,
quod illi in sua predicta Historia, multos ac
miros casus narrat, qui evenerunt in ipsius
ecclesiæ structura; quam ecclesiam ibidem gra-
phice describit, afferens fundari capitam anno
MCCXCIX; Senatumque ac populum Modo-
tensem promovendo operi decrevisse, non

solum ut hebdomadatim & majoribus quibus-
que festis publice fierent oblationes; sed
etiam ut quilibet vicus in Natali Sancti pro-
cederet cum pretioso pallio ac multa cera,
ad uolum fabricæ. Prænominate autem Mat-
thæus, pater Galeatti, anno MCCCXV genili
suo Othoni succedit; reperiturque in Modoetieni-
fi ecclesia depictus in eo purpureo habitu,
quo ibidem uti solebant Vicarii Imperiales,
idque genuflexus & restauratam à le eccle-
siam Sancto offerens, quomodo ipsum exhibent
Vicecomitum XII, Principum Mediolani, effi-
gies elegansissima, anno 1645 prefixa cornuam
viti, sub anno 1549 editis à Paulo Jovio.

283 Pre ea malum hoc loco spectandum dare
ex Zucchi trattatu de Ferrea corona §. 18,
Sigillum Communis Modoetienis; quoniam re-
presentat formam Crucis & Corona, ferro cir-
culo interiori manu, in thesauro ecclesie S. Jo-
anni Longobardici,
dimutum, ut volunt, antequam Imperiale Ro-
me suscepit anno DCCCCXCVI: quando & Pri-
vilegium religit, quo Modoetieni, inquit, de-
claramus specialem Sedem nostram, urbem
Imperii, quæ Caput Lombardie & Sedes
Regni illius esse dignocitur, quod & lemma
figulo circumduictum confirmat.

D
rem pro-
movente
Matto eo
Vicecomi-
te, Medio-
lani Duce.

E
Modoetie
etiam habe-
tur Corona
ferrea Re-
cuso interius manu, in thesauro Ecclesie S. Jo-
anni Longo-
bardici;

F

cepsa forma
exprimi-
tur sigillo
Communi-
tatis.

284 Sed redeamus Modoetianum, & exhibeamus
ea que sub basilica ibidem extrivit a S. Joanni Baptista,
de qua hujus ibidem Ecclesia thesauro dare optabam ex
Historia Bonincontri Morigie. Illa enim proceden-
te ad hunc locum prælo nunc accepit, beneficio Eru-
diissimi viri Domini Ludovici Antonii Murato-
rii, Bibliotheca Ambrosiana amicorum, nunc Ducalis
Maior Prefecti, sicutis sua ipse maxime ex autographo
transcripti. Postquam Morigia lib. 1 cap. XI retulit
quomodo Basilicam S. Joannis Baptista Theodolinda
edificaverit, cap. XII aut: Beatisima Theodolinda
Regina, cum Rege unanimiter & cum majori-
bus natu Lombardorum voverunt inter se,
atque dixerunt: Si S. Joannes pro nobis in-
terpellator fit ad Dominum nostrum Jesum
Christum, nos omnes unanimiter pollicemur
illi,

Narrat in
Hist. Me-
diol. Ms.
Bonincon-
tri Mori-
gia

Longobar-
dorum ta-
telle S. Jo-
annis se-
subjec-
tiuum voti

A illi, omni quoque anno in die Nativitatis sua de nostris facultatibus transmisuros honorifice ad Oraculum ejus, ut per illius interpellationem habeamus juvamen Domini nostri Iesu Christi tam in bello, quam in omnibus locis, ubicumque ituri sumus. Ab illo ergo die in omnibus actibus corum coepereunt invocare S. Joannem, ut illis praberet auxilium in virtute Domini nostri Iesu Christi. Et illi omnes permanebant illæsi, viatoresque exierunt super cunctos adversarios suos.

285 Mirabilia quibus Regina mota fuisse narratur ad adificationem loci, puta columbam in eo loco apparsisse, vocem de celo desuper arborum, que dixi. Modo, audiam, aliaque ejus generis, describenda sibi non pruavit Miratoriu;

sed pergendum ad beneficia quibus sua in tutela locum & rei ad ipsum pectantes est, declaravit Sanctus; tali est, quod lib. 3 cap. XXVIII

, sic narrat Boninconius. Postquam retulit pugnam, inter Vicecomes, & Apostolic Legati exercitum anno MCCCCXXIV, ait: Die sequenti post supra scriptam rupram a factam circa horam primam diei, Henricus de Flandria b

folus cum duobus, quos non noverat, applicuit Modoëtia. Qui libenter ab his, qui erant in Modoëtia, visus est, quia erant si-

ne consilio; qui dixit: Nolite expavescere, bene tenebimus Terram. Narrabo, quia mihi acciderunt, & dixit: Facto die heri prelio derelictus à meis volui fugere, & fugi nescio quo. Sed in quadam Boischetto c

per totam noctem eundo terras neticiebam, exire. Invoco Deum, & S. Joannem Baptista, apparuit mihi quidam homo se-

nex cum magna barba, totus macratus, qui

dixit: Quonodo est tibi? Dixi: Male, ne-

scio ubi sim, nec quo possim ire. Et ipse:

Bonum est, quod eamus Modoëtiam. Et

ego: Credo, quod Mediolanenses sint ibi.

Et ipse: Noli dubitare: non sunt, scio tibi

dicere, quod S. Joannes nondum vult dere-

linquere Terram ilam, propter suum S. O-

raculum, quod in illa Terra custoditur. Iba-

mus semper sic loquendo, quoque fuius

prope Terram itam, cum invenimus duos

itos, qui mecum venerant hue. Cogitans

eundo, quando fu ad introitum istius Ter-

rae, vidi me aliquantulum esse secum; &

retro respexi, & dixi illis, Ubi est homo

ille senex? Dixerunt: Recepsit sine quod

videmerimus. Pro certo gratias Deo ago, &

S. Joanni Baptista, quia fuit ipse S. Joann-

nes, qui mihi tali modo apparuit, & huc

me reduxit. Haec, que de prædicta Hen-

rico narravi, à Religiosis, & à fidelibus,

tam à forasteris d, quam de Modoëtia viris,

qui aderant, quando supra scripta referebat,

relatione audiui.

286 Porro Galeaz Vicecomes habuerat

confilium à Mediolanensis Civibus, si ha-

buerit Terram Modoëtiae, spoliandi eam,

& non dimittere lapidem super lapidem.

Nocte autem illa apparuit ei per visionem S.

Joannes Baptista, qui dixit; Galeaz, Terram

Modoëtiae non subjugabis ad tuum Domi-

nium, donec non mutaveris propositum.

Terra illa est in custodia S. Joannis, quam-

vis propter multa peccata magna damnata

est passa. Tu cogitasti eam derupare e, ut

certe ibi servandas,

coru autem excidium cogitans

Galeatus Comes,

effractar- eferre ne-

caturate quit,

Dddd 3 cum f

maneat inhabitata; & meum S. Oracu- D
lum ibi ad meum honorem divinitus longo A.C.O.E.V.O
tempore ædificatum vis manere derelictum. EX MSS.
Quare tibi dico, Mutu propositum, & pro- Semel b
pone redescire dictam Terram, qua sit in
mei custodia. Si hoc feceris, eam in manu
tua tradam. Dies venit: de hoc, quod
viderat in somnis, quasi nihil curavit. Se-
quenti nocte S. Joannes iterum sibi per vi-
sionem apparuit, & eadem verba, ut in pri-
mis, ei dixit. Et subiunxit dicens; Si ver-
ba mea non audis, de tua intentione male
habebis. Qui motus à somno, recordatus
quid audierat à S. Joanne Baptista, in to-
rum primum propositum irritavit, & volun-
tatem S. Joannis in corde suo propuluit:
quod, ut manifestum est, bene atten-
dit.

287 Ex diis apparet quod eo tempore Mo-
doëtia bonam partem diruta jaceret: hujus autem
ruine casam & tempore credo non filuisse Boni-
contrum. (Sed cum ea res non videbatur spectare
ad miracula S. Baptiste; non putaverit Miratoriu-
requiri verba auctoris, quem ipsiusmet nonnullam
isto in negotio partem habuisse indicat Bernardi-
nus Corvinus Pavonis tertia História Mediolanensis,
paterice describens, quomodo inter Guelforum &
Ghibellinorum factiones distractum oppidum anno
MCCCCXXIII mense Novembri ab unis male de-
fensum, ab aliis pessime habitum sit cum promis-
cua cede cuiusque statis, sexus auctio conditionis,
omniumque rerum direptione per triduum awante,
& portarum defractione. Quia tamen in dis-
cernendo oppidi miseri exterminio, decretum fue-
rat ecclésie S. Joannis parcere; verofimile sit
non solum integrum illam mansisse, sed etiam
commodatissime præbitam aliquibus de Clero ex-
portandi thesauri, eumque defendendi Avenionem,
ad residemam ibi Pontificem Joannem XXII.
Ibi autem quod eo actum sit, & qua ratione pro-
hibitus vir sacregus rupum alio deportare, ex
Bonincontri cap. XXXVI sic descriptum accepi, iner-
res ad annum MCCCCXXIV spectantes.

288 Repositio thesauro S. Joannis Bapti-
stæ, qui olim erat Modoëtia, in ejus S. O-
raculo à supra scriptis Praeposito, & Cano-
nicis Ecclesiæ Majoris Avenione in sagrestia
Ecclesiæ sua in capsa una cum pluribus clau-
ibus clausa, elapsis quampluribus mensibus,
quidam familiaris amicus Custodum, etiam
cognitus à Praeposito & Canonicis prædi-
ctæ Ecclesiæ Avenione, qui sape & multo
tiens frequentabat in dicta ecclesia & in
Officio suo (siquidem erat in illis quasi unus ex illis) sciens ille maledictus de thesauro ibi
reposito, vidit quod nemo curabat ire ubi
erat capsa dicti thesauri, quia Praepositus &
Canonici credebant dictum thesaurum stare
in loco securu. Sed eis evenit, prout ait
Boëtius 2 de Consolatione: Quæ vero pe-
nis efficiacior ad nocendum, quam familia-
ris inimicus? Tunc ille nequam cogitavit
furari dictum thesaurum, & cum eo recede-
re extra Avenionem. Cui malitia S. Joann-
nes Baptista, volendo custodiare thesaurem
suum, restitit.

289 Venit dies quidam: ille malignus caute-
aperto ostio dictæ sagrestiæ, claustris capla
ignominiose aperuit, & thesaurum illum accepit,
& ut cautius exportare posset, partem vasorum

aureorum mactavit f, & frègit: sic deinde

f

cum

- A** cum thesauro recessit. Igitur ad pontem Rhodani, volens ire in Regnum Franciæ. Ibi videbantur ei super dictum pontem esse milites, & pedites armati custodientes, ne aliquis cum dicto thesauro transiret. Et cogitavit recedere ab una alia porta Civitatis Avenionensis, & ire in aliam provinciam: iterum ei simile vitum fuit. Et sic ab omnibus portis Civitatis exire voluit, & similis, ut videtur ad dictum pontem in primis, videlicet creditur. Reveritus in se super se stetit, & in se dixit: Vendam caute illud quod potero in Avenione: cum denariis recedam omnino: & non cogitavimus quod contra Deum, & Sanctos ejus non est consilium. Tunc portavat quamdam partem dicti thesauri cuiusdam aurififico nomine Vani de Florentia. Fato pretio ponderato dixit ei aurifificus, Habes de alio? Respondit: Habeo: & ipse: Porta mihi reliquum, ponderato tibi solvam. Et fecit secum postquam quod codem die post vespertas debebat portare.
- B** 290 Aurifificus ille scriebat de dicto thesau-
to S. Joannis de Modoëtia, in Avenione summo Pontifici portato. In continentem ivit ad Curiam Domini Papæ, & ei narravit per ordinem quidquid cum illo maledicto gesleratur. Summus Pontifex misit per supralcriptum Praepositum Ecclesiæ Majoris Avenione, qui cum coram se atruiisset, dixit ei: Quid est de thesauro Ecclesiæ S. Joannis Modoëtiensis? Respondit: Bene, sancte Pater. Et ipse: Non credo, & dixit ei: Vade cito, vide abique mora, reuinisti mihi. Qui ivit, reperit caplam non clautam, & thesaurem extortum. Tunc Dominus Papa iussit, quod de familia sua mitterentur quanplures, qui starent in custodia in locis per circuitum domus, ubi morabatur dictus aurifificus. Captus fuit intercessione S. Joannis Baptiste ille malignus, & positus ad torturam; qui omnia per ordinem ut tecerat, manifestabatur, & dixit. Judicatus, straxinatus h fuit per totam Civitatem Avenione, & in fine suspensus fuit per gulam. Supralcriptus vero aurifificus hac iuprascripta occasione in continentem factus fuit Maierius i Domini Papak, & usque hodie tenet beneficium. *Habemus Boni contrarius*
- C** Morigia, rerum sua etate gestarum scriptor, ex quo cum Bernardinus Corius transcriptus et predi-
cta de thesauro Modoëtensi, narrationem suam his
verbis concludit: Ipse thesaurus restitutus fuit
loco suo priori intra arcana ferrata, suspensus
sufque ex fornice templi è regione altaris
majoris, ita ut omnibus conspicuus esset, ibi
que relictus donec Modoëtiam reportaretur.
Hoc autem quomodo factum sit narrat idem Corius
éadem Parte tertia anno MCCCXLIV his ver-
bis: Menfe Decembri Mattheus Episcopus
Veronensis (in Curia Avenionensi tunc residens,
parvus Modoëtensis) scripsit Joannus Archiepisco-
po Mediolanensi, ut mitteret ad curiam
deputatos homines, recepturos thesaurem S.
Joannis, cura sua commissum à Pontifice
(Clemente VI:) quod cum Antistes Canonicus
fuis indicasset, fuit ex deliberatione communi
ni deputatus Capituli Syndicus Presbyter Gra-
tianus Aronensis, qui instrucus credentiali-
bus litteris Principum Mediolanensium, con-
fessum Avenionem te contulit ad prefatum
Episcopum simul cum Guidolo de Calice,
- D** Ablegato Dominorum Vice comitum; qui à Pontifice humanissime excepti, ipsum thesaurem suscepserunt, utque eum securius perferrent ad propria, expectaverunt discelum Legati, quem Pontifex in Apuliam missurus erat, ad celebrandam coronationem Regis Andreae, arque ita demum Mediolum salvi redierunt, **xiii Martii** sequentis anni.
- E** 291 *Alius ab hoc thesauro ut credo erat the-
saurus sacrarum Reliquiarum, de quo Zuccius
cap. 26 afferit, quod manebat in veteri mar-
morea arca post altare quod respicit chorum
basilicæ, quando S. Carolus Borromæus, Mo-
doëtiam visitans, cui (ur meus mihi dicere
solebat patruus, ejusque domesticus D. Bal-
thasar Zuccius) peculiariter afficiebatur,
mandavit in loco decentiori tantus thesaurus
reponeretur. Ego autem Romæ rediens an-
no MDXCVII, cum nihil minus factum vide-
rem, mandati tam congrui executionem ur-
gens, superatis difficultatibus, quales num-
quam solent consilii bonis retardandis deserte;
efeci quod cupiebam: & probante Frederi-
co Cardinali Borromæo, digno tanti I rati-
lis succellore, decreta est solennis translatio, fa-
cienda prima Dominicæ Novembris MDCVI:
digneque peracta processio fuit, cum innu-
merabilis multitudinis concursu, omnia pru-
derter administrante Reverendissimo Septala,
vigilantissimo Pastore nostro. Sub vesperam
autem eadem sacra Reliquiae collocatae sunt
in duplice armario, affixo pilis ad primos
majoris altaris gradus confitentibus, opere
tam mirabiliter sculpto, ut pœ arte vile
stimir possit aurum, quo illustratur.*
- F** *transfertur
anno 1606.*
- G** A N N O T A T A D. P.
- H** *Rupta, clades, Italice Rotta, Gallice
Deroute.*
- I** b Henricus Comes Lodenis, Toparcha Nino-
vienis in Flandria, filius Guidonis Flandrie Co-
mitis anno 1305; obiit Mediolani anno 1337.
Ita Labbe in *Tabulis Genealogicis* pag. 527.
- J** c Boschettum, silvula, diminutum à Bo-
sco, Teutonica Boich.
- K** d Foralterius, extraneus, Italice, Forastero,
Gallice, Forastier.
- L** e Derupare, derubare, Gallice Derober,
fatiare.
- M** f Maclare hic ponit videtur pro conflare in
maflam, que etiam Italys Matto & Matrone
dici poterit, licet he voces nunc fere ususpen-
pro latere.
- N** g Posta, compotio; pastum: ita Georgius
Capillonus in *Historia Bellunen. apud Cangium,*
polam & pastum conjungi.
- O** h Straxinare, id est raptare, voce à distra-
hendo derivata. Corius interpretatur ad caudam
equi ligatum raptari.
- P** i Corius Maflerium factum ait cum persimone
200 florenorum aureorum annue, Maflarin an-
tem dicuntur, qui clavis argenteas Pontifici pre-
ferunt: Maierius vero debet intelligi, Major
domus seu Praefectus Palati.
- Q** k Erit his Joannes XXII, qui sedis Avenione
usque ad 1334, intra quod tempus possumus haec
scripta videti.

C A P U T V.

De aliis S. Joannis Reliquiis in Ecclesia Occidentali.

S. I. Sacri corporis dissipatio sub Juliano Apostata.

Cum Julianus Ap. anno 363 idola religiis insoleceret Paganis apud Sebas-

292 Chronicon, vulgo dictum Alexandrinum, quod mihi aliquando vixum est Constantinopolitanum, novissimo vero eius idolatrii Cangri Paschale appellandum; ad Consultum Mamertini & Nevrite, quo annus Christi CCCLXII notatus, ita scribit: Julianus, cognita Constantii Augusti morte, suam apostasiam & impietatem aperte protestus, multo adversus Christianismum per totum orbe edicto, idola omnia intauari precepit. Quo inflati, qui in Oriente erant Gentiles, itatim in Palestina S. Joannis Baptiste Reliquias, que Sebastea repotitas erant, effugas dilipererunt. Rufinus Presbiter Aquileiensis diu multumque in Oriente versatus, lib. 12 Hist. Ecclesiast. cap. 28 rem ita fuisse & distinctius narrat. Juliani temporibus, velut relatis fratribus, effervescit in omnem sevitiam feritas Paganorum: ex quo accidit, ut, apud Sebasteam Palestinae urbem sepulcrum Joannis Baptiste, mente rabida & funetuli manus invaderent, ossa dilipererent, atque ea rursum collecta igne cremarent; & tantos Cineres, pulveri immixtos, per agros & rura dilispererent. Ab hac sancto Corpori facta iniuria, originem traxisse videatur antiqua consuetudo, sancti Baptiste Natalem preveniente stridens oppidatum & vicatum ignibus polvicos: in quibus etiam mos apud aliquos per Italianam fuit, teste Jacobo Janensi in Legenda Area, conferendi & comburendi undecimumque collecta mortuorum animalium osla, quando etiam, eodem teste, feruntur faces ardentes, quia ipse fuit lucerne ardens & luccens.

293 Sed longe solidiorem horovrem, ex illa differente, sancto suo Precursori providit Deus;

Cis efficiendo in partes non paucæ flammæ subducuntur, in variisque paulatim regiones tractante, longe lateque pargent virtus & miracula illius. Imprimit autem Dei providentia (sic ut supra citatus Rufinus) factum est, quodam de Hierosolymis, ex monasterio Philippi hominis Dei, orationis causa illuc per idem tempus venisse. Qui cum tantum nefas, humanis quidem manibus, sed ferina mente fieri viderent; mori gratius habentes quam ejusmodi piaculo functari; inter eos, qui ossa ad exurendum legebant, mixti; diligentius, in quantum res patiebatur, ac religiosius congregantes, furtiu se vel stupentibus vel ignorantibus subtraxere, & ad religiosum Patrem Philipum venerandas Reliquias pertulere. Ille, suprà se ducens proprii servare vigilis, ad Pontificem Maximum tunc Athanasiom, hostiae immaculatae Reliquias, per Julianum Diaconum suum, post etiam Palestinae urbis Episcopum, mittit. Quas ille suscepimus paucis arbitris, sub cavato sacrarii pariete inclusas, propheticō spiritu, profuturae genera-

tioni posterore, conservavit; quibus nunc, dejectis & prostratis idolatriæ vestigijs, in auctorebus quandam profanis aurea testa confurgent.

294 Id quomodo factum sit indicaverat antea idem Rufinus, tunc cum res ageretur vivens ubi super et scribens. Cum enim pluribus exposuerit abominanda Serapī sacra; Nunc, inquit, adventus Sacerdotē Dei Theophilō (super hoc Episcopatum anno CCCLXXXVI) in Serapis sepulcro, profanis adibūs complanatis, ex edito videlicet Theodosi, dato Mediolani III Kal. Marii anno CCCXCI; ex uno latere Martyrium, ex altero confurgit ecclesia. Nec plura Rufinus, quippe in morte Theodosi anno CCCXCV obita historiam finiens: fatus tamen indicans Martyrium predictum fabricari cępum reddendus S. Praecursoris Reliquias, dum ait: Causa autem Martirij confundendi unde date sit, dignum arbitror memorare; & mox subiungit sibi relatae dissipatio sancto Corpore, & Reliquias Alexandriam delatis. Sed non videtur Theodosio vivente absolum opus fuisse: nam Codinus in Compendio historia scribit quod primum sub eis filio Arcadio patre in Alexandria regno E περφύτης Πρεδέρειος καὶ Βαπτίστης λειψάνης ἐν αἰρετούσι τὸν Αλεξανδρεῖον; Alexandria (non Alexandriam illa tempore iuri scripti somniolitus Interpres) translatæ sunt hinc & sancti Prophetae Prodromi & Baptiste Joannis Reliquias; utique de loco ubi ipsa abdiderat S. Athanasius, in oratorium quod iphi struxerat Theophilus, in Sede Alexandrina superest usque ad annum CCCXXII.

295 Hic autem, in firmamentum dictorum de Capite Ambianis, & fundamentum mox dicendum, duo notaverim, videlicet, Corpus istud in exca-

Fadum, haudquaque negligit humo abdum a discipulis fuisse, sed potuerunt illud in monumento; utique ligatum lincticum cum aromatibus, quemadmodum mos est Judaeis sepelire; sicut de Christi corpore factum testatur Euangelista quia corpus Joannes, cum ad id attulisset Nicodemus mixtum turam myrram & aloës quasi libras centum: conditum, ad hec enim obsequia mortuo deferenda, cum oculo & ex decoro, lectus fuit locus extra Herodis jurisdictionem, in unde dicta Iudea positus; & credibile est inter Joannis discipulos etiam ditiores aliquo nobilioresque fuisse. Ex tali porro hypothesis, sequitur sic condit & condit corporis carnes nequaquam ab ossibus defluxisse, ut in prefactis solet, sed paulatim excaecas cum sua cuncta eidem adbasesse, non minus quam in Capite; cuius cum ejusmodi cura adhibita non fuerit, huius magis quam illius integrata videri debet miraculosa. Igitur ubi Rufinus ossa dispersa dicit, ibi ego liberenter intellexerim, distractis à compage easenam integrum compaginare artem; qui denique recollecti non ge nique ad fuerint omnes redacti in cincorem; sed simili stellati formam, quo à Monachis Hierosolymitanis nonnulli, sic ab aliis alti subducti flammis sint, quidam etiam semiustulati, nec in cineres redacti sint; unde postea non ex una Alexandrina Ecclesia omnes; sed ex variis artus variis, variorumque particula denique ad Occidentem nostrum pervenerunt, de quibus pergo texere sequentes Paragraphos.

A**AUCTORE**

**D. P. §. II. De manu dextera cum parte
Brachii Antiochiam, indeque Con-
stantinopolim, & hinc Cistercium
allata.**

D

potentes, ut tam præclaræ possefso marginæ honore debito conservata, virtutis luce gratiam obtineat, & gloriari dignis exculta laudibus assequatur: denique nos, & consortem nostram Dominam Felicem, ac liberos nostros, Congregationi vestræ fauiflimæ (qua Salvatorem mundi eo meruit habere propitum, quo in ejus nomine congregata, fudores & labores suos ipius sancto servitio noscitur consecrassæ) recommendamus humilier & devote; per Dei misericordiam obfrcantes, quatenus contra lapsus nostros, & discrimini innumerisque pericula, quibus incitanter urgenter, opponatis sanctarum orationum vestrarum fortissima munimenta; quibus & hic à noxiis protecti, remissionem percipere delictorum; & in futuro, cum Sanctis omnibus, ad æternæ vitæ gaudia pertingere merearum; illum in decoro suo regio confpecturi, quem ad redemptoris nostræ mysteriorum venientem in carne mortali, primus ipse per se mortalibus prædicavit. Datum in Romania, in civitate Nygroponto, anno Domini MCCLXIII undecimo Kal.

anno 1263,

296 Quamquam suprà vidimus gloriantes Dextram An-
tiochenos, eam se manum a S.
Luca Euangelista habere, verom illius tamet cen-
seo, eamdem Juliani aetate furem Paganis sub-
tractam fuisse: quomodo autem ea perversus Con-
stantinopolim, cum ibidem proprio Sermoni ex-
pliicatione legatur, sapereb⁹ solūmodo pars ultima
propositi argumenti. In hac ne mutum nobis si
laborandum, faciunt monumeta, que anno MDC-
LXXII Roma in Belgum redeuntes reperimus, in
Codice membrano archimonasterii Cisterciensis,
hoc tenore: Si quis scire voluerit, quam pre-
tioso Reliquiarum thesauro, anno Domini
MCCLXIII, menie Septembri, ditata sit ec-
clesia S. Mariae Cisterciæ, Domino providen-
te; legat hanc studiœ: qua perlecta bene-
dicat Dominum, & de tanti adiectione be-
neficii congaudeat, non solum domui Cister-
ciæ, sed etiam toti Burgundiae, & noſtræ
provinciæ Gallicanæ. Hoc est transcriptum
literarum nobilis viri Domini Ottonis de
Cycons, Charitti Dominatoris, qui dedit Ab-
batu & Conventui Cisterciæ, & misit in the-
ca aurea, capella argentea, per Abbatem de
Bellavale & Abbatem de Dalphineto, brachium B. Joannis Baptitæ, per hæc verba.

297 Venerabilibus in Christo Patribus,
Cisterciem, Abbati Cisterciæ, ac universis Abbatis, Prioribus, ceterisque Cisterciensis Ordinis de Cycons, Fratribus, in corudem Capitulo congregatis, Otto de Cycons Dominator Charitti, in Imperio Romanæ, salutem, & tam san-
ctæ Congregationis apud Deum gratiam pro-
mereri. Si nobis, in hujus seculi fluxu la-
bentibus, amicos de iniquitatibus mamma-
facere consulit Magister infallibilis, quos in
æternarum distributione domorum invenia-
mus amicabiles receptores: quales protœctus
sicut eam acceperat à Baldusino Imp.

C

operatoris Constantiopolitanus, ex cuius be-
nificientia liberali ad manus noſtræ pervenit
portio munera pretiosi, pro certo conflat) penes nos haberemus brachium illius vene-
randissimum, cujus præclaræ vocis tonitruum
nobis intonuit, & dextræ manus digitis re-
demptorem mundi seculo demonstravit: &
talis tantique thelauri custodes nos reputave-
rimus, non tam minus idoneos, quam in-
dignos; sacratissimum Ordinis vetri matrem
præcipuum, Domum scilicet Cisterciensem,
quam affectioni speciali diligimus, fidelissi-
mam thesauriarum tantæ rei, merito inibi
conversantim, nullatenus ambigamus; ma-
gnus hoc & gloriolum munus ipsius culto-
dæ duximus committendum.

298 Brachium ipsum, aurea theca rectum,
& in argentea capsa reconditum, trecento-
rum yperpororum pretio estimatis; per
venerabiles viros de Bellavale & de Dalphi-
neto, Ordinis vetri Abbates, latores prætentio-
num, transmittentes, ac speciali devotione

E
unacum
litteris ip-
suis imp.

partum in Gallico Serenissimi Domini Balduni-
ni, Dei gratiâ Imperatoris Constantinopoli-
tani, per quas ipse brachium B. Joannis Baptitæ,
cum capilla argentea & theca aurea,
nobili viro Domino Ottoni de Cycons, Cha-
ritti Dominatori, concessit, contulit & qui-
tavit perpetuo, sub hac forma. Nos Bal-
duine, per la grace de Dieu tres-fieaus Em-
pereres, de Dieu coronez, Gouverneres de
Romanie, & toz ceux accreffans, faisons à fç-
voir, à tous cels qui ces prefentes lettres ver-
ron, que com noſtre amez, nobles homs
Ottes Sire de Cycons & de la Carife, nos
eult preſt à noſtre requeste, par la grand ne-
cessité de nos & de noſtre Empire v mill
peſt pr̄ ſus nos gages, lequelx Niquoſies
noſtre mesſages li delura de par nos en
a fait affais de gracie & de bonté de l'atten-
dre, & de garder les oultre lou terme que
il nos donna: de quoi nos li favons bon
gré, non por ce que ne fumus pas aſſe de
rachater cels devant diz nos gages, dou de-
vant dit Monſegnour Oute, ne de faire a
lui ſatisfaction de la dette prefentement, &
por ce que nos ne volons, que il en ait plus
deshorenauant grevance de garder & te-
nir ces devant diz gages, & deferte de ſon
paientant, quitous au devant dit Montegnour
Oute & à ſes hoirs perpetuelment, por nos
& por nos hoirs, lez devant diz gages, à
faire la volonté comme de ſa propre chole,
ſenz rapeler ne de nos ne des nos hoirs, en
nul temps. Et en temoignage de ceste
choſe, nos avons doné, au devant dit Mon-
ſegnour Oute ces prefentes lettres, ſeillées
de noſtre ſceau, & ſeignies de nos imperiaux
en ſeignes. Ces lettres furen donnée à A-
thenes, en lan de la Incarnation de noſtre Seg-
nour MCC & LXI, ou mois d'Octobre ou xxii
an de noſtre Empire.

300 Hus litteras ita Latine reddimus. Nos & donum
Balduinus, per Dei gratiam fidelissimus Im-
perator, à Deo coronatus Gubernator Ro-
maniae & omnium ejus appendicularum, no-
ſtantibus
tum facimus omnibus has litteras præfentes
visuris,

A vissuris, quod cum dilectus nobis, nobilis vir Otto Dominus de Cyzons & Charisti, ad petitionem nostram nobis mutauerit, propter magnam nostram nostrique Imperii necessitatem, quiaque milia yperperorum, super pignoribus nostris, qua Niquefoies misus notiter ipsi ex parte nostra tradidit ipseque fatis gratia & bonitatis habuerit, ut expectaret & pignora dicta servaret ultra terminum ab eo nobis concepsum (pro quo ei gratias agimus) Nos quia non sumus in eo statu, ut redimere pignora jam dicta possumus coram d. Domino Ottoni, aut in praesentiarum eidem satisfacere ; & qui nolumus ut impostrum gravetur retinendis & servandis pignoribus praedictis, aut defectu debitis fibi solutionis : quitanus praed. Domino Ottoni ejusque heredibus in perpetuum praedicta pignora, ut de iis tamquam re propria disponat pro sua voluntate, ita ut neque à nobis neque ab heredibus nostris revendicari possint. Et in fidem hujus rei dedimus coram d. Domino Ottoni has praesentes litteras, sigillatas nostro signo & signatas nostris Imperialibus insigniis. Hæ litteræ fuerunt data Athenis anno Incarnationis Dominicæ MCLXII^a, mense Octobris die xxii, anno xxii Imperii nostri.

B ^{an. 1261.} Item exemplar litterarum antedicti nobilis viri Domini Ottonis de Cyconis, Charilli Dominatoris, quas misit Abbatii & Coventui Cisterci, & etiam Capitulo Generali, de donatione quam fecit eidem domui Cisterci, de brachio supradicto B. Joannis Baptiste, in hac verba :

Venerabilibus in Christo Patribus Domino Abbatii Cisterci totiq; Conventu ejusdem loci, ac universis Abbatibus ipsius Ordinis ad suum Capitulum celebrandum ibi congregatis, Otto de Cyconis, Charilli Dominator, cum sui commendatione reverentiam & devotionem. Pretioso thesauro queritur locus tutus & pretiosus, ione laudabilis est anima scienti, arbori debili fitabile fulcimentum, & robustum brachium ut gravi casui obvietur. Hinc, licet non meis meritis, illuminante luce quæ omnem hominem in hunc mundum illuminat venientem, me noscens arborem debilem, ut certi mortales morte casurum ; & ideo ad Aufstrum non ad Aquilonem pendere desiderans, ut post casum corporis aliquando transplanter in horto celi : vestra cunctorumque Fratrum veltrorum, quos super angulos mundi plantavit dextera Praeponens, ut suis humeris portent orbem, ac Sanctæ vite fulgoribus illuminent omnem terram : humiliater & devote postulo, totis viribus, toto conatu cordis, diligenter affectione suffragia, tam in vita quam in morte, mihi, uxori meæ, ac filiis ; animabus quoque parentum ac propinquorum meorum omnium defunctorum, omnibusque propinquis meis praefentibus & futuris & amicis meis, concedi misericorditer & communicari, ut totius Ordinis veltri beneficiorum participation usque in finem, in plantario formata fidei fulfillari ; & ipsorum suffragiorum brachio, à cunctorum inimicorum impugnatione defensu, finaliter inventiar efficaciter sustentatus.

C ^{de sua fag. rumpque fa- tute foliis- tu,} petit ad participa- tionem me- ritorum recipi :

301 Item exemplar litterarum antedicti nobilis viri Domini Ottonis de Cyconis, Charilli Dominatoris, quas misit Abbatii & Coventui Cisterci, & etiam Capitulo Generali, de donatione quam fecit eidem domui Cisterci, de brachio supradicto B. Joannis Baptiste, in hac verba :

Venerabilibus in Christo Patribus Domino Abbatii Cisterci totiq; Conventu ejusdem loci, ac universis Abbatibus ipsius Ordinis ad suum Capitulum celebrandum ibi congregatis, Otto de Cyconis, Charilli Dominator, cum sui commendatione reverentiam & devotionem. Pretioso thesauro queritur locus tutus & pretiosus, ione laudabilis est anima scienti, arbori debili fitabile fulcimentum, & robustum brachium ut gravi casui obvietur. Hinc, licet non meis meritis, illuminante luce quæ omnem hominem in hunc mundum illuminat venientem, me noscens arborem debilem, ut certi mortales morte casurum ; & ideo ad Aufstrum non ad Aquilonem pendere desiderans, ut post casum corporis aliquando transplanter in horto celi : vestra cunctorumque Fratrum veltrorum, quos super angulos mundi plantavit dextera Praeponens, ut suis humeris portent orbem, ac Sanctæ vite fulgoribus illuminent omnem terram : humiliater & devote postulo, totis viribus, toto conatu cordis, diligenter affectione suffragia, tam in vita quam in morte, mihi, uxori meæ, ac filiis ; animabus quoque parentum ac propinquorum meorum omnium defunctorum, omnibusque propinquis meis praefentibus & futuris & amicis meis, concedi misericorditer & communicari, ut totius Ordinis veltri beneficiorum participation usque in finem, in plantario formata fidei fulfillari ; & ipsorum suffragiorum brachio, à cunctorum inimicorum impugnatione defensu, finaliter inventiar efficaciter sustentatus.

302 Ad cuius devotionis argumentum, pia postulationis effectum, & memoriale perpetuum, offero monasterio vestro Cisterci,

Tomus Janii IV.

loco tuto & pretioso, pretiosum thesaurum, D. Brachium B. Joannis baptiste, in theca aurea, ^{AUCTORES} & capella [qua] sunt yperperis trecentis D. P. apprieta. Hoc siquidem brachium habui ^{an. 1263} prius in pignore ab Imperatore Constantino-polis : postmodum idem Imperator ipsum libere & propriè ac totaliter mihi concessit, ut inde facerem tamquam de re propria vele meum, sicut in ejusdem Imperatoris litteris patentibus, cum bulla pendente, (quas vobis transmitti cum præsentibus) continetur: quod, inquam, brachium baptizavit appendentem tribus digitis molem terre, baptizantem in Spiritu sancto & igni, Dominum scilicet Jesum Christum, in stupentis unda Jordanis, splendore gloriae radiumque solis aeterni ; qui me dignetur unâ vobiscum, in splendore cœli spirituum Beatorum, beatificare sua perpetua visione. Datum apud Nigropontem, anno D. MCLXIII xii Kal. Aprilis.

303 Scendum est quod tria petia litterarum, quarum tenores superius continentur, ^{in iis litter- ria folium} sigillatum habentur in domo Cisterci, & ^{quidem no- cuttodiuntur ibidem, ut visa carum auctoritate minatur} & testimonio nostro praedictæ Reliquæ non ^{brachium :} parvipendantur, sed remota omni dubitatione E.

304 Item exemplar litterarum antedicti nobilis viri Domini Ottonis de Cyconis, Charilli Dominatoris, quas misit Abbatii & Coventui Cisterci, & etiam Capitulo Generali, de donatione quam fecit eidem domui Cisterci, de brachio supradicto B. Joannis Baptiste, in hac verba :

Venerabilibus in Christo Patribus Domino Abbatii Cisterci totiq; Conventu ejusdem loci, ac universis Abbatibus ipsius Ordinis ad suum Capitulum celebrandum ibi congregatis, Otto de Cyconis, Charilli Dominator, cum sui commendatione reverentiam & devotionem. Pretioso thesauro queritur locus tutus & pretiosus, ione laudabilis est anima scienti, arbori debili fitabile fulcimentum, & robustum brachium ut gravi casui obvietur. Hinc, licet non meis meritis, illuminante luce quæ omnem hominem in hunc mundum illuminat venientem, me noscens arborem debilem, ut certi mortales morte casurum ; & ideo ad Aufstrum non ad Aquilonem pendere desiderans, ut post casum corporis aliquando transplanter in horto celi : vestra cunctorumque Fratrum veltrorum, quos super angulos mundi plantavit dextera Praeponens, ut suis humeris portent orbem, ac Sanctæ vite fulgoribus illuminent omnem terram : humiliater & devote postulo, totis viribus, toto conatu cordis, diligenter affectione suffragia, tam in vita quam in morte, mihi, uxori meæ, ac filiis ; animabus quoque parentum ac propinquorum meorum omnium defunctorum, omnibusque propinquis meis praefentibus & futuris & amicis meis, concedi misericorditer & communicari, ut totius Ordinis veltri beneficiorum participation usque in finem, in plantario formata fidei fulfillari ; & ipsorum suffragiorum brachio, à cunctorum inimicorum impugnatione defensu, finaliter inventiar efficaciter sustentatus.

305 ^E Et sic etiam intelligenda memoria ejusdem Sancti que, Chalemio teste, ea de causa ^{Huc apud} quotidie fit ad Vesperas & Laudes in omni- ^{Cisterci-} bus coenobis filiationis Cisterciensis, queque ^{meu epि} ^{graphie te-} ^{flatur ad} ^{ad Calcem præludiat Ms. sic proponitur. ANTI-} ^{hæfife ei} ^{and S. Joa-} ^{PHONA.} Perpetuis nos Domine S. Joannis commen- ^{mBaptiste} ^{tueri præsidii, & quanto fragiliores ratio,} ^{sumus,} ^{E e e e}

770 DE ALIIS RELIQUIIS IOANNIS BAPTISTÆ.

A sumus, tanto magis necessariis atcole suffragis. ¶ Fuit homo missus à Deo. ¶ Cui nomen erat Joannes. ORATIO. Omnipotens sempiterne Deus, qui praefuentem ecclesiam honorabilem fecisti dexteram B. Joannis Baptistae presentia; concede propitius, ut ipsius virtute defensi, mereamur ab hostibus mentis & corporis liberari. Christi Baptista, thalamus tuus est domus ista: Nos igitur dextra tua protegat, intus & extra.

§. III. An eadem dextra Equitibus Rhodis à Bajazetho Turca donata fuerit.

Auctore D. P. sumus, tanto magis necessariis atcole suffragis. ¶ Fuit homo missus à Deo. ¶ Cui nomen erat Joannes. ORATIO. Omnipotens sempiterne Deus, qui praefuentem ecclesiam honorabilem fecisti dexteram B. Joannis Baptistae presentia; concede propitius, ut ipsius virtute defensi, mereamur ab hostibus mentis & corporis liberari. Christi Baptista, thalamus tuus est domus ista: Nos igitur dextra tua protegat, intus & extra.

Bvidetur Graci aliis sufficiens potest excoquari causa, cur ille voluerit illudere Rhodis; immo nec modis idoneis quo potuerit; si vulgo Grecorum Christianorum non erat perfunctum ejusmodi Reliquiam adhuc habitan Constantinopolis, priuquam à Turcis caperatur, sive in summo honore veluti dexteram Joannis Baptista, liceat fortassis post exaltatione urbe Latinos suppeditam à Gracis custodibus mala fide in eius locum, quam sub Balduno ablatam notebant facteri.

Cde quaferib[us] Rhodiorum Vice-Cancellarius, quod post dexteram Rhodiorum Ordo, ipse Guilielmus ibidem uxorem duxero, pro comparando domo, centum florens donarae, in compensationem plurium bonorum officiorum, tuos alibi prefistorum, tam in compilando volumine statimenteriorum Ordinis; eodem fortassis, quem privilegiorum Gamanus vocat; & ex Translatione predicti transcripsit idem Gamanus. Superius autem impressioni ipse Guilielmus annis dumtaxas quinque, mortuo anno MDI, prout hac omnia de illo leguntur apud Jacobum Bohum, in His. Religionis S. Joannis Hierosolymitani lib.9, 12, & 15: ubi etiam lib. 13 & 14 inventes epistolas Italicas hujus ipsius Commentarii, à quo etiam placet resindere parerga minus necessaria. Ipse autem Commentarius sic incipit feliciter.

Dordine commendare statui, quedam à veterum monumentis excepta, pro modulo ingenii: quomodo scilicet Sebaste Antiochiam à S. Luca & Amiochia Constantinopolim periret illa sit, primum quidem mandato Julianiani Imperatoris, ad cohonestandam dedicationem adis S. Sophia; deinde sub Constantino & Romano Imperatoribus, Noni Januarii & deinceps feruanda in monasterio S. Joannis de Petra, plane facta Menae habent ad diem VII Januarii. Tum quod in titulo suscepserat Caesarius, sic prograditur enarrare.

309 Mahometes, Turcarum Rex, qui nuper de vita excelsit, cum Imperialem Byzantii urbem validissimo obsideret exercitu, spes quoque victoriae potiretur, non ignorans quanto ornata, quanta gaza, quam insigni supellestile civitatis sacre ades ac ecenobia essent referita: publico dixit praeconio, ut regia supellex omniisque sacrarum aedium ornatus monumentaque illæsa serventur, nec ea comitiliones diviperent. Divina itaque permittente justitia, tyranus rerum potitur, urbs quoque suæ efficitur ditiosus. Afferuntur victori regiae gazæ, sanctarum aedium ornatus ac gemmeæ; & Sanctorum, quos Christianus cultus honorat Reliquias: beatumque se profitetur, sive Turca, sive Christicola captivus, qui dignum aliquid detegere, prodere, offerreque potest. In eo autem ecenobio, de quo supra, reperta est, quæ ad Turcam peruenit, manus dextera Præcurforis; Passio etiam D. N. Iesu Christi monumenta, Spongia, Calamus, ac Lanceæ ferrum illic locata erant, quæ Turca sibi vendicat.....

310 Tyrannus quidem victor superbus, Reliquias potitus, quamvis Mahometanus, seu quæsitus gratia, seu fortuna, sive (ut verius conjectari libet) divina diponente providentia, sacram dexteram, Passioneque monumenta & complura ejus generis ornamentorum scrinii concludit obsequiatque, regiisque gazas inter afflari jubet. Non pauci quidem ex Christicolis, sacrarum cupidi rerum, ea sibi vindicare seu pretio seu dono nituntur: at vafro tyranus ingenio, in largiendis tepidior redditur, grandiorique ære res astim sacras; sive ductus hoc quæstus plurimorum animos sese allecturum. Turcarum autem Rex, rerum succellu elatus tumidusque, ditionis fines ampliat, vicinofque infestat, & quosdam cervicem annuo submittere vestigali compellit. Fuere certe qui pacata pecunia sacram dexteram Passio nisi monumenta adiici student; seddūque cum Turcarum tyranno percutere contemnunt, nisi sancta largiatur pignora, quo ignominiosum pactum sacrarum Reliquiarum pretextu honestenti: Tyrannus autem durior & inflexibilis, de sanctis rebus palcisci fastidit. Sic divina disponentes sapientia, recluta diligentia servantur: lugerque astervatoris desiderium Imperialis mulier, Graiorum sanguine nata, que Turcarum præda, Regis libidini inter pellices paruit. Hæc à Christi cultu non defecera, cui Graius Clerus fidem servans adhaeterat: de patro autem non inscia, postulat, efflagitat, instat, ut sacre Byzantinorum Reliquias ad Occiduos non transeat: si venales sint, pretium p[ro]tectioni

D
CP. his
latum.

E
cum cuncta
efficiuntur
Mahomet,

F
bie ad se
fieri man-
darit omn[is]
gazam &
Reliquias

G
eas; Chri-
stianis nullo
pretio redi-
dere volens

H
V

DIE VIGESIMA

A ctionis lese offert exolitum: qua re suaus
tyrannus sacra servat.

moritur
imperij sui
an. 28,

311 Cumque annos circiter octo & vi-

ginti Byzantii imperasset, Rhodios oppu-
gnare desiderat. Quibus atrociter oppugna-
tis, cum vietus repulsusque ignominiaque
affectus, celebri Rhodiorum victoriā reddere-
tur, eos aggredi, iterato cupiens, Rhodios
execratus imperato suffocatur morbo. Fama
est haud inconstans, tyranno contra Rhodum
procedenti, in arbore inter ramos juvenem,
specie humana augustorem, alba veste in-
dutum, flammeumque gladium manu gestan-
tem apparuisse: accrimaque facie, iracun-
dis tumidisque buccis; ac vigilante audi-
tique dixisse: Virorum scleratissime, hoc
te confodiam gladio. Quo viso auditoque
tyrannus adeo expavit, ut illusione men-
tis, propter intensum terrem, attonitus
perterritusque footidam repente evenerit ani-
mam. Pium est quidem opinari, Angelum
Dei astutissimam, qui crudelissimum tyrannum
occidit. Quo vitā defuncto, Bayazet natu-
major, Zyzymy devito regnoque expulso,

B eturum potius, omnisque regni supellec-
taza, & sacra pignora ad Bayazet tyranni
natum pervenerunt. Sub idem tempus
Zyzymy ad Rhodios confudit, ubi iolenni
pompa excipitur, & in Gallias proficiscitur:
ex quo insignis illud Rhodiorum fecundus per-
cutitur, & annua pensionis pacatio sequitur,
ut Zyzymy asseretur, quem inaudito timore
Bayazet formidat, prout commentariis
editis ea seriosius explanata sunt. Sat qui-
dem fuit rerum capita tetigisti, ut Lector
caulas intelligat, quibus sit impulsus Bayazet,
ut sacram Manum Rhodiorum Magistro elargiretur.
Dum hic eslet rerum status,
in signique foedere Rhodii potirentur; at-
que Turcarum Rex, fratnmas formidans
infidias, magno Rhodiorum Magistro ob-
temperare studebat, munusculisque ipsius ani-
mum demulcere cuperat, ut fratris impetus
cohubeat; quorundam apostatarum suatu, qui
tyranni arcuorum participes, Hospita-
liorum originem & mores callent, impelli-
latur, ut, si rem gramat Magistro efficere
cupiat, Praecursoris Manum, quem Patronum
invocant Rhodii, dono mittat. Inductus
quoque est ut satisfaceret Magistri potulatis,
qui sacratissimae Passionis monumenta appetit.
Ne itaque Magister voto frufruetur,
decrevit tyrannus sacram Manum elargiri,
de ceteris ad tempus silens, ut Principis ani-
mum cupidum suspensumque redderet: sic
fratris assecravimus tyrannus affici videbatur.

312 Delecto igitur, ad sacram manum
defendendam, clarissimo Oratore, regiae aulae
præcellentissimi viro, arcuorum non ignaro,
ci sacram Manum Magistro defendendam cre-
dit, & ad Magistrum epistolam dedit in hæc
verba:

Bayazet, Asie Rex, Imperatorum
Imperator, Cham (id est maximorum maxi-
mus) sapientissimo ac illuistrissimo magno
Rhodiorum Magistro, Petro d'Aubusson tel-
licissimo Imperatori, patri colendissimo, S. D. P.
Quanta sit nostræ mentis in te benevolentia,
integritas, & observantia, ex præteritis haud
dubio reluet. Tu quoque in nos animi re-
ctitudinem prodis, certisque redundas benc-

*metu fra-
tris feruati
apud Rho-
dios,*

*en ultra of-
fert manu
fui Patoni.*

Junii Tomus IV.

QUARTA IUNII. 771

ficiis, ut vitor evadas. Nec enim id perpeti decrevimus: fortuna namque nobis magis **AUCTORE** arridet, plurique sumus dictione, imperio, atque gazis fulciti: nec obliviscimur te **Principem sapientem**, prædivitem, & haud ignavum esse, qui clarissimam victoriā potiuntur es, grandiaque soles aggredi facinori. Nos itaque tibi gratificari cupientes, non fuit apud Byzantium quod acceptius tibi fore putaremus, quam eā ipsā Manu te frui, que Christiane gentis Messiae Praecursoris, cuius patrocinium invocas, corpori olim eft juncta: ea quippe Imperiali uibe devicta genitoris arario eft addicta. Gratum tibi non ambigens munusculum, Oratori deterendum credidi. Excipe eia, Principum fidellissime, tui Patroni dexteram Manum; qua quatinus digna fit oblatio, animum tamē clarginis recolito, qui grandiori pecunia rejecta, tui amicitiam centui pacto anteposuit: in quo vera quidem animi integritas deprehendi solet, qua utilitate contempta amico morem gerere studet. Vale.

313 Principi Senatusque Rhodiorum epि-
stola recitata, Legatus in hæc verba fatur: **E**
Præcellentissime Rhodiorum Magister, ex
literis potentissimi Imperatoris, ac præclari
muneris clarginone, ejus in te propensam
voluntatem, & quanti te faciat, facile no-
veris. Accipe, inclitissime Magister, sacram
Praecursoris Manum, quem & Mahometaca
lex Prophetam non negat, & virum inte-
gerimum non inficiamus, ac Tu tutorem,
defensorem patronumque tuum imploras.
Studeas quoque Byzantiorum Principi vicem
repndere; nec te pigeat beneficis contende,
cure eo qui & gratus & præpotens
plurimorum iudicio censetur. His dictis fan-
tam Manum, cypresinae capsula conclusam
fericoque obvolutam, ac regio sigillo obsignata,
Magistro Legatus tradidit: quam de-
 votus accipiens, Oratorem his alloquitur
verbis Magister. Tui Principis epistola
admodum grata tuit; nec minus acceptum
est clarissimum quod offert manus: in quo
certe & ejus sincerum in nos affectum de-
prehendo. Magnanimis profecto Principis
est collata in se officia beneficis repe-
dere. Novit quidem tuus Imperator, quanti
ponderis sit amicitia, que cunctos mortali-
um prosperos reddit successus. Nihil quo-
que tam illustre stabileque censetur, quod
discordia facile non intereat. Dum dicendi
Magister finem fecit, Legatus, salute data,
Curia excessit; ac duorum mediis Senatorii
Ordinis Patrum, insigni comitatus catervā
in aedes revertitur. Praecursoris autem sancta
Manus, Magistri iussu obsignata, in aedium
penitrali recorditur, donec ad venerationem
qua convenient parentur.

314 Hic subiungitur contra præclari mun-
eri obrectatores Apologia, in eo sita, quod **fatis certis**
neque Mahometana fœta debeat sapientum facere **fibi viuis**
ejus manus, qui Rhodius obnoxius eis haud im-
de veritate
pone illudetur; neque Juliani sacrilega impiezas **Manus ac-**
credat debeat solum corpus abumpisse, **ejus**
Genue cineres, Ambiani vultus, in Aqui-
tania vertex, alibi alia partes habentur in
veneratione, flammis subducte. In quibus miror
quod Auctori non inciderit distinguere à ceteris
eas partes, quæ ante combustionem supponuntur
Eeeee 2 . separare.

*humanitas
respondet
Senatus;*

772 DE ALIIS RELIQUIIS IOANNIS BAPT.

A separate; manus felicit & caput. Interim digi-
tum Indicem negat posse haberi Florentia; aut
pollicem delatum esse in Gallias; cum uterque habeat
D. P.
Indicetur in procello in
diem 23 Junii;

ad hunc junctus manu: & de miraculis An-
tochiae in Syria atque Angelici in Gallia pa-
tralis ea narrat, que ab homine, militari ma-
gix quam docto, cura distinctionem fascipi potuisse
teculo tam rudi, equidem non miror. Ipsi autem
omissis converter ad ea, quorum oculata fide testifi-
monium perhibens, eam a nobis certissimam mereatur,
diam felicit narrat que Venerantis pompa sancte
dexteræ impensa sit, ita porro eam describens.

B anniversa-
rium solu-
te obdidio-
nis;

C & circum-
ducta pro-
cessione;

Concilio inter Patres, de venerationis
die indicenda inito; quoniam varia dare-
tur sententia; tandem optimum vistum est,
x Kal Junii (quadiennio tunc evoluto, quo
Turcarum clavis Rhodum oppugnatura
appulit) celebritatatem venerationis indicere:
ut simili die, quo tyrannus Rhodius aggre-
ditur, sacratissima manus ejus, qui iupra
muros, acerrima oppugnatione ingruente,
tutari vistus est; quatuor circuimactis annis,
primum apud Rhodios haberetur. Itaque
faci Hospitalis ecclesias Praeful ac Prior,
Fr. Petrus Papelus, Galli Aquitanâ natus,
morum gravitate vitaque probitate ornatus;
vir quidem modello proique ingenio, Prale-
turae sacris infulis amictuque perornatus,
Latino Grajoque Clero comitatus, Equitum,
civium, negotiatorum ac matronarum fre-
quentia subflecente, ex aede S. Joannis se mo-
vit; umbraculo opertus, hymnumque in
Praecuroris laude concinens; ad Magistrum
ædes introivit: gradulque concidens, ora-
torium S. Catharina dicatum adiit. Illic enim
supra aram, eburnea capitula, crystallo ima-
ginumque sculpturis diffinita, concluta erat:
nec transparens crystallus, sacra manus
vitiabilis speciei, quo minus videretur, impe-
dimento fuit.

Prior Magistrum, clara Patrum &
Equitum caterva succinctum, Cleroque ma-
gistris palati adstante, secundum aram
offendit. Magister, oratione peracta & genu
flexo, capitulum excipiens, pretiosum qui-
dem munus Priori, humi prostrato atque
oranti, praefantiaque tam lacri pignoris colla-
crysanti, donat: decedensque Prior, san-
cta gelta manu, distinatum pergit
iter. Hunc autem gravi simplici que
Clerus, laudes sonora voce promens, ante-
cedit. Haud procul sequitur Princeps, sub-
inde Bajuhvus, Priors, Praeceptors, Commilitonetque Hospitalariorum, splendida
vele ornati, vestigia modete prementes:
plebeia retro graditur turba. Egressa quidem
oppidi portam solemnis pompa, incolum
flebit S. Antonii portam verius; urbemque
intrans, ac castelli fosnam lustrans, ad fori
aream tandem pervenit; supra quam pretiosa
vela, quæ solis arcent calorem, ne sub-
stantem concionem luminosi radii calore
afficerent. Eo in loco Clerus, Princeps,
& Senatorii Ordinis Patres, Commilitonef-
que confident: suggestum vero, ubi pre-
conis vox ad aedes commercii editur, Prae-
ful ipse concidit; thronoque sedens, popu-
lum concionemque despectans, sacram ma-
num super aurea pulvinaria deposit, ut ex
eminente loco cœtus sacrum pignus aptius
suspiciondo veneretur. Erant quippe domo-

rum facies ac suggesti parietes Atrebatis
pannis pictisque tabellis, signis ac peritro-
matis quoniamatisne tecti.

317 Silentio indicto, Ordinis S. Augustini
perdoctus concionator, ve-bique divini preceo
celeberrimus, veritatis cathedrâ confessa,
orationem habuit elegantem; triplici quidem
genere, demonstrativo, judiciali, deliberati-
vo referunt; cum divi Praecuroris eximas
laudes excellentesque dotes in calum tollit;
cum hanc dexteram esse Praecuroris indub-
tatum membrum, veteribus historiarum monu-
mentis testimoniisque fide dignis, ac toto
orbis famâ vulgata, firmat, attellatur, pro-
bat. Tum concionem ad pacem completen-
dam, reverentiam in Superiores coledam,
concordiamque fovendam, quippe finis qua
republica nulla diuturna esse poterit, hor-
tatur monetque. Ubi dicendi finem fecit
concionator, ecclesia Prior asturgens, cap-
sulanque referens, sacram Manum elevans,
nudam præstantissime coetui ostendit, ac in
hunc orat modum: Ave Joannes Baptista,
qui ab Angelo prænuntiatus, à Propheticis
genitus, à matre iterli contra rerum ieriem
conceptus, in utero sanctificatus, adventu
Dei genitricis senectris exultas *Hec &*

E

Dei genitricis
senectris exulta

& concionat

dimittit.

alia hujus generis plura, ad vitam & mortem
santi Praecuroris ejusque patrocinium commen-
dandum spectant, dum dixisset; concionem,
devote proflata orantemque, ei ipsa manu
ter benedit: cunctisque alacriter confur-
gentibus, quo venerant ordine, castelli por-
tam, que Meridiom spectat intrantes, la-
cras adem pertunt: ubi eburnea capla,
dextram continens sanctam, luper ara locatur,
ac Praeful Missæ pergit solemnia Solen-
nibus peractis, Manus oscularia datur. Ita
soluta pompa, ad privatos lares cuncti re-
vertuntur, congratulantes Deumque laudan-
tes, qui tam laico munere Rhodios ini-
gnivit.

318 His relatis subjugant Aucto, quomodo
Magister Bajazethum, maxima clausa infructum
Eodem re-
Magister, Bajazethum, maxima clausa infructum
spectu ad-
comtra Christianos, Veneti Ponifici rebellantibus
discit Ba-
disordes, anno MCCCCCLXXXIV, computerit Jozethum
Magister
ab ejusmodi expedito desistere: ni faciat, Zy-
zymym fratre in ipsum immisuram; & recitat
episologam Bajazethi ad Magistrum, ceptis desistere
F
pollicentis, libibus Aprilis in Constantinopoli.
Tum Magistri ad Sextum IV Pomi. Max. bac
causa sollicitus legationem exponit, secundum ea ex par-
partam in
Christianos
nos expedi-
tionem,
qui potentissimum tyramnum ea ratione sic con-
frinxit, ut movere nihil ausus fit. Sequebatur
in Ms. ejusdem Vicecancelarii oratio ad In-
nocentium PP. VIII. qua neque descripta no-
bis est, neque ad præsens argumentum facit,
summissum autem referunt à Boho parte 2 Hist.
pralaudata. Ibi etiam legere est electionem Fr. Petri Aubulfone Prioris Arvernæ, ejus qui
et ipse no-
vo ornatu
Translatiōnem pergit, in magnum Ordinis Magi-
strum, factam anno MCCCCLXXVI, collatam-
que ei Purpuram Cardinalitiam anno MCCCC-
LXXXVIII, & mortem obiām anno MDIII: ad
cuius insuper honorem fact, quod Sacraf-
simam S. Joannis Reliquiam ornaverit splen-
didissimo auri solidi tabernaculo, multis gem-
mis margaritisque ornato; quemadmodum
hodieque videtur, inquit ille, primam &
secundam Historie partem eccligans anno M-
DSCIV.

319 Vi-

A 319 *Videtur ergo indicare, quod dedita anno*

Hoc deinde Melita translata videtur, MDXXI in Turcarum potestatem civitate, inter alias sacras Reliquias inde clatas, fuerit etiam Prodromi manu, eaque servetur Melita in ecclesia S. Publius, praescipue Ordinis eo translatis sedet. Hoc licet expesse non dicat Joannes Franciscus Abela, in ejus insula descriptione, edita anno 1647, opinari tamen possumus, ex eo quod pag. 35. Catalogum texens Reliquiarum, in auratis mediis corporis ac brachiorum thecicis illici affervaturorum, nominet etiam S. Joannem Baptistam, lices non definit quenam pars corporis ea sit. Verum defectu isti succurrat Rochus Pirus Tomo 2 Siciliae Sacre in Notitia Ecclesie Melitensis pag. 620, inter distinctius designatas Reliquias recentiores Brachium & tres digitos Joannis Baptiste.

320 Ut ut est: magna quotannis solemnitate agitur Melita festum Patroni; quando in Vigilia nativitatis eius, Magnus Ordinus Magister procedit ex suo Palatio, capite discooperito, & manu faciem candidam preferente: ambulante ter ratis, festivo igne arsuris, primam ipse accendit, post eam cum reliquiis praebitam, sub pavilione speciosissimo, relato ex memorabilis illa navalium Victoria, quam anno MDX Rhodii in Simo Iffico, nunc Lajazza dicto, obvenerunt; qui papilio, solitus oruare puppin gnat Soldani Babylonici istuc casus nepos rebabatur, totus erat speciosissimo opere & aca perrufissimo pictus, nec nisi in ea festivitate quotannis semel explicatur.

§. IV. De manu sinistra, cum parate Brachi, servata in Conventu Prædicatorum Perpinianæ.

B 321 *V*Incensus Domenecus, in Historia generali Sanctorum Catalaunie, edita Barcinone anno 1602 fol. 81, rei tuius seriem accipere profiteret, ex proprio tuper ea libro P. Mag. Michaelis Lot & Francisci Diagi historiae Prædicatorum Provinciae Aragonicae lib. 2 cap. 88, necnon ex processibus super predictarum Reliquias verificatione formatis: quam deinde Tamajus in compendium redactam, sed originalibus Graecis lingua inscripsionibus additis auctioem, suis ad xxiv Junii Notis ad Hispanicum Martyrologium Lainae inseruit: hic vero ex Hispano Domenecus fideliter Lainai redidit sic damus.

322 Circa annum MCCCXXXVIII vivebat in prædicto Conventu Fr. Petrus de Alenia, vir religiose omnino atque exemplaris vita; quem tunc Priorum die quodam evocavit juvenis speciosus in habitu peregrini; seductoque in partem secretam indicavit, velle se illi, pro insigni eius virtute, & peculiari suo erga Ordinem Prædicatorum affectu, manifestare & committere pretiosissimum quadam pignus; ea tamen conditione, ut ne cui illud revelaret; sed asservaret, donec à peregrinatione ad S. Jacobum suscepit reverteretur; ac ne scripte quidem à se epistole cederet, si quis forte mortalium talium adserret: fin autem non revertetur, habet ipsum ex tunc monasterio donatum. Fidem promissam servavit P. Petrus annis multis, donec considerans neque peregrinum reverti, neque ullum ejus vestigium uspiam reperiri potuisse, quantavis diligentia per iter istud adhibita tuerit; statuit penes se Angelum fusile qui sic disparuerat, cœpitque com-

missum sibi thesaurum nonnullis exploratio-
ris virtutis Fratribus manifestare, ac nomi-
natum Patribus Magistris Iacobo Ramon,
Januarioque & Bartholomæo Rollan; narrans
eis quid se & peregrinum calcicum inter
accidisset.

323 Est autem S. Baptista manus sinistra cum parte brachii per medium circiter seeti intra cubitum, cui nihil vel carnis vel osis deest præter ultimum articulum pollicis, quem Regina quædam dum adorare se simulat, mordicus abstulit, qualis fervatur hodieque in Conventu Prædicatorum Urgellæ. Etenim dinumerare & discernere in ea licet æque aut magis clare quam in manu cuiusdam viventis venas, arteriasque atque nervos, ungues etiam omnes, necnon ad pugnum vestigium catene qua Sanctus fuit in carceri vincitus, contortum enim notabiliter est versus latus sinistrum. Ad principium manus & finem brachii videre est nervum unum præ ceteris coloratum. De cetero perquam bene composita & spectabilis omnino manus est, quia tres majores digitus vi-
dentur extensi potius quam in palmam reflexi, nisi quod infra tres alios inclinetur quartus.

324 Attulit Reliquiam itam Angelus intra arculum lignam, quæ felquipedem larga, alta autem lataque dimidium etiamnunc monstratur in Conventu; habens in operculo pictum Præcursorum, instar Angeli alatum, cum libro in dextra, cui sic inscriptum. Φῶντες Πρόδρομοι Θεοί, ὑπέρεστος οὐλού Μετανοοῦ δεκατετάρα Φῶντες τοῦ βροτον.

qui senarii versus Latine sic fontant:

Clama Precursum, Minister Verbi;
Panitens ostende naturam humanam: à Verbo astumptam. Sinistra vero tenet Caput

cum epigrapha: Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ.

SANCTUS JOANNES PRÆCURSOR.

Ea ad pedem aliam similiter Græcam epi-

graphen:

Ti στο καλέσομεν; Προφήτη, Ἀπόστολον,

Ἄγγελον, ἢ Μάρτυρα;

Quid te vocabimus? Prophetam, Apostolum,

Angelum, aut Martrem?

325 Denique circum circa ipsum reliquia-
rium leguntur dicti novem ordines Gracco-
rum veris, litteris etiam ipsi majusculis
five quadratis, quibus & præcedentia omnia
exprimuntur (scilicet Tamajus sua vel alio-
rum occulta fide) Veritus hi sunt

, Θεος κατέπαινε εἰς βροτὸν σωτηρίαν,
, Προσέλθε, κῆρυξ, εἰς τραπέζαν τὸν Δαρζον.

Ἀπάντα τῷ σὺν διάκονῳ τοῦτον εἰσοι.

Λέρνα Γαβριὴλ πᾶν γεννητὸν εἰς ζένων.

Πάτρος πᾶν απεθανόν πρωροῦν θέλει.

Δικτύον ἢ πῦν καθένουν εἰσθέσει τέρχει.

Τηρεῖν οὐφίντης ἀστερῶν τριτελεῖον,

Κερτίαν Προφήτων, ισθετὸν ἀποστόλων,

, Μαργαρίταν ὀφίντης ποτηρίς ωλητης μάκαρος,

, Αγνυτόν τροφής πετασίων τῶν εἰ φιστ.

, Γουνιτέλην οὐρανούσιν τάπανον οὐετότο,

, Διδούντης δέρματην πᾶς περιπολικέντης πόθῳ

Τῇ πυκνᾷ σὺν ίμην τῇ τούτῳ λειψάνων.

Πρεγμάτων εἰλεύσοντες καὶ σφράγεις βίσ,

Ράστην σώματος τὸν ήμερον πλέκων,

Εὐλογούντων αὐτούς, κυβερνῶντες τοι θεῖμας

Φερόντες πετερύγας οὐς ιατρεῖς Άγγελοις,

Ευλογούντων, εὐλογούντων, οὐς Σωτῆρα Εφη.

mecon

18. verfi-

ins

in landem

santis

D AUCTORIS
D. P.

(unde a-
vulnus ar-
ticularis
natus
Urgelle
fervetur,

E ipfa alias
integerri-
mamanc-
ic)

Γ

Quæ

774 DE ALIIS RELIQUIIS IOANNIS BAPT.

- A** Que sic sonant, & clarioribus in margine
AUCTORE verbis quadrantes explicantur.
- D. P. 326 Deus descendit in omnium salva-
tionem :
Veni * tu, Precursor, declarare Verbum.
Omnia tua * mirata plena extant.
Dixit Gabrieël nativitatem tuam * extraneo:
Patris * renitentiam punire vult,
Poenam autem mutitiam * infert cito.
Supra apparisti virtutes ter beatas,
Melior Prophetis, æqualis Apoltolis :
Martyrum apparisti plenum ornamen-
tum, Beate:
Non gustans eibum qualiumcumque qua-
in natura sunt:
Genusfectens adjuva omnes ut mos est,
Præbens succursum * adjacentibus voto.
Admirabili tui * positione Reliquiarum
Negotiorum * solutiones & revolutiones
uita,
* Sanitatem corporis cum lenititia ligans,
Benedicens * autem gubernans, ut [tibi]
fas est.
Fers alas * adæquatus Angelis,
Materialis existens immaterialiter, ut Sal-
vator ait.
- B 327 Hac interpretatio est D. Antonii,
Archiepilopi Athenarum, & Vicarii gene-
ralis D. Jacobi Patriarchæ Constantinopoliti-
tani; & Archiepilopi Thebani, viri in He-
breæ, Greca Latinaque linguis infructissimi,
aliorumque multorum litteratorum itius Uni-
versitatis, tandem versionem approbantum,
ad instantiam Fr. Guilielmi Alberti, illuc à
Conventu Perpinianensi ablegati. Dedit au-
tem ei predictus Archiepilopus ipsam sub
fide publici Instrumenti, per quendam
Presbyterum nomine Julianum, Imperiali
auctoritate Notarium. Hac autem vita, D.
Jacobus Prior Dominae nostræ Spinensis, ex
officio sibi commisso per D. Raimundum
Sñensem Episcopum, Procelium formavit,
& recitari præcepit à Notario, coram selectis
ë Dominicanorum, Carmelitarum, Franci-
canorum, & Augustinianorum familia Theo-
logis, nonnullisque Legum Canonumque
Doctoribus; qui omnes definivérunt confide-
rata miraculorum multitudine & Greca ar-
culæ inscriptione, confitare sati, quod ipsum
sit brachium S. Joannis Baptiste; & ut tale
honori mandavit, sicut sibi ab Episcopo
commisum fuerat. Aliquo annis post, ob ali-
quas difficultates subnatas, iterum Conventus
misit in Greeciam, Fr. Dominicum Cardonum
ejusdem rei gratiâ; factaque est Nicofæ altera,
sed quoad sensum priori congrua verio, (æ vero
similiter que apud Tamayum exstet cum modicissima
differentiâ) subscipta nominibus Herleini Epis-
copi Græcorum atque Vicarii Guillini: & mox
ad xv Januarii an MCCCCCVI Doctor Franciscus
Canonicus & Vicarius itius Ecclesiæ, de
eis rogavit publicum instrumentum à Notario
Imperiali; dicit Ludovico à S. Dominico,
natione Mediolanensi.
- C 328 Itis non obstantibus, Episcopus Albiens-
sis, Apostolicus per Hispaniam Legatus Joannes
verosimiliter Griffidus, sub anno MCCCCLXI
ex Arrebatensi factus Albiensis Episcopus &
Cardinalis, qui anno mox sequenti Ludovico
XI, Perpinianum ab Hispanis occupatum ob-
sidenti, armis & consilio prelio fuit, ad ejus
recuperationem; anno autem quarto post portu à D.
Paolo II missus fuisse in Castellam, Henrico
& Alfonso fratribus eam in partes disfracen-
tibus) Legatus, inquam, Apostolicus Perpi-
niano transiens, volenque de veritate præ-
dictæ Reliquia certior reddi, iussit eam
in sacraria monasterii, coram multa turba,
in foculam projici: quod tamen factum non
est: quia continuo cediderunt ex alto arcus
& crucis quibus loci fornix intexit; abs-
que ullo tamen præsentium damno; & for-
nice, qui absque illis videtur non posse con-
sistere, suspenso manente usque hodie ad
magnam omnium admirationem. Quo tenui
non minus stupore perterrefactus, quam
gaudio repletus ille; mox elargitus est vi-
ginti marcas argenti, ad conficiendum reli-
quiarium, in quo nunc ipsum sacrum bra-
chium securatur.
- 329 Plurima cælitus patrata miracula fe-
runtur illo mediante, in curandis ægris: &
ideo maxime ubique fiunt annuli, qui sacris
digitis inferi & cum fide adhibiti, sanant
febres, arthritidas, scrofulas, anginas alia-
que incommoda. Ita anno MCCCCVII E
Domina Sibylla Vicecomitissa Rodensis (quem-
admodum conflat ex priore Procello) vehe-
menti correpta febri, legavit famulum ad
monasterium Prædicatorum cum sindone,
annulo & rofario, contacta faci brachii
sanctificandis: quo cum ipsis ad Dominam
suam reverso, ipsa annulum digito, sindo-
num capitù suo impoluit; & continuo tam
libera à febre fuit, acsi eam numquam fuisse
pasta. Ejusdem autem cameraria, cum nihil
leviore febrem, una cum ingenti lateris
dolore pateretur, petitam acceptamque sindo-
num similiiter capitù suo impoluit, & con-
tinuo alleviatam fè, ac paulatim liberam à
febri sentit: tum dolenti lateri ipsam appli-
cans, ei quoque remedium attulit. Curat
etiam arthritim, prout uxor D. Ramon
Dardena experta est in neptula quadam sua
ex fratre aut sorore; cui malum istud
cum febri tam violenta patienti, ut medici
mox crederent morituram, sanitatem ob-
tinuit; votum nuncupans S. Joanni Baptista, F
quod parvulum, si sanaretur, discaleata
portaret in ejus capellam, ipsoque deinceps
per omnem vitam impensus deferviret. Mox
enim ab emulo voto, sudare infantula co-
pit integreque convalevit. Curari etiam scrofulas;
simili invocatione Sancti scrofularum malum,
patet ex secundo Procello coram Abbe
S. Maria de Regali, nominato ad eum ef-
fectum Commillario Apostolico; in quo
Petrus de Cafes chirurgus, juratus depo-
suit, quod curandum succepit cujusdam hor-
tulanii Perpinianensis filium, cui incurabi-
les & brevi mortales futura scrofula to-
tum collum ambederant. Tantum differen-
tia considerans patrem admonuit: hic vero
votum concipiens, ipsum puerum ad Sancti
capellam detulit, sanèque brachio signari
fecit, tali succefu, ut intra paucos dies
percurrat chirurgus viderit, cum sua ad-
miratione non parva. De quibus aliisque
miraculis (nam & mulieres in partu peri-
litantes complures miraculo adjuvæ diceban-
tur) cum Perpiniani quæri audiret. Illustris
Gilbertus de Barbarano, dixit arbitrii se, cum
- E** Ad eamq[ue] variis ægris
curantur,
- F** à febribus,
- arthritis;**
- G** legaliter
approbat
ipsa Reli-
quia,
- H** & alia
verisimilitud-
tur anno
1407.
- I** Reliquiam
ne porro i-
gne probet.

A
increduis
severe pa-
natur.

Dicitur
veritatem
expertus
Petrus à
Marca,

prodicit
attingentes
litteras
veritatis
Grecarum
inscriptio-
num,

A eum eventum habitum questionem, quem habuerat Caput S. Vincentii Valentiae, ubi scilicet ipsum penes se habere mendaciter jactaverat Clericus quidam. Vix enim inconsulta haec verba pronuntiarat, cum sic cruciari brachio sinistro coepit, ut intermisso prandio in clamores grandes erumperet, secumque proflus actum crederet; donec culpe serio agnitus poenitens, Sanctum invocavit & curauit meruit.

B 332 *Habenus Domenecos, cui post annos LVIII aetatus est Illustriss. Petrus à Marca, iunc Episcopus Tololanus, postea Parisiensis Archiepiscopus, Opusculo inter pothum xiii, cui titulum fecit; Dissertatione de Theca Reliquiarum S. Joannis Baptiste, que servantur in ecclesia Dominicanorum Perpiniani; quam Dissertationem oculatus ipse ielitus sic ordinat:*

In monasterio Fratrum Prædicatorum in urbe Perpiniani, studio ac pecunia Jacobi I Regis Aragonum circa annum mcccxi condito, sunt insignes S. Joannis Baptiste Reliquiae; nempe pars brachii sinistri, paulo infra cubitum recisi, cum manu in digitos quinque distineta, quibus unguis intime adhaerent, pelle pulcherrima corrupta, carne licet marcidicere coloris: ossa & nervos ipsoisque ductus venarum (quæ veluti livorem quandam retinet) circulum tegente; extansis in metacarpio vinculorum vestigis. Hinc num. 2. sommam perstringit historam, filius à Domeneco deducit: & num. 3, has proponit litteras.

333 Nos Frater Antonius, Dei & Apostolice Sedis gratiis Archiepiscopus Athenarum, ac Reverendissimi in Christo Patris & Domini Jacobi, permissione divina Patriarchæ Constantinopolitanæ, tam in temporalibus quam in spiritualibus Vicarius Generalis; notum facimus per praefentes litteras, Priori & Fratribus Conventus Perpinianus Ordinis Prædicatorum Elnensis dioecesis, & universis, scriptarum, in Graeca & Latina lingua, scripturarum cupientibus intelligere veritatem: quod Frater Guillermus Alberti, ejusdem Ordinis, praesentavit & legit, coram nobis & Reverendo Patre Domino, Archiepiscopo Thebano; necnon & aliquibus dilectis viris, in Graeca & Latina lingua bene peritis, quamdam litteram, figillo praefentis Conventus signatam, in qua continebatur: quod ipse Frater Guillermus interpretari faceret & transcripsi supra adnotatas Graecas litteras, in litteram & lingua Latinam: quarum tenor, ut omnibus nobis patuit, est quoddam Carmen, stylo Greco, satis profundè & rhetorico, ad laudem Præcursoris Christi B. Joannis Baptiste, ad devotionem Reliquiarum ejus orantes provocans, & ad devotionem pariter inducens. Quapropter supradictus Pater, Dominus Archiepiscopus Thebanus, Hebreæ, Graeca & Latina lingua & litteris sufficienter imbutus, devotione predicti Sancti affectus, & supradicti Fr. Guillermi supplicatione humili, suprascriptam de Greco in Latinum, de verbo ad verbum transtulit, cum magna deliberatione, ac nostra & aliorum multorum in utraque lingua peritorum approbatione, nihil addito, nihilque remoto. In quorum testi-

monium sigillum nostrum impendenter apponendum duximus, necnon per manus publici Notarii, hec omnia in Latina lingua fideliter scripta confitui & signari mandavimus, ut patet volentibus intueri.

332 *Num. 4 ponitur Latina epigrapharum C. veriū interpretatio. Tunc mun. 5 addit à Marca: Ex ipso litterarum stylo & contextu manifestum est Antonium fuisse communis Latinae Archiepiscopum, præcipue cum illa temestate Athenas & vicinas regiones obtinerent Catalani: unde Corona Aragonum quiescit Athenarum & Neopatria nomen.*

Porro Antonius ut pleniori jurisdictione frueretur, adjunxit suam vicariam auctoritatem Jacobi Patriarchæ Constantinopolitanæ, ejus nempe qui à Romano Pontifice institutus erat, non autem Patriarcha Graeci, degensis in urbe Constantinopolitanæ. Ad quem locum notat Baluzius in sua Prefatione num. 19, ambos curiam Pontificiam Avenionensem fecutos. Nam quod Antonium, inquit, attinet; ei cognomem Balizarius fuit, & ex Religiō Ordnis S. Francī factus est Archiepiscopus Athenarum an. mcccix, vi Kalend. Aprilis, ut docet Waddingus. Jacobus vero Patriarcha CP. codem firme tempore evasit, vocabatur Jacobus de Irro, natione Gallus, qui postea Hydruntinus Archiepiscopus factus est à Gregorio XI anno vi sui Pontificatus; & Clemens VIII Cardinalem creavit anno mccccxxviii die xviii mensis Decembri. Haec per transēm à Baluzio annotata transīt à Marca ad examen veteris versionis, & epigraphas quidem Graecas premitit, sicut eas ex ipsius hinc correllas supra dedi (nam Lugdunensib[us] Martyrologiis Hispanici, auctore abiente, impressoribus fidendum non erat) tum ex decem & octo versibus, ex quibus integræ inscriptio conflat, superfluites duodecim (sex aliis una cum incrustatione thecae desperditis, quæ ideo h[ab]ent grise "prænotavimus") Graecæ appingi, alteram paulo faciliorem interpretationem aggreditur, om̄issā secundā, quam Lorini & ex eo Tamajna preferunt versione facta ab Herzenio Episcopo Graecorum Nicofie in Cypro anno mccccvii; cuius perquirenda occasio petita fuit ex lite, quæ in causa appellations pendebat coronam Antonio, Abbatem S. Marie de Regali in urbe Perpiniani, delegato à Benedicto XIII, quam Fratres Prædicatorum interposuerant, adyeritus prohibitionem, à Bartholomeo Episcopo Elnensi sibi factam, ne publice exponerent has Reliquias die festo Decollationis B. Joannis, eo pretextu quod auctoritate Romanae Sedis nondum efficit probatæ.

333 *Dissertationem deniq[ue] suam sic finit à Marca.* Cum in hac urbe Perpiniani eritudo quædam me detinuerat, post solutam quam cum Regis Hispaniæ Delegatis, ex mandato gloriosissimi Regis nostri, de limitibus utriusque regni collectionem habuercamus; exiftimavimus nihil nos ab officio nostro alienum facturos, si post Archiepiscopos Atheniensem & Thebanum, nostrum quoque de versiculorum senfu suffragium adjungeremus & fugientes Graecas litteras filteremus, huic nocte lucubrationi, per intervalla febris elaborate, infertas. Actum Perpiniani anno MDC-LX VI Nonas Maji: quo die hinc dicedi-
mus,

D
Auctorit
D. P.
esque ob-
seruationi
bus concul-
li illustrat.

E

ac nova
veriū
interpretat
ione

F

guatenus
adire su-
pererat
an. 1667.

A mus, Tolosam ad Sedem nostram reddituri.
AUCTORE Cuius tam tanti viri tanta diligentia eo etiam carior
D. P. nobis est, quod prater inscriptioes Graecas, etiam
atque effigie articula, quae operculo visur, omisso Epigraphis quae ta-
bella angustia non poterat capere. Quare di-
gnum etiam duxi hanc apponere, addita eâ que
in Gracorum Menes paulo alterius proponitur ad
vii Januarii, et xxiv Februarii. Merito-
cui alia ex
Menciu-
additar.
17.

**S. V. De digitis manus dextræ,
Venetiis & Mauriennæ servatis.**

334 **T**an certum ac fidele testimonium; de integrata Manus sinistra apud Perpi-
nianum, cogit credere, ad Manum dexteram Dexterae
vel veram vel substitutam pertinere, si qui alibi digitis,
servantur S. Joannis Baptiste digitis; neque iis
obest, quod ea fortassis integra Antiochia fuerit.
Nam sicut Caput, ita etiam Manus illa Constan-
tinopoli potuit fuisse in variis diversa, cum Meli-
ta ea amplius non reperiantur tota. Non est igi-
tur sic dubitemus quin alicuius dexteræ vera
pars sit quam Ugelus Tom. 5 Ital. sacra Col.
1261 habet aut Venetiis in templo S. Hermi-
goræ, quæ una omnium Reliquiarum, que
in hac urbe sunt, in publica ceremoniarum
pompa sub umbella circumfertur: illuc autem
allata illa fuerit ab ecclesiæ S. Baptiste, de quo
in Dominico xv Venetiarum Episcopo, sub annum
DCCCXCII constituta, affirmat idem Ughellus
col. 1288, ex Dandulo, quod da Provincia Bra-
gula (aut potius civitate Provincia Thracia,
Bryzæ et Ptolomeo, Cedreno Bryzæ, Bergula
Antonino) Reliquias S. Joannis Baptiste ad-
vexit, & in ecclesia, quam fui majores
eidem Divo sublitruxerant, cum devotione
depouit.

335 **Q**uod autem S. Gregorius Turonensis,
lib. miraculorum cap. 14, narrat de Pollice, qui Man-
tano est verosimilis, quanto autorem habet
gravioriem antiquorumque; sic autem narrat:
Quadam mulier, à Mauritania urbe pro-
grediens, ipsius Precursoris Reliquias expe-
xit * & ita se confinxit vinculo juva-
menti, ut non ante à loco discederet, nisi
de membris ejus merceretur quidquam acci-
pere. Sed cum impossibile hoc incolarum loci
narrarent, profernebatur quotidie ante fe-
pulcrum, orans sibi (ut diximus) de san-
ctis artibus aliquid condonari. In qua inten-
tione integrum duxit annum; similiter
& alterum: jugi semper oratione depof-
cens. Tertio vero ingrediente anno, cum
orationem suam pervenire [non] cerneret
ad effectum; projectis se ante sepulcrum &
obreftarunt, non se exinde surrexerunt, priu-
quam haec petitio obtineretur à Sancto.
Septima vero die, cum iam inedia deficeret;
& sic gaudentis remeavit ad propria: imple-
tumque est in illa, quod Dominus dicit in
Evangeliō: Amen dico vobis, quodsi per-
feveraverit pulsare, et si non surgit pro eo
quod amicus sit; propter improbitatem
tamen ejus surget, & tribuet ei (panes) quot-
quot habet necessarios.

336 Post haec tres Episcopi, advenien-
tes de civitatibus suis, ad adorandum in
hoc loco, voluerunt partem de hoc pignore
elicere, positoque in medio nihil omnino
auferre potuerunt. Tunc una vigilantes
nocte, deprecati sunt, ut aliquid mereren-
tur à pollice: positoque sub eo linteo, dum
partem

D

F

qui haben-
tur Vene-
tiis;

à muliere,
perfeve-
rante tri-
bus annis
obtentus,

unde tres
Episcopi
aliquid va-
lentes acci-
pere

A partem auferre conantur, una ex eo gutta sanguinis cecidit super linteum. Hoc certe D. P. nentes, duas deinceps noctes vigilant: deinde prostrati coram sancto altari, dum supplicant, ut adhuc magis aliquid mercantur à pollice, duas iterum ex eo fluxerunt guttae. At illi gavisi, colligentes devotè qua Dominus dederat, juxta numerum fervorum suorum & diviserunt linteum cum guttis suis, quas non sine grandi admiracione uribus [suis] intulerunt. Et quia locus ille Maurianensis ad Taurinensem quondam urbem pertinebat; tempore illo quo Rufus erat Episcopus, ait Archidiaconus ejus ad eum: Non est æquum ut hoc pignus in loco viliori teneatur: sed surge, & illud accipe, & defer ad ecclesiam Taurinensem. Cui ille respondit, Quod hoc agere non audebat. Archidiaconus dixit: Ego hoc deferam, si permittis. Ec Episcopus: Fac quod libet. Tunc Archidiaconus accedens ad locum, dum vigillas celebrat, mittit manum ad capsulam: mox amens effectus, accensus febre, die tertio expiravit; factusque est timor magnus omnibus, nec quicquam ultra beata Pignora ausus est mutare. Petrus Comestor, Historia Evangelica secundo XII

^{tres guttas sanguinis impetravunt;}

auferre au- tem ipsum volens, misere pe-
rit. Scriptor, cap. 75 Theclam vocat mulierem pra-
fam, Maurianensem vero ipsam sequenti die
colunt sub nomine S. Tygris vel Tygrice;
neque solum pollicem ipsi acceptum referunt; sed
duos insuper digitos, quos ostentant medium
scilicet & medium, inquit Cangius, illius vi-
tam descriptam nobis mihiens, colique integros,
sed siccios, excepta aliqua extremitate medi:
at pollicem dicit pæne redactum in cineres,
dum identidem liquore tingitur, ad depul-
tionem morborum usurpantur.

337 Unde illa sacrum pignus petierit, tacet Tauronensis. Leodiense Passionale, ex quo Angevianum: de suo Capite relationem dedimus, inter ipsius Baptiste miracula istic sub juncta, ac fere ex Gregorio, ut dixi, despumpta, etiam ut quidam, locum illum totum defribit; sed statim in principio ad * signum interpolavit, addendo, quod Reliquias istas exquisivit, in loco Ingricano nomine, super Vultunnum flumen posito; non considerato quod Angeriacenses de solo Capite gloriantur. Habemus ex veteri Ecclesia Maria-

C neniss Breviario & Missali descriptam ihu mulieris Vitam, sequenti die sibi nomine S. Tygrice dandam; ubi illa dicitur, eadem Reliquias Alexandriæ petuisse, quo Hierosolymis altatas ex peregrinis, Solonio, ubi ipsa residebat, transiit, intellexerat. S. Antonius parte 2 Historiarum ita. 13 Cap. 4 §. 2 de Heraclio Imperatore, Hujus, inquit, Imperii anno primo virtus & nomen S. Joannis Baptiste miraculis declaratur apud urbem Galliae Mauriennam, de Reliquiis ejus mirabiliter illustratam: que si de earum illuc adventu intelligatur, multum à vero aberant, cum Tauronensis de ipsis, ut pridem gallatis, loquens obierit anno DCCXIV, annis XVI prius quam imperare Heraclius inciperet.

338 Eravit etiam, levius tamen, Author Vitæ præcitat, cum rem actam dixit in diebus præstantissimi Regis Guntramni. Hic enim anno DLXI post paris mortem Burgundiam primus soritus est: rem autem actam dicit Tauronensis, cum Maurienna, pridem Episcopis de Junii Tomus IV.

stituta, adhuc periret ad civitatem Taurinensem, Episcopo ejus Rufo subiecta. Rex quidem Guntramnus dicitur novum ibi Episcopatum fundasse sub Viennensi Archiepiscopo; sed verum id ^{imo & at-} ^{S. Gun-} te regnum ^{tramni,} ejus non potest, si novam ecclesiam fundator suis confeccrandam commisit S. Yfichio Archiepiscopo Viennensi, uia in eadem Vita legitur. Etenim in his Epitaphio tom. i Francorum du Chêne pag. 53, (quod Epitaphium ei (soror Marcella posuit) obiisse legitur Septimum nec dum peragendo lutrum, id est anno astatis XXXV nec tam expleto. Atqui ille, jam Episcopus, interfuit Synodo Arelatenensi an. DCLIX & Pa-

risiensis anno DLV, utique mox defunctus, ne ennensem multo minor trecentario fuerit, cum est Episcopus ordinatus. De quo hoc etiam dixerim, hevi non posse, ut ille immediate successerit Pantagatho, si scribitur in Chronico Adonis Episcopi Viennensis, fasim imperite (ut mibi quidem videntur) interposito per Viennensem Episcoporum successorem, plani irregularem. Ibi enim Pantagathus dicitur sub Conflatu Paulini Junioris & Bafili vitâ functus, qualis Consulatus totis Fastis non reperitur, sed annum DXL nota. Justinus Junior P. C. Paulini VI. Bafilius autem Ju-
nior anno sequenti, solus & ultimus fuit Ordinario-
rum Confusionis scriptumque deinde est P. C. Bafilius Junioris, 1, 11, III, IV &c. usque ad XXV. Simi-
liter erratur in Yfichii successore Namatio, quasi utpote qui est codem anno obiit, quo Justinus junior, id est anno DLXXXVII; cum anno DLXVII synodo Lugdunensi, & LXXXII Parisensi interfuerit Phili-
lipus Viennensis ecclefiaz Episcopus. Phara qui volet de origine Maurianensis Ecclesie cuiusque Episcopis diceret, consilium sequenti die dicen-
da ad Vitam S. Tygrie: ega hinc transe ad quan-
dam incertum temporis miracula, ex loci archivio no-
biscum communicata.

340 Vir quidam Tabvifus nomine, è S. Ju-
liano Maurianensi captivus apud Turcas, &
vincitus compeditibus; tamdiu in oratione &
voto contra ecclesiam S. Joannis de Mau-
riana perfruit, ut in ea obdormisces, ma-
ne se translatum viderit in locum, unde con-
spicere potuit eam ecclesiam: & gratias agens
Deo, genibus flexis in eam venit, sponte
circumpulsatis campanis, & cuncto populo
accurrente. Ingreditus ecclesiam, scelere fregere
compedes; & fuit, cum ejus sculpta effigie
junctis manibus, circum altare majus, cum
plurimorum aliorum, & carcibus libera-
torum ope B. Joannis Baptista. Quidam fa-
mulus nobilis de Tybaud, decidit equo,
incidens a ponte Borgey, in Arcum torrentem:
& exclamans, Sancte Joannes, illatus evavit, & venit in ecclesiam Maurianensem
acturus gratias. Et circa ea tempora facta est
infantili cuiusdam futicitatio, ac muti restitutio.
Addo nostris temporibus vidisse multos, morbo caduci laborantes, in nativitate S. Jo-
annis Baptista, ad ecclesiam Maurianensem
venientes, correctos, & sanitati postmodum
fuisse in vita restitutos. Votum [incolarum]
Abanardi in magnu cereo persolvi vidimus,
quorum locus impetu aquarum liberatus fuit.
Et multæ in Portugallia & Flandria, à fe-
bribus & partus dolore liberæ fuerunt, ad
applicationem coronarum, quas Reliquias
S. Joannis Baptista Maurianensis tangere pro-
curaverunt. Nobiles Hispani transteantes: quo-
rum unus Jurium Doctor, rediens mihi hec
Junii Tomus IV. F ffff

Ad invoca-
tionem
Baptiste
liberator
captivus
apud Tur-
cas,

F

servatur
lapsus,

et alia
multa
miracula
fint.

F ffff

778 DE ALIIS RELIQUIIS CAPITIS IO. BAPT.

A retulit. Ita verosimiliter is qui pro nobis Archi-
AUCTORE vium Maurianense scrutatus, hoc aliaque collegit.
D. P:

**S. VI. De aliis sancti corporis Reli-
quias apud varios, & miraculis ad
eas patratis.**

*Castellodu-
ni Carpus
massu;*

*ab Anna
Comnenæ
theccæ &
versibus
ornatus:*

340 Castelodunum vulgo Chasteauden , in Duniensi Belfæ tracu sum oppidum, XXVIII lencis distans Rotomago ad Meridiem , Parisis ad Occasum, supra Ledium fluvium, multum ab amoenitate laudatur; magis tamen gloriorum Carpo alterius manus sancti, Baptista, quam manuæ eræ inaurata incluſam servas Canonicorum Regulærum ibidem monasterium, S. Maria Magdalena dicatum; uti scribit Cangius in sua Constantiopolis lib. 4 cap. 5 pag. 104, ex cuius inscrip- tione, in ipsa manus & brachii commissura, colligimus insignem hanc reliquiarium the- can fuisse, olim doctissima ac nobilissima Athæ Comnenæ Porphyrogenetæ, filia Alexii Imperatoris; cuius Alexiadæ, paris

B gesta libris quindecim complexam, habemus ex Biblioteca Barbarina Parisiæ editam, varieque illuſtratam, studio nostri P. Petri Posini. Incriptionem prædictam Cangio proutli Claudio di Molinet, noster etiam dum viveret amicus, ad S. Genoveſe Parisiæ, hoc tenore :

Ο καρπός ἡσύν, πέδη χειρὸς χρυσοῦ, ποθεν;
Ἐκ τὸν μετατρέπεται, σκληραίνεται,
Χρυσοῦ πλάσεται, χρυσωδεῖται θεραπεύεται.
Οὐδὲν ὁ καρπός εἰ ποτέ τοῦτο.
Τέλος χειρὸς διο, γάροντος τοῦτον καὶ ποθεν;
Ἄννη Ἀρδονᾶς, σχολίου τοῦ Πολυφύλου.

341 Elegans lumen in voce Karpot, que
eadem & Fructum significat & Carpum, id est
eam partem, qua manus brachio connectitur;
non satis affectum interpres apud Cangium, cogit
præmissos versus aliquantum aliter Latinos facere,
hoc modo.

Os, carpus, & manus aurea, unde sunt? Carpus quidem ex eremo, ex Palestina, Palma aurea cum aureis digitis, peregrinum quid.

Os, fructus est ex frutice Præcurforis, Manu auream dedit & exornavit ars atque amor.

C Anna Reginæ, in Purpura natæ. Ubi si Pótū, Plantam reddas, fruticem, intelligere poteris; sed cum eadem vox etiam significet imam partem pedis, periculum incurrit amphibolia. Sane cum jam haberimus brachium sinistrum, dextrum geminum, quibus manus uniuersa vel pars illius carpo mediante adhaeret, difficile caput est, quoniam Carpus iste, Anna domum, vere fuerit ex corpore Baptista: non est autem difficultas, si pro parte manus licet partem pedis intelligere, quem nullus sibi locus quod sciens vendicat: sed hoc presumere vetat, non pedis sed manus simulacrum, cui includitur; ut & nomen Carpi, à nomine hæcenus translatum ad pedem.

342 Addo quod nondicatur Carpo illi cuius
& cuncta sua
egentur: aut carnis quidam adhaerere, ut manibus illis alitis & facie adhaeret. Et ex hac causa superficia mihi sunt tum Brachium dextrum, quod à Pio II donatum in Xenodochio à Scala dicto monstratur Senis, tum duo satis notabilia tibialium vel brachialium ossium fragmina (neque enim ea discernere posse anatomica periit, absen-

tibus uirumque capitulis five nodis, ex quibus alias dignosci possent) que servantur apud nos Antwerpæ ob quæ de-
piæ in ecclesia Domus Professa, inclusa, simul festum sic-
cum deniū anteriorum uno, basi ex ebene, suis brachia sunt,
argento statuclis ornataissima; quam solemus ma-
joribus festis in altari exponere, suppositam ar-
gentea statua, Baptifam dimidium repreſentanti; & offa
quam Joannis Baptiste Adriænſens pia libera-
litæ circa annum MDCLX fabrefaci curauit. Antwerpæ,
ipſa offa unde finit, & quando nobis donata,
docebunt sequens instrumentum.

343 Cum ad Sanctorum venerationem plurimum conferat, eorum Reliquias in cul-
tu haberi; ideoque bonum sit, constare un-
de habeantur, ne fidelibus imponatur: ego
infrascriptus fidem facio, me os integrum
S. Joannis Baptiste; (quod merito dolemus non
nisi in partes fractum nunc habetur) item S. Se-
bastiani Martyris, necnon S. Willibrordi
Episcopi, & S. Christophori os satis magnum,
item de Calvaria S. Maria Magdalena, R.
P. Carolo Scribanio, Rectori Collegii Socie-
tatis Iesu Antwerpæ, dedisse. Has vero Re-
liquias acceperit dono à D. Everardo Botter; E
quas fere omnes ipse à Domina Priorissæ mo-
nasterii S. Agnetis Ordinis S. Augustini Ultra-
trajecti, ubi olim in magna veneratione ha-
beri, & ab Antistitibus religiose visitari fo-
lebant, habuerat. In quorum fidem his ma-
nu mea subscripsi, & in fide Sacerdotis ac
Religiōis collatæ sum coram Deo, hac ita-
se habere, Antwerpæ xxviii. Augus. MDC-
XI: quando scilicet solum Antwerpæ Collegium
erat, quo deinde in aliam civitatis partem tran-
lato, ipso in loco constituta est Domus Professa,
eodem Carolo Scribanio curante. Signatum autem
erat.

Ita est. Joan. Walterius Viringus, So-
cietatis Iesu Sacerdos.

344 Ad dubium super motum quod attinet,
dici fortassis potest flammarum à Paganis adhi-
bitarum injuria factum, ut ab offensis istis caro
defluxerit, redacta in cineres; ipsi, quia foli-
diaribus, faciliter conservatis, & fidelium sedu-
litate subtrahitis, ne penitus connumerentur. Idem
dixerim de eo esse, quod Ugellus tomo 7 Italia
sacra col. 443, Scala, Episcopali in Amalphitano
Ducau urbe, esse scribit, absque ulteriori spe-
cificatione: servauer autem una cum aliis pluri-
bus in Cathedrali S. Laurentio digata, in quam
videatur delatum dici ab ecclesiæ S. Stephanæ,
que ibidem Patrona colitur xviii Septembri,
ut Virgo Martyr, Uinaria de hac certu aliiquid
prodeat, quum quod ex traditione Scalenium
scripti Ferrariæ in Catalogo Sanctorum Italie,
etiam ipse dubitan, an distinguenda sit ab ea
qua Latinis S. Corona dicuntur.

345 Certius sua veritatis argumentum prebe-
bat Brachium, puma ab humero usque ad cubi-
tum, qualis pars alibi nulquam esse pretenditur, Adjunt il-
le mentio, quod pars alibi nulquam esse pretenditur, le mento,
de quo Cesarius, Heisterbacensis Monachus,
in Coloniensi diocese circa Bonnam trans Rhe-
num, anno MCCXXII lib. 8 cap. 53. Est enim,
ut ipsem vidisse se ait, pelle & carne vesti-
tum: sic autem describit translationem illius Groningam, ex aliquo Sancti ipsius Hospitali, quod
subsecari posse Hierosolymitanum fuisse totius Or-
dinis Hospitalarii, nunc Melienensis dicti Capu. Non
est diu, inquit, quod quidam mercator
terre nostræ, mare transiens, cum brachium
S. Joannis Baptiste in ejus hospitali vidisset,

A
quod ex
Itali
S. Joannis
nereator
Belga

Groninga
altulit,

cumque e-
jo domino
ab incendio
servasset,

B

cives ar-
gento in-
cluserunt,

unde etiam
sanguis ali-
quando
fillavit.

& desiderascat ; intelligens custodem Reliquiarum quandam procari feminam ; sciens que nihil esse , quod mulieres hujusmodi à viris nequeant extorquere ; accersens illam ait : Si feceris me habere Reliquias S. Joannis Baptitiae , quae sunt penes custodiam amasf tui , centum quadraginta libras argenti tibi tradam . Illa oblatam pecuniam sibi , hospitalario confessum prætere reçufavit , donec sacrum brachium obtineret : quod statim negotiatori tradidit , & prædictum pondus argenti recepit ... quod ille non terræ infodiens , sicut Herodias caput , sed purpurā involvens , ad ultimum terræ pene tugit , & ad civitatem Groningen , quæ sita est in intritu Frisia , pervenit ; dum in ea comparavit ; & in quadam ejus columna brachium occultans , valde ditescere coepit .

346 Die quadam fedente eo in taberna , cum ei quidam diceret : Ecce civitas concrematur , & jam incendium appropinquet domui tuae ; ille respondit : Domui meæ non timeo : bonum ibi reliqui custodem . Surrexit tamen , & domum intravit : in qua dum columnam immotam consideraret , ad tabernam rediit . Mirantibus cunctis , quænam esset causa tantæ securitatis ; interrogatus de custode domus sue , cum per ambages respondisset , & hoc ipsum concives notare intellexisset ; timens ne forte fibi vim inferrent , Brachium extrahens , cuidam Reclutus custodiendum commisit . Quæ secretum celare nesciens , cuidam depositum prodidit , & ille civibus . Qui statim Reliquias tollentes , & ad ecclesiæ deportantes , depofitorii , cum lacrymis suis repetenter , durius responderunt . Quem cum interrogassemus cuius Sancti essent Reliquiae , si nomen nescire dixit , nolens eis ilas prodere : ex dolorem civitatem deservens , & pauperiem incurram , non multo post infirmatus est gravissime . Qui cum mori timeret , cuius essent Reliquiae , & quomodo illas obtinuerat , Confessori suo patetfecit . Quod ubi compertum est civibus , thecam argenteam , & deauratam , gemmique pectoris ornatam , ad similitudinem brachii fecerunt , in ea Reliquias reponentes . Ego ante biennium idem

C Brachium vidi , & est pelle & carne vettatum . . .

347 Prædicti vero cives , Reliquias S. Joannis timentes , retro altare tecerunt domunculum ex tabulis satis firmam , in cuius cacumine noctibus Sacerdotem venire fecerunt : sub quo prima nocte sic dominus conqualata est , ut non parvum ei horrem incenteret . Secunda vero nocte dormientem excusit in pavimentum illum proiecens . Cumque unus ex Potentatibus de civitate infirmaretur ; & Theodosoricus , ecclæsiæ illius Sacerdos , ab illo rogatus . Brachium in dominum ejus detulisset ac denudasset ; tam Brachium , quam purpuram cui fuerat involatum , reperit recenti sanguine infectum . Hęc mihi ore suo retulit idem Sacerdos , ab eodem Brachio modicuum carnis recidens : cumque illam in manu occulte deserret , tantum ienit ardorem ex ea , ac si ignitus carbonem portaret . Multa siquidem signa ac faintates , per easdem Reliquias , in illa fuit

Junii Tomus IV.

civitate , meritis S. Joannis Baptiste .

348 Simile quid jam pridem , lib. i Miraculorum cap. 15 , 16 & 19 scripsit S. Gregorius Turonensis , de alia aqua suam civitatem honoratis , hoc tenore : Apud Turonicam urbem , dum in oratorium atrii B. Martini Precuroris Reliquias collocaremus ; cœcus quidam , adminicula deducente , lumen recepit . Energumentis vero , obtehans virtutem B. Joannis Martinique Antifititis , expulso purgatus est demone . In hoc oratorium una puellarum , cui officium erat lychni fomenta componere , adveniens cum cereo , ut hoc ageret est ingressus ; compositoque lychno atque accesso , attracto ad se fune sublimavit in altum , plerisque innexum laqueis ad parietis clavum , & abscessit . Quę dum reddit , cereus , quem manus gerebat , extinguitur ; regressaque velociter ad cicendalem , cereum non attingebat illuminare , neque laqueum tunis ablolvere . Dum ambigua de hac cauſa penderet , lubito delapta à cicindeli flamma , cereum in manus ejus illuminavit : & sic , officio luminis praeeunte , quo voluit , ivit . Ferunt autem in hoc oratorio à lychno oleum ebullire . Sub hujus urbis territorio apud vicum Alengaviensem (cum fortaffis qui quartæ crester ab urbe leuca , inter Carum & Indrum fluvios , S. Jean de la Grez vulgo numeratur) mulier quedam ex incolis , conspersa farinā Dominica die panem formavit , quem segregatis prunis cineri ferventi contexit ad decoquendum . Quod cum fecisset , protinus ejus dextera manus , divino igne incensa , cepit exuri : & illa , vociterans ac plangens , basilicam hujus vici , in qua Reliquia B. Joannis continebatur , expetiit , & oratione sua vovit , in hac die divino nomine consecrata , nulla ulterius opera exercere , nisi tantum orationibus vacare . Nōcē vero sequenti facit cereum in altitudine status sui . Tunc in oratione pernoctans , tenet tota nocte circa manus propria , extinctis ardoribus incolimus est egrella .

349 Vidi ante hoc tempus hominem , nomine Joannem , qui à Gallis leprosus abierrat , & in eo loco , quo diximus Dominum baptizatum , ajebat se per annum integrum fusile commoratus ; qui astide abluebatur in amne , & redditus pristina sanitati , reformata in melius cuta , sanatus est . His Reliquias B. Mariae & B. Joannis accipiens à Jerosolymis , revertebatur in patriam : sed prius Romam adire dispositus . Verum ubi alias Italie solitudines est ingressus , incidit in latrones . Nec mora spoliatur indumentis , & ipsa quoque capta , in qua gestabat beata pignora , capitur . Existimantes autem latrones illi , aurum ibidem festertias aggregatas , effracta clave omnia rimantur intente . Sed cum in ea nihil pecunia invenissent , extracta pignora in ignem proiecint , cæloque homini descedunt . At ille semivivus exurgens , ut vel cineres extinxitorum colligeret pignorum , inventi super carbones accensos illætas Reliquias ; ipsumque linteum , in quo involutæ erant , ita admiratur integrum , ut non putaretur prunis injectum , sed aquis absconditum : collegitque cuncta cum gaudio : & viam qua pergebat ingressus , uique

D
AUCTORE
D. P.
Turonibus
alia fæda
miracula .

E

Dominica
violenti pnu-
nita & fa-
nata .

F
leprosi
mundati .

Reliquiae
intactæ ab
igne .

Fffff ad

A ad Gallias pervenit incolumis: multos etiam
vidimus, qui vel in Jordane, vel in aquis
Levidæ urbis tincti, à lepræ morbo fuerunt
mundati.

C A P U T VI.

De Cineribus Præcursoris Genuam
allatis, & frequentibus eorumdem
miraculis, ex Italico Augustini
Calcagni, interprete Francisco
Verovio S. I.

B 350 **P**ropteris his que superius dicta sunt de Re-
liquiis Præcursoris, Alexandria olim fer-
vans, nunc juvat sacerorum Cinerum, Genuam
quondam allatorum, ibique frequentibus miraculis
clarescens, biforiam adjungere, ex Augustino
Calcagnino, Canonico Panormitano Gennensi.
Hic anno MDCCLXVIII idiomat Italico edidit His-
torianum Gloriosi Præcursoris D. N. S. Joani-
nis Baptitæ, Protectoris civitatis Genuensis
libris duobus comprehensam, quorum primo Sancti
vitam, mortem, & variam sacraissimorum illius
Reliquiarum fortunam; secundo, earundem Ge-
nuam translatarum narrationem, miracula cul-
tumque, servato ordine temporis complectitum. Ex
hoc quidquid Calcagninus fuisse stylò prosecutus
est, compendiosiori hic subiecimus, suis distinctum
paragraphis.

**S. I. Genuensium in Terram-san-
ctam expeditio, & sacerorum Cinerum
Myrae inventorum Genuam trans-
latio.**

C 351 **G**emebat sub duro Saracenorum ju-
go Palæstina, pretiole Servitoris
nostræ Sanguine irrigata, cum magno Rei-
gionis Christianæ opprobrio; quando sacro
incensus zelo Urbanus II, anno salutis M-
xcvi in Concilio Claromontano, pro ejusdem
liberatione bellum sacrum indixi: datisque
quaquaverum litteris, per variarum gratia-
rum indulgentiarumque concessionem, popu-
los Principiæ Christianos animabat, ut
operi tam sancto totis viribus incumbentem.
Tantum vero suis exhortationibus sacrificisque
stimulis effectus plus Pontifex, ut via terrestris
variij numeroque exercitus sub variorū
Principum regumine, eo lese contulerint: qui
superatus innumeris difficultibus infinitisque
periculis, in Palæstina conjuncti, ad sacram
expeditionem animum applicabant. At quia
neceps erat tam numerolum militum in ter-
ra hostili longeque distâ diutius commorari,
de fauto belli exitu desperabatur, nisi expedi-
tionis terrestri classis bellicâ succurreret.
Huic necessitat ut confuleret zelosus Ponti-
fex, eos Christianorum populos ad hoc in-
vitaverat, qui in rebus maritimis erant po-
tentiores. Primi fuere Genuenses, qui inci-
tati exhortationibus Legati Apofolici, eo fine
à Pontifice missi, ingentem instruxere na-
vium cladem, militibus atque omni armorum
apparatu probe munitam: quam cum ad ma-
ritimam Syriæ oram appulissent, intellectum

est, Christianum exercitum in obsidenda ci-
vitate Antiochenâ, quæ ab infidelibus ma-
gnis animis defendebatur, detineri. Iluc
lese contuleret Genuenses, tub anni MCVIII
initia, portumque ad fluminis Orontis fau-
ces 12 p. m. ab urbe distitum ingressi, ob-
fessores adventus lui certiores reddidere,
magnoque gaudio ac novis animis implevere:
jam enim summa annona penuria labora-
bant. Huic prospectum est à Genuensibus,
copiosam annonam, novum militem, artifi-
celque in componendis muralibus machinis
præstantissimos subministrantibus; simulque
hoc præsidio oram illam maritimam atque
ipla Christianorum caltra ab intellatione ho-
fili tutabantur.

D 352 Tandem post longam difficilemque ob-
sidiem, urbe illa nobilis Christianorum di-
ctioni tradita est, 13 Julii die Junii anni MCVIII,
vel (ut alii referunt) ultimo die mensis Maji.
Intercepta igitur Antiochâ, victores Chris-
tiani in hoc unum intenderunt, ut sece
civitatemque munirent adversus numerosissimum
Periarum exercitum, qui sub regimine Du-
cis Curbagathi, quamvis serius, ad succur-
rendum civitati properabat, nec jam pro-
cul abesse nuntiabantur. Ac tandem die
tertia post factam ditionem (ut refert Gui-
lielmus Tyrus de bel. Sac. lib. 6 cap. 3) infi-
deles ad urbis muros exercitum admeve-
runt, diffusique circum circa per om̄em
late planitatem, cum haec multitudini non
sufficeret, ipsos etiam colles occupavere.

E 353 Res hac terrorem omnibus, aliquibus
desperationem injectit. Plurimi non tantum è
gregariis militibus per funem è muris delapsi,
urbem defuerunt; verum etiam non pauci
è Principibus turpi fugâ terga dederunt. Hi
in fuge infamiam specioso praetextu tege-
rent, cum ad classem pervenissent, desperata-
rem non omnem Christianorum retulerunt;
adveniente innumerabilem infidelium multitudinem,
rursum in illorum potestatem Antio-
chiam recidisse, deleros Christianos Princi-
pes, atque omnem fere Christianorum exer-
citum; peculiari Dei beneficio sepe manus
Barbarorum evasile; jam jam adfuturos ho-
stes, in naves irruitos; quare hortabantur,
ut, si sibi consultum vellent, quamcūtissime
pollent, sublatis anchoris vela darent. Hoc
falso rumore perculi Genuenses, sparsum per
littora militem, aliaque bellî impedimenta na-
vibus impoferunt; reliquo portu, expansi
vis velis Occidentem versus navigarunt. Cum-
que non multo tempore vela fecissent, ad
civitatem Myrensem pervenerunt, ita divinâ
disponente providentiâ, quæ illos sacro ac
gloriosi theatro ditare decreverat.

F 354 Ad maritimam Lyciæ oram, quæ Asiae
minoris Provincia est, Rhodum inter Cy-
prumque insulas, in continentem sita sunt
Myra & Patra, quondam celebres & po-
puloæ, nunc tere deserta & defolatae ci-
tates. Myra, nunc Stamira & Stamilia cor-
rupta vocè à navigantibus appellata, quon-
dam istius provincie Metropolis, tribus p.
m. abeit à littore. Patra in ora maris
Lycii condita portum habet insignem. Di-
stant inter se sex p. m. ac pari nobilitate
à S. Nicolao Magno decorantur, hæc illius
Nativitate, illa Episcopatu, uti & alterius

*Antiochia
à Christianis
obstat
vel ultima
Maii:*

*at post tri-
diuum illâ
rurjus à
Perfis ab-
solutâ, malitî
inde fit-
giant.*

*inter quos
naves Ge-
nuenses*

*que Myra
adveniunt,*

Nicolai

A Nicolai hujus deceffloris & avunculi. Hic magnè sanctitatis Episcopus inter alia pietatis opera , extra muros civitatis Myrensis nobile templum condidit, adjuncto huic monasterio, in quo non pauci Monachi Deo fervirent. Loco huic sacro , quem *Sanctam Sion* nominari voluit, nepotem suum Nicolaum jam Sacerdotio initiatum præfecit. Hic sanctus ille senex post mortem sepultus est, iuxta altare maius, quod postea S. Joanni Baptiste dedicatum est; ubi & quiete S. Theodorus , hujus de quo agimus , immediatus decefflor. Post mortem illius ad curam Episcopalem electus est quidam Joannes, vite sanctitate illustris , & post hunc S. Nicolaus, Magnus dicitur. Vixit hic annis 65, divinitusque de infanti morte admonitus, ex civitate Myrensi ad prefatum Monasterium Sionis se recepit, ibique animam Creatori redidit; repositumque fuit sacram illius Corpus in eodem templo iuxta altare maius.

B in hac Cisterciens S. Joan. Bapt. Alexan- drina allati , in ceterum quando & quomodo , certe ibi conserva- bantur se- culo novo, C quo Joan- nes Diaconus nos cora- vernerat us est.

355 Erat Monasterium hoc , *Sancta Sion* dictum, colli impositum , tribus p. m. ab urbe Myrensi Orientem versus, in via que illis temporibus dicebatur Andronica seu, ut alii volunt, Adriatica aut Adriatica. Hujus uti & altaris S. Joanni Baptiste consecrati , mentionem faciunt Joannes Diaconus, Joannes Archidiaconus, Petrus in Catalogo, Jacobus de Voragine, Antonius Beatus, & Ludovicus S. Cacilia. Placuit divinis Providentia ad locum hunc sacrum ex civitate Alexandrina transferri sanctas Precurios Reliquias ; quo modo, quo tempore, quo occasione incertum est. Supicari qui posset quod cum iam paulatim Religio Christiana in Oriente deficiet, sese ad partes magis occidentales reduceret, ita Deus . Optimus, Maximus displiceret, ut eamdem fortunam fortinrent Sanctorum Reliquiae, quarum populi illi sese reddebat indignos : ut ne debito cultu ac veneratione sacra illa pignora proflus essent detinuti.

356 Constat certe ibi tuisse eo tempore , quo vixit Joannes Diaconus S. Januarii. (flovuit hic circa annum DCCCLXXVII sub Pontificatu Joannis VIII, cui Vitam S. Gregorii Papae dedicavit) quandoquidem Scriptor ille in Vita S. Nicolai , ubi describit locum sepuliturae sancti illius Episcopi, inter varias Reliquias, quas coram veneratus est, etiam S. Precurios mentionem faciat his verbis : *Gloriosorum autem atque invictissimorum Martirum in eadem domo Sancta Sion Reliquiae con- dite sunt, quorum vocabula ista sunt: Sancti Joannis Precuroris atque Baptiste, & S. Stephani Protonotarii & Protodiaconi, necnon & incliti Martyris Christi Theodori, Beato- rum quoque Martyrum Sergii & Bacchi, quos Dux Antiochus interfecit pro Christi nomine. Et ibidem habentur Reliquiae. Sanctorum etiam quadriginta Martyrum, qui sub Lucino passi sunt in Armenia, in civitate Sebaste, illic posita sunt pignora. Cum quibus omnibus eamdem aulam perornat Nicolaus Sacer & Almus, meritis Ma- gni. Quod autem scriptor ille sacra haec Lipsana coram veneratus fuerit, pater ex his quae ait: *Miserum me profiteor, & bis ex eadem aqua poculum presumpsi, dum ad ipsum tumulum, Sanctum Dominum pro meis piaculis in- terpellarem Nicolaum.**

357 Ex loco hoc sacro Barenfes; anno D salutis MLLXXXVII ab urbe Antiochena re- ducens, Corpus S. Nicolai Magni sustuleret; A. CAL- uti & Veneri paulo post alterius S. Nicolai , prioris avunculi. Horum omnium ignari Genuenses hue quoque appulerent: cumque magna eslet iporum erga divum Nicolaum religio, cuius corpus etiamnum eo in loco servari ex- istimabant; incidit ipsi cogitatio & deside- rium sacrum id pignus Genuam transferendi. Firmatis itaque ibidem anchora navibus, in terram descendere quamplurimi, qui Pater- ram Myramque desolatas arque incolis fere destitutas repererent: cumque multi ex nautis locorum illorum essent periti, his ducibus seculi contulere ad S. Nicolai ecclesiam. Hic à Monachis ibidem residentibus benignè fuere excepti, & quam mox, ne tempus perde- rent, possit mora fodere coepérunt infra al- late maius, ut speratum thesaurum inveni- ent, magnoque cum gaudio urnam sati capacem detexere. At cum vacuum illam & inanem reperissent, opus incepunt pro- tecuti sunt: quod animadverentes Monachi, folicite eos admonuerunt, ne tempus tere- rent in querendo S. Nicolai Corpore , quod jam illò diu eslet translatum. At di- cētis corum Genuenses non habuēre fidem, seu divino instinctu admoniti, seu quod anxie- tas atque tolicitudo nimia Monachos redde- ret suspectos.

358 Cum vero profundius terram eruerent, aliud vas marmoratum detectum est, quo extra- cto apertoque, summa cum letitia desideratas (ut rebeat) Reliquias contpiuerunt. Latit igitur lacrum thesaurum sustuleret, & conten- tione facta detulere ad fittus, ut navibus im- ponerent. Subsequebantur tristes flentisque Monachi, obtentantes supplicantēque, ne fa- crum illud pignus sibi criperent, afferentes facrum D. Nicolai Corpus jam ab aliis fu- isse sublatum. Ac cum contipuerent his om- nibus nihil se efficere, Genuensemque iter su- um ad naues prosequi, dacti conscientia lit- milis , eos admonuerunt, non divi Nicolai, sed Precurios Domini eas esse Reliquias, que longo plurimorum annorum cursu sub majori altari, Sancto illi dedicato, fuisse- fertar. His non commovebantur Genu- enses: at eo amplius eorum crevit gaudium, quod sibi videbatur crevise in manibus suis facer ille thesaurus. Cum vero ad classem perversum esset, facras illas Reliquias per omnes naives divisorunt, sive quod omnes honorem hunc ambirent, sive ne unius navis fortuna totus ille thesaurus committeretur. Relictis igitur in littore Monachis, qui flentibus oculis classem se- quebantur, in Occidentem vela dedere.

359 Secundus primus à pupi spirabat ventus: at mox hoc mutato horrida maris tempestas exorta est, qua ex sollicito- reddidit, quod prater omnem nautarum ex- pectationem accideret. Erat, qui id divinae vindictæ adcriberet , qua injuriam Mono- chis illatam hac calamitate vindicaret. At prius quidam Sacerdos, qui Praetoria navi veheba- tur, divina (ut credebatur) inspiratione ad- monitus, securos esse jussit, ac promptissime obsequi S. Precurios voluntati, qua dispersos cineres in unum colligi præcipiebat. Hoc auditio, qui classi præterat cum reliquis, Fffff 3 qui

A. CAL-
CAGNINO
Hic appa-
reji Genue-
ses pro Cor-
po S. Ni-
colai Ma-
gni à Bar-
renfibus a-
vedo ,

E

Cineres S.
Joan. Bap.
per omnes
naves di-
fringuntur
cum ave-
bunt.

Ingenis fe-
datur tem-
pestris facto
voto colla-
gendi fa-
cer Cine-
res

A qui secum vehabantur, id factum esse vobis, ac subito tranquillitas mari, & serenitas caelio redit. Mox Architalassus omnes ceterarum navium Duces, consiliis, sibi à Sacerdote tempestatis tempore dati, simul & voti nomine omnium à se facti, certiores fecit. Agnovere omnes celeste prodigium: quantum enim prior tempestas omnem expectationem, tantum subita mari tranquillitas omnem spem superaverat. Collecta in unum sacra Liplana navi Pratoriae tueri imposuit. Indecepit mare sacros illos Cineres revereri, atque obediens S. Praecurforis imperio, ut succedentibus deinde teculis patuit.

360 Profecti iter suum Genuenes Italiam versus, secundo vento Genuam pervenere. Communis letitia ob felicem navium civiumque redditum ex fusto acquisiti Thesauri nuntio, qui mox omnem civitatem pervaserat, duplicabatur. Relicta urbe omnes litus occupaverant, avide expectantes tempus, quo sacrum hoc pignus navibus efficeretur. Vacabat eo tempore Episcopalis Sedes per mortem Ogerii; (Ciriacum dicunt aliqui, ad falso) cumque nondum successor illius electio facta fuisset, Canonicis Cathedralis ecclesie onus subibant Pastorale. Ab his distractum, lacras Reliquias ingenti cum pompa in portu recipere.

361 Vetus haber Genuensium traditio, has primum fuisse depositas in perpetuâ ecclesia, qua olim S. Sepulcri, nunc S. Joannis de Pratis nuncupatur, et que nobilis Commenda Ordinis Hierotolymitani. Hujus loci incole hanc sibi gloriam vendicant; atque in interiori ecclesia (qua ad normam S. Sepulcri Hierotolymitani erat edificata) monstratur etiamnum locus, plurimi circa vesperam accensis lampadibus, & multa reliquie facer, quod ibi primum faci Cineres depositi fuisse perhibentur. Credibile certe est eos in hac ecclesia, condita in littore intra portum, qui tunc temporis apertus atque extra civitatem erat, una minimum nocte fuisse depositos, ut postero die cum majori apparatu & pompa deducerentur ad Maiorem ecclesiam, qua ex tempore fuerat renovata, ac superbo cingantique frontispicio, quod etiamnum spectatur, recenter exornata. Maxi- igitur totius civitatis concursu ad Cathedram ecclesiam deducere fuere sacre Reliquie, atque summo altari impositae, ut pietati ac curiositatì cum cibium, tum exterritorum undique accurrentium, tatisficeret.

362 Referunt aliqui, inter quos Nicolaus à Porta, diem quo Genuenes appuleré, fuisse Dominicam infra Octavam Ascensionis Domini; quod confirmare videtur usus Ecclesie Genueñis, qua hoc die Officium Translationis factorum Cinerum celebrat. At id difficultate non caret: nam si verum est Genuenes eos acquisivisse Myram vel Patere (quia, cum Ecclesia S. Nicolai media sit inter utramque, nunc una nunc alia nominatur) in subitaneo ab urbe Antiochena reditu, ut certum est ex optimis Scriptoribus, patetque tun ex Balis summorum Pontificum Alexandri III & Innocentii IV, qui iis temporibus satis fuere vicini, tum ex Lettoribus Officii Translationis à Sede Apostolica approbatis. Cum, inquam, Genuen-

tes interfuerint urbis illius ditioni, qua accidit xiii die Junii vel ultima die Maii (ut scribit Paulus Aemilius de Rebus Francicis, qui addit classem in redditu fese contulisse Constantinopolim, cum longa ac difficulti navigatione) haud potuere Genuenes citius Syriae littora deserere, quam tribus post ditionem diebus, cum Saracenorū exercitus advenire. Deinde paucis aliquot dies impendi oportuit ut Myram concederent, plures vero ut in patriam revertentes: ita ut credi non possit illos ante mensem Julium Genuam attigisse. Quomodo igitur festum Ascensionis Domini incide potuit in finem mensis Junii, aut in ipsum mensem Julium? Implicantia certe summa est, nec scio quomodo, qui hanc opinionem tueri velit, fese extricare possit.

363 Mihil quidem haec animo incidit sententia, solennitatem hanc ab antiquis temporibus huic diei ad libitum fuisse affixam, ut alibi cum similibus solemnitatibus etiam hodie factum vidimus. Hujus sententia sufficiens videtur colligi posse argumentum ex Bulla Innocentii IV, qua sacrum illum thesaurum orbis Christiano publicavit, his verbis: *Cum igitur Venerabilis Frater noster Archiepiscopus, & dilecti filii Capitulum Janense, sicut us re-ferentibus intelleximus, Dominico die proximo, sequenti post Ascensionem Domini, Reliquias ipsas autoritate Apostolica duxerim cum multa solemnitate ac reverentia reverandas, Ubi vox Reveolare significare videtur, Omnim oculis atque adoratione expondere. Hacc autem solennitas longo tempore Revelatio Cinerum S. Joannis Baptiste dicta fuit, donec postea labentibus annis Transtatio dici coepit, quod in illa hujus celebraretur anniversarium, non quod tali die haec fuisse olim peracta. Ut igitur historia filum refutamus, sufficere in defuncti Episcopi locum Airaldo Confulibusque civitatis vitum est, sacras Reliquias à summo altari transferri ad Sacellum peculiare, quod dextro ecclesie lateri adhaerens, Baptisterium vocabatur, nunc vero Sacellum S. Joannis Senioris, ut ita commodius fideles Sancto ora sua solverent.*

364 Anno salutis mci i rursum Genuenes, ad acquisitionem Terræ-Sanctæ promovendam, eo misere numerosam quadraginta tremeram classem, alii navibus comitaram, sub regimine Petri de Castello (ut ait Nicolaus a Porta, quamvis erret in tempore) unde post varias expeditiones redeuntes cepit defiderium coram aplicandi locum, unde iaci illi Cineres tuissent allati. Myram itaque appulsi ad Eccleiam S. Nicolai, pervenire Praefectus, & clavis praepicui. Hos fugere primum Monachi, infideles & inimicos rati: at ubi Christianos & Genuenes esse intellexerunt, restiterunt quidem; at antiquum doloris vulnus renovatum est, quid sibi non ita pridem ab iis accidisset revolventibus, vixque à lacrymis temperatum est. Cumque clavis Praefectus Monachos orasset ut sincere edicerent, utrum revera S. Joannis Baptista effent Reliquie, qua à cibibus suis hinc essent sublate, suppirantes responderunt, certissimas effe illius Sancti Reliquias: unde per Sacra omnia supplicabant, quam maxime restituerent; si claves revolvent, vel falem reverti in Patriam, restitui curarent.

At

*genua Re-
velatio nos
Transtatio
celebratur.*

F
*Anno 1102.
ad acqui-
sitionem Ter-
rae-Sanctæ.
praefecti
Genuenes*

*inde redu-
ces Myram
ad eum,*

*& à Ma-
nachis de
certitudine
Cinerum
S. Joannis
Baptiste
infringe-
tur.*

A At cum surdis canere sese experientur, narrarunt, scire se ex antiqua longeva temporis traditione hos esse sacrofancos B. Praecuroris Cineres, in sacrilego illius corporis incendio tempore Juliani collectos, S. Athanasio Alexandri traditos, postmodum hoc transportatos, ac magno honore per tanti temporis spatium conservatos. Tum deducunt ad locum ubi ablati erant hotipibus, recentes etiamnum ruinas ostendere: dein accedentes ad tremendum S. Joannis Baptista altare, impositis illi manibus, impresioque faci lapidi oculo, juramento affirmarunt, vera esse quaecumque dixerunt. Magno animi gaudio Monachorum verba exceperunt Genueneses, habitusque gratis ac ceteris urbanitatis officiis, ad classem rediere. Haec cum in patiam reduces Confulibus ac Clero retulissent, accrebit summopere ex illa certitudine erga sacros Cineres Genuenitum religio atque veneratio.

§. II. Sacrorum Cinerum approbatio, cultus & miracula seculo XII & XIII.

Anno 1106
Cataleui aliqui factores Cineres asperges conantur,

quorū unus calitus pectinatus qui rem confitetur Canonici:

hi Reliquias ab scandunt clanculum in loco tato,

365 **C**ælesia mox prodigia quaeversum sparere famam sacri illius doni, quo Altissimus fidelissimam sibi civitatem Genuensem ditaverat. Anno MCVI inter plures, qui sacros Cineres veneraturi advenerant, fueru quidam Catalauni, qui, stulta erga Sanctum pietate doliti, facias illius Reliquias inde secum auferre decrevere. Ad hoc Sacellatum, cuius custodie committebantur, circumvenere, paetro quingentorum aurocorum pretio pro mercede sacrilegii, ut ostium Baptisterii, quod infra pontem est, qui claustrum Canonorum ecclesæ conjungit, apertum relinqueret, quo per obseurum noctis intrare, ac sacra pignora auferre secum ad naves possent. Adhuc constituta nocte sacrilegi: at primus eorum, ut ostium ad intrandum attigit, codem momento omnem loquaciam & fensum perdidit, mortuoque similiis in terram corruit. Subito hoc malo perterriti ceteri, miserum hunc examinem rati, horro insolito perculsi, & vi quadam occulta stimulati, tumultuaria fugit lefe in pedes dedere; quorum strepitu excitati è somnis Canonici, qui illa in parte degebant, accurrere, & misericordia hunc Catalaunum humi reperire prostratum. Cumque rerum ignari harerent atomiti, reddit miler ad se, reditaque sibi loquelâ cum fenusibus, in genua sese ante Canonicum pedes conjectit, furtum intentatum detexit, profusisque lacrymis à Sancto ac circumstantibus ausi temerarii veniam petiti.

366 Agnovere Canonici, quantum negligenteri suâ incurserunt periculum perdendi theatrum tam pretiosum, simulque summam divi Praecuroris potentiam: at solliciti ne quid ea nocte ab exteris tentaretur, cives in vicinia excitarunt, ut ea nocte excubias agerent. Tunc Canonici Sacellum ingressi, sublatas inde Reliquias clanculum ad ipsam ecclesiam detuleré, ibique infra terram sub gradibus, quibus ex ecclesia ad palatium Episcopale ascenditur, abscondebunt. Hoc in loco mansere ad annum MCXVIII quo Genuam venit Gelasius II Pontifex, quo tem-

pore absoluta erat renovatio & ampliatio ecclesie S. Laurentii Martyris. Hanc predi-
catus Pontifex ipsem Glorio Christi Ach-
letta Laurentio, ac sancto hujus civitatis
Episcopo Syro, dedicare voluit. Hac solen-
nitas peracta est interventibus Episcopis
Ottone Genuensi, Aldone Placentino, Lan-
dolpho Alteni, & Azone Aquinate, pluri-
mique alii Prelatis, x. Octobris anni MC-
XVII. Dedicationis hujus apparatum deti-
nuit Paulus Interanus in Compedio His-
toriae Genuensis. Tunc è latebris extracta est
Arca S. Joannis Baptista, atque ipse Pontifex
sacrosanctas Reliquias exemit, atque approba-
tas, in digniorem locum ejusdem Basilicæ so-
lemni pompa transtulit, omniumque adoratio-
ni exposuit; additis pretiosis munieribus plu-
rimisque indulgentiis, unde labentibus dein
annis, accrescente civitatis Genuensis populi pie-
tate & concursu, plurimi calettes favores B.
Praecuroris intercessione civitati Genuensi ob-
ligare, quorum hic aliquot ordine tempo-
ris juvat referre.

367 Anno MCXVIII, ut refert suprà lau-
datus Nicolas à Porta, per integrâ fere
 anni spatium, plurimis in provinciis, sum-
ma fui terræ ficebas; ita ut in toto Ge-
nuensi territorio, ne unica quidem aquæ gutta
à primo die Maji ad finem Martii se-
quentis anni calo deciderit. Communi huic
calamitati, qua & omnis spes fructuum tol-
lebatur, & magna corporibus humanis orie-
batur infirmitas, accedebant in civitate Ge-
nuensi frequentes terribilisque terra motus,
unde plurimæ domus coruebant. In hac
miseria atque horrore civium, vir quidam
honestus, superba revelatione edocetus, ce-
teros monuit, ad intercessionem glorioi Pra-
ecuroris configere. Hac admonitione incitati
cives, inflata supplicatione, sacros Cineres
per civitatem circumtulere: atque ecce si-
mul atque Arcæ libero æri fuit exposita,
quam mox calum obtigi nubibuscepit,
ac post unius horæ spatium, prinsquam fa-
cere Reliquie in templum suæ relatae, ca-
tarhaeta cali aperta sunt, ac caletti favore
uberrima decidit pluvia, qua & spem missis
reflituit, & afflictiorum civium animos sub-
levavit.

368 Anno MCXIX ardebant summe inter
principissimæ civitatis familias discordiæ, maxi-
meque inter Catellanos & Advocatos; jam-
que ad manus perventum erat: vigebat
enim id temporis detestanda illa consuetudo,
hujusmodi contestationes in campo armata
manu dirimendi. Tum vero Hugo Archiepiscopus, ut providum Pañorem decet, una
cum Confulibus huic malo occurrere cupiens,
ardentes mutuo odio cives ad concilium in
Palatium suum advocabat; jussitque interim
Clerum solemni pompa in medium concilii
adherere sacras Praecuroris Reliquias, ut verba
sua, quæ erat prolocuturus ad iratos civium
animos, majus pondus acciperent ab eo, qui
erat vox Domini. Nec eventus spem fe-
cillit: nam post habitam efficacissimam de
pace incunda orationem, frementibus inter-
rim & in mutuam mortem intentis hinc &
inde partibus, ut pius Praeful dissidentium
familiarium Capita ante sacros Cineres ad mu-
tuos amplexus invitavit, mox placati atque
ad

A. CAL-
CAGNINO
uale ex-
tradictio
no 1118,

& à Gela-
fio ilappro-
bate in di-
gnorem lo-
cum trans-
lata sunt.

Anno 1158
Sacerdoti in-
tercessione,
in fuscitate
pluvia im-
petratur,

A ad lacrymas commoti Orlan dus Advocatus, & Fulco Castellanus, discordiarum principes, A. CAL- CAGNINO depositis odiis in mutuos amplexus involvunt, datoque pacis osculo, ceteros in sui exemplum traxere. Ita composta fuit pernicioſa illa diſſenſio, quaſe prius nec amicorum confiliis, nec Magistratum auctoritate extingui poterat.

Anno 1176 *incendium extinditum*
& terra-motus sedas-
su.

569 Post hoc animorum incendium, aliud hujus Sancti interceſſione extinctum est, quod anno MCLXXV illum civitatem invaserat, qui à S. Viatore nuncupatur. Cum enim nulla adhuc civium diligentia, flammam furor superari poterat; ad suarum Reliquiarum praesentiam sanctus Protector illam civitatis regionem, quaſe frequentissimi domibus eraſt, conservavit ad ignibus, à quibus ne proprium quidem corpus Sebaste liberare voluerat; hoc singulari beneficio demonstrans ſe, (ſi tas sit dicere) plus amare devotam ſibi Genuam, quam ſeipſum. Eodem anno civitas liberata tui à periculis ſtimis terrae motibus, circumlati per urbem Reliquias.

B *Fredericus Iuuenatus facros Ci- neres, eos*
arce or- genice in- cludi ju- bet.

370 Inicitatus famâ tam pretiosi theſauri ac pietate erga Sanctum, Imperator Fredericus I. mente Januario anni MCLXXXVIII Genuam advenit, cum Beatrice uxore atque Henrico filio: cumque magni illi Principes prefatoſanctos Cineres videlicet defiderarent, ex priori loco ad ſummum altare fuere tranſlati. Adoratas ſumma pietate atque admiratio Reliquias, ingentibus muniberibus Imperatorii munificè condecoravit. Praterea Fredericus ſuis expensis novam ex argento Arcam fieri juſtit, ut ita decentius conſervarentur; prius enim Arcu ex albo marmore inclusa custodiebantur, qua hodiendum etiam pone atque infra altare ejusdem Sancti ſpicitur.

Anno 1179 *Alexander III eisdem approbat,*
& ſeſtum Reuelatio- nis inſtituit.

371 Anno ſequenti MCLXXIX Romam celebratum eft ab Alexandro III Concilium Generale III. Eo concesſe Hugo Archiepiscopus, Obertus Praepositus, & Ogerius Galea Scholasticus (vulgo Magifcalis) ejusdem Cathedralis ecclieſæ, comitantibus urbis Legatis, maximoque Nobilium numero. Hi benignè à ſummo Pontifice excepti, inter alia hanc ab ea perire gratiam, ut Apostolica auctoritate comprobaret publicaretque annuum ſolemnitatem Translationis Reliquiarum S. Joannis Baptista. Pontifex qui anno MCLXI has Genue coram veneratu fuerat, illorum pofulatione annuit, Praelatosque aliquot deputavit, qui in illarum veritatem Translationemque inquirent. Hi facta inquisitione, rem omnem detulere ad Pontificem: qui mox Bullam expedivit, in qua relatis plurimis Genuenſis populi erga ſeſe & Apofolicaem Sedem meritis, aſterit Reliquias Praecurforis Domini, à Genuenſibus in reditu ab Antiochenā expeditione, circa Pateram fuile inventas, ac in patriam relatas: ideoque onnes Episcopos, Archiepiscopos, ceteroſque Praelatos Tūcias Lombardie & Provincie hortatus eft, ut populis ſuis ſacrum hunc theſaurum publicarent; cumque publica venerationi exponerentur, eos invitarent, ut ad illius diei ſolemnitatem Genuam ſeſe conferrent: quod ut majori cum fervore fieret, multas huic diei totique O-

etavæ annexuit indulgentias. Reduces in patriam Praetati, ſumma cum pompa accurrentibus unque circumvicinarum provinciarum populis, Solemnitatem hanc celebrauerunt, qua cum temporis Revelatio Cinerum S. Joannis Baptista appellabatur.

372 Erat iis temporibus urbs Genua plurimis infelata incendiis, utpote qua (ut ferrebat illius feculi uſus) domibus contermit adificatis, & maxima forte ex parte lignis conſtabat; unde ſummuſ sapienti civitati creabatur periculum: uti etiam accidit anno MCLXXXI, quo magnum exortum eft incendium in illa civitatis regione, ubi Confules degere conſueverē, juxta templum S. Mariae de Caſtello. Timebatur ne magnam civitatis partem ignis abfumaret: nanque à Meridie ſpirans Auſter, collectam flammam vim ad ulteriora adigebat. Hoc pericolo perterriti Genueſes, ad folitam Praecurforis protectionem conſugere. Nec in vanum: poſquam enim ad illam urbis partem allati fuere ſaci Cineres, desit flammam tuor, qui toti civitati ruinam minabatur.

343 His prodigiis exhortati varii populi, faciſi Cineribus debitum cultum certatim detulere. Unde inter conventiones quas cum Republica varie Terra & Valles pepigunt anno MCCII, obſtrinxere lete ad offrendum anni ſingulis Sancti illius feſtā dic, cereum viginti quinque librarum, in pietatis fidelitatique iuxta teſtimoniū: quod conſtat ex Registro Privil. & Convent. & Comm. Janue.

373 Anno MCCIV, cum Rex Aragonum Petrus II, (quem Nicolaus à Porta per errorem Regem Armenie nominat) Genuam veniſet, holopium habuit in vico, qui Cannetum dicitur. Hic in ipſa qua dormiebat domo, ingens excitatum eft incendium, nec illa adhuc operā extingui poterat; fed continuo ferrebat ulterius, jamque vicinas domos occupaverat: at allati illuc ſacris Reliquias, mox flamma extinguita eft. Agnovit Rex calcite beneficium, ideoque die poſtero Sancto offerri juſtit unum ex equis ſuis prestatissimis, phaleris ephippiisque argenteis prestatissime ornatum.

375 Anno MCCVII reduces ex maritimo itinere naveſ ſeptem grandiores, aliquot tremibus navibusque minoribus comitate, cum haud procul à portu aberant, horridam ſubière tempeſtatem, qua & gubernacula & antennae conſregit, atque unam ē navibus majoribus cum nonnullis aliis in fundum egit. Cetera jamjam erant periturae, niſi ipliſ Genueſes, qui tritè hoc ſpectaculum ē portu aſpercerant, adiuſiſt: admonitus enim de periculo Clerus atque Otto Archiepiscopus, facros Cineres in confpectum mariis naviumque periclitantium artulere, moxque per B. Praecurforis interceſſionem facta eft tranquillitas, atque eodem die apulſis in portū navibus, naute ceterique vota ſua Sancto ſolverunt. Ita refert Ogerius Pane in volumine del Caffo.

376 Anno MCCXI die Natali Redemptoris nostri, in meridie, tam terribili terrae motu conquaſtata fuit civitas, ut, ſi iterata vice, ut timebatur, malum rediſet, totius urbis

Anno 1181
all. iis fa-
ceris mu-
ribus, in-
cedendum
periculu-
sum extin-
guitur.

Anno 1200
variis popu-
lis ad offe-
renda San-
cto dona, e-
ſe obſtri-
gunt.

Anno 1204
extindo
per Sandi
Reliquias
inſtituit,
Rex Arago-
nus Petrus
Ille quām
offert.

F

Anno 1207
ſedata pe-
ricula
temporeſtate

nauta vota
ſua Sancto
ſoluerunt.

Anno 1222
terramo-
tus repreſ-
fui.

DIE VIGESIMA

A bis ruina fuisse inevitabilis. Relictis igitur mensis, perterriti cives sepe turmatim ad ecclesiam S. Laurentii contulerunt, in rebus afflitis opem de celo expostulaturi. Vistum est quoque Archiepiscopo Concilioque sacras Protectoris sui Reliquias per urbem circumferre: nec absuit speratum auxilium. Ita Stella.

*Anno 1226
portus à
ruina fer-
vatus.*

*Anno 1230
ex quatuor
piratis la-
queo sus-
pensi,*

B 377 Anno MCCXXVI tanta infirmitate maris aestuantis furor, ut dirupisset obicibus, jam jam portum dirusset: ex exhibitis mari Reliquis, mox reprobatus est aquarum tumor, portulque à damnis ulterioribus fuit præfervatus.

*duo ope S.
Joannis
Baptiste
vitam con-
servant,*

378 Omnium vero admirationem superat, quod anno MCCXXX accidit. Praefato Ottone etiamnum Archiepiscopo, & Christifino de Sorinensi Mediolanensi Prætore, capti fuere haud obscuri nomini piratae quatuor, Recuperus & Durandus Portus-veneres, Guilielmus Vintimilius & Rocius Morinelus Rechieses. Hos Prætor propter commissaria in mari latrocina ad laqueum damnavit, reliqui eorum socii, ut manu dextera truncarentur. At die xv Octobris, quo capitalis sententia executio fieri deberet, commiseratio hominum, non modo vulgi, sed Procerum quoque studia comnovit, magna que turbas excitavit; cum homines omnis generis ac etatis, virique ac matronæ veniant dari proprie minaciter poferent. Eoque insaniae res perverit, ut cum Prætor ad locum destinatum supplicii exactor accederet; leditus contra illum & collegas commotus sit, ingeniose lapidatio facta: qua Prætor equo superfulo in terram corruit, crureque fracto, inter suorum manus domum reductus est; ex quo vulnere paulo post decedit. Tandem feditione compresa, piratae furca suspensi sunt. Horum duo illico expirant; Recuperus & Guilielmus Vintimilius, cum dui penduli animam efflare non posset, re nova animis oblitupfactis, & ad populi faventes clamorem laqueis incisis, viventes in carcere reducti sunt. Rogati quid illos feraverat; Divi Joannis Baptiste opem sibi adfuisse responderunt, cujus Cineribus salutem suam commendavent. Re in religionem accepta liberati sunt, multum monti, ut à piratica in posterum abstinerent.

C 379 Hac privatis collata beneficia: at non minoru duodecennali sequentium annorum spatio experta est Rerpublica. Magno ars incendio civitatis vici, Fussilia nuncupatus, cum majoris danni periculo: att ad praefientiam sacrarum Reliquiarum extensis flammis, periculum defit. Idem infortunium bis accidit in eodem vico, annis icilicet M^o CCXXXI & MCCXXX.

D 380 Anno vero MCCXXXII per sacrorum Cinerum invocationem, ingens Genuenium classis, circa insulam, Montem Christi dictam, à magna mari tempestate incomum evasit: quo tempore etiam naves omnes, que in portu detinebantur, salutem suam sancto Protectori, allatisque ejus Reliquis adscripserunt.

E 381 Cumque anno sequenti, in Vigilia Nativitatis Domini, rursum ignis civitatem infestaret in vico S. Andreae; idque tantâ violentia, ut flammæ superarent summittantur duarum turrium prægrandium, quæ antiquam

Tomus Junii IV.

QUARTA IUNII. 785
formant portam, quæ S. Andreae dicitur, à templo lanti illius Apofoli iti vicino. Ad A. CAL. hanc civitatis partem detulere facios Cineres, CAGNING ac mox incendium tui extinxerunt. Applaus fit huic prodigio postero die urbs tota: atque omnes vici illius incolæ, quorum ingens est multitudo, vota sua Sancto solverunt.

382 Anno MCCXLIV Innocentius IV Pontifex, in patriam suam Genuam venit, huc à Genuenium navibus Sutrio tranvectus (ubi IV° lam-pades ur- rat) deinde in Galliam transiturus. Diebus gentes of-his quibus hic subfluit, sepius sacra S. Joanni Baptista Lipsana veneratus, tringinta sex lampades argenteis dono dedit Ecclesia, voluitque diu nocte ardentem. Haec ibi fuere usque ad annum MCCXXVIII, quando in belli civili tumultu fuere defructæ, ut habet Nicolaus à Porta. Præterea confirmavit ampliavitque Bullam Prædecessoris sui Alexandri III, alia datâ Bullâ, qua servatur in Archivo Capituli Genuenisi, sequentis tenoris.

383 Innocentius Episcopus; Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus, Archiepiscopis & Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Præpositis, Archidiaconis, Archipresbyteris, & aliis Ecclesiærum Prælatis, præfentes litteras insperatus, salutem & Apostolicam benedictionem. Cum Generalis Ecclesia plurimum apud Omnipotentem Sanctorum suffragii adjuvetur; tanto amplius unaquaque regio speciali debet prærogativâ lactari, & securius expectare veniam de commissis, quanto digniores ante divinam Majestatem Intercessores habuerit, qui meritis & devotioni fiduciam de iis, quæ seminant in terris, fructum centuplum retributionis aeternæ precibus suis obtinent in excelsis.

384 Pervenit autem ad Nos', quod cum olim' Cives Januenses ab expeditione Antiochiae triumphatores de inimicis Christi redirent, applicantes prope Pataram, Reliquias beati Joannis Baptiste ac Præcursoris Domini ibidem inventas, tecum Januam suplici devotione portarunt. Propter quod felicis recordationis Alexander Papa prædecessor noster, intellecto, quod iidem cives intendebant easdem Reliquias solemniter reverare Archiepiscopis & Episcopis per Tu- sciam, Lombardiam, & Provinciam constitutis, suas, prout nobis plene constitutis, direxit litteras, continentis, ut id nuntiantes in Ecclesiis eorumdem, populum eis commissum, ut ad eamdem Civitatem in die Revelationis accederent, monerent ac inducerent diligenter.

385 Cum igitur Venerabilis Frater noster Archiepiscopus, & dilecti filii Capitulum Januense, sicut eis referentibus intelleximus, Dominico die proximo sequenti post Ascensionem Domini, Reliquias ipsas auctoritate Apostolica duxerint cum multa solemnitate ac reverentia revealandas; Universitatem vestram rogamus, monemus & hortamur atente, ac per Apostolica vobis scripta mandamus, quatenus predicta Revelationis diem, ut in veneratione de cetero habeatur, pu- & alias in- blicantes in Ecclesiis vestris, ac facientes dolenias etiam publicari, commissos vobis populos, ut ad predictam Civitatem in eadem die

G g g g ac-

*Anno 1244
Innocentius
IV 30 lam-
pades ur-
rat*

*ab Alexan-
dro III con-
cessam con-
firmat,*

F

786 DE CINERIBUS S. IOANNIS BAPT. GENUÆ.

- A**ccedant, ipsius Baptiste imploraturi suffragium, moneatis attentius, & efficaciter in-ducatis. Nos enim cupientes, ut idem glo-
rioſus Praecursor congruis honoribus frequen-tetur, omnibus vere penitentibus & con-fessis, qui ad Januensem Ecclesiam, ubi præ-dictæ Reliquia sub veneranda custodia con-servantur, in solemnitate Revelationis ipfa-rum, devote accesserint, annuatim de omni-potenti Dei misericordia, & beatorum Pe-tri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, in die Revelationis annum unum, & octo diebus sequentibus quadraginta dies annis singulis, de injuncta sibi penitentia misericorditer relaxamus. Dat. Janua secun-do Nonas Augusti, Pontificatus nostri anno secundo.
- Anno 1245
sedata rur-sum tem-peſar.*
- B** 386 Anno MCCXLV rufsum horrida ma-ris tempeſta ingruit, qua tanto erat per-i-culosior, quod nocte media accidisset; unde non tantum in altiori mari, verum etiam in Portu naveſ omnes periclitabantur: nec jam aquarum impetum conſtructæ in altum moles crepidinæque ſultinebat: cum per-territi cives eo ſacras Praecursoris Reliquias, partemque Crucis Dominicæ, qua in cathedrali conſervatur, eo attulere: ac mox mare mitifere ac periculum omne cefare coepit.
- Anno 1269
inſtituta
S. Joan.
Bap. Con-fraternitas,*
- 387 His infinitisque aliis prodigiis, qua Scriptores Genuenes annotare prætermisere, haud abſque ſuperna intipratione adduēti ci-yes plurimi, glorioſum hunc Sanctum in Protec-torem ſuum Patronumque ſpecialem elegere, atque anno MCCXLIX, exactis jam poft allationem facrorum Cincrum duobus ſeculis, inſtituta eft in ecclieſia Cathedrali Confraternitas ſub illius nomine. Erat tunc temporis creatus Archiepiscopus Porcetus Spinola, doctrina ac pietate inſignis; qui rogatus, ut novum hoc inſtitutum calculo, luo approbarop confirmaretque, non ſolum an-nuit, verum etiam ut majores ſlimulos ad-deret, multas illi concesſit indulgentias, que à Succelofibus ſuis fuere conſirmatae amplia-taque. Venerabilis hujus Sodalitiꝫ munus erat, ad cathedralem ecclieianam convenire, ſacras Reliquias accenſis facibus comitari, quoties in ſuplicatione vel ad portum ratio-ne depellenda temporeſ deferrerunt; deinde primo Jovis die cuijusque mensis curare, ut ſolene Sacrum ad altare ejusdem Sancti de-cantetur, illique affiſtere atque exhortatione intereffe; qua poftmodum, ob quam cau-fam ignoro, eft prætermisſa. Præterea de-cretum eft, ut omnes Archiepiscopi Canonicique ecclieſia Cathedralis, precipueque urbis cives huic adiſcripti, ſed ſacra-rum Reliquiarum cultus ac veneratio ma-gnum lumpſit incrementum.
- C** 388 **H** Audquaquam prætermittendum, quod anno MCCXVI accidit. Ve-nere ad ſacras Reliquias, in conſpectu Cleri populi, viri quidam nobilis Montis Rec-galis (Mondovi) ex Pedemontio, votiva munera obſlaturi, quod interceſſione Sancti illius hoſtium ſuorum manibus eſſet liberati.
- ab Archiepico con-ſimata &
dotata in-dulgentia
&c.*
- S. III. Sacrorum Cinerum cultus & miracula ſeculo XIV.**
- Nobiles aliquot a.
1316 per
Sancti in-terceſſione*
- D** Canonis vero rem omnem intelligere cupi-entibus retulerunt, ſeſe cum aliis quibusdam numero viginti ex, ab hoſtibus ſuis per dies aliquot in colle, Caciverna dicto, fuſſe obſeffos; cumque nulla ſupererſerit ipſes evaden-di manus illorum, ad ipſa etiam pedum oſcula ſeſe obtulere, modo vivis ipſis licet abſcedere. At cum nullam in efferatis ini-micorum animis experientur clementiam, nec furor illorum niſi morte & ſanguine fatiari poſſet; ad protectionem B. Joannis re-curſum eft, addito voto eundi Genuam, ut debitas gratias redderent. Deinde jurati afferuere, ſeſe, (quo pacto ignorabant) re-pente quaſi per extaſim in loco tuto procul ab hoſtibus fuſſe conſtitutos; adeoque ve-nire ſeſe ut liberatori ſuo vota & dona ſolverent, quaſe ad ſacra Lipsana fuere ap-penſa, & ſtupendi miraculi per pluriū annorum curſum fuere teſtimonia.
- An. 1323
mūnum ja-
cellum con-
ditur à
Camp-
nariorū
familia,*
- E** 389 Inter addictores ſacris illis Cineribus fuere aeternā memorię digni cives duo, ex Campaniorum familia, Nicolaus & Obertus. Hi propriis ſuī ſumptibus, ſacris illis Reliq-uiis fabricari curarunt Sacellum noble, ſimilque ibi fundarunt Capellaniam, fuſſi-cientibus rediſbus dotatam ad unius Sacer-dotis ſuſtentationem. Sacellum hoc adi-ſitum fuit anno MCCXXIII, atque anno MCCCCX etiamnum ſtabat integrum, fuſſeque preioſe ſatis eleganterque conſtructum; unde ipſis hoc conſecrum eft privilegium: quod, ubi ceteris feminiſ cujufcumque conditionis prohibuit eſſet intrare in Sacellum sancti Praecursoris, id illorum posterorumque filia-bus nurubusque licuerit, ad benedictionem nuptialem percipiendam: præterea ut ipſi illorumque deſcendentibz ſibi fervaverint unam ex clavibz, que majorem Arcam cuſtodiabant. Haec privilegia in illorum posteris perte-venrunt, etiam poft demolitionem veteris illius Sacelli, & translationem ſacrarium Reliquiarum in novum, quod poſtea communibus expenſis opulentius auguſtulque eft ex-ſtru-ſum, quod hodieum etiam videre eft. Namque Theodora, unica filia & heres Lazari Campanarii, cui hoc privilegium anno MCCCCX erat conſermatum, nolens id iplum juſ ob demolitionem veteris Sacelli perdere, anno MCCCCV (ut ex Actis notariis conſtat) novam hujus conſermationem ob-tinuit in perpetuum duraturam, pro fe & conju-ge ſuo Joanne Domino de Paſiano de Delphinis, tuſque posteris. Hujus privilegii uſus ſucceſtentibus deinceps ad nos uſque perfeveravit in nobili hac familia: atque hinc factum exiftimo, quod cum aliquo vera hujus origo lateret, credirent aliquem eſt ſuis Majoribus ſacros Cine-reſ olim Genuam attulisse, qui hanc prærogati-ve poſteſ ſuis procuraverit.
- F** 390 Condito itaque novo Sacello, de quo ſuprà dictum, anno MCCXXXI ſacras Prae-cursoris Reliquias ex Arca veteri in novam transferri oportuit: nec detuere rufum divina prodigia, quibus toti mundo innotuit, quantum S. Joanni placet Genuense contuberium & ſacrorum Cinerum unio. Aderat actioni huic Antonius Flitus, Epifcopus Lunensis, vir honestate morum æque ac nobilitate fan-guinis clarus, qui cum magnæ eſſet erga San-ctum
- In transla-
tione Sa-
corum
Cinerum
Epifcopus
Lunensis
inde quid
auferre pia-
tuens,*

DIE VIGESIMA

A Etum hunc religionis, saepius sacra illius Lipsana
serventi pietate venerabatur. Hic, cum arca
vetus aperiri deberet, exiguum sacri Pulveris
particulum (si id commode & clanculum fieri
posset) hinc tollere, & ad civitatem suam aufer-
re decrevit. At (O altitudo mysteriorum exter-
nae Sapientiae!) quamvis ex solo pietatis zelo,
nec tamen ad ipsum opus processisset pro-
positum; simul atque sacra Arca aperiebatur,
vistum omnem perdidit, eoque initatu decem
mensibus permanuit. Nec hic stetit miracu-
lum: cum enim attentius misterias suas con-
sideraret Episcopus, mali sui radicem agno-
vit, cacciatisque sua causam attribuit teme-
rario illi proposito, quo sacram Cinerem,
vetus unionis Genuenium symbolum, disjun-
gere, & minimam licet particularm, inde au-
tere decretaverat. Postquam igitur per plures
dies temeritatem suam deplorasset, B. Prä-
cursori votum fecit, quod si vistum recupereret,
hunc eius intercessioni semper referret ac-
cepturn, atque omnibus vita sue diebus hu-
jus beneficium memoriam renovaret. Votum
hoc postmodum coram Präposito aliquis
Canonici ecclesiae Genuenii renovavit, atque
ecce eodem momento vistus rediit, cum sum-
mo omnium adstantium stupore.

*quem facti
pervenerat
per inter-
cessioneum
Sancti re-
cipit.*

B In ipso fe-
stum Altari
pre missis
egregiis
imponitur:

*An. 1327
in patro-
num civi-
tatis eli-
ctus,*

391 Trantpositis itaque lacris Reliquis in
Arcam novam, hac collocata fuit supra sum-
ptuosum augustumque pugna, iusti Cardinalis
Luce Filii confitum, quod codem modo,
quemadmodum illud quod hodie cernitur,
sacro sancto hujus Altari erat superimpositum.
Fuit Cardinalis hic adscriptus Confrat-
teritati S. Joannis Baptiste, illamque quanti-
tum potuit promovit. Creditur etiam institu-
uisse, ut primo Jovis die cuiusque mensis,
solemne Sacrum, de quo supra dictum est,
in Sancti illius honorem decantaretur.

*Arca altari
pre missis
egregiis
imponitur:*

392 In honorandis sacris Reliquis cum
Prelatis ecclesiasticis contendebat Respublica,
quamvis tunc temporis internis factionibus
miserere effet agitara. Anno enim MCCCXXVII,
speciali Decreto B. Joanne elegere in pre-
cipuum Patronum, Protectorem, Patrem
que civitas; expensisque publicis fieri cu-
rarum Arcam argenteam, in qua deinceps
sacrum hoc Depositum custodiretur. Præterea
constitutum est, ut felio illius Nativitatis die,
Respublica Gubernatores una cum civili Or-
dine, accensis facibus, Sacras Reliquias vif-
frent, & pallium aureum illius altari offerent.
Utique ad hanc solennitatem plures undequaque
postea concurrent, omnibus Genuam ve-
nientibus per dies octo festum præcedentes, toti-
demque libequentes, concelebatur salvus con-
ductus, qui ad omnem civitatis districtem
se excedebat: ut patet ex Extracto de
primo Libro magni Voluminis Capitulorum
Communis Januae anno MCCCXXVII, quod
ita habet:

*depositur
que à
Magistratu
Genuensi;*

393 Quoniam inter natos mulierum non
surrexit major Joanne Baptista, idcirco tan-
to devotius debemus ipsius implorare suffra-
gia, quanto magis erga nos ipsius emanat,
& saepè enanavit pietas, & per ipsius
suffragia semper Civitas Januae protegitur.
Corpus enim ipsius apud nos esse Apotheistica
testatur veritas, & per fide dignos & vera-
ces existit comprobatum: ac etiam miracu-
la, quæ per ipsius misericordiam Deus in

Junii Tomus IV.

QUARTA IUNIL. 787

Civitate Januae semper fecit, hoc manifeste D
declarant. Et idcirco mentis affectione pura, A. CAL-
tantum, ac precipuum Patronum nostrum CAGNINO
summa debemus tueri ac custodi reveren-
tia.

394 Idcirco in summi Dei, & ipsius *decerni-
tur, ut nova
fiat Area
orientea
expensis
communi-
bus;*

395 In die vero Festivitatis ejusdem, an-
nis singulis Vicarius, Abbas populi, & Com-
mune Januae, ac Consiliarii & Confusiles
Januae, ac universus populus ejusdem, ad re-
verentiam ejusdem beati Joannis, ad Eccle-
siam Januensem, ubi est Corpus ipsius &
Altare, cum luminarii felixriter acce-
derant, tamquam ad reverendum Patrem Ci-
rus pallium etiam pretius seu *ipso fe-
stum* *in pallium* *etiam pretius* *valoris librarium quingentorum*; usque in li-
bras octingentas, expensis Communis Januae
annis singulis, in dicta Festivitate offerantur;
prædicto Altari, ubi est Corpus recondi-
tum ejusdem Praecursoris Christi.

396 Omnes vero, undecimumque fint, qui
ad dictam Civitatem accesserint, per octo
dies post, ab omnibus laudibus, reprealis,
atque cambiis in civitate Januae, & distri-
ctu, talvi & securi existant: ita quod, si
ad Festivitatem ipsam venerint, usque ad
dictum tempus salvi & securi ad Civitatem
Januae, & districtum veniant, atque moren-
tur; libereque de dicta Civitate, & districtu
infra dictum tempus recedant: reprealis,
cambiis, laudibus aliquibus non obstanti-
bus.

397 Oblationes autem, quæ in dicta Fe-
stivitate in reverentiam prædicti Sancti erunt
oblata, in quibuscumque rebus leu pecu-
niis existant, per duos Massarios, electos per
Vicarium & duodecim Sapientes Commu-
nis Janue recondantur & salvantur, & ero-
gentur, & expandantur in ornamenti &
alii circa Altare, & Corpus ejusdem reveren-
ti Joannis Baptista.

398 Et prædicta debeant observari per Vi-
carium Januae, aliquo alio Capitulo non ob-
stante generali, vel speciali, etiam in eo
contineretur (aliquo Capitulo non obstante
generali, vel speciali, & specialiter Capiti-
culo, quod est sub Rubrica: De non danda
potestate, quod incipit: Ego de cetero non
faciam consilium, &c. & Capitulo, quod
est sub Rubrica: De acquirendis terris illius,
qui predam fecerit vel rapinam, &c. Et
eo, quod incipit: Quodsi preda vel ra-
pina, &c. Et istud Capitulum præcise ob-
servetur: aliquo Vicarius & quilibet Ma-
gistratus Januae contraria facientes possint &
debeant sindicari in libris 200 Januae, pro
quolibet & qualibet vice, qua fuerit con-
tra factum: & istud Capitulum sit abrogat-
torium & derogatorium omnibus alius Ca-
pitulis, que huic contradicerent, seu in ali-
quo obviarent.

399 Postmodum igitur vi hujus Decreti
fabricata fuit arcilla pulcherrima ex argento
deaurato, opere anaglyphico, periti artificis
manu eleganter elaborata, in qua hodieum
sacri Cineres solenni pompa per civitatem cir-
cumferantur Dominica in Albis. Hoc modo

G g g g z accre-

A accredit indies factarum Reliquiarum cultus, ita ut ipsa etiam catenæ ferreæ, quibus arca olim fuerat circumdata, summa in veneratione tenerentur. Pius namque populus, adorato sacro Pulvere, has etiam oculabatur, oculisque atque aliis corporis membris admovebat; confidentes hoc contactu corpus suum ab omni male servatumiri. Nec effectu caruifile ceterarum hanc populi religionem, intercessio B. Precursoris offendit: anno nanque MCCCXLVIII & XLIX, quando universa Italia, atque haec præsertim civitas, ingenti illa lue affligebatur, quæ subsequentibus feculis Magna Peltis est appellata; observatum tuit, ne unum quidem, qui fæse harum catenarum attactu munierat, contagiioso & ubique graftans malo fuisse afflitum.

Ex attactu catenarum peste præservantur. 400 Hæc ex catenarum attactu provenire beneficia. Substante quoque & perpetuum malo suo invenit remedium ciuis quidam, attingens haftam umbellæ, sub qua arca Reliquiarum circumfertur: nam cum Simon Boccanero rufsum ad Ducatum Genuensem anno MCCCCVLVI promotus esset, ad implorandum B. Precursoris intercessionem, turbulentis illis temporibus, in solemni supplicatione facios Cineres per civitatem circumferri jussit: cumque (ut moris) erat haftæ que umbellam sustinente debebant, in ecclesia Cathedrali distribuerentur à deputatis; inter certos ad hoc invitatus est Leonardus Oliva, Prior Confraternitatis. Hic à multo jam tempore adeo infirmis erat brachii & ab omni vigore defutus, ut ne quidem illa posset attollere; nihilominus, cum esset tumulat erga Sanctum pictatis, magna cum fiducia hastam admisit; simulque animo B. Joannis intercessionem imploravit, quæ mox sensit. Restituto namque brachii vigore, umbellam tulit; cumque alii defatigati alias sibi subfliguerent, solus ipse usque ad finem in pio officio perseveravit; quando omnibus concessum sibi à Sancto beneficium aperuit.

401 Ita rem hanc versibus Latinis conscripsit Idebrandus Corvara Poëta coevers, quamquam Nicolaus à Porta paulo alter referat, volens Olivam non Leonardum, at Antonium vocatum fuisse, domique, ubi propter acutissimos chiragra dolores leicto affixus detinebatur, invocasse Sancti auxilium, ut solitum obire posset munus ferendi umbellam in supplicatione, utpote qui Prior esset Confraternitatis predicte; moxque tentientem fæse ab omni dolore liberum, restitutumque sibi ac brachii vigorem, ad ecclesiam contendisse; ac per totum supplicationis tempus cum omnium stupore umbellam tulisse.

402 Anno MCCCCLXXXVI Urbanus VI eodem anno modo quo suprà de Innocentio IV reformatum est, tiremibus Genuensum liberatus ē manibus Caroli Regis Neapolitani, qui eum cum aliquo Cardinalibus oblesum tenebat Nuceria; Geniam venit, ibique veluti in tuto securoque azylo, multis menibus commoratus est. Interim suam erga facros Cineres pietatem demonstrare cupiens, eamdem concessit Indulgentiam festo Natali Precuroris, quam Alexander III olim ecclesiæ S. Marci, die Ascensionis Domini Veneris concesserat, datâ hâc bullâ.

403 Urbanus Episcopus, Seryus Servorum Dei, universis Christi fidelibus, praefentes litteras inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem. Splendor Paterna glorie, qui sua mundum illuminat ineffabili claritate, pia vota fidelium, de clementissima ipsius Majestate sperantum, tunc præcipue benigno favore prosequitur, cum devota ipsorum humilitas Sanctorum precibus & meritis adjuvatur. Cupientes igitur, ut Major Ecclesia Januensis, in qua, ut accepimus, nonnullæ Reliquie sancti Joannis Baptista venerabiliter requiescant, à Christi fidelibus congruis honoribus frequentetur, & ut fideles Christi causa devotionis eo libentius confluant ad eamdem, quo ibidem ex hoc majus animarum commodum se speraverint adepti; de omnipotenti Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apollorum ejus auctoritate confisi, omnibus vere penitentibus, & confessis, qui ad dictam Ecclesiam, à primis Vesperis Nativitatis eiusdem S. Joannis, usque ad secundas Vespertas ipsius Nativitatis inclusivè, devotè accesserint, annuatim illam Indulgentiam concedimus, quam ad Ecclesiam sancti Marci de Venetiis Caffellancensis diocesis, in die Ascensionis Domini nostri Jesu Christi accedentes, auctoritate litterarum feliciter recordationis Alexandri Papæ Tertiæ Prædecessoris nostri consequuntur. Dat. Janua sexto Calendas Octobris, Pontificatus anno nono.

404 Anno vero MCCCCLXXXVI Capitulum Genuense (ut constat ex Actis notarialibus hujus anni) sequentem translatiōnē peregit, cum Confraternitate. In nomine Domini. Amen. Cum temporibus retroactis multæ diversæ quantitatibz pecuniae per homines Devotionis seu Congregationis beati Joannis Baptiste, quæ in Ecclesia Januensi ordinata est, ob reverentiam Corporis & Reliquiarum ipsius beati Joannis Baptiste, quæ in ipsa Ecclesia venerantur, in ornata altaris & Ecclesiæ præfatae, expensæ & erogatae fuerint, & omni die expendantur & erogentur per dictos homines dictæ Devotionis; idcirco Venerabiles Domini, Beneficii Adurnus Præpositus, Dominicus de Flisco Archidiaconus, Petrus de Illionibus Magiscola, Raynerius de Arborio, Georgius de Sigefredo, Joannes de sancto Stephano, Lantrancus de Otone, & Marcus de Cario Canonici & Capitulum Ecclesiae Januensis predicte, simul ad Capitulum, pro infra scriptis sono campanula more solito congregati, nominibus ipsorum propriis, & nomine & vice dictæ Ecclesiæ & Capituli, tirulo donationis, & ex gratia speciali, concesserunt & donaverunt Prioribus & hominibus dictæ Congregationis seu Devotionis, praesentibus & futuris, & in perpetuum, five D. Mattheo de Illionibus jurat, & recipiuntur, Sindico & Procuratori dictæ Devotionis seu Congregationis beatii Joannis Baptiste, ut de sindicatu & procura constat publico Instrumento, scripto manu Petri de Grotta Notarii, anno proxime præterito die 24 Junii (tipulanti), & recipienti nomine suo proprio, & aliorum dictæ Devotionis, omne illud jus & totum, quod & quantum dicti Canonici & Capitulum habent seu habere possunt in oblationibus, quas facient

Anno 1357
brachium
debile

attingens
haftam
umbelle
supra arcā
portante

vigorem
recipit.

C

Anno 1386
Urbanus VI
per Genu
enenses libe
ratus

D

Dei, universis Christi fidelibus, praefentes litteras inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem. Splendor Paterna glorie, qui sua mundum illuminat ineffabili claritate, pia vota fidelium, de clementissima ipsius Majestate sperantum, tunc præcipue benigno favore prosequitur, cum devota ipsorum humilitas Sanctorum precibus & meritis adjuvatur. Cupientes igitur, ut Major Ecclesia Januensis, in qua, ut accepimus, nonnullæ Reliquie sancti Joannis Baptista venerabiliter requiescant, à Christi fidelibus congruis honoribus frequentetur, & ut fideles Christi causa devotionis eo libentius

concedit
indulgen
tias

templo S.
Marci,

E

An. 1387
Canonici
concedunt
Confrater
nitatis

F

omnes ob
laciones co
reorum

A ciente in futurum annuatim, in cera tantum (five sint candela, dupleria, tortitia, five brandones) illi de dicta Devotione, & etiam duodecim, five quindecim Antiani, seu Confiliarii D. Duci, five Decuriones, vel quovis alio nomine nuncupentur, ad praesens vel in posterum vocabuntur, in Festo Nativitatis prefati beati Joannis Baptiste in Mifta majori, que cantatur horâ Tertiârum ad Altare prefati beati Joannis Baptiste, & que oblatio fit ad matutum celebrantis, five celebraturi dictam Missam.

*servatofib
rotivo pal
lio.*

405 In quibus cessione seu donatione non includantur, nec intelligantur esse inclusa aut donata jura, seu oblationes bravii, seu ipsum bravium cum duobus principalibus dupleris seu tortitiis, que simul cum bravio seu pallio offeruntur per Dominum Dumcem, & Dominum Potestatem Janue, seu alias principales Officiales & Protectores Communiae Janue, nec etiam aliqua tortitia aliquae candele, vel imagines, vel quid aliud, que vel quod offeretur ab aliqua

B persona, etiam ex dictis xi vel xv, vel ab illis de dicta Devotione, in Misla vel alio tempore, vel ex alto capite quam ex debito vel ex devotione dictæ Congregationis & Devotionis seu Ordinationis; ut, verbi gratia, fit ex voto vel alio pio affectu, remoto à Devotione & Congregatione praedicta. Qui D. Matthaeus dicto Sinicario, seu Procurario nomine dictæ Devotionis, promisit dictis Dominis Canoniceis & Capitulo, quod dicta oblatio seu offerenda per dictos xi vel xv, & per homines dictæ Devotionis, que fient ad dictam Mislam, & pervenient in Massarios dictæ Devotionis, & eorum pretia expendentur & erogabuntur per Massarios vel alios Officiales dictæ Congregationis seu Devotionis in luminaribus, vel ornata dictarum Reliquiarum, Altaris, & Ecclesie, prout eis melius videbitur, & placuerit expedire.

406 Alioquin, (si fecus fieret) praesens instrumentum, & omnia & singula in eo contenta sint casta, iurita & nullius valoris, vel momenti, & perinde acsi praesens instrumentum nunquam confectum fuisset. Que omnia & singula supra scripta, dictæ partes dictis nominibus sibi invicem & vicissim promiserunt, & converuerunt attendere, completere & observare, & in aliquo non contraria facere vel venire, aliqua occasione, ratione, vel causa, que dici seu ex cogitari potest: sub poena dupli ejus, in quo, vel de quo contra fieret, vel, ut suprad, non observaretur, & cum refractione omnium damnorum, interesse, & expensarum, que propter fierent, causâ litis, & extra, stipulata solemniter & promissa. Ratis semper manentibus omnibus, & singulis suprascriptis, & sub hypotheca & obligatione omnium bonorum dictæ Ecclesie & Capituli, dictæque Devotionis, praesentium & futurorum.

407 Et praedicta omnia facta sunt in praesentia, consenseru, & voluntate Dominorum Joannis Besagni, & Antonii de Flisco dicti Cardinalis, Priorum dictæ Devotionis. Actum Janue in Clauistro dictæ Ecclesie Januenis anno à Nativitate Domini 1387

Indictione nona secundum cursum Janue, die 29 Martii, in Tertiis, praesentibus Domino Honorato de Flisco Canonico Ecclesie sancti Nazarii Januenis, Presbyteris Nicolo de Rapallo, Mansionario dictæ Ecclesie Januenis, & Columbano de Coniolo Preposito Ecclesie Bobiensis, testibus ad presencia vocatis & rogatis.

408 Celebres deinde paucis post annis, iisque prodigiis accidere eventus, quibus divina Majestas toti orbi manifestavit, plurima sece Genuenibus per intercessionem S. Joannis Baptista velle concedere, que aliis mediis negabat. Refert Georgius Scilla testis oculatus, xiii Decembri anno mcccxcxi, nocte calo sereno nullis spirantibus ventis, tantum intumuisse mare, ut subito ingens tempesta exorta sit. Tanto vero undatum imperu quiebatur civitas, atque ad eam altitudinem excreverat tumultuofum mare, ut circa SS. Nazarii & Celsi ecclesiam, praestatos civitatis muros superaverit; atque omne illud spatium, quod est inter praefata & S. Marci Ecclesiam, inundaverit aquæ. Magna erat omnium civium consternatio, cui accedebat gens mercatorum planctus & lamentatio, quorum res omnes ac fortuna cum navibus in portu periclitabantur. Accurrit Clerus impetu nocte ad portum cum sacro sancta Crucis ligno aliisque Reliquiis, nec tamen desit maris inclemens: imo eo ipso momento naues quinque disruptæ demersaque perierunt. Deinde alia Sanctorum fuere allatae Reliquie, idem tamen perleveraverit aquarum furor, qui etiam adventante aurora accrescere videbatur. Tandem vero (que tantæ dilationis causa fuerit, non protulit prælausatus Stella) orto jam sole, allati eo fuere sacri Cineres, toto Clero universiæ civibus comitantibus: moxque ad corum adventum detumuit mare, redditaque aquis tranquillitas, securitatem navibus gaudiumque civitati attulit.

409 Simile plane eventum refert videlicet Nicolaus à Porta, qui votis communibus suum etiam adjungit, pro singulari beneficio, quod Sancti illius intercessione in seipso recuperat. Anno namque mcccxcvi adeo horrida mare exagitavit procella, ut ab hominum memoriam nulla unquam visa fuerit truculenter: jamque majores naues duas, quibus Doria & Pinella nomen erat, disruppebantur. Variæ mox ad portum allatae fuere Reliquiæ, que maximæ erant in veneratione; at fructuæ cœlente continuo mari intemperie & periculo. Tandem accurrere turmatim mercatores ad ecclesiam Cathedralem, inclamantes, ut quammox sacri Cineres ad Portum deferentur. Oportebat enim tempore colligi claves, quibus sacram hoc Pugnus custodiebat, queque per variorum manus erant dispersæ. Spectabat id ad Nicolaum à Porta, utpote Confraternitatis Cancellarium. Hic vero periculosa pleuritide vexatus, cum exigua vite ipse (ut medici judicabant) lecto affixus hærebat. Mæstus itaque plangensque, non adeo ob instantem vitæ suæ terminum, quam quod tam pio ministerio sele impendere nequirit, animum tamen zelo fiduciâque plenum ad intercessionem B. Precursoris convertit; atque ecce dolor omnis abiit; lecto exilit, indutus vestibus claves colligit, totumque se leberatoris

D
A. CAL-
CAGNINO

An. 1391
ingens
tempif. s;

allatæ aliis
Reliquiæ
perseveras

per facros
Cineres
depellitur

Anno 1366
pleritius
curatur,

E
F
es temp.
pefias riu.
sum depel.
latur.

790 DE CINERIBUS S. IOANNIS BAPT. GENUÆ.

A beratoris sui obsequio letus impedit, certus
A. CAL-
CAGNINO secuturi prodigiū. Jam porcum attigerant
sacra Præcursoris Lipsana fere tota con-
comitate civitate, cum jam maxima ira ma-
ris effervesceret. Atque ecce, vis expofita
maris confpectui sacræ fuere Reliquie, cum
de repente viuis eft in aëre spirare fautior
ventus à Græcia; qui Africum totius tem-
peſatis authorem, factō quasi bello impetuit,
ac tandem è cœli regione cedere coegerit; pul-
ſo foque Africō ſerinitas cœlo, & tranquilitas mari
redit. Commune fuit omnium peritorum ju-
diciū, non ſolum ſupra naturam tuifē hanc
tempeſtati ceſſationem, verum etiam, ſi ultra
duarum horarum ſpatium S. Præcursoris Re-
liquias afferre diſtuliffent, ne unam quidem
navem in portu à naufragio tuifē præfer-
vandam.

*Anno 1398
ad Sancti
altare con-
fugiens*

409 Aliud refert Sancti interceſſione con-
cellum beneficium idem Nicolaus à Porta.
Nondum exilinæ erant anno MCCCCXVIII
pernicioſe illæ inter Guelfos Gibellinesque
factiones; at publicis privatibus diſcordiis eo
tempore tota Republica maxime deſtrubebat-
tur: unde cedes, ſtrageſque ciuitum, atque
infolitus horror & mortalia ſolitudo per ci-
tatem. Varii urbis vici caſtrorum more erant
muniti, & hinc & inde obfeſſores erant
pariter & obſeffi. Bartholomaeus Scala aurifex,
ſolitus indies facros venerari Cineres,
ſequo interceſſione S. Præcursoris commen-
dare; cum vias ſibi ad ecclesiām praeculatas
cerueret, magno doiore affiebatur; attamen
die quodam animo conſtituit ſep̄ta omnia
transcedere, & quamvis capiis ſui peri-
culo templum adire. Hoc cum exequeretur,
ac quendam platea angulum tranſire, homines
duo adverſa factionis, aliaſ etiam
ſibi maxime inimicos offendit. Hi, cadem
& fanguinem ſpirantes, armata manu virum
incermem ad ecclesiām ulque inequuntur;
nec attigere, niſi cum in iplum Sancti Sacel-
lum pervenierit.

*ab hoſtibus
fuit tangi-
tur,*

410 Bartholomeus, inſtantī periculo territus,
ad protectionem S. Joannis recurrit, mortemque
fugiens, (nec enim locis, quantumvis facis, hoc
nec tamen percipitur aut vide-
tur. **C**) mirabile: ſep̄tus tangebat homicidaram ma-
nibus, nec tamen percipiebat; nec, quam-
vis medio die locus eſſet perlustris, latro-
num oculis conſpiciebat. Obiit puite hic,
& prodigium agnoverit. Interim admirabundi
homicidæ, quod oculos ſuos manuque effu-
giſlet, ad ſacriarium ſe conferunt, ibi homi-
nem ſeſe inventuros rati; at ipse ſua deluſi,
turentes templo egrediuntur. Ita Bartholo-
maeus vitam ſuam Sancti interceſſioni adſcri-
pit, uti & pacem, quam poſtmodum fecum
mihiere duo illi inimici; qui factum atreuius
conſiderantes, miraculum agnovere.

D

§. IV. Sacrorum Cinerum cultus, &
miracula ſeculo xv.

411 Adem Sancti protecſio apertissime *Varia va-*
remicuit in duabus maris tempeſtatis, roris tem-
que annis MCCCCVI & XIV acciderunt, ut poribus
refert Stella, illius temporis Historicus.

Allatius enīm ad portum Cineribus à Pileo de
Marinis, tunc Archiepifcopo, mox omnis
ventorū ac maris furor cecidit. Unde haud
mirum eft, ſi crescentibus beneficiis, quaे
ciuitati per interceſſionem S. Præcursoris di-
vinitus concedebantur, ſacculares ecclesiasticis
que Principes certatim concurrerint, ad cul-
tum ornatumque ſacri illius Depofiti promo-
vendum. Inde factum eft, ut, quemadmo-
dum prefatus Pileus de Marinis Archiepifcopo-
pus, anno MCCCCCI Confraternitatem S. Joan-
nis Baptifte approbat confirmavitque, cui
deinde plures concessit indulgentias anno
MCCCCXV; ejus exemplum fecuti ſint Petrus
Georgius illius ſucceſſor anno XXXV, & ſum-
mi Pontifices Eugenius IV, annis XXXIX,
XXXX, & Calixtus III, anno IV, ejusdem
feſculi; ita etiam anno MCCCCXXI à Repu-
blica formatum fuī Decretum (imo confirmatum,
quod olim factum erat) quo ſanctiebatur, E
ut tello Natalis S. Joannis Baptifte univerſus à Magi-
nobili Ordo lacras visitaret Reliquias, ſacra-
cique certan quantitatē cererorum offerret, ſitio,
& pallium aureum. Id decretum eft ſequenti
conſtitutione.

412 Quantus fit in Cœli beatus Joan-
nes Baptifte, conſiderare potest omnis Chri-
ſtiana, & certum ſine dubitatione ſe red-
dere, dum vox tuerit Veritatis, Inter na-
tis mulierum non ſurexit major Joanne Bap-
tifta: ad cuius cultum Genueſe tanto tenen-
tur reverentes inclinari, quanto Deus ipſe Ci-
vitatis Januæ preputit, & dignificavit, ſum-
ma Summi omnium Sanctorum Reliquiam,
Corpus ejus cuſtodire, colere & reſervare.
Hac igitur propriis Conſtitutione ſancimus, *tum civili:*
ut in die Festivitatis ejus ſingulis annis D. *statuuntur*
Poteſtas, & DD. Antiani & Officiales uni-
verſi Communis Januæ, Ecclefiam beati
Laurentii, ubi in Urna argentea diſta Re-
liquia pretiosissima, ſciliſe ſacro-fan-
tissimum Corpus ejus, accedant cum lumina-
riis & candeliſe accenſis, & pallio, ut mo-
ris eft.

Omnis autem & ſinguli, undecumque ſint, *ut in fe-*
qui Januam advenient, die Festivitatis ejus, *litterate*
& ante per octo dies, & poſt per totidem, *Majiftrato*
ab omnibus & ſingulis laudibus, repreſaliſ, *in illuminata*
& cambiis in Januæ, & diſtriictu ſalvi & lumen deau-
ſecuri veniant, & ſtent, & inde recedant: *ratum offi-*
non obſtantibus laudibus, repreſaliſ, & cam- *rat;*
biis quibuscumque.

Oblations autem diſta die factæ vel da-
tæ ob reverentiam diſta Festivitatis, in pe- *& ſalvi*
cunia, five re aliqua, per Maſſarios ordina- *conductus*
detur tos à religioſa Devotione diſti Baptifte fal-
ventur, reponantur & collocentur, & ex-
pendantur in & circa ornamenta, & alia per diace- *ſia*
utilia vel neceſſaria Aræ & Corporis fan- *Gen-*
tillimi Præcursoris Christi, ut moris eft.

413 Anno vero MCCCCXXXIX Dux Petrus
de Campofregō, cum iis qui ſupremum
Magi-

- A** Magistratus Genue gerebant, decrevit, ut imposterum stipendio peditum equitumque, qui Republice militabant, aliquid, pro uniuersitate conditione, singulis mensibus detraheretur; illudque sub fine anni Officialibus dictæ Confraternitatis concederetur. Idem fere sanctum à Magistratu S. Georgii anno MCCCCXLIV, quemadmodum alio Decreto statutum fuerat anno MCCCCXL, ut unusquisque, qui imposterum cum Republica conventionem faceret, pro ratione summe debite, aliquid etiam pro eadem Confraternitate superadderet. Hæc Decreta postmodum confirmata & renovata fuere annis subsequentibus, scilicet MCCCCXVIII, L, & LXXI, à Republica & à mox Praefecto. Idem vero onus imponuit tibi natus fororum ministrorum, qui magno sunt numero, Magistratus S. Georgii anno MCCCCXI. Eugenius vero IV sequentem Bullam expedivit, qua indulgentiam concedit in Nativitate S. Joannis Baptiste.
- B** 414 Eugenius Episcopus Servus Servorum Dei. Universi Christi fidibus, praesentes litteras inspecturis, salutem & Apostolicam benedictionem. Gloriosus Deus in Sanctis suis, & in ipsis glorificatione congaudens, in veneratione S. Joannis Baptiste eo jucundius delectatur, quo ille de sterili Matris alvo procedens, Redemptoris nostri Precursor, ejus praefontiam clarae preconio, & indicis signo mirifico nuntiavit, ac per iter Martyrum meruit in sublimibus locis. Cipientes igitur, ut Cathedralis Ecclesia Januensis, in qua juxta quoddam Altare sub vocabulo Sancti Joannis Baptiste fundatum, Reliquiae Corporis ejusdem Sancti, ad quas Christi fideles illarum partium singularem gerunt devotionis affectum, cum magna veneratione conservantur, congruis honoribus frequenter; necnon in paramentis, & ornamenti Ecclesiasticis, ac adiunctis & reparacionibus decoretur, conservetur, & augeatur; &, ut fideles ipsi eo libentibus causa devotionis confluant ad candem, quo ex hoc ibidem dono caelestis gratia uberior confixerint se retortos: de omnipotenti Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus vere penitentibus & confessis, qui Ecclesiam ipsam in Fœto Nativitatis ejusdem sancti Joannis Baptiste devote visitaverint annuatim, ac ad hujusmodi decorationem, conservationem & augmentum manus adjutrices porrexerint, septem annos, & totidem quadragenas, de injunctis eis penitentiis misericorditer relaxamus; praesentibus perpetuis temporibus valiturs. Volumus autem, quod, si alias dictam Ecclesiam visitantibus, aut ad illius decorationem, conservationem, vel augmentum manus adjutrices porrigitibus, seu piis inibi eleemosynas erogantibus, aliqua alia Indulgentia in perpetuum, vel ad certum tempus nondum clapsum duratura per Nos concessa fuerit; praesentes litteræ nullius exultant roboris vel momenti. Dat. Florentie anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadragesimo trigesimo nono, IX Kalend. Septembris, Pontificatus nostri anno IX.
- C** 415 His muniberis, aliisque pietate ci-
- D** vium liberaliter concessis, animum applicuere ad novum & sumptuosum magis Sacellum, in honorem Sancti condendum: in quo majori cum splendore sacrum illius Depositum coleretur. Electo igitur ad hoc opus perito architecto, dejectum est in terram vetus Sacellum, olim à Campanariis constructum, qui nihilominus privilegia sua (de quibus supra dictum est) retinuerunt. Cum vero situs esset angustior, & à maiori altari (quod forte pro ullo illius temporis medium templi occupabat) impediret ejus ampliatio; idem altare una cum choro ad ultraiora templi transpoluerè. Hæc acta sunt anno MCCCCCI. Deinde Cardinalis Paulus Campofregosus Archiepiscopus, una cum Duce & supremo Magistratu, perpetuo Decreto fancivere, ut deinceps dies Decollationis S. Joannis Baptiste festus esset in populo, idque singuli annis tubarum clangore die aliquo featum precedente publicaretur: id statutum sequenti Decreto.
- E** 416 Reverendissimus in Christo Pater D. Paulus de Campofregoso, Dei gratiâ Archiepiscopus, & Dux Januensis Illutris, &c. & Magnificum Confilium DD. Antianorum Communis Januæ, in legitimo numero congregatum. Considerantes, quam dissonum ac repugnans videatur, celebritatrem beatissimi Prophetæ & Praecursoris Joannis Baptiste omni laude & veneratione in Nativitate celebrare, cumdem vero Decollationis die negligere; & velut sit alius, nulos ei in Civitate honores haberi, cum præfertum contemptus iste exiguum citra tempus inleverit, ut nullum prope hominum genus in urbe inveniatur, quod ejus Martirii die emere, vendere, operari veretur. Hunc igitur abusum tollere cupientes, &, que Dei ac Sanctorum sunt, illis reddere, omni jure, ac via, quibus melius potuere, sanxerunt; ac præceperunt, diem xxix Augusti, qui Martyrio ejus dicatus est, inter Sacros, & in memoriam tanti Divi celebrem habendum esse, nec permitti ut eo die quidquam fiat, quod Fœtis diebus prohibitum sit: decernentes & jubentes egregiis Vice-ducibus, quod semper, cumque fuerint ad id postulati, præfertim appropinquare die 19 Augusti, edici curent voce Praconia, quod is dies facer & celebris est: nec licere eo die operari. Et, si quem deprehenderint contravenientem, eum mulctent secundum verba Edicti.
- F** 417 Cum vero pia legata, oblationesque ex pietate fidelium iudicis multum accreverint, oportebat sepius heredes debitorumque in judicium vocari. Ut igitur Officialibus prælaudata Confraternitatis omnis difficultas & moleftia adimeretur, sub Antoniotto urbis Praefecto, concessum est Privilium ejusdem Confraternitatis Priori, ut unumquemque in hac causa coram se posset citare & cogere ad latisfaciendum: quo præterea sub certis preciis Magistratus omnes Civitatis obstringebantur, ea observare & exequi, quæ hac in causa ab eodem Priore essent constituta. Maxime vero aestimandum est privilium, quod sacro huic loco concessit anno MCCCCXXXV Innocentius VIII. Hic ex illustri antiquæ nobilitatis familia Cyborum
- A. CAL-
CAGNINO**
- Anno 1451
novembris
splendidus
Sacellum
conditur.**
- ut festum
Decollationis
S. Joannis
Baptiste**
- fit etiam
in populo.**
- Alia reci-
pit privi-
legia Con-
fraternitas,
ab Innocen-
tio VIII.
anno 1485**

A Cyborum natus, tenuerè amabat patriam suam, & religiose facros Præcursoris Cineres venerabatur ; eoque saepius cum ecclesiæ cathedralis esset Canonicus & Praepositus, coram adoravit : postmodum vero ad Pontificatum assumptus , cum duodecim Legatos ad se Genua mislos in patriam remitteret ; inter varia induita & favores, iis etiam concessit subfrequentem Bullam, qua eam que prius à Sexto IV expedita fuerat , confirmavit, alisque privilegiis ampliavit. Hec autem sic habet.

Bullæ 418 Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Sa- crofancæ ac militantis Ecclesiæ gubernacula, & summi Sacerdotii cathedram nobis à beato Petro Apostolorum Principe certa succeſſione, meritis licet inæqualibus , demandata tenentes in terris, populum Christianum, quantum à Nobis fieri potest, ad animarum salutem perducere, & alimentis spiritualibus conſovere pro meritis conuanis affectu ; nova aliquando indulgentiarum munera concedentes, aliquando vero per Romanos Pontifices prædecessores nostros con- cessaſta innovantes & ampliantes, ut hosti antiqui ſuperatae verlutiā, per operi pietatis & misericordia, Christi fideles universi ſp, fide, charitate muniti, ac in obedien- tia Ropiane Ecclesiæ perfidientes, celeſtis aulæ premia veleant feliciter adipici. Dudum ſiquidem f. r. Sextus Papa IV, præ- decessor noſter, cupiens animarum fidelium inclitè civitatis Januensis & partium ea- rumdem ſalutis confuſere ; & ut Capella infra ambitum Ecclesiæ Januensis in hono- rem S. Joannis Baptistarum dudum fundata: in qua, ſicut dictus Sextus prædecessor accep- rat, ſacri Cineres Corporis ejusdem Sancti honorifice conſervabantur, & ad quam dilecti filii cives ejusdem Civitatis, & ali Christi fideles, præfertim partium illarum, in Fecto Nativitatis ipsius Sancti cum de- votione confluabant in numero copioso, per amplius congruis frequentaretur honoribus, & tam Capella, quam Ecclesia hujusmodi ecclæſiaſis abundantius decorarentur orna- mentis : & ut cives & alii fideles prædicti, eo libentius ad Capellam ipſam confluenter, & ad emptionem ornamentorum hujusmodi manus promptius porrigerent adjutrices, quo ibidem ex hoc dono celeſtis gratia überius conſpicerent ſe refertos : omnibus Christi fidelibus vere penitentibus & confeffis, qui in Nativitatibz dicti Sancti Feſtitate à pri- mis Vefperis uque ad occasum foliis dici Feſtitatis hujusmodi, Capellam ipſam viſiſtarent annuatim, & ad præmīa peragenda manus porrigerent adjutrices, plenariam omniū peccatorum fuorum remiſionem, & indulgentiam auctoritate Apostolica con- ceſſit.

C 419 Et ut fideles Christi Capellam eam- dem in Feſtitate prædicta viſitantes, conſien- tiae pacem & animarum ſalutem Deo propitio conſequerentur, certis perfonis imbi exprefſis deputandi aliquos Confeflores idoneos, ſecu- lares vel regulares in numero ſufficienti, qui diēta die Nativitatis, & octo diebus il- lam præcedentibus, Christi fideliūm prædi- ſorum confeſſionibus diligenter auditis, eiſi pro commiffis per eos criminibus, & pec- catis omnibus ; etiamſi talia forent, propter quæ effet Sedes Apoſtolica merito con- fulenda (Presbitericidiū, & injectionis ma- nuum violentiarum in aliquem Antiftitem, aut majori dignitate fulgentem, & liber- tatis Ecclesiæ violationis, & ad partes infidelium armorum delationis, caſibus dum- taxat exceptis) de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, abſolutionem impen- dere, & penitentiam ſalutarem injungere, ac vota quæcumque per eos emiſa (Cafitatis, ſive Religionis, & Ultramarino, ac Viſita- tionis Liminum Apoſtolorum prædictorum, necnon Eccleſie ſancti Jacobi in Compoſtella, votis dumtaxat. exceptis) in alia pietatis ope- ra, prout fiduciā eorumdem animarum fa- luti Confefloribus eisdem videbitur expedire, commutare libere & licite valerent, per suas literas perpetuiſi futuriſi temporibus va- lituras, licentiam confeſſit & etiam facul- tam, prout in dičiſ litteris plenius con- tinetur.

420 Cum autem postmodum à dicto Præ- decessore diverſe ſuſpenſiones ad certum tem- pus, & etiam revocationes plenariarum in- dulgentiarum, & facultatum hujusmodi ema- naverint, & propterea de viribus litterarum prædictarum merito dubitari, & exinde fi- delium devotio retardari poſſit: Nos atten- dentes, quod devotio hujusmodi, & ad pia opera inclinata voluntas per Apoſtolicæ Se- diſ providentiam potius augeri, quam retardari debet, præfertim in ea Civitate, ex qua trahimus originem: ac cupientes, ut Capella prædicta in honorem S. Joannis Baptistarum Præcursoris Domini, ut premitti- fundata, prout etiam dilecti Filii No- biles viri, Thomas de Campofregolo Præ- fidens Potestatæ, Hector de Filico Lava- niae Comes, Lazarus de Auria, Lodifius de Ingibertis, Francifcus Lomellinus, Bartho- lomæus de Canitia, Baptista Baxadonne, Jo- annes Caldera, Melchior de Nigrone, Lu- cas de Grimaldis, Pasqual Sauli, & Chriſtophorus Spinula Oratores, ex parte Ci- vatis prælibatae pro obedientia Nobis præ- ſtanda, cum comitatu ample & magnifico, & ornata ſplendido nuper ad Nos destinati magnopere diſiderare videantur, congruis ho- noribus frequentetur, & tam illa, quam Ec- cleſia Januensis quæ Metropolitana, & in- ter alias partium illarum Eccleſias admodum inſignis exiſtit, paramentis & ornamentiſ Eccleſiaſis muniāntur, eoque libentius Christi fideles confluant ad ipſam Capellam, & ad præparationem ornamentorum hujusmodi manus promptius porrigit adjutrices, quo ex hoc ibidem dono celeſtis gratia überius conſpicerent ſe refertos, indulgentiam plenariam prædictam per præfatum Sextum Præ- decessorem, ut premititur, confeſſam, cum omnibus & ſingulis deputandi Sacer- dotes, qui confeſſiones confluentium proten- pore perfonarum hujusmodi audiant, & in caſibus ſuperiorum exprefſis, abſolvant, & com- mutandi vota, ac omnibus aliis & ſingulis facultatibus, & in eis contentis clauſulis au- toritate Apoſtolica tenore præſentum inno- vanus & approbamus, eaque ſi, & in quantum opus fit, in pristinum ſtatum re- ſituimus,

& indul- gentiam

*priorē à
Sexto IV
confeſſam
conſirmat,*

E

*nos obſtan-
te revoca-
tione in-
dulgentia-
rum priu-
ſa*

F

A situmus, & perpetuae firmitatis labore subfistere debere decernimus & declaramus.

421 Et nihilominus, pro potiori praemiforum labore, de Omnipotentiis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus pietate confisi, omnibus Christi fidelibus utriusque sexus, qui Capellam ipsam in dicto Feste B. Joannis Baptiste à primis Vesperis usque ad occasum solis diei Festivitatis hujusmodi devote visitaverint annuatim, & ad premissa peragenda manus porrexerint adjutrices, Plenariam omnium peccatorum fuorum remissionem & indulgentiam, auctoritate Apostolica, tenore praefertum concedimus & clargimur. Et, ut fideles ipsi Capellam eamdem in Festivitate predicta visitantes, pacem & animarum salutem, Deo propicio conlectantur, Venerabilii Fratri nostro, moderno ac pro tempore existenti, Archiepiscopo Januensi, & (eo à Civitate abiente) illius in spiritualibus Vicario Generali pro tempore existenti, deputandi aliquos Confessores idoneos, seculares vel regulares in numero sufficiens, qui dicta die Nativitatis S. Joannis Baptiste, & octo diebus illam precedentibus, Christi fidelium praedictorum confessionibus diligenter auditis, eis pro commissis per eos criminibus & peccatis omnibus, etiam si talia forent, propter quae esset Sedes Apostolica merito confundenda (Presbitericidii, & injectionis manuum violentiarum in aliquem Antithitem, aut majori dignitate fulgentem, vel in quemcumque Ecclesiastici Ordinis, & libertatis Ecclesiastica violationis, & ad partes infidelium armorum delationis casibus dumtaxat exceptis) de quibus corde contriti & ore confessi fuerint, absolutionem impendere, & poenitentiam salutarem injungere, ac vota quaecumque per eos emissa (castris five religionis, & ultramarin, ac visitationis limnum Apóstolorum praedictorum, necnon Ecclesie S. Jacobi in Compotella votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera, prout fidelium corundem animarum saluti Confessoribus eisdem videbitur expedire, commutare libere & licite valent, licentiam concedimus & facultatem, praefertibus pertuis futuris temporibus vulturis.

B daturque facultas
ab solvendi
à quibuslibet peccatis,
E^o relati-
zandi vota
paucis ex-
ceptis,

422 Volumus autem, quod oblationes & ali prouentus, quos ex indulgentia & facultate praedictis obvenire contigerit, in empionem ornamentorum Ecclesiasticorum, & alias in usum & utilitatem Capellæ, & Ecclesie praedictarum, juxta & secundum ordinacionem & judicium duorum Canonorum dictæ Ecclesie, ad hoc per dilectos filios Capitulum ipsius Ecclesie pro tempore electorum, & duorum Priorum Devotionis nuncupatorum praefati Sancti pro tempore existentium, & aliorum duorum Priorum antecellorum corum integraliter convertantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ innovationibus, approbationis, restitutionis, constitutionis, declarationis, concessionis, elargitionis, indulti, & voluntatis, infringere vel ei auctu temerario contraire. Si quis autem hoc attendere presumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus fe noverit incursum. Dat. Romæ apud Junii Tomus IV.

S. Petrum anno Incarnationis Dominique millesimo quadringentesimo octuagesimo quinto, texto Nonas Maji, Pontificatus nostri anno Primo.

423 Bullam hanc postea renovavit Leo X anno MDXII. Ut vero omnes agnoscerent, quanta facello hujus Sancti deberetur reverentia, idem Pontifex Innocentius VIII, bulla speciali, sub picca Excommunicationis late sententiae prohibuit, ne feminine dictum facillum ingredierentur. Bulla hac regitrita est in Actis Petri de Ripa Cancellarii Archiepiscopalis, atque hujus etiam hodie dum videre est memoriam, litteris aureis inscriptam lapidi marmoreo, extra facillum ad latus dextrum: quamquam, five ex decreto aliquo, five ex confuetudine antiqua, idem illis jam olim fuerit vetitum, ut superius dictum est. Praeterea donavit Legatus abundibus Pontifice pelvim ex gagate confectam, cupiens ut ea festis solennioribus in altari eiusdem Sancti exponeretur. Nec definiuntur Auctores qui afferant, hanc ab Evangelista, Discum appellatam in qua filia teclerata matre Hierodiadi obtulit caput venerabile E Præcursoris. In medio vasis hujus pretiosi, ex encuto candido atque auro puro, Caput Sancti artificio laboratum cernitur: geminae vero ex auro catenuç limbo utrumque annecte sunt.

424 Interim ad finem perduta fuit fabrica, cui marmorci lapides artificiose elaborati, atque aurum hinc inde interfulgens summam conciliabat Majestatem. Hujus etramnum hodie memoria legitur lupra coronam iacelli ad latum dexterum his verbis: *Divo Præcursori Franciscus Lomellinus et Amoenus Santi Priors et Confessorum, multiplicata pecunia excollere mccccxcvi.*

425 Anno mccccxviii Ludovicus Sforza Dux Mediolanensis, cum numero comitatuum Genuana adveniens; sacrolatos Cineres venerans, pro perpetuo S. Præcursoris cultu, tres Capellianas (Iustinianas in Annibus quinque numerat) ad altare eiusdem Sancti fundavit; addita obligatione, ut diebus singulis, pro anima conjugis sua Beatrixis, tum pridem mortua, pro leuisque posteris, quibus jus Patronatus reservabat, Sacrum diceretur, adjectâ non exigua pecunie summa ex redditibus S. Georgii pro sustentatione Saccelanorum. Hanc pietatem postmodum imitatus est Maximilanus Sforza, filius Francisci II, Ducus Mediolanensis, qui testamento suo facta Pariliis anno MDXXXIV Maii, alteram capellianam fundavit, addito anno reditu triginta octo stipendiorum S. Georgii, reservato similiter patratus familiæ sua, & traditâ collatione Capitulo Genuensi.

§. V. Sacrorum Cinerum cultus & miracula seculo XVI.

426 **N**ec minus laudanda venit pietas Cardinalis Petri Daubuflon, nunc Magistri Equitum Rhodiorum, nunc Melitenum. Quamvis enim facer ille Ordo (qui sub auspiciis B. Joannis Baptiste militat) antiquissimum Genue templum Parochiale habeat cum titulo Comendæ S. Joannis

*Magister
Equitum
Rhodiorum
Sacellum
comendæ*

Hh hh de

794 DE CINERIBUS S. IOANNIS BAPT. GENUA.

A de Pratis; tamen ut ex tanti thefauri vicinia, cælestibus posset gaudere influxibus, A. CAL- & quotidianis officiis cum Cathedrali concordare, propinquum magis locum desiderabat. At loci angustia rem, prout animo conceperat, exequi vertabatur: prædicta enim ecclesia duabus plateis publicis coarctabatur, & dextrum facili latu claustrum Canoniconum, & palatum Archiepiscopale cludebat. Accidit tamen ut locus, qui est inter ecclesiam & Baptisterium, condendo facello sufficeret, cuius sacrarii angulus sinistri ad parietem Sacelli Praecuroris pertingebat: obtinuitque ut exigua in ea aperiretur fenestra, ante quam diu noctuque arderet lampas in honorem sacerorum Cinerum. Eo in loco institutus prædictus Cardinalis Sacerdotes sex, totidem clericos una cum Priore, ut ibidem quotidie divina Officia celebrarent, & ab uno ex iisdem Sacrum circa foliis ortum in facello Sancti diceretur. Hi ex usi antiquo cantum suum & Officii divini celebrationem anticipant, ut ne propter nimiam vicinitatem Canonicis cathedralibus sint im-

*facello San-
cti conti-
guum,*

*ibidemque
Sacerdotes
& Clericos
instituit.*

B pedimento.

427 Voluit præterea Magnus Magister, ut Sacellum hoc esset sub titulo S. Marie de Victoria, in signum gratitudinis perpetuum liberatae ope B. Virginis sanctique Praecuroris insula Rhodi ab obsidione Turcarum, & ob tenta simul non exiguae de illis Victoriae anno MCCCCCLXXX; ut ita non confunderetur nomine S. Joannis Baptista locus novus, cum antiquo ejusdem Baptisterio. At prævaluit uius antiquus, atque uterque communiter venit nomine S. Joannis Senioris, ut distinguatur à Sacello ejusdem Sancti ibi contiguo, & intra ipsam ecclesiam cathedralem sita. Ne autem fundatoris periret memoria, concession fuit polmودum, ut intra ipsum Baptisterium in communis pariete, veluti loco magis conspicuo, lapidi marmoreo hęc inscriptione incidetur, ut hodieum etiam certinatur.

O quicumque domum, vel sacram suscipias Edem

Scire velis clarum quis dedit auctōr opus;

C Petrus Daubouſton fama super ethera notus, Hospitiū sancti Militiæque Pater, Defensor fidei, Custolique R̄hodiq. Magister, Hęc Praecurori condidit ēre suo.

Hic quoque Sacrarium ditat, senosque dicavit Cum pueros totidem religione viros. Quem dubium insignis decorabat fama Galeri, Nunc pius æthereos possidet ille choros.

MDIII.

428 Nec prætermittendus est zelus laudabilis civis cuiusdam, cui Joanni Baptista Ottagio nomen erat: qui cum desideraret cultum lacrarum Reliquiarum promovere, testamento suo statuit, ut ex facultatibus suis emerentur decem stipendia S. Georgii, quem tamdiu labente tempore multiplicarentur, donec ex collecta inde pecunia quatuor columnas pulcherimas ex metallo confici posserent, quae substituerent marmoreis, substitutibus pegma, cui arca Reliquiarum erat imposita. Quamquam anno MDXXXI illi rei prospectum sit à Comite Philippo D' Oria:

*Duorum
erga sacros
Cineras li-
beralitan.*

qui sacram illud altare restauravit, quatuor que columnis ex porphyrite confectis, novum imposuit pegma exquiti plane marmoris, elaboratum à Marco Corte excellenti iculpatore. In hujus parte anterieore hęc leguntur: *Deo Optimo, Maximo, Divoque Joanni Baptista Praecurori sacrum.* Parte vero posteriori, *Philippus D' Oria Comes, mille aureis in hoc facillum confruendum collatis, fieri curabat.* Et infra prædictum pegma: *Anno quarto Libertatis.*

429 Interim non cessabant cælestes favores, quos civitas ex protectione Sancti Praecuroris experiebatur: etenim anno MDXXI, die IX Januarii, spirantibus ventis tum orientalibus, tum meridionalibus, ita conturbabatur mare liguticum, ut ab hominum memoria similis numquam tempestas vila sit. Portus ipse extreum ruine subibat periculum, disrupta fere validissimis undarum idibus, quae in mare procurrit mole, dejectisque in terram muris atque officinis mari viciniорibus. Referunt Scriptores, eo tempore magna illa marmora, que ad statuariorum usum in ponte Calvorum jacebant, E loco suo dimota atque undarum impetu procul inde tusse ablata. Hęc res lummum ad sacerdotum terrorum civibus injectit, præterit quod Cinerum naves duas, mercibus onus, in portu praesentia periscent, & de ceteris fere desperatum est. Verum sacra Arcae praesentia mox omnem undarum impetum frexit, frenatoque ventorum furore, tranquillitatem mari restituit.

430 Erat id temporis in Cathedrali inter alias, Confraternitas civium, nobilitate fanguinis & auctoritate in Republica illustris, tuba titulo Pacis & Amoris. Hi confederantes (ut habent verba Instrumenti publici) in data.

prefensi erante adesse Ceres D. Joannis Baptiste, ob ejus prece & oratione putant statuta præfensi civitatis regi & soñineri, anno MDXLII Sacello S. Praecuroris donavere duas statutas argenteas, unam D. Virginis, Iesulum inter manus tenentis; alteram Simeonis, brachia pandentis, ut hunc ab illa reciperet, quibus postea adjungi placuit tertiam S. Praecuroris, digito Christum Dominum demonstrantis. Sunt vero illae eadem statuae, que hodieum feliſtis solennioribus in altari D. Joannis expountur, & subinde in supplicatione circumferuntur.

431 Fruebatur summa libertate & pace Republica Genuensis jam ab anno MDXXVIII, Anno 1575 quod adscribendum vigilante & virtuti Andrei Dorię: verum anno MDLXXV omnia ad invoca- tionē San- di ingens reprelia fuisse perturbata; quando maximus tumultus tumultus inter cives exortus est, qui per multorum spatiū pervervans totam Reipublice batim conquisavit, ac tantum non subruit. Legaverat Genium Gregorius XIII Cardinalem Moronum, qui una cum aliorum Principum Oratoribus dissidentes civium animos conciliaret. Hic cum recte intelligeret, veram animarum pacem celeste munus esse; in Cathedrali ecclesia Sacrum solenne de sancto Spiritu decantavit, & ad implorandum in tam difficulti negotio S. Praecuroris Protectionem, lacros ipsius Cineres una cum aliorum Sanctorum Lipianis per urbem in supplicatione circumferri jussit, comitanti bus

Abus Magistratu & civibus. Nec successu caruere preces: tandem enim frendente erubo, pertinaces obduratorum animi placati sunt, evantere sufficione, & adverfa partes pacem iniere; atque ita reddit tranquillitas & pristina libertas Recipublicæ. His ad optatum finem feliciter perductis, idem Sanctissimus Pater elapsò biennio, Altari S. Praecurforis, in favore animarum defunctorum, omnes concessit Indulgencias, quas unquam Summi Pontifices diversis temporibus Romæ concesserint facello S. Gregorii.

B432 Prius facer ille Thefaurus intra arcuam argenteam sparsus conservabatur: verum vixi fuit Cypriano Pallavicino & Prioribus supradictæ Confraternitatis, collectum facculo ferici rubri inclusum servare. Hic facculus similiter includebatur arcuale argentea, que hanc gerebat inscriptionem: *Divi Praecurforis Cineres agne Offa, que in capsula argentea sparsa jacebant, Cyprianus Pallavicinus Archiepiscopus Genuensis: ac Jacobus Viavaldus, & Joannes Paulus Vitalianus, & Consiliarii Sodalitatis, ejusdem Prefecti in hunc venustum modum componi curarunt, procurante Joanne Antonio Tacto MDCXXV.*

C433 Sacrorum Cinerum Translatio, quemadmodum Genue à temporibus Alexandri III & Innocentii IV recollectur sub nomine Revelationis (ut supra dictum est); ita etiam proprium habuit Officium, quod in Cathedrali aliisque civitatis Ecclesiis recitabatur, etiam ante annum MCCXCI, quod postea in Synodo Provinciali anni MCCCLXXV Andreas Turrianus Archiepiscopus ad totam Diocesim extendit, ut patet ex sequenti extracto.

D434 Cum Deus Ecclesiam nostram honore imminens extulerit, quando sacrum Corpus S. Joannis Baptiste nobis quadam speciali prærogativa donavit; illum diem beatum, quo fuit eius sanctissimum Corpus revelatum, scilicet Dominicam primam post Ascensionem Domini, debemus solemniter agere, & festis laudibus honorare ac celebrare. Quocirca statutus & ordinamus, quatenus in omnibus Ecclesiis, que sunt in Civitate nostra, & suburbis, & in tota nostra dioecesi, in Dominica iupradicta fiat Festum, & totum Officium tam diurnum, quam nocturnum de Revelatione Corporis beati Joannis Baptiste; ut eius suffragantibus meritis, possimus hic Dei gratia perfervi, & in futuro æterna præmia promereri.

E435 Nunc vero Officium hoc operâ Cardinalis Antonii Sauli Archiepiscopi, mandante sacra Congregatione Rituum, reformatum & ita ab eadem approbatum est, ut & deinde a Gregorio XIV, cum Decreto pro tota Diocesi. Denique concessio hæc extensa fuit per totum Dominum Recipublice anno MDCCXVIII ab Urbano VIII Pontifice: atque hæc potest quarta sacrarum Reliquiarum approbatio Apostolica.

F436 Cum vero in Sedem Archiepiscopalem successisset Alexander Centurio, atque anno secundo Cathedram ecclesiastam visitaret; voluit etiam oculis lustrare sacratissimos Cineres coram Capitulo, ceteroque Clero ac Prioribus Confraternitatis. Aperte

tis itaque primum arcâ ferrâ, quæ validissimis seris cultodit; deinde & alia argentea (quæ illa est quæ ad portum depeleandæ tempestatis causâ defertur) denique terrâ minore opere moderno elaborata; extratus est sacculus ex serico rubro, in quo cernebantur sacrae Praecurforis Reliquiae, partim in particulis Offium, partim in Cineribus: & satius per horæ circiter spatium hoc pio spectaculo oculis, omnia repoluere, arcuam more solito figillavere, coram Cancellario Confraternitatis, qui hac de re publicum fecit Instrumentum. Acta hæc sunt anno MDXCIT, ut constat ex Actis Jacobi Sexii Notarii, VIII Januarii ejusdem anni.

G437 Ita reclusi permanere sacri Cineres usque ad annum MDLXXXIX, quando Genue adventit Regina Margarita de Austria, ex Germania in Hispaniam ad Regem Philippum Tertium, maritum suum transiens. Hæc hinc discedere noluit, nisi sacros Cineres venerata. Senatus itaque in hujus gratiam permisit Arcam ad majus altare deferri, ibique Matthei Rivarobæ Archiepiscopi manibus sacrum illud Depositum fuit reclosum coram Regina: quæ videndo fatiari vix poterat, felicem inclamatam Genueam, qua Thetauri tanè preciosi possessione frui merebatur: tantumque pia ambitione potuit Regina, ut per Decretum Serenissimi Collegii, (quæ res fuit sine ulla exemplo) earum Reliquiarum particulari dono accepit, quam summa cum veneratione & gudio secum in Hispaniam detulit.

§. VI. Sacrorum Cinerum cultus & miracula seculo XVII.

H438 Interim elapsi erant anni centum, ex quo Saculum deauratum fuerat, tempusque hinc inde hujus splendorē abstulerat, ac fumus facularum lampadumque ibidem ardentium aurum omne denigraverat. Unde factum est ut de novo deauraretur anno MDCIV. Supra Coronam facili ad latus finistrum hec legitur talis facti memoria. *Nicolaus Palavicinus, Augustini filius, & Joannes Baptista Doria filius Nicolai Joannis Jacobi filii, Priores, ex collatis civium suffragiis reficiendum curarunt, anno Salutis MDCIV.*

I439 Neque prætermittendum est quod anno MDCCXIII accidit, quando divina Majestas acerbiori flagello (id forte merebantur peccata nostra) civitatem afflxxi, videbaturque divina Justitia precibus Protectoris nostri nolle interpellari. Etenim nocte præcedente diem xv Novembris, qui S. Martinus Episcopo ficeret, sub horam octavam insurgens Africus, tanto furore mare conturbavit, ut nullus è senioribus similem tempestatem vidisse se meminisset. Erat tunc temporis portus ingenti navium multitudine repletus, inter quas sex supra nonaginta maiores numerabantur, partim vacua, partim mercibus onusæ: florabant enim eo tempore, prælertim Genueæ, commercia. Fluuerabant interim in portu male tuto navigia in summum submersione pericolo. Dici non potest quantus esset horror in civitate, cuius jam omnes plateæ mari viciniores fluctibus

Hhhh 2 opere-

per dioce-
sum Ge-
nuensem,

dein per to-
tam Do-
minum
extensem.

Arca ap-
petitur &
Reliquie
vifflantur
anno 1592,

D
A. CAT.
CAGNINO

G. 1599
spectato
R. Margar-
ita de Au-
stria

E
cui parti-
culi conce-
ditur.

Anno 1604
Saculum
rursum de-
auratur.

Anno 1613
allatæ ad
portum
Reliquiæ

periculosa
tempora
repellitur

796 DE CINERIBUS S. IOANNIS BAPT. GENUÆ.

A operiebantur. Ad fôlum refugium adversus instantem calamitatem recursum est, ita dispossuit divina providentia, ut quæsta totius horæ spatio una ex clavibus, quibus solita medela servabatur, non reperiatur, absente ab urbe aliquot pauci milibus, qui hanc custodiebat. Tandem vero cum multæ naves perirent, allata est optata clavis, & perquam arca ferreæ extraxere argenteam, quam Sacerdotes impositam humeris ad portum detulére in Sacellum, ubi more solito recitatae sunt preces ad Deum Sanctumque Protectorem; subitoque defit ventorum impetus, & redit mari tranquillitas.

*Arca prius
in mole, de-
inde vero
in propria
graculo
expedita.*

B Cum vero experientur locum illum, ubi arca exponitur tempore, qui est in mole illa que portum claudit, nimio periculo esse expeditum; sèpèisque accidisse, ut plurimi, ventorum fluctuunque irruentium impetu, in mare protruderentur; vi- sum est imposterum, facros Cineres in simili calamitate ad propugnaculum deferre ejusdem portæ ferræ. Erat ab integro fere seculo supra dictum Sacellum in latere veteris moli, conditum in honorem S. Joannis Baptitæ, à Principe Andrea Doria ex Ipoliis, quæ piratis Thurcicis eripuerat, ut qui in triremis bus esent, sacrificio interest & tempore, tempore eo facrolancti Cmeres deferrri possent, quod centum fere annorum spatio factum est, donec anno MDCXVIII, facro die S. Marci Euangelistæ, cum Capitulum aliquid Clericorum ad Cathedram rediissent, à mole quo ex pervertula comiutudine illo die pro Rogationibus majoribus advenierant; subito exorta tempelis eos coegerit viam relegere, una cum Arca S. Praecursoris: cunque jam prima vice eselta exposita in propugnaculo, unde totum latè mare detegitur, mox ventorum fluctuunque furor repreflus est. Superfunt etiamnum qui meminerint oculis suis viduisse, sed eo tempore fluctum decumanum prodigijs altitudinis ex alto mari moliminentem, expedita arca retrocedere, & quasi aspectum facrorum Cinerum subterfugere.

*Sacelli su-
pellec-*

C 441 Interim abunde protulit civium religio sacre Sacelli suppelleciti. Etenim anno MDCXIX pro altari pallium sumptuosum ex solidio argento, opere anaglyphico affabre confectum est, cui ejusdem operis ac matræ adjuncta fuere candelabrum quartuor ingenitus altitudinis: magnus etiam cermitur argenteum lampadum numerus, dum nocte ardunt, quarum una est molis ingensis, opere Maurico laborata, ac litteris Arabicis inscripta, quæ Genueses ex faro Maurice civitatis Almariensis in Hispania, quando eam anno MCXXXVII Barberis eripuerat ablata, in victoriæ sue trophæum in loco hoc sacro suspendere. Est Sacellum hoc ex confusu scriptorum, & peritorum artificum iudicio, inter antiquiora unum ex pulcherrimis totius Italæ, multis statuis marmoreis per excellentissimos sculptores ad vivum confectis ornatum, quemadmodum & exterior facies tota candido marmore affabre celato superba, digna meliore luce, quam sit illa quæ habet hodie: à paucis enim nunc observatur, cum magna ex parte obtecta sit conopeo, sub quo Dux Reipublicæ Sacro intereat. In hoc Sacellum novi Senatores cum

primum Magistratum inueniunt, ex antiquo more ingreduntur, & ministerii sui auspicia S. Praecursoris auxilio commendatur, Sacrificio assilunt, quod cum in finem Deo offertur.

442 Manifesta etiam apparuit Sancti protec-
*Anno 1640
tingens
temporis.*

tempore anno MDCCXXX, quando novum in ma- re procurrens propugnaculum, ad portus secu- ritatem conditum est. Festo namque Refur-

rectionis Dominicæ die mane improvitus adeo

ac violentus irruit Africus, ut summam con- sternationem civitati attulerit. Erant sparsi ob festivitatem per tempora cives. Absoluto ita- que in Cathedra summo Sacro, ad quod in- gens multitudine Nobilium civiumque conflu- erat, facros Cineres in supplicatione ad por-

tum detulere ad frangendum mari furorum; imposta vero sacra Arca propugnaculo por- tæ, profusus precibus, Sancti intercessionem implorarunt. Atque ecce, nondum finitis precibus, exortus est Corus ac deinde Aquilo, qui propellens per aera Africum ac fluctus fluctibus collidens, toti civitati mirum infor- miti atque aerei certaminis exhibuit specta- culum: at tandem statione sua excedens vi-

E
*ope Sancti
sedata,*

etus Africus, tranquillum mare atque ab omni naufragii periculo liberum reliquit. Orsus ille

improbus Cori ac deinde Aquilonis adeo fuit confititus & observatus, non modo ab iis qui erant in propugnaculo, inter quos & ego

tettis oculatus aderam, verum etiam à tota civitate; ut voce communis etiam infideles, qui in navibus aderant, miraculum agnove- rint, idque facrolanctis Cineribus adcripe- rint. Referunt autem Patres Theatini, quod ex

pra alta horti sui pergula, pone monasterium S. Syri, orientem viderint Africum, cum tanto turbine, ut totam civitatem suam jam subverfurus videbent: quodque eo momen- to, quo Arca supra portam apparuit, ad illius asperatum fugientem illum & terga dan- tem viderint. Evanuit igitur omne peri- culum quod eminebat non solum navibus, verum etiam novo in mare procurenti pro-

propugnaculum: quod cum nondum effet perfe-

ctum, metuebatur ne distolleretur, ac rude-

ribus portum impleret. Tantus vero fuit tem-

peftus furor, ut ad summitem usque phari

fluctus attollerentur, ac totum quandoque

propugnaculum aquis tegeretur.

443 Ut pro tanto beneficio gratias red-
deret Senatus, solita Translacionis festivita- te, Sacellum sacram invisi, adstititque Sacro

*cui grates
agi Seno;
et tu.*

solenni & Concionis: deinde Decreto perpe-
tuo lancavit, ut imposterum in supplicatione
Dominica in Albis, sacratissimæ Reliquie ad
extremitatem propugnaculi veteris deferrentur,
ibique in altari ad hoc confructu collocaren-
tur, inter cantum musicum precesque Sacer-
dotum, quibus divinæ Clementiae grates ha-
berentur pro beneficiis per intercessionem B. Praecursoris obtentis; & supplicaretur pro
firmitate novi propugnaculi & securitate por-
tus. Praeterea constitutum est, ut triremes
omnes ac naves, quæ eo tempore in portu
essent, & cetera civitatis portalitas, lacrum illum
Thefaurum omnium tormentorum bellicorum
explosione salutarent.

F
§. VII.

§. VII. *De aliis quibusdam S. Joannis Baptista Reliquiis Genuae servatis.*

444 **P**rater prædictos sacros Præcursoris Cineres, Genuensis Republica posse Brachii fidet alias Reliquias ejusdem Sancti; unum argento inclusum sicut ex omnibus quæ sunt inter cubitum & manum, cui circam partem quæ manus jungitur, etiamnum caro adhaeret, secca tamen & igne adusta. Non constat etiam hodie quomodo & quando ad hanc ecclesiam pervenerit. Fatoeque eisdem inter capitula quæ anno MCCCCLXXVII Regulis Confraternitatis ejusdem Sancti (que Devotio appellabatur) fuere adjuncta, inveniente me mandatum, quo præcipiebatur ut Brachium aliquod S. Joannis Baptiste argento circumdaretur, his verbis: *Item deliberaverunt, quod fuit consilium de quadraginta in quinquaginta de illis de Devotione melioribus electis, pro facta venerande Reliquie Brachii B. Joannis Baptiste, in faciendo ipsum garniri de argento honorifice & egregie.*

Firmiter mihi persuadeo, hic de illis, de quibus iam memini, Reliquias agi; cum nulla alia similis in eadem ecclesia fuerit; atque inde coniicio agi non potuisse de illis quæ ex civitate Perensi, dum à Turcis capti sunt, servatae & Genuum fuerit allatae, ac deinde per varias civitatis ecclesiæ divisæ anno MCCCCLXI, ut constat ex publicis instrumentis; dum interim os prædictum integrum fere seculo citius in Cathedrali fuerit.

445 Hæ Reliquie longo annorum spatio, fine ullo honore ac cultu latuerunt; donec anno MDCXIII, die XXIX Decembris, qui incidebat in Dominicam; quando fieri debebat supplicatio immaculatae Conceptionis D. V. propter aeris inclem tam in hoc tempus dilata, fuerunt inventæ. Cum enim Vice-Cancellarius Reipublicæ & Sacrista ex capsa extraherent lacrum Crucis Lignum, quod circumferri per civitatem debebat, eos invita curiositas aperiendi arculum lignæm cornu nigro obvolutam, quæ eodem in loco publicis clavibus custodiebatur. In hac inveniente pectoris illas Reliquias cum hac inscriptione: *Os cum carne Brachii B. Joannis Baptista, unum cum aliis quibusdam, quæ operæ pretium existimare hic recensere.*

446 *Os pectoris S. Petri Apostoli*, hæc ei erat inscriptio; uti & alteri, *Os maxilla S. Stephani Martyris*. *Os S. Mercurii argento circumdatum*, cui litteris Græcis inscriptum erat, *Iste est S. Mercurius*. *Os capituli S. Timothœi discipuli S. Pauli*, argento circumdatum, cum inscriptione Græca, *Os capituli S. Timothœi discipuli S. Pauli*: aliaque quibus similiiter inscribebatur, *Digitus S. Marie Magdalena*: *Offa SS. Cosme & Damiani*: *Os S. Panaleonis*. Præterea ibidem aderat charta, quæ continebat plurimas sacrorum Officium particularis, cui inscriptum erat, *Iste sunt Reliquiae, & nefromus de quibus sanctis sint*. Hierotheca, cui inerat sacrae Crucis particula. Agnus Dei, qui una parte Redemptorem nostrum, ex altera sacram Crucem referebat. Agnus Dei ex una S. Joannem Euangelistam, ex alia S. Daniëlem. Agnus Dei aut tabella

quæcum a
torum San
ctorum Re
liquia,

quod longo
tempore la
tuerat, in
venientia fuit
anno 1613

quadriga, cui litteris Græcis inscribebatur, *Iste est S. Nicolaus*. Alia tabella quadrata A. CAE-
CAGNINO cum hac inscriptione Græca, *Iste est S. Geor-
gius*. Numismata cui ab utraque parte inscri-
bebatur, *Iste est Crucifixus D. N. Jesus Christus*.

447 Paulò post sacratissimum hoc Brachiū inclusum fuit nova hierotheca argentea formæ quadrangularis, ea ratione, *includitorum que areæ crystalli confici posset*; custoditurque intra eamdem arcam, in qua urna sacrorum Cinerum conservatur sub novem diversis clavibus, quarum unam haber Serenissimus Dux, octo reliquias duo Priores Confraternitatis ejusdem Sancti. Quando tamen paratur solita in Dominicâ in Albis Supplicatio, extrahunt prædictæ Reliquiæ ex illa arca, pugnatique imponit ad Sacrificium majorem defuntrunt. Hic urna sacrorum Cinerum alteri areæ multo majori includitur, supra quam imponitur præfata hierotheca cum sacrofano Brachio, pro veteri statua ejusdem Sancti, quæ prius eo in loco solebat collocari: atque ita Sacerdotum humeris per civitatem circumfertur, præcedente Clero Regulari & Seculari, sublequenti vero Serenissimo Principe, cum magno civium comitatu.

448 Arca hæc in qua sacri Cineres circumferuntur, pulcherrima est ac sumptuosa: tota est ex argento deaurato: at opus magnifica & fabrica. *Hoc opus faltum fui tempore Prioratus DD. Lazarii de Vivaldis, & Joannis de Pafiano anno MCCCCXXXVII, die IIII Maii, & Tera-
mus Daniellus fabro fabricavit.* Ne vero incurvare defecutum eum, de quo antiquos Genuenses scriptores accutavi, qui res plurimas ad sacram & civilem historiam pertinentes per incuriam adscribere neglexerunt; juvat hic adjungere res duas, quæ nostro tempore accidere.

449 Anno MDCXL, ubi innotuit serenissimo Senatu in ecclesia Collegiata S. Romuli, vulgo dicta S. Remi, custodiri digitum glo-
riæ illius Sancti, justis cum mox Genium putant adseri: utque rei veritas indagaretur, omnis diligenter adhibita est. Relatum autem fuit, quod Constantius Nivellus, ejusdem ditio-
nis, cum parvula theca inclusum accepit, ita depositum à sene quodam Armeno, quem unum cum duobus sociis, navi sua Barcinone in Italianam tranvehebat. Jam vero cum nocte quædam orta tempestate naufragium passi essent, circa locum qui Cervus dicitur, dolore hie-
rotocam retinuerit, fingens eam cum pecunia, quæ in navi erat, per naufragium periisse,
Hhhh 3 quam-

A quamquam omnes qui navi vehebantur natatu evasissent: quod Armenus summopere inde afflictus fuerit, monstraritque Preposito ecclesia: aliique regionis illius scripta quedam, per quæ constabat quid perditum esset; quod Constantius deinde redux in patriam Ecclesie Collegiatæ ejusdem loci has Reliquias in depositum confignauerit, retervata sibi facultate recipiendo si placuerit. Hæc relatio facta fuit ab ipso Constantio aliisque, qui hac super re à Cancellario Reipublicæ fuere examinati. Vixum est interim prudentissimus Senatoribus retinere Digitum predictum, ac reponere in capsa, in qua tub clavibus publicis custoditur famosa illa pelvis, donec dignabitur divina bonitas ulteriore lucem veritatis & certitudinis effundere. Digitus ille intricatus est auro purissimo, in formam cylindruli more orientali subtilissime elaborati, quod multis foraminibus pervium oculis exhibet os siccæ pelle etiam velutum. P. Joannes Baptista Nocetus Societatis Jesu, homo multa eruditio & Graciarum litterarum periti illistris, scriptum breviaturis Græcis in co opere inventi hunc sensum, *Digitum Joannis Precursoris.*

C Retinens aliquindex facin Cineribus, infortunis afflictus, id referre cogitur anno 1646.
C. R. Sanguiis S. Joannis Baptiste festo Decollationis fluidus creditur ex eo esse.

450 Denique homo magni nominis, cum per multos annos apud se domi haberet existiam particularum sacrorum Cinerum, licet summa cum religione; tandem tamen animadversione multa infortunia toto illo tempore sibi accidisse, prudenti conjectura ejusdem retentioni ea adscripta. Decravit itaque res sibi tam chara se spoliare, & obediere admonitioni indignantis sibi Precursoris, clanculumque hierothecam ex argento deaurato dedit. Eminensissimo Cardinali Duratio Archiepiscopo: qui hanc figillo suo confignatum, ex decreto Serenissimi Collegii, cui rem manifestaverat, alios lacrosanctis Cineribus apponi iussit xviii Augusti anni MDCXLVI, coram Domino Julio Caclare Borea Vicario Generali: atque hac de re factum fuit Instrumentum publicum à Joanne Antonio de Andrei, Notario & Cancellario Confraternitatis ejusdem Sancti.

451 Cum magis pacifica possessione & meliori fortuna fruatur notabilis S. Precursoris Reliquia, Marcus Antonius Doria Princeps D. Angri, que ab ipso ac tota ipsis familia non minus Christiana pietate quam nobilitatis divitiarumque splendore, illistris supra omnes terretres thelauros jure merito estimatur. Est autem ea particula sacro-laneti Sanguinis intra ampullam vitri transparentis, qui singulis annis à primis Vesperis festi Decollationis usque ad finem Octavæ liquidus & sensibiliter fluidus consipicitur; cum per totum reliqui anni cursum sit congelatus, durus & immobilis. Est vero pars illius qui Neapoli in Ecclesia S. Joannis in Carbonara repertus, in quo annis singulis idem ille effectus miraculosus cernitur: quemadmodum & in eo qui conservatur in ecclesia S. Georgii ejusdem civitatis.

452 Retert Gregorius Turonensis de gloria Martorum lib. I cap. 12, quod cum Joannes Baptista auctu Herodis per Herodiadon uxorem fratribus in carcere colligatur, tunc temporis à Gallis matrona quadam Hierosolymam abserat, pro devotione tantum, ut Domini C.

Saluatoris nostri presentiam reveretur: audiens D autem quod beatus Joannes decollatur, curu de quo illuc rapido tendit; datisque munieribus supplicat Gregorius percusso, ut ei sanguinem desuentem colligere permetteret. Illo autem percutiente, matrona conchylam argenteam preparat, truncaque Martyris capite, cruxem devotam suscepit, quem diligenter in ampulla possum, in parvam deuult, & apud Vafatenensem urbem, edificata in ejus honore ecclesiæ, in Sancto altari collocavit, aitque quod tuo tempore annis singulis idem fieret miraculum. Credi potest quod ex eo sit, tam quod Neapoli in praedictis duabus ecclesiis conservatur, quam id quod habet Genua supralaudatus Antonius Doria in suo Oratorio, privato quidem, sed magnifico.

453 Juvat hic subiecte aliud recentius miraculum ad nos Genua transmissum anno MDCXCIV, die xxvii Novembris, quod ita habet. Die Joannis xxv Novembris sub ortum foliis tam fava hic inhorruit tempesta, ut ab annis triginta nulla sciatur tam horrida favis, cum causa fuerit ut naufragium in ipso portu fecerint tria navigia grano duo vino, unum oleo onufra. Sed placuit Majestati divinae hinc gloriam suam & S. Joannis Baptista augere: hujus quippe Cineres sacri vix portati fuerunt, opis cælestis impetranda causâ, in propugnaculum portus; cum continuo venti ponere ac mitescere mare ita ceperit, ut plures alia naves, que jamjam & ipsæ mergenda erant, periculum evicerint.

454 Anno vero MDCC, xxv Septembri, recentius aliud ad nos transcriptum est à P. nostro Joanne Stephano Flisco. Ante menses aliquot orta ingenta procella, cum videlicet Nauclerus quidam acatholicus tolicitudinem nautarum, ut more faci Cineres deferrentur ad portum, & ritus eorum (ut credebat) simplicitatem: ut oculis suis subitanè vidit mutationem (ipsius enim navis maxime periclitabatur) pecuniam cum aliis naucleris contulit, ut nova lampas argentea conficerentur, quæ continuo ardet ante sacros Cineres.

C A P U T V I I . F

Apparitiones quædam sancti Baptista.

§. I. De ea, qua Sanctus mandavit sibi ad Pontem - curvum ecclesiam condi.

455 **A** Quinum inter Campania civitatem Episcopalem, & Lixim fluvium, modico unrimque intervallo jaceat oppidum, Pontis-corvi, Ecclesia seu curvi nomen habens, quod veteres Fregellas fundata fuisse volunt aliqui. Hic circa secundi XII ini- tium Archipresbyter prefecit Grimoaldus quidam, inter Santos commemorandus ad XXIX Septembris: iam nunc autem ut talis indicatur, ad S. Grimoaldi Archipresbyterum, quibus coluntur ejus, duo presbyteri, SS. Felicis & Eleutherius, de quorum tu Montis- catus posthac poterimus certius, quam tunc fe- cimus, pronuntiare. Etenim Grimoaldo incitan-

te.

A te populum , ad fabricam sibi celius demandatum anno MCXXXVII jactus dicitur primus in fundatum novae ecclesie lapis , à Guarino Aquinatū Episcopo , cui Petrus Diaconus Cal- finensis circa annum MCXXV teſe Ugoello inſcripti Vitam S. Conſtantii , Episcopi etiam Aquinatis ſeculo VI , quam uinam pro 1 Septembris contingat integrum reperiri ! nam hæcne uenib[us] confundat; illamque ſummam beatitudinem obtineat, quam ipic in pura & spirituali na- tura in caelo creatus, humiliare retinere ne- fecit. Merito namque superbias ſue , de empyreo , id eft de caelo igneo in quo erat, cum aliis dejectis eft in itum aerem cali- ginoſum , cum universis ſue pravitatis con- tortibus, ut Joannes in Apocalypſi ait; Dra- co de caelo cadens fecum traxit tertiam par- tem stellarum. Quia lucifer , major alius , non cecidit folus ; ſed cum eo alii multi , qui ei in malitia conſeruerant, illoque ca- dentes hoc caliginoſi aeris [chaos] a exce- pit. Nec enim conſequuntur eis habitate in caelo, qui clarus & amoenus eft locus ; nec in terra nobisicū , ne nimis homines inef- carent ; ſed juxta Apoftoli Petri ſententiam, In carcere caliginoſo: qui quidem carcer eis uisque ad tempus iudicii deputatus eft : poft judicium vero in baratrum detrudentur in- ferti, ad vocem Domini, dicentis, Ita ma- ledicti in ignem aeternum , qui paratus eft diabolo & angelis ejus.

456 Anonymous dixi : non quia ignorui eft Guarini ſuccelfor inmediatus , qui ſederit in- ter hunc & Reginaldum , pro anno MC- LXXXIX dumtaxat nouum & ſuperſitem uisque ad MCXII (medium autem concipere ſuadet tot annorum ſpatium) ſed quia difficile eft divinare , quis , ex reliqua apud Ugelium ſerie, tali ſcri- ptionis manum adnoverit omnes enim in eam relata uisque ad annum MCXCVII , Monachi & Caffinenses fuerunt, ſicut etiam pregressi quatuor; inter illos enim iuri vel maxime florebant ſtudia litterarum. Nec ad diſcernendam propius ſcri- toris atatem, quidquā facit Dominus Albertus, ſumpuſ cujus , n[on] dicitur Lectione III, praen- tium domorum fabrica fere tota confurgit : non enim hic intelligitur fabrica ecclesie quam credibile eft pauci monibus vel ſaltem annis abſolutum fuiffe ; ſed domus Archipreſtyleris & Clericorum dicitur eccleſie ſervientium , que pouit diu poſt ecclſiam inchoata , needium conſummatu- fuiffe. Longius certe tempus el. p[ro]p[ter]um indicat eadem Lectione III dum ecclſiam laudat , quæ hodie ere- ða conſpicitur.

457 Ig[ue]r deposita cura cognoscendi nomina- tim ſcriptoris , ſatis ei ad autoritatem concilan- dam ſit dignitas Episcopalis , & atas non valde remota à rebus narrandis. Poſteſt etiam nonni- bil ad rem facere , quod ſcripta de rebus illis Relatio in veteris Montis - curvi Legendario lit- teris (u[er]o vocant) Longobardici , reperiatur ad uſum Matutini Officii cum proprio uno Reffor- ſorio & Hymno , diuina in novem Lectiones : ſed tam infuſe facta eft ea diuīo , nullā habita ratione periodorum apte terminandarum , ut ap- pareat non eſſe a primo autore ; cui etiam im- putari non debent ipsius Codicis hiatus & men- da tam frequentia , ut neceſſe habuerim per con- jecturam ſupplere quoddam , corrigeat alia , ne nimium iis gravaret lector. Alter ego con- textum dividam continuando jam copios numeros, totangue relationem hic partiar bifariam ; ſic ut pars prior , hunc Paragraphum prosequens , reze- lationes contineat; ſecunda , in miraculis eu loci patratus conſummat , faciatque Paragraphum alterum ; priua tamen memorandus Silvester Ajoſa , Preſbyteri Capuc. ; cuius diligenter praecuit Ms. egraphum duplex , ante hos fere XL annos , ad manus noſtri Bollandi venit.

458 Prima Lectione , ſumpio altius de Angelis lapis exordio , ſic incipit. Multifariis perversitatū generibus , & importunis pravitatis in- ſtantis , quibus adverſus genus humanum indeſetus ſedulū inſurgit hoſſis antiquis , e-videnter ostenditur, quod odi facibus inflam- meatur , aculeifque invidie urgentibus torquac- tur ; eo quod homo de lutea [corpus] ferens materia , & in imo terrarum poſitus , caelos confundat; illamque ſummam beatitudinem obtineat, quam ipic in pura & spirituali na- tura in caelo creatus, humiliare retinere ne- fecit. Merito namque superbias ſue , de empyreo , id eft de caelo igneo in quo erat, cum aliis dejectis eft in itum aerem cali- ginoſum , cum universis ſue pravitatis con- tortibus, ut Joannes in Apocalypſi ait; Dra- co de caelo cadens fecum traxit tertiam par- tem stellarum. Quia lucifer , major alius , non cecidit folus ; ſed cum eo alii multi , qui ei in malitia conſeruerant, illoque ca- dentes hoc caliginoſi aeris [chaos] a exce- pit. Nec enim conſequuntur eis habitate in caelo, qui clarus & amoenus eft locus ; nec in terra nobisicū , ne nimis homines inef- carent ; ſed juxta Apoftoli Petri ſententiam, In carcere caliginoſo: qui quidem carcer eis uisque ad tempus iudicii deputatus eft : poft judicium vero in baratrum detrudentur in- ferti, ad vocem Domini, dicentis, Ita ma- ledicti in ignem aeternum , qui paratus eft diabolo & angelis ejus.

B tempore Alberti Ar- chipreſtyleris ibide- ſtent hic da- tuor ex Ms. in 9 Le- ctiones di- vijō.

C Demones hu- mane felicitatis inuidi

confundat; illamque ſummam beatitudinem obtineat, quam ipic in pura & spirituali na- tura in caelo creatus, humiliare retinere ne- fecit. Merito namque superbias ſue , de empyreo , id eft de caelo igneo in quo erat, cum aliis dejectis eft in itum aerem cali- ginoſum , cum universis ſue pravitatis con- tortibus, ut Joannes in Apocalypſi ait; Dra- co de caelo cadens fecum traxit tertiam par- tem stellarum. Quia lucifer , major alius , non cecidit folus ; ſed cum eo alii multi , qui ei in malitia conſeruerant, illoque ca- dentes hoc caliginoſi aeris [chaos] a exce- pit. Nec enim conſequuntur eis habitate in caelo, qui clarus & amoenus eft locus ; nec in terra nobisicū , ne nimis homines inef- carent ; ſed juxta Apoftoli Petri ſententiam, In carcere caliginoſo: qui quidem carcer eis uisque ad tempus iudicii deputatus eft : poft judicium vero in baratrum detrudentur in- ferti, ad vocem Domini, dicentis, Ita ma- ledicti in ignem aeternum , qui paratus eft diabolo & angelis ejus.

459 Credibile tamen eft & veriſimile vi- detur , quod aliqui coram ſumma ſunt in inter- no , vel quod illuc deſcendent quotidię ad partim ad cruciandas animas , quas ipi deducunt in infernum & detinent crucianas. Quid au- tem multorum animarum illic puniuntur, ex eo conſtat , quod Christus deſcendens ad infe- rros , juſtos qui ibi tenetabant eduxit , impios illic reliquit ; juxta illud Prophete , Quod omnis violenta predatio cum tumulto , & veſtimentum mixuum ſanguine erit in combu- ſionem & cibus ignis . Lucifer autem de- merlus in infernum creditur , ibique dicitur religatus ab eo tempore , quo in deferto & in paſſione Chrifti tentavit , & vicit ab eo diſceſit. Primum quoque hominem ab eo tentatum eſt dicunt , & victimum ; ſed ab homine ſecundo , id eft Chriftu , ſuperatum & in inferno detruitum uisque ad Antichrifi tempora; quando eft quod in Apocalypſi le- gitur , Solvetur ſatanas de ſuo carcere; cum consummati fuerint anni mille , & exiēt & ſeducte gentes; critique tanta tribulatio , ut , ſi fieri potest , movebuntur etiam electi. Dabitur ei poteftas tentandi homines , quos modo habent ſibi complices , qui cum illi ſeciderunt , ſicut dictum eft in caliginoſo car- cere pendentes.

460 Afflumunt aliquando corpora tenuia & ſpumalia , in quibus b[ea]ti pati poſtunt ; nec tamen per mortem diſſolvuntur propter aerorum corporum naturam qua vigent: ho- mines tentare pro naturæ ſubtilitate poſſunt , ſi ab Angelis bonis & ab ipo Deo non prohibeantur. Oblitiati vero adeo ſunt in hominibus interim di- verſimode molliſti ſunt,

F

non niſi ſub- fin: mundi ſelvendo,

b

EX MS.

partim in aerare-

gione ha- rentes,

D

E

partim ad infe- rios re- trati cum Lucifero,

F

non niſi ſub-

fin: mundi ſelvendo,

modi ſunt,

hominibus

interim di-

verſimode

molliſti ſunt,

num

800 APPARITIONES S. IOANNIS BAPTISTÆ.

- A** nom detrimentum & ruinam ipsi moliantur, summa bonitas Deus in commodum eorum, & salutis exaltationem pie convertat.
- B** *Ex MS.* 461 Tempore quo Siciliae, Apuliae Terræ que-laboris, Rogerius & Rex inclitus, Magnificus triumphator, gloriose bello triumphalique victoria pacem in Italiæ ferme finibus obtentam, juvante Deo reformatum; cumque adhuc hostes pacis justa regalia in montans configuis retrahantur; effectque pars rufis & pendula, prædonum rapaciumque mentibus odio; via quidam pauper & simplex, Pontecurvensis genere, nomine Joannes, trahens à Melle cognomen, in finibus Pontis-curvi, iuxta d flumen terram quamdam, ligone quoad poterat, scindere fatigebat. Hunc folium, agrali opere solicite incumbente, versutus hostis diabolus in humana effigie agresius est. Erat siquidem fluminis in margine, prope eum non parvus salicis truncus, cui Satan superinfedit, argenteam cupram manibus bajulans: ecce quipque virum blando ad se allicere sermoni; plurimaque sibi officiis ore falsidico, pluriora studiosius promittebat. Vir autem eglesiatis extremæ potitus, & quotidiano gravis rastri labore depreclus, inter gaudium poitus & timorem, argentum cupiens, fidem promissis adhibens, horrida & infida abhorrens; locum considerans, præcipitum timens; inter spem & timorem cecipit non modicum ire foliatus.
- C** 462 Sed Dei omnipotentis pietas copiosa, qua humilla respicit & pauperes beatos dicit; qui se transformat in pauperem, oblatumque pauperi utpote sibi tributum censem multiplicitate rependit; qui [misericordia] pauperi præcipit & inopi, & animas pauperum salvias facit & Precursum suum atque Baptismum videlicet Joannem, ad unius liberationem direxit; quem ad annuntiandum gentium redemptiōē multo ante transmiserat. Et Sanctus virum miserum, jam vadentem, jam jamque diabolo appropinquantes, lacra manu præcipuit; & a profecto mortiferæ gradationis avertit; magno torvoque spiritu maledicens & comminans, cum tanto aquarum sonitu, verbi solius impulsu, illum ad fluminis ima derisorum, ut ulterius à viris quampluribus auditum fuisse memoretur.
- D** 463 Vir autem, his quoë viderat stupidus, in is quoë vitaverat gavilus, ore tremulo & voce submissa, inquit ad Sanctum: Quis nam es Domine? Quis es amantissime, per cuius praefidum tam vicinum vitare merui præcipitum? Et Sanctus illi: Ego sum Joannes Baptista, ut te de Sathanæ insidiis liberarem, de fauibus Beemoth te eruerem, qui me præfente de ore inferni plurimos eripuit, à cruciatus dæmonum me vidente non parvam multitudinem traxit. Additque illi. dicens: Vade ad Grimuldum Archi-presbyterum Pontis-curvi festinus, & exhortare illum, ut tribus te operationibus exerceat, quas incepit: in quibus si perseverare studebit, dono largitoris superni coronari vita recipiet cum electis: sique studebit, sique populum exhorteatur, ut in hoc loco domus meo nominis construatur, in qua vota fidelium perfolvantur, & in qua Dominus meus Chri-
- E** stus corporum animarumque languoribus conterat solita benignitate medelam.
- 464 His dictis, tenues dilapsi in auras, dicunt; manifeste diu vir fractus & hebes. Mira Dei virtus, mira potentia, quæ invisibilia, cum habet in beneplacito, visibilia ostendit; & è converso, visibilia cum vult invisibila reddit; calicolarum & terrigenarum spiritus ad impletionem ministerii sui Angelos (id est, nuntios) tacit, juxta *enjus Angelice excellentia diu laudanda*
- F** 465 His dictis, tenues dilapsi in auras, dicunt; manifeste diu vir fractus & hebes. Mira Dei virtus, mira potentia, quæ invisibilia, cum habet in beneplacito, visibilia cum vult invisibila reddit; calicolarum & terrigenarum spiritus ad impletionem ministerii sui Angelos (id est, nuntios) tacit, juxta *enjus Angelice excellentia diu laudanda*
- G** 466 Postquam relictus ab utroque spiritu est Joannes ille, cognomine Mel, ab intimis coepit præcordis anxius cogitare, quid ageret; secum in prætorio cordis, in palatio mentis agebat dicens: Tegamne silentio, quod Sanctus mihi propalandum tam constanter injunxit? Celabo silenter tantam beneficiorum imminutatem, quam suâ mihi gratia contulit Sanctus? Erone ingratus bene-
- L. III.*
et Joanne
apparuit
liberata;
- jabetque eo*
loci ibi
extrei ec-
clesiam,

DIE VIGESIMA QUARTA IUNII. 801

A beneficio? ineptus vitæ donatori, inobedientis ei, qui me de interitu corporis liberavit? qui me de faucibus pallidæ mortis eripuit? Silendum quidem non esse fateor, ac clamandum mihi potius fore contefor: sed in faciem mihi adversitas objicitur fortunæ, in fronte mihi extrempa paupertatis calamitas opponetur: arguet mendacii me incredulus populus; propulsanda causa inedia, comodique captandi, esse prætextum cernui astiverabant.

467 Dum hæc intra se diu mentis cubili tacitus volvit, dum multis cogitationum fluctibus hæsitat, juxta Apostolum Jacobum, factus est filialis fluctui maris, qui à vento moveretur & circumfuerit. Preposuit vir incipiens æternæ vite commodis verecundiam temporalem, tequitque diebus paucis visionem glorifican, præsumpsitque aliquandiu visionem non exequi salutarem. Redemptor autem, qui hominum saluti semper invigilat, qui talibus quos redemit, Angelorum & Sanctorum custodiā parat; eudem beatissimum Baptizat Joannem (misit) ad quendam virum de Ambrisia, f Projectum nomine nocte una apponens vocem, eique per vium sic locutus est: Vade concitus Pontem-curvum, & ei quem in ingressu civitatis habueris obvium, dices: Mandat tibi per me divus Baptista Joannes, ut Ecclesiam quam suo nomini adificaturi sunt Ponte-curveones, propriæ tuæ manæ depingas, imaginumque sacrarum decorem apponere non retardes. Exinde, postquam civitatem fueris ingressus, virum quendam reperire studeas qui dicitur Joannes Mel, cumque de incredulitate duriter exprobabis, eo quod visione nostræ communis obediens contempst, quæcumque illi post primam apparitionem injunxeram: & quod immemor beneficiorum Dci, laudi ejus gloriam non dedit.

468 Vir autem de g Ambrisia, Sancti salutaribus monitis impiger acquieciuit; surgenque diluculo, arrepto baculo, Pontem-curvum recto itinere gradiebatur. At in tubiæ moenibus pontis medio virum quendam reperit: à quo post salutationem, quoniam vocitaret nomine perquisivit. At ille, Robertum pictorem me, inquit, appellant. Cum vero id Ambrisiatus audisset, illico intellectus hunc esse, quem Sanctus inveniens fore prædixerat: acceptaque visionis fide plena, factus etiam animofor, præmptioni alloquo inquit ei; Mandat tibi beatissimus Dci Præcursor, Joannes Baptista, ut ecclesiam ei depingas quam Ponte-curveones propriis in finibus nomini suo adificabunt. Vir autem plurimum exultavit in nuntio, & id quod tuerat admonitus voluntaria pollicitatione spondot. Præcessit itaque Ambrisiatus urbemque ingressus, Joannem Mel competerit; quæque illi fuerant injuncta serio propalavit.

469 Iis auditis Joannes illi incredibili letitia exultavit, quodque ipse clanculo aliquibus cum rubore detexerat, ne (ut dictum est) velut impostor in posterum ob ineditum confutaretur ut mendax; exhortatus in socio, jam nullam annectens morulam, cœpit gaudens voce præconia, quod ei Sanctus injun-

L. IV.
alteri ap-
pares San-
cis & ju-
bet queri-
pictorem,

B
ruficum
vero re-
prehendi.

L. V.
g
Inventus
pidor
promptum
je exhibet;

xerat acclamare: apprehensoque per manum D viro, facie hilari, gresiu celeri, ad Archi-presbyterum pariter tendunt; cunctaque illi enarrantes per ordinem, prout iussum fuerat, ei fidelier exposuerunt. At ille, ut erat mitis, benignus, simplex & suavis, audivit:

& fidem plenam factis præceptionibus adhibens, quidquid sibi à B. Joanne mandatum fuerat, pectori addixit, & animo grandi, ac corde puro studiis unanimiter adimplere. Nam in tribus operationibus, ad quas eum B. Joannes voluit animari, jejunii videlicet, orationis ac elemosynæ, ita se devotum exercuit, siue se laudabiliter informavit, ut anno septimo post carnis molem depositam, per eum plurima dignatus sit Dominus operari, quæ nos summatis in parvo libello perstrinximus [posteriorum memoriarum] relinquenda: in communicatione autem populi & studio Ecclesiæ confruenda ita se promptum & exercitatum exhibuit, ut in exhortatione in talis operis exercitio, Bezelel aut Ooliab potuerit astimari.

470 Populus ergo monitis illectus, minis territus, sermone concitatus, animo pari, voluntate concordi, unanimiter currit; & anno Domini mccccxxvii Episcopali configratio-ne, ac lapidis positiōne Domino Guarino, recolenda memoria Aquinate Episcopo, predecessore nostro, humiliter implorata, & pro ut facrorum Canonum institutionibus cautum est, solemniter accepta, prope locum quo praedicta apparitio, cœlitus est exhibita, ecclesia qua hodie erecta conspicitur, devotione plena adificatur: nam ipso eodem loco, quem beatissimum Christi Baptista sacris calcavit vestigis, propter fluminis alluvionem, nullatenus confrui potuit. Ob illius tamen anno 1137. vestigiorum reverentiam & tantæ Visionis memoriam conservandam, arcus est fabricatus lapideus, & sub ipso erectum altare, in quo Domino summo Sacrificio laudationis offer-tur b.

E

*quo adi-
tente ja-
cuntur
fundamen-
ta*

A N N O T A T A D. P.

a Ita suppleo sensum C flatum, vacuum relictum in egyptib; sicut ante supplevi verbum in originali deficiens, neutrum posbat scrupulose disfinitum, sed alterno casu parentesi [] usum.

b Hec fuit plurium Theologorum de domum per ignem cruciatu sententia, accepta ex Au-gustino.

c Rogerius Comes, Simoni fratri succedens an. 1102, Ducatum Apulia primum occupavit anno 1127, Rex Panormi coronatus 1129: ipfa autem visa ponit an. 1156 suffit facta.

d Ipsam verosimiliter Lirim.

e Hic interponitur Responsum: Baptista Christi beate Joannes, adjuva nos, qui tuam apparitionem colimus: & dona nebis frui donis cœlestibus. ¶ Qui in hac die eidam homini apparuit, & cum de diabolica suatione liberasti. Adjuva nos &c. Praeter hoc alia nulla Responsum notantur: eo quod verosimiliter fuerint ex ordinariis festi Decollationis sumenda. Hic autem nota quam inq[ue] fiat scelio periodi, nec-dum absolute.

f Utrumque egyptib; (utique ex autographo) nominabat Projectum: sed Ayossa urobiq[ue]

I. iiiii corrixit

802 APPARITIONES S. IOANNIS BAPTISTÆ.

A corrixit Robertum; sed mox apparuit distinguendos illos fuisse. Pons-curvis autem, civitas dicit videatur proper ampliudinem, qua jam tum forte Aquinum superabat, vel egaebat.
g Quantum disset Ambrisia, Topographicis ignota tabulis, Aquinates doceant.
h Place hic apponere Hymnum possum ad calcem Lectionis nonne; qui licet nec metricus nec rhythmicus sit, nonnullos tamen modulos cantus apot servat; & fortassis in Dedicatione ecclesie compofitius, Auctori historia ejus praluxit ad eamdem fusus explicandam.

HYMNUS.

Christi Praeconis veneremur diem,
Nos in hoc templo sibi consecrato
Consona voce pariter canendo
Laudes dicamus.
Hodiè namque Domini Baptista
Per Dei iustum venit in hunc locum,
Atque præcepit Domum consecrari
Nomini suo.
Rusticus quidam dum hic esset tolus,
Cum suo rastro terram pervertebat:
Subito malus spiritus accedens,
Illum vocavit.
Argenti cuppani manibus gestabant,
Ipsum clamando multa promittebat,
Dicens, Huc veni, & te donis multis
Valde ditabo.
Mox egens ipse tentus paupertate
Ire volebat, sed timebat annem:
Nam si profundo teneretur aque,
Vitam finiret.
Sanctus repente Domini Baptista,
Cito felinans illum liberavit;
Ac suo iusto spiritum malignum
Merit in unda.
Illico Christi Domini Praecuror
Rusticum Clero Pontis-curvi misit,
Ut sibi templum facere felinet,
Ilo in loco.
Quibus auditus gaudio repletus
Clerus, & omnis populus in unum,
Domum præfata digne confruxerunt
Sancto Joanni.
Gloriam Trino resonemus Deo,
Qui talen nobis tribuit Patronum,
Ut suam largam veniam det nobis,
Nunc & in seculum, Amen.

§. II. Miracula S. Joannis Baptiste
in Ponte-curvo.

a 471 IN ipso ecclesiasticae structurae a principio, dum fundamentum jacitur, materia ad opus reliquum necessariae preparantur; fama tam glorioæ apparitionis diffunditur, celerique volatu totam peragrans viciniam, divino siquidem impulsa spiramine, grata ceperit haberi, & celebris mentibus omnium, plena devotione gloria. Fit ergo unanimis ex finitimi habitacionibus populi cum exultatione concurfus, languentis maximè, ut dono gratiae, meritis Baptista Domini, copiosis in sui exhibitione, redditam sollicitatem potiretur. Et quia spes innixa cœlestibus, fidis Christi promissionibus alligata, nec fruatur potuit, nec unquam casta prostreri, exu-

berante divinæ pietatis opulentia, sanitates sunt inibi quampluribus varie infirmantibus restituta; & ad lacrymosas acclamantium petitiones, munere piæ miserationis induita.

Nam veniens ad locum, ubi recens adhuc jaeti fundaminis structura præminebat, adolescentis quidam, Campanus genere, nomine de Caffello quod dicitur Ripa, diu inibi Praecuroris Domini auxilium animo æstuanti lacrymosis precibus efflagitavit; quatenus ex abundantia meritorum Intercessoris dignissimi, apud innumeritatem propitiationis divinae, misericordiam obtinet; ut beneficio Largitoris sanctissimi, optato per optandum Sponsi cœlestis accubitorum precum lugubrium instanti potiretur; ejusque membris natura reddenterur officia, que occulto ejus iudicio divinæ fuerant providentia ab uteri materni emissione denegata. Erant siquidem manus illi arida penitus & exiccate, nervorum humilitate carentium, adeo attractione curvatae, ut ad quolibet necessarium officium inutiliter tenderentur. Pedes quoque, femora, & suræ, formam quidem naturalis complexionis hominum obtutibus exhibebant, sed ad gradendum, vel cum uno baculo, tristitia conarentur.

472 Afello hoc vectore pervenerat; ascensu cuius atque descensu alterius semper juvamine coindigebat. Diu, inquam, preces lacrimabiles, diu gemibundas effudit voces; sed Munificientia divina non placuit, Providentia non seddit, ut circa opus adhuc informe voti compos existeret adolescentis. Aliquantos itaque peragens dies, à spé salutis elapsus, eodem quo accelerat vehiculo, ad proprias remeavit [adæs]. At nocte prima succedente die quo redierat, ita munere divino & meritis B. Joannis factus est sanus, quod mane sumpo recte itinere gradiens, asinus paravit; impositumque super eum de optimis terra frugibus, ac plus justo illum perurgens stimulo, recolens quod aliquando eum ungere non potuisset ad cursum, vel gressum reprimere confutem; curfu hilari jam diem pervenit ad fabricam, deditque operariis quod attulerat; & coram eis, qui paulo ante illum debilem viderant, & [nunc videbant] omnino sanum, latabundus hoc illicue diffiliens, adeptam sollicitatem cunctis alacer ostendebat. Hec videntes cum illo pariter omnes opima Dei clementia gratias immensis clamoribus retulerunt. Vir autem Dei beneficio non exitit pro modo suæ facultatis ingratus: nam quidem pluribus quibus vixit annis, locum illum devotus cum oblationibus visitatum [venit], ac de sollicitate percepta Deo certis temporibus agere gratias non apparuit obliuiosus.

473 Mulier quedam nomine Bona, de Caffello finitimo quod dicitur Campus b de Melle, per tempus non modicum sciatica infirmitate cruciabatur. Nervi ei utriusque femoris emarcuerant; nec omnino ambulare poterat vel federe; semper autem jacere conditione miserissima compellebatur. Hec vero mulier præscriptam beatissimi Joannis apparitionem intelligens, plena cœpit intentione confidere, ut si locum posset invisiere, in quo Praecuror Domini dicitur apparuisse, diu sanitati pristine restitueretur. Fecit itaque

*Adolescens
toto contra-
diu corpori*

L.VII.

E

*& aetella
ad vecellum;*

*dum doce-
rata cura-
tione re-
vertitur;*

*F
eam fabito
recipit.*

*Mulier ex
iechide
diu clinicæ*

DIE VIGESIMA QUARTA IUNII. 803

A itaque se illuc, sed cum difficultate deferri, nec est fraudata à desiderio suo. Nam postquam terram comperit, postquam distensis brachis terram osculis delinavit, per quam nuper Baptista Dei ambulaverat, per quam sacris pedibus vestigia fixerat; protinus citè est Dic miseratio lani effecta, quod statim post gratiarum actiones, currens & saliens domum cum gaudio reversa est; temperie collati memor beneficii, Ecclesiam, quæ ibi ad honorem B. Joannis adificata conspicitur, per annos singulos dum vixit, in muniberis & in persona propria visitavit.

B 474 Ponticurvens matrona quadam, dum in agrilibus operibus quidpiam cuperet exercere, filiam quendam suam nondum bimulam, vicina commissari, contributis sue custodia materna sollicitudine dereliquit. Quæ postquam necessarium in agris perfecit opus, afféctum matris tub pectori servans, redditum suum quoad potuit pro filia maturavit; ut ubi revera domum convicaneam, cujus fidei eam committeret, de filia mente jam pavida solicitat. Subito illa, juttâ querimoniam

perturbata, dum commissari sibi filiam matri reddere non posset; inquit: Heu me miseram! me dolent! Plus solito, plus quam iusto me hodie rei familiaris curioſa necessitas occupavit: idcirco quid ei acciderit (nam forte delituit penitus) miserrima nefcio. Cibavi illam jam penitenti ulnis, molliter conquassavi, leni quoque fusurro ut obdormiret effeci: postmodum, [sive ab alio] evigilata & reptaverit, sive fuerit malitiole vel amicè subtrahita, familiaribus occupata negotiis immodiocis defesa laboribus, (quod dicere puderit) ignoro. Porro mater anxia jam, jam de morte filiae mente perculsa, per plateas & vicos ceepit velut leena discurrere: omnibus quos videre poterat, proponebat de filiâ valde furibunda querelam, nec satius oculis fidelibus putabat esse credendum; sed quidquid indicebat latibuli [immisis] brachis ut fieret certior evertebat. Cumque omnem vicinam domofque finitimas cursu celeri perquisiſet, nec quodlibet de fili compreseret indicium; cumque scis si vultibus, crinibus dissolutis, tunisque peccato

C re pugnis, dissoluta penitus & confracta, domum suam propinquorum manibus deportaretur; federeturque more solito, amicorum stipata catervis; quidam, sed discorditer, de puella quid simili accidenter avertebant. Et quoniam, ut Apostolus ait, In suo quique sena abundat; quisque sicut ei veniebat in mentem, infortunium quod accidere potuerat fatebatur. Sicque illa viri facundissimi Ciceronis in Rhetorica d' proportionis approbarat: Si alteres & cœles, melius est ut id tibi eveniat, quod conjux irata cogitat, quam quod parentes prepit.

D 475 Exinde fletibus & ululatu totâ perfectâ die, contigit nobilè quendam Miltatem prefatas civitatis, ad rivulum quendam suburbanum, ut ad aquaret equum, in crepusculo declinare. Porro equus anteriores pedes in aqua ponens, sufflans & contremiscens subficit; urgenteaque calcaribus Dominum contemnens, retro potius cedere conabatur. Profecto Miles curiosa inspectione considerans, quidnam esset quod equus tam

Junii Tomus IV.

L.IX.
rivulo im-
mersionum

*Mulier a-
missit filiam bi-
mulam,*

*abique fru-
stra requi-
rit & plan-
git.*

*in loco cu-
ratur.*

duriter stimulatus aquam intrare desugret; D subito inter verpes, qui rivulo inerant, pan- nos conspexit, & illos equum suum tremul- fe cognovit. Rupta itaque de arbore finiti- mā quādam virgā, illamque pannis involvens, paulatim trahere per rivulum cœpī: cumque ad te graviter pertraxisset, puellam esse mortuam comperit; & prafata mulieris, ex importuna inquisitione quam audiebat, filiam fuisse animadvertisit. Sublatam igitur ex aqua puellam celeri gradu deduxit ad matrem, indeq; ex- inquiens; Vide si hac filia tua sit, an non: narravitque per ordinem qualiter eam in ri- vulo comperisset. At ubi mater filiam esse suam certa veritate cognovit, clamores mul- tiplicans, fletus ingeminans, triste pectus a- criter pupugit; & quoniam de veteri supersti- tione popularis dementia à quampluribus obser- vatur, ne mortua castellis aut civitatisbus e- infestratur; ad Ecclesiam beatæ Mariae in suburbio dicata, recto gradu deducitur, ibi- que nocte tota lugubri funere vigilatur.

E 476 Postquam vero &c is, qui fundavit ter- ram & permanet, cuius ordinatione perseverat dies, is videlicet cui omni fertiunt, fe- quentis diei vicitudinem terris ordinabiliter reddidit; cumque in eo esset, ut deberet defuncta ad foveam deportari, ad orationum suffragia se conculit mater, & Beatissimum Joannem Baptistam Domini intimis praecordiis obsecravit; ut spes ei una & sola po- steritatis, id est unica filia, viva redderetur & sospes: (tum enim praetexta beatissimi Joanni apparitio nova, solennis & celebris ab universis finitimus populus habebatur:) cumque mater precēs praecordialiter solicitata [multiplicat,] viā est oscitare puella; & vi- delicit à somno evigilans, brachia super caput extendit, apertū oculis rediviva com- peritur. Omnis circumflans populus viō mi- raculo mire contremuit, & Baptistam Domini per aliquod spatiū laudibus acclamavit; & ad præsentem Ecclesiam, noviter adifica- tam, cum puella resuscitata & matre, actu- ra gratias omni cum devotione cucurrit; hymnique & oblationibus beatissimo Joanni unanimitate exultis, populus ad propria cum omni exultatione remeavit.

A N N O T A T A D. P.

F

a *Egraphum utrumque, scripturæ.*

b *Campus de Melle, fortassis in Tabula notatus S. Miele pro C. Miele quinque vel sex p. m. supra Aquinum versus Orientem.*

c *In egraphis ej, reputare.*

d *Rhetorica Ciceronis nulla novi: nec suppe- tū conjectura, quā verba, procul dubio deprava- ta, sane sensu reddam.*

e *Mos hic non solis Gemilibus, sed & Ju- dais usitatus efferendi mortuos, nec nisi in po- meriis tumulandi, etiam apud Christianos pluri- bus seculis duravit, duraque etiam hodie locis variis per Germaniam, ubi Cameteria vulgo Gods-acker, id est Ager Dei extra muros sunt. Et hic usit, multis bonisque rationibus pīsus, melius forstianus conservatus fuisse.*

A

EX MS. §. III. Aliæ visiones variis in locis & diversis personis oblatæ.

477 *C*esarius Histerbacensis in diocesi Coloniensi Monachus lib. 8 cap. 48, pollicius subiungere, de S. Joanne Baptista, cuius memoria celebris est per universam Ecclesiā, aliquas visiones, cap. 49, 50, 51 et 52 consequenter sic scribit. In Claravalle juvenis quidam est astate, Joannes nomine, mirus dilectorum S. Joannis Baptistarum; in die siquidem Nativitatis ejus est natus, & ob hoc à parentibus Joannes vocatus. Supra reliquos Sanctos illum diligit, & quoties aliquid ad ipsum pertinens pellit, ut est Canticum patris ejus Zachariae, ibi vocis penitus non parcit. Nocte quadam, cum idem Canticum in choro cantaret, & ventum fuisset ad illum Verificulum. Et tu puer, Propheta Altissimi vocaberis; Sacerdos quidam flammam de capite ejus exurgere vidit: vocatus autem Wilhelmus, etique Sacerdos religiosus, cui multa divinitus revelantur. Qui d'atis Matutinis Dominum Sygerum Priorē adiit, & quid de Fratre Joanne viderit, exportavit. Quem statim vocavit Prior dicens: Dic mihi Frater Joannes, quid cogitavi in Laudibus, quando inchoatum est Canticum, Benedictus Dominus Deus Israhel? Cui ille respondit: Credite mihi, Domine, ego cogitavi; Si es in celis vox tua, numquam rauceret, & temper Deum laudaret cum Angelis. Et Prior: Quid habuisti in corde infra istum Verificulum; Et tu puer, Propheta Altissimi vocaberis? Ad quod iterum respondit: Ita accusum est cor meum in illa hora ad memoriam S. Joannis Baptistarum, quem valde diligo, ut vix me capere possem prae gaudio. Et cognovit Prior, quod flamma eadem signum fuisse vehementissimi amoris, de corde adolescentis in celum ascendens. Anno praterito (*ad f. mcccxi*) visio haec à praedicto Priori Claravallis, Priori de Claustro recitata est, à quo ego illam didici.

B
emittere
videtur.

478 *R*eculū mihi Dominā Irmgardis, Magistra de Insula S. Nicolai, anno praterito, cuiusdam Sanctimonialis bene fibi nota miram dilectionem erga predictum Domini Praecursum. Plus omnibus Sanctis illum dilexit: nec luctescit ei de illo cogitare, illum obsequi & orationibus honorare, consoribus illius prærogativas prædicare; quin etiam, ad perpetuandam ejus memoriam, verificaretur de ejus Annuntiacione, Nativitate, & gaudio parentum: litterata siquidem erat, & ideo verbis prosequi studuit quidquid de illius sanctitate legeret. Omnes etiam perlitas seculares, cum quibus loquebatur, monuit & rogavit, ut liberos suos Joannem vel Zachariam nominarent; feminas vero Elizabet. Cumque moritura esset, Joannes Monachus de Claustro eam visitavit; scientque ejus affectum circa S. Joannem, ait: Materter, cum fueritis defuncta, qualem Misericordia vultis cantem pro anima veltra, pro Defunctis, an de S. Joanne Baptista? Ad quod illa sine omni deliberatione respondit; De S. Joanne. Cumque ad extre-

ma pervenisset, compassa Sorori sibi servienti, ait: Vade, Soror, super solarium, & quæfice modicum. Quod cum fecisset, & levissime sopore quiesceret, hujusmodi vocem per sonnum audivit: Quid hic jaces? S. Joannes Baptista inferius est cum Sorore Hildegunde; hoc illi nomen erat. Ad quam vocem Sanctimonialis exercefacta, neglectis vestibus in camisia descendit, & jam illam exquirans inventit: circa quam tam suavissimus odor erat, ut non dubitaret illic adesse præsentiam S. Joannis, qui animam suæ dilectionis chorus sociaret Angelicis.

479 Narravit mihi & aliam visionem, quæ duis iugundiorum, quam fibi à Magistris Domus, in qua visa est, dicebat esse recitamat. Duæ Sanctimonialis fuere & adhuc sunt in Lutere, monasterio dicescens Trevirensis, ex quibus una specialiter diligebat S. Joannem Baptistam, altera vero S. Joannem Euangelistam: quæ, quoties conveniebant inter se, de illorum majoritate contendebant; ita ut magistra quandoque vix posset eas compescere: illa enim dilecti sui privilegia in medium proponebat, cui ista dilecta sui prærogativis valide obviabat. Note quæ quadam ante Matutinas, S. Joannes Baptista, fusa dilectioni in somnis apprens, sic ait: Soror, noveris S. Joannem Euangelistam mihi aqualem esse. Numquam homo castior fuit illo, mente simul & corpore virgo. Ipsius Christus ad Apostolatum elegit, ipsum ceteris Apostolis plus dilexit, ipsi gloriam suæ Transfigurationis ostendit, ipse beatissimus in pectori Iesu in cena recubuit, ipse morienti adiit; ipsi virginis Christus virgo virginem Matrem commendavit; ipse ceteris Euangelistis altius volans, & oculos mentis in rotam Divinitatis plenius defigens, Euangelium suum sic exorsus est; In principio erat Verbum &c. scripsit & Apocalypsim, qua nihil in cælestibus figuris obficinus est: plurima est pro Christo passus tormenta, flagella, servens oleum, exilia. Ecce, propter ista & alia multa sua privilegia, æqualis mihi est. Mane ergo voca Sororem tuam ante Magistram; & procidens ante pedes illius, pete ut ignoscas tibi, quod toties eam exacerbasti mei causâ. Quæ ad signa matutinalia exercefacta, de tanâ clarâ cogitare ceperit.

480 Dicitis vero Matutinis, cum se altera sopori dedisset, S. Joannes Euangelista per visionem affuit, & sub sensu verborum horum allocutus est dilectionem: Soror, scias quæmam Baptistam longe maiorem esse me: Inter natos mulierum teste Christo, non surrexit major illo. Ipse Prophetæ, & plus quam Prophetæ, ab Angelo est annuntiatus, à sterili matre contra naturam conceptus, in utero supra naturam sanctificatus, in eremo fini omni peccato conversatus; quod de me dici non potest, qui lucris inhians, inter seculares seculariter vixi. Salvatorem, quem in utero cognovit, inter turbas ad se venientem digito demonstravit, & in Jordane sacris manibus baptizavit. Ipse caelos vidit apertos, Patrem audiens in voce, Filium videntem in homine, Spiritum sanctum in specie columbe: tandem pro justitia martyrizatus est. Unde hodie vocare debes Sororem

C
Monache

similiter
afficitur

D
ippe adest in
hora mor-

Due de il-
lis & E-
vangeliſte
præcelen-
tarijan-
tes

E
compeſcu-
tur utroque
ipſi appa-
rente;

FS. Bapti-
ſta Euang-
elijam,

FEuangeli-
ſta Bapti-
ſta Matut-
inam exal-
lente.

DIE VIGESIMA

QUARTA IUNII. 805

Arem tuam ante Magistrum tuam ; siveque eam rogare, ut tibi ignoscat, quia toties illam exacerbasti, me contentiose Praecursoř Domini praeferendo. Mane sigillata ad Magistrum veniunt ; quid viderint exponunt, tunc simul se proferentes, & ab invicem (uti eis iustum fuerat) veniam postulantes, mediante Matre spirituali, reconciliatae sunt; monente illa, ne de cetero de meritis Sanctorum contendenter, quæ Deo nota sunt.

481 Sicut cives superni visitant, cum multa consolacione se diligentes ; ita quodque cum multa invectione & plagiis, se contenterent. Canonicus quidam erat in ecclesia Bonnensi, qui frequenter cum fidelibus suis Moniales in Diskirchen solebat visitare : nec erat in eadem visitatione aliquid religiositatis, sed levitas & periculum animarum. Quoties enim cum oportebat intrare claustrum, quod in honore B. Petri & S. Joannis Baptiste dedicatum est, transibat erecto collo, nec una quidem vice coram altariis caput inclinans. Nocte quadam venerabilis Baptista, in lomnis ei apparens, & toro vultu in eum recipiens, sic ait: Et tu inique, toties per Oratorium meum transiens, nunquam aliquid mihi exhibuisti honoris, ut saltum vel una vice cervicem fléctere coram altari meo, levanteque pedem tam valide trufit eum in ventre, ut, tam ex terrore incredionis, quam ex dolore tunsonis, evigilaret. Ab illa hora cecepit infirmari, & paulatim intumecente ventre hydropeus fieri ; siveque vadens, donec invaliente morbo moreretur. Et si vis scire, Joannes est nomen ejus. Forte ex hoc ipso Sanctus amplius turbabatur, quod ipsa nominis ejus aquivocatio nihil reverentiae cordi ejus imprefrerat circa ipsum :

482 Hacenus Cesariorum cui, quoad substantiam visionis penultima, confonat quod Jacobus Januensis in Hisp. Lombardica, aliis dicta Legenda Aurea, num. 80; ex eoque Durandus in Rationali Divinorum Offic. l. 7 cap. 42 sic narrat: Erant duo Doctores Theologi, quorum unus Joannem Baptistam, alter vero Joannem Evangeliam præferebat. Tandem super hoc foliensi disputatione indicta, quilibet valde sollicitus erae auctoritates & efficaces rationes invenire, quibus suum Joannem posset præferre. Adveniente autem disputationis die, quilibet Sanctorum amulatori suo apparuit, eique dixit: Bene concordes sumus in calis, de nobis non disputemus in terris. Tunc illi fibi ad invicem & omni populo visionem publicaverunt & Dominum benedixerunt. Sic uirumque pariter, medio inter ipsos Christo, procedentem in festo Annuntiationis vidit B. Veronica de Binasco lib. 4 Vite cap. 23, ad xiii Januarii nostri illustrare. Sic uirumque comitatam Daisparum Virginem vidi Cyriacus Abbas, apud Autorem Prati spiritualis cap. 46.

483 Deditus xxiv Maii Vitam S. Marthæ, ejus cuius ista die filius S. Symeon Junior constitutus, queque seculo vi cum illo Antiochiam Syria miraculis suis illustravit. Hec, ut narratur num. 8, cum aliquando nocturnas more suo preces offerret Deo, eique gratias peroloveret, per manus illius quo non surrexit major inter natos mulierum, Joannis Baptista ; incidentis

in locum, dignata est visione illius, ap parentis simul cum S. Timotheo S. Pauli ex ms. Apoltoli Discipulo, & colloquabantur se ut amici solent ; audiit vero etiam S. Joannem talia dicentem fibi : Ego te omni tempore defendo propugnoque apud Deum, nec unquam deseram.

484 Quin & integrum gentem Longobardorum sub sua tutela esse, postquam Theodelinda Regina eccliam Modoëtis ipsi dedicaverat, & una occasione declaravuit Sanctus. Nam cum eorum Rex Rotharis, defunctus sub an. DCLLI ibidem Modoëtis juxta basilicam Joannis Baptiste fuiser humerus post aliquantum tempus quidam iniqua cupiditate succensus, ejus leperculum noctu aperuit ; & per viola quidquid in ornamentis ejus corporis repetit, abstulit. Cui B. Joannes per visionem pulcri libi apparens, cum vehementer exterruit, eique dixit : Cur ausus es corpus iustus hominis contingere? Fuerit licet non recte credens, (ut pote Arriana hereticos perfidiam maculatus) tamen mihi se commendavit. Quia igitur hoc facere præsumpsisti, numquam in meam basilicam deinceps ingressum habebis. Quod ita quoque factum est : quoties-enim cumque voluisset B. Joannis Oraculum ingredi, statim velut a validissimo pugile guttur ejus feriebatur, & sic subito retro ruerat impulsus. Ita Paulus Warnefridi Diaconus ForoJulianis lib. 4 de gestis Longobardorum cap. 48 & addit: Veritatem in Christo loquor: hoc mihi ipse retulit, qui hoc ipsum suis oculis factum vidit.

485 Idem deinde lib. 5 post narratam Grimoaldi Regis de Francia in Italiam transgreditis victoriā, non longe ab Astenſe civitatis manibus obtentam sub annum DCLXIII, ut vnde & Longobardorum ; cap. 6 agit de expeditione Constantini, & contra Grecoꝝ tunc Imperatoris, Italiam de Longobardorum gente erueru cupientis : qui mare transgressi, Tarentum applicuit : prius tamen ad solitarium quemdam, qui Propheticū spiritum habere dicebatur abiit ; studiois ab eos sciscitans, utrum gentes Longobardorum quæ in Italia habitabat, superare & obtinere posset. A quo cum servus Dei Ipatium unus noctis expetiſset, ut pro hoc ipso Dominum supplicaret ; facto mane ita eidem Augusto respondit: Gens Longobardorum superari modo ab aliquo non potest, quia

Regina quedam ex alia provincia veniens (Theodelinda scilicet Garibaldi Bajoariorum Regis filia) Basilicam B. Joannis Baptiste in Longobardorum finibus contrixit, & propter hoc ipse B. Joannes pro Longobardorum gente continue intercedit : veniet autem tempus, quando ipsum Oraculum habebitur despectui ; & tunc gens illa peribit. Quod ita factum esse probavimus : quia ante perdictionem Longobardorum (anno DCCLXXIV, quo Carolus Francorum Rex eorum Regem Desiderium Ticini obfessum regno cedere compudic) eamdem B. Joannis Basilicam, quæ utique in loco qui Modoëtis dicitur est constituta, per viles perlitas ordinari confeximus ; ita ut indignis & adulteris, non pro vita merito, sed præmiorum datione, idem venerabilis locus largiretur.

486 Regina Theodelinda Historiam an. 1613 scriptis Italice & vulgaris Mediolani an. 1613, Bartholomeus Zucchi : ubi eam docuisset ex

Illi 3 Paulo

Vitis Ba
ptista cum
S. Timo
theo:

absque re
verentia

transiens
altare San
cti.

Vitis utri
usque Jo
anno appa
ritio:

C

D

idem appa
ren corri
toren se
libi
comment
dati,

E

ob basiliæ
et a Theo
acunda R.
extrudi,

F

306 APPARITIONES S. IOANNIS BAPTISTÆ.

A Paulo Diacono, quomodo illa secundis mptis ex MS. iuris Agilafio Taurinensem Ducit, non solum quibus paci regnum ei contulit, sed etiam ex Pagano Christiano, ex inimico Romane ecclesiæ amicum fecit, pace cum S. Gregorio Pontifice concluſa in festo S. Gervasi & Protasi, publicata autem, in Natali Praecursoris, huic in Modoetia ecclesiæ bruxit; ubi Zuccbius allegat Blondam Dec. I lib. 8 scribentem, quod illam fundaverit dotaverique, ut vota exolveret, quibus B. Joanni Baptista se obligaverat, si malcum fulcepisset; deinde ex Aſcenſiana Pauli Diaconi editione producit formulam, in recentiori omisam; sub qua Longobardi Patronum sibi illum aſſumperant in ſolemna Baſilica iſius dedicatione anno DCCV, in hec verba conceptam: Ut ipfe Joannes Baptista sit pro nobis interpellator ad Dominum noſtrum Iesum Chriftum, nos omnes unanimiter pollicemur, illi omni anno, in die nativitatis ſuæ, hoc illi vixi Kal. Julii, de nostris facilitatibus transmiftis honorifice ad Oraculum ejus, ut per illius interpellationem habcamus juvamentum D. N. Iefu Chrifti, tam in bello, quam in aliis locis omnibus, quocumque icū ſumus.

B quare eum fibi Patrem eligunt, 487 Sed hac alia abſum à melioribus Ms. ad quod exifta editio Grotii, veroer ne recentius interpolamenum id fit. Similiter non credidit indicatiſtis, titulum ejusdem temporis, sed multo recentioris esse, candido inſcripſum marmori, quem rhytmum, ferus ad Poēſiam Latinam tradidit, conſepsum proponit Zuccbius cap. 21.

Condidit hoc templum, multa virtute verendum
Theudelinda potens, regni diademate polens:
Pro fe pro natis, vovit dulcedine matri, Chriſti Baptifte, cui ſacratur locus ifte. Hic noſtræ gentis voluit caput eſe decentis Longobardorum, talemque parare Patronum.

C Etiamen hec longe posteriore ſapiens, poenitentia posuit ſec. 10 vel 11. credemus, non eſe vetuſtiora ipſo unde deſcripta ſunt marmore: hoc vero dixerim ſculptum ac poenitentia poſt initium ſeculi XIIII, quando adiſcabantur noua Modoetia Baſilica, que hodiernum ſupereft, idque ex ſenſu vulgi nunc recepto, cum Otho III definivit ipſam eſe caput Lombardie & ſedem regni Italicis.

488 Exillimo ego, Longobardorum Reges, ane Theodelindam, ſi ſtabilem alicubi ſentim habebam, Modoetia habuſſe: & hanc fuſſe cauſam, cur primam Chriſtiani ritus ipſa in gente ecclesiæ ea in urbe adiſcarent; cui & Palatiuum adjunxit, in quo polt ſiliuſ citam mortem regni administratione priuata, regio tamen cultu ſupervixit uque ad annum DCXXVIII. Eadem quoque cauſa fuerit, cui ibidem ſepulcrus etiam Roſariorum ſit: quanruis vel ipſe vel aliquis deceſſorum ſuorum Longobardorum Regiam tranſfuerit Ticinum: hoc enim mihi perſuadet Agilafili & Theodelinda filia Gundiberga & Rodaldo Roſariorum filii & ſucceſſori nupta, qua, ut referri Paulus cap. 49, adiſtar tuæ genitricis, ſicut illa in Modoetia, ſic & ita intra Ticinenſem civitatem Baſilicam in honorem B. Joannis Baptista conſtruxit: quam mire ex auro & argento peplisque decoravit, rebuſ-

que ſingulis oprime ditavit; in qua & ejus corpus tumulatum quieticit. Regiam quoque abi^t Gauſum Ticini habuit rex Luitprandus, ac deni- tibi Regiū babuerant.

489 Claudat totum hoc argumenum S. Franciſca Romana oblati Vifo anno MCCCCXXXI ſea Roma-

Natali S. Joannis die, que eſt in ordine cetera- na

rum, ab ejus Confessorio exceparum, & ix

Marii à nobis producārum, Vifo XXXV. Poff-

quam Ancilla Dei in capella pretiosissimi Sa-

cramenti recepit Communione; tunc, ait

ille: Ejus felix ſpiritus, ipſa remanente in exta immobili, fuit duxus more ſolito in una ſplendidiſſimam lucem & maximam,

in qua videt excellum & pretioſiſſimum thronum,

in quo Redemptoris noſtri Iefu Chriſti reſidebat ſanctiſiſima Humanitas in humana

formâ: nam ipſa beata anima, propter nimia

claritatem de throno procedentem, aliud

videre nequibat. Et caeleſtis Regina ſub illo alto throno excelfo cum aliis glorioſis

ſpiritibus tam Angelicis quam humanis ex-

iſtebat. Vidit etiam glorioſum Joannem Baptiſtam honorificè tamquam unum ex Patribus ſub throne caeleſtis Reginae exiſtentem: &

videt & audvit omnes glorioſos ſpiritus lau-

dando Salvatorem, & gratiam reddendo

propter gratias Joanni Baptiſta a Deo col-

lauſantes: tum quod eum Praecursorum & Ange-

lium fecit, tum etiam de ſanctificatione in

uteru materno, & propter aperſerrimam peni-

tientiam in ſuā puerili aetate in deferto, &

propter ejus prædicationem; & quia ipſum

Salvatorem meruit baptizare, & propter alias

plures gratias ſibi a noſtro Redemptore con-

ceſſas. Laudabant etiam caeleſtem Reginam

de tanta caritate, quando viſitavit Elifabeth, Matrem beati Joannis Baptiſta, & de labo-

re [fulcepto] per ipſam glorioſam Reginam

cum Elifabeth exiſtendo & ſibi ſerviendo,

quouſque illum glorioſum Baptiſtam peperit,

qui illa caeleſtis Regina in ſuis manibus

recepit: quas quidem laudationes ipſa beata

anima in exta exiſtendo dicebat. Quibus

finitis, glorioſus Baptiſta beata Franciſca

dixit: O anima, quæ fuſſi dueta in tan-

tam amoris altitudinem, reſpice tuum Domi-

num, qui te fecit tam fortunatam: haec

est tanti amoris profunditas, de quo unusquis-

que potest habere partem: ideo ſe fecit

cruciſgi, ut nos huic ad deſeretur, &

poſteſtoreſ faceret tot & tantorum bonorum.

Laetare ergo, ô anima, & addiſe iftam

viam tantæ abyſſi amoris: unias te cum ipſo,

quia inflammat cor tuum, nec locum quietu-

invenies, quouſque pervernas ad ipſum.

Repaſa ergo tuam mentem, ne vadas

vaniando, ligare te in amore benigno, qui

tibi dedi tantum gaudium, & faciet te tan-

tum ardentem de igne non comburente;

& faciet te ſuo amore plenam, nec deſiderabis

aliquam rem, quam cum ipſo permanere.

Redde te ſibi conformem, & eris reſtictata in

ſuo amore divino, in quo tota eris ſubmersa:

ad amoreſ fiducia plementum.

ſed non potes habere plenè, dum in cor-

pore habitas.

DE